

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

2. BASKI

MIDDLESEX'in yazarından

BAKİR İNTİHARLAR

JEFFREY EUGENIDES

Çeviri: Solmaz Kâmuran

–Senin burada ne işin var tatlım? Hayatın ne kadar
kötüleşebileceğini bilecek yaşta değilsin.
–Hiç on üç yaşında bir kız olmadığınız anlaşıyor doktor.

Cecilia, Therese, Bonnie, Lux ve Mary; Lisbon kardeşler bu sırayla intihar edecekler, beş güzel kız, bir yıl içinde, tüm mahalle yolun karşısından onları izlerken. Herkes kendince bir sebep yazacak, kısa süre sonra *intiharlar yılı* ülkede ters giden her şeyin simgesi olacak. Kızları taparcasına sevmiş, hemen her yerden onları gözetlemiş mahallenin oğlanları, hayatlarına devam edebilmek için yirmi yıl sonra bile aynı sorunun cevabını arayacak: Lisbon kızları bunu neden yaptı?

34 dilde yayımlanan ve Sofia Coppola tarafından beyaz perdeye de aktarılan **Bakir İntiharlar** bir modern klasik. Middlesex ile Pulitzer Ödülü kazanan ve çağdaş edebiyatın kült yazarlarından birine dönüşen Jeffrey Eugenides, bu ilk romanında gençlik ve kaybolan masumiyete dair eşsiz bir portre çiziyor.

“Eugenides öykü anlatıcılarına bahşedilmiş en büyüğü
hediyeyle kutsanmış; sıradan olanı olağanüstüne
dönüştürme yeteneği.”

New York Times

“Bay Eugenides, öykü anlatıcılara bahsedilecek en sihirli hediyeyle kutsanmış; sıradan olanı olağanüstüne çevirme yeteneği.”

-*New York Times*

“Karşımızdaki şey mutlak bir deha ürünü... Eugenides mitolojik öykülere özgü hülyalı bir sese ve gençliğin keskinliğinden beslenen bir bakış açısına sahip. Sonucunda ortaya çıkan dil hem zarif hem garip. Bir yandan arzulu ve hüznünlü ama aynı zamanda ürpertici şekilde komik.

-*Boston Globe*

“Coşkulu, marifetli ve nükteli bir ses.”

-*People*

“Çok güçlü... *Bakir İntiharlar* karmakarışık bir zaman ve yerde büyümenin çatışmalarıyla dolu, eğlenceli ve dokunaklı bir roman.”

-*Miami Herald*

“*Bakir İntiharlar*, roman kılığına bürünmüş kısa ama tesirli bir opera gibi sızıyor zihnimize.”

-*Michiko Kakutani*

“Baştan çıkarıcı... Eugenides’in sesi çok yeni ve çok güçlü; gözlem yeteneği öyle şaşırtıcı ve keskin ki adeta hipnotize ediyor... Yaratıcı ve yetenekli bir yazardan muhteşem bir başlangıç.”

-*Publishers Weekly*

“Müthiş bir kariyerin başlangıcı... Philip Roth’un *Kucak Dolusu* ya da Amy Tan’ın *Talih Kuşu* kitapları gibi; ilk basımına sahip olduğunuz için kendinizi şanslı hissettiren ilk kitaplar gibi.”

-*Entertainment Weekly*

“Ustaca yazılmış ve özenle kurgulanmış... yakıcı.”

-*Newsweek*

“Olağanüstü... Eugenides sıradan hayatların barındırdığı gizemi onurlandırıyor.”

-*Times*

BAKİR İNTİHARLAR

JEFFREY EUGENIDES

ÇEVİRİ: SOLMAZ KÂMURAN

domingo

BAKİR İNTİHARLAR
JEFFREY EUGENIDES

Özgün ismi: **Virgin Suicides**

© 1993 Jeffrey Eugenides

Türkçe yayın hakları:

© 2016 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.

Sertifika No: 12746

Çeviri: Solmaz Kâmuran

Editör: Begüm Kovulmaz

Kapak İllüstrasyon: Duygu Topçu

Sayfa Uygulama: Bahadır Erşık

ISBN: 978 605 198 067 6

I. Baskı: Ekim 2016

II. Baskı: Aralık 2018

Optimum Basım

Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51/1

34295 Küçükçekmece İstanbul

Tel: 0212 463 71 25 Sertifika No: 41707

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.

Şahkulu Mah. Büyük Hendek Cad. Brot Apt.

No: 4 D: 10, 34421 Beyoğlu İstanbul

Tel: (212) 245 08 39

e-posta: domingo@domingo.com.tr

www.domingo.com.tr

Gus ve Wanda'ya

BİR

Lisbon'ların son kızının da intihar ettiği sabah –bu seferki Mary'ydi ve Therese gibi o da uyku ilacını tercih etmişti– eve, bıçak çekmecesinin, gaz ocağının, bodrumdaki ip bağlamaya uygun kirişin yerini ezbere bilen iki sağlık görevlisi geldi. Ambulanstan bize göre her zamanki gibi yavaş hareketlerle indiler, şişman olan alçak sesle, “Bu bir televizyon dizisi değil millet, ancak bu kadar hızlı olabiliriz,” diye mırıldandı. Ağır bir suni solunum ve kalp masajı cihazı taşıyor; on üç ay önce, henüz bela başlamamışken gayet bakımlı ve kusursuz görünen ama bugün çığırından çıkmış haldeki çimlerin, azgınlaşmış çalıların arasından ilerliyordu.

İlk teşebbüs, kız kardeşlerin en küçüğü, on üç yaşındaki Cecilia'dan gelmişti. Bir Stoacı gibi banyoda bileklerini kesmişti; onu pembe suyun üstünde yüzer halde bulduklarında feri kaçmış gözleri bir bilinmeze teslim olmuş gibi bakıyor ve ufak tefek bedeninden olgun bir kadının ağır kokusu yayılıyordu; onun o

huzurlu halini gören sağlık görevlileri büyülenmiş gibi oldukları yerde kalakalmışlardı. Derken Bayan Lisbon çığlıklar atarak içeri girmiş ve gerçeklik sahneye yeniden ağırlığını koymuştu – banyo paspasındaki kan; Bay Lisbon’ın klozetin dibinde yatan, suyu kızıl renkte bir ebruya çeviren usturası. Sağlık görevlileri, ısı kanamayı artırdığından kızı hemen sıcak sudan çıkarıp koluna turnike yaptılar. Islak saçları sırtına sarkıyordu, elleri, ayakları şimdiden morarmıştı. Hiç ses çıkarmadı ama yeni tomurcuklanan göğüslerinin üstünde kavuşturduğu ellerini araladıklarında Bakire Meryem’in plastikle kaplanmış küçük bir tasvirini buldular.

Aylardan Haziran’dı, mayıs sineği mevsimi, her yıl kasabamızın bu kısa ömürlü yaratıklarla kaplandığı dönem. Kirli gölün yosunlu yüzeyinden bulut gibi yükselir, uçan pisliklere özgü her an her yerde olma becerisiyle pencereleri, arabaları, sokak lambalarını siyaha boyar, iskeleleri silme sıvar, tekne direk ve yelkenlerini tamamen örterlerdi. Komşuları Bayan Scheer, bize intihar teşebbüsünden bir gün önce Cecilia’yı gördüğünü anlattı. Üzerinde her zaman giydiği, eteği kesilerek kısaltılmış antika gelinlikle kaldırımında durmuş, kaportası mayıs sinekleriyle kaplanmış Thunderbird marka bir arabaya bakıyormuş. “En iyisi eline bir süpürge almak tatlım,” demiş Bayan Scheer. Fakat Cecilia bir spirüalistin gizemli bakışlarıyla kadına dönmüş, “Onlar canlı değil,” diye cevap vermiş. “Sadece yirmi dört saat yaşarlar. Yumurtadan çıkıp çiftleşirler ve ölürlər. Yemek bile yiyemezler.” Bunları söyledikten sonra elini o yapışkan böcek katmanının arasına sokup adının ve soyadının baş harflerini yazmış: C.L.

Aradan geçen bunca yılın yarattığı zorluklara rağmen fotoğrafları kronolojik biçimde sıralamaya çalıştık. Bazıları silik ama yine de bir şeyler anlatıyor. “Belge 1” Lisbon’ların evinin Cecilia’nın intihar girişiminden kısa süre önceki halini gösteriyor. Fotoğrafı çeken, Bay Lisbon’ın, kalabalık ailesine artık küçük gelen evi satması için anlaştığı emlakçı Bayan Carmina D’Angelo. Fotoğrafta görüldüğü üzere, arduaz çatı henüz padavralarını yitirmeye başlamamış, çalılarının arkasındaki veranda hâlâ görünür durumda ve camlar henüz maskeleyen bandıyla tutturulmamış. Rahat bir banliyö evi. İkinci kat sağ pencerede biri, Bayan Lisbon’ın, Mary Lisbon olduğunu söylediği bir leke var. Yeryüzünde pek az vakit geçiren kızının görüntüsünü hatırlarken, “Cansız görüldüğünü düşündüğünden saçını kabartırdı hep,” demişti yıllar sonra. Fotoğrafta Mary, bir kurutma makinesiyle saçını kurutmaya çalışırken görülüyor. Başı sanki bir alev topuna dönmüş ama bu yalnızca ışığın hilesi. Tarih 13 Haziran, hava yirmi sekiz derece, gökyüzü masmavi.

Sağlık görevlileri kanamayı hafif bir sızıntıya dönüştürdüklerinden emin olunca Cecilia’yı sedyeye yerleştirip dışarıdaki ambulansa taşıdılar. İmparatorluk tahtirevanına kurulmuş minik bir Kleopatra’yı andırıyordu kız. Evden, önce Wyatt Earp gibi bıyıkları olan ince uzun sağlık görevlisi çıktı –bu aile trajedileri vesilesiyle onu daha sık görmek durumunda kalınca “Şerif” lakabını takacaktık kendisine–, arkasından şişman olan göründü. Sedyenin arka kollarını tutarak titrek adımlarla çimlere indi, yürürken dikkatle polislerinkini andıran

postallarına bakıyordu, onları olası bir köpek bokundan sakınıyormuş gibi. Zamanla ekipmanlarına aşinalaşınca adamın aslında kan basıncı göstergesini kontrol ettiğini anladık. Motoru hâlâ çalışan, park ışıkları yanıp sönen ambulansa kan ter içinde ulaştılar. Şişman olanın ayağı, çimenlerin arasında kalmış bir kriket kalesine takıldı. Sinirle tekmeyi savurunca yerinden kurtulan kale her yere toprak püskürterek yola düştü. O sırada Bayan Lisbon verandaya fırladı, Cecilia'nın pazen geceliğini yerde sürüyerek zamanı durduran uzun bir feryat kopardı. Yaprak değiştiren ağaçların altında, sararmış parlak çimlerin üstünde bu dört kişi bir an bir tablo oluşturdular: Kurbanı sunağa taşıyan iki köle (sedyeyi ambulansa yerleştiriyorlar), meşaleyi havaya kaldırmış rahibe (pazen geceliği sallıyor) ve dirsekleri üzerinde doğrulan, solgun dudaklarında bu dünyaya ait olmayan bir gülümseme dolaşan uyuşturulmuş bakire.

Bayan Lisbon ambulansın arkasına geçti, Bay Lisbon steysin arabasına atlayıp hız sınırına uyararak peşlerinden gitti. Lisbon ailesinin kızlarından ikisi evden uzaktaydı: Therese bilimsel bir toplantı için Pittsburgh'da, Bonnie de bir müzik kampında. Piyanodan (elleri çok küçüktü), kemandan (çenesini acıtmıştı), gitardan (parmak uçlarını kanatmıştı) ve trompetten (üst dudağını şişirmişti) sonra flüt öğrenmeye çalışıyordu. Sokağın karşısında oturan Bay Jessup'tan şan dersi alan Mary ile Lux, siren seslerini duyar duymaz dışarı fırlayıp eve koşmuşlardı. Kalabalık banyoya girer girmez sargılı kollarıyla bir pagan gibi çıplak Cecilia'yı görünce anne ve babalarının az önce yaşadığı şoku onlar da deneyimlemişti. Evden çıkınca, cumartesi gelip çimleri biçen

kaslı delikanlı Butch'un unuttuğu bir çimen kümesinin üstünde durup birbirlerine sarıldılar. Sokağın karşısında Parklar Müdürlüğü'nden gönderilmiş bir kamyonet dolusu işçi, kurumaya yüz tutmuş karaağaçlarımızla uğraşıyordu. Ambulans siren çalarak yanlarından geçerken botanikçi ve ekibi ilaçlama pompalarını indirip geçişini seyretti. Ambulans gidince yeniden böcek ilacı sıkmaya başladılar. Belge 1'in ön planında görünen koca karaağaç daha sonra Hollanda karaağaç böceklerinin yaydığı mantarla mücadele edemeyip kurudu ve kesildi.

Sağlık görevlileri Cecilia'yı, Kercheval ve Maumee kesişimindeki Bon Secours Hastanesi'ne götürdüler. Acildeki hayatını kurtarma çabalarını ürkütücü bir ilgisizlikle seyretti Cecilia. Sararmış gözlerini kırpmadı, koluna iğne batırıldığında irkilmedi. Doktor Armonson bileklerindeki yaralara dikiş attı. Kan naklinin başlamasından beş dakika sonra Cecilia'nın hayati tehlikeyi atlattığını ilan etti. Çenesini hafifçe tutup, "Senin burada ne işin var tatlım?" dedi. "Hayatın ne kadar kötüleşebileceğini bilecek yaşta değilsin."

Cecilia herhalde intihar notu olarak değerlendirilebilecek tek şeyi o zaman söyledi, kurtarıldığı için çok bir önemi kalmamış olsa da, "Hiç on üç yaşında bir kız olmadığınızı anlaşıyor doktor," dedi.

Lisbon ailesinin kızları on üç (Cecilia), on dört (Lux), on beş (Bonnie), on altı (Mary) ve on yedi (Therese) yaşındaydı. Kısa boyluydular, kot pantolonları içinde popoları yuvarlaktı, yanakları da akla aynı yuvarlaklığı ve yumuşaklığı getiriyordu. Ne zaman onlara baksak,

yüzlerinde açık saçık bir şey varmış gibi gelirdi bize; sanki sadece peçeli kadınlar görmeye alışkınmışız da bir tek onların yüzü çıplakmış gibi. Bay ve Bayan Lisbon'ın böyle güzel çocukları nasıl peydahladığını kimse anlayamıyordu. Bay Lisbon lisede matematik öğretmeni idi. Zayıf, çocuksu görünüşü bembeyaz saçlarıyla çarpıcı bir zıtlık yaratırdı. Sesi tizdi, Joe Larson bize Lux'ın hastaneye götürülüşü sırasında onun nasıl ağladığını anlattığında, adamın kızlarinkini andıran çığlığını kendi kulaklarımızla duyar gibi olmuştuk.

Bayan Lisbon'la her karşılaşmamızda yüzünde, bedeninde bir zamanlar var olması gereken güzellikten izler arardık umutsuzca. Fakat tombul kolları, kısacık kesilmiş, çeliği ve koyun postunu andıran saçları ve kütüphaneci gözlüğü o güzelliği bulmamızı her seferinde engellerdi. Onu nadiren görürdük; sabahları, güneş bile doğmadan giydiği günlük kıyafetiyle kapı önünden nemli süt kutularını alırken ya da pazarları ailece ahşap panelli steysin vagon arabalarıyla göl kenarındaki Aziz Paul Katolik Kilisesi'ne giderken. Böyle sabahlarda Bayan Lisbon tam bir buzlar kraliçesi gibi görünürdü. Elinde sıkıca tuttuğu en şık çantasıyla kızlarını arabaya binmeden önce birer birer kontrol edip makyaj yapmadıklarından emin olmak isterdi. Lux'ı daha kapalı bir şeyler giysin diye eve yollaması pek de az rastlanan bir olay değildi. Bizlerden kiliseye giden olmadığı için onları rahatça seyrederdik; fotoğraf negatifleri gibi renklerden arınmış anne baba ve evde dikilmiş, dantelli ve fırfırlı elbiselerinden fışkıran taptaze bedenleriyle ışıldayan beş kız.

Sadece tek bir delikanlının eve girmesine izin verilmişti. Peter Sissen, Bay Lisbon'ın derste kullanacağı güneş sistemi modelinin yapımına yardım ettiği için akşam yemeğine davet edilmişti. Bize gece boyunca kızların her yandan ve hiç durmadan masa altından onu tekmeleyip durduğunu anlattı, hangi tekmenin hangi kızıdan geldiğini bile anlayamamıştı. Mavi gözleri ve ateşli bakışlarıyla onu süzmüş, bulabildiğimiz tek kusura olan çarpık dişlerini göstererek gülümsemişlerdi. Peter Sissen'a gizlice bakmayan, tekme atmayan tek kız Bonnie'ydi. Sofra duasını okuyup on beş yaşındaki bir kızın dindarlık merakında kaybolmuş halde sessizce yemeğini yemişti. Yemekten sonra Peter Sissen tuvalete gitmek istemiş, Therese ve Mary alt kat tuvaletinde fısıldaşıp kıkırdaştığı için mecburen üst kata çıkıp kızların banyosunu kullanması gerekmişti. Aramıza döndüğünde bize sağa sola atılmış külotlarla dolu odalar, kızlara özgü tutkuyla ölümüne kucaklanmış oyuncak hayvanlarla ilgili hikâyeler anlattı; üzerine sutyen asılmış bir haç, sayvanlı yataklarla dolu puslu odalar, aynı sıkışık mekânda hep birlikte kadınlığa doğru ilerleyen çok sayıda genç kızın pek de hoş olmayan kokusu. Banyodaki araştırması sırasında çıkacak sesleri engellemek için suyu açan Peter Sissen, Mary Lisbon'ın düğümlenmiş bir çorap içinde lavabonun altına sakladığı makyaj malzemelerini bulmayı bile başarmıştı: kırmızı rujlar, allık ve bazdan mürekkep ikinci bir deri ve sayesinde hiç görmediğimiz bir bıyığı olduğunu anladığımız ağda bantları. Aslında Peter Sissen'ın bulduğu makyaj malzemelerinin Mary Lisbon'a ait olduğunu iki hafta

sonra, onu rıhtımda dudaklarında Peter Sissen'in tarif ettiği tonda kırmızı rujla gördüğümüzde anladık.

Peter Sissen bize deodorantlar, parfümler ve ölü deriyi temizlemeye yarayan keseler bulduğunu anlatmıştı. Ortalıkta duş olmadığını öğrenince çok şaşmıştık çünkü kızların her gece diş fırçalar gibi duş da aldığını sanıyorduk. Sissen en çılgın hayallerimizin ötesinde bir keşfini anlatınca hayal kırıklığımızı unutuverdik. Çöp kutusunda bir tampon bulmuştu; Lisbon kızlarından birinin içinden çıkmış, hâlâ taze, lekeli bir tampon. Sissen onu bize getirmek istemişti, tiksinti vermek bir yana güzeldi bu küçük şey, görmemiz gerekirdi; modern bir resim ya da ona benzer bir şeydi işte, sonra dolapta on iki kutu tampon saydığını anlattı. Tam o sırada Lux kapıyı çalmış, "İçerde öldün mü yoksa?" diye sormuştu bizimkine, Sissen da hemen kapıyı açmıştı mecburen. Kızın yemek sırasında tepesine topladığı saçları artık açılmış ve omuzlarına dökülmüştü. İçeri girmeden kapı ağzında durup Sissen'in gözlerinin içine bakmıştı. Sonra sırtlan gibi gülerek onu itmiş, "Banyoda işin nihayet bittiyse bir şey almam gerekiyor," demişti. Dolaba doğru yürümüş, sonra durup ellerini arkasında birleştirmişti. "Özel bir durum, çıkar mısın lütfen?" Tabii Peter paldır küldür merdivenlerden aşağı inmiş, kıpkırmızı yüzüyle Bay ve Bayan Lisbon'a teşekkür edip kendini dışarı attıktan sonra Lux Lisbon'ın bacaklarının arasının tam o esnada – mayıs sinekleri gökyüzünü kirletir ve sokak lambaları yanarken– kanadığını haber vermek için yanımıza koşmuştu.

Paul Baldino, Peter Sissen'in hikâyesini duyunca ne yapıp edip Lisbon'ların evine gireceğini ve Sissen'in gör­düklerinden çok daha fazlasını, en hayal edilemez şeyleri göreceğini söyledi. Hatta "Onları yıkanırken seyretmezsem adam değilim," diye yemin etti. Henüz on dör­dünde olmasına rağmen Paul Baldino şimdiden babası "Köpekbalığı" lakaplı Sammy Baldino'nun ve ön merdivenlerinin iki yanında aslan heykelleri olan evlerine girip çıkan diğer adamların yüzündeki acımasız ifadeye ve gangsterlerin sertliğine sahipti. Tıraş kolonyası ko­kan, tırnakları manikürlü şehir yırtıcılarının miskin çalı­mıyla hareket ederdi. Ondan da, solgun tenli, gösterişçi kuzenleri Rico Manollo ve Vince Fusilli'den de korkar­dık. Yalnızca evi sık sık gazete haberlerine çıktığından ya da İtalya'dan getirilmiş defne ağaçlarının çevreledi­ği avluya gelip giden kurşun geçirmez siyah limuzinler yüzünden değildi korkumuz; gözlerinin altındaki mor halkalardan, koca kalçalarından ve beyzbol oynarken bile ayağından çıkarmadığı siyah rugan pabuçlarından korkardık. Daha önce de yasak yerlere girip çıkmışlığı vardı, her zaman güvenilir bilgilerle dönmese de onun cesur girişimlerinden etkilenirdik. Altıncı sınıftayken kızları konferans salonuna, kızlara özel bir film izleme­ye götürdüklerinde Paul Baldino olan biten her şeyi bize aktarabilmek için salona sızmış ve eski oy verme kulü­besine saklanarak etrafı gözetlemişti. Bu sırada biz de futbol sahasında çakılları tekmeleyerek heyecanla onu beklemiştik. Sonunda ağzındaki kürdanı çiğneyerek ve parmağındaki altın yüzükle oynayarak sahanın ucunda görüldüğünde heyecandan nefesimiz kesilmişti.

“Filmi gördüm,” dedi. “Artık her şeyi biliyorum. Bakın dinleyin. Kızlar on iki yaşına falan geldiğinde,” –bize doğru eğilerek– “memeleri kanıyor.”

Konu hakkında daha fazla bilgi sahibi olduğumuzda bile Baldino’nun içimizde uyandırdığı korku ve saygı hissi devam etti. Gergedanı andıran kalçaları daha da genişledi, gözlerinin altındaki halkalar koyulaşarak sigara külü ile çamur karışımı bir renk aldı ve ölümle bir yakınlığı varmış gibi görünmeye başladı. Bu değişim, kaçış tüneli dedikodularının çıktığı zamana rastlamıştı. Birkaç yıl önce bir sabah, Baldino’ların birbirinin tıpatıp aynısı iki beyaz Alman kurdu tarafından korunan bahçesinin dikenli parmaklıkları arkasında bir grup işçi belirmişti. Ne yaptıklarını gizlemek için merdivenlere astıkları brandaların arkasında kaybolup üç gün boyunca çalışan işçiler brandaları indirdiklerinde çimenlerin ortasında yapay bir ağaç gövdesi duruyordu. Betondan yapılmış, ağaç kabuğuna benzesin diye kahverengiye boyanmıştı. Yapay bir budak gözü bile vardı, budanmış iki dalı ampute uzuvların şevkiyle göğe uzanıyordu. Ağacın ortasındaki asma kilitle kapatılmış boşlukta bir ızgara duruyordu.

Paul Baldino da bunun bir barbekü olduğunu söyledi, ona inandık. Ama zaman geçtikçe barbekünün hiç kullanılmadığını fark ettik. Gazetelerde çıkan haberlere göre elli bin dolara mal olmuştu ama henüz içinde tek bir köfte ya da sosis pişirilmemişti. Çok geçmeden dedikodular başladı: Ağaç gövdesi, gerçekte bir kaçış tünelinin ağzıydı ve tünel nehir kenarına, Köpekbalığı Sammy’nin sürat motorunun durduğu yere açılıyordu; işçiler brandaları bu kazı işini gizlemek için asmışlardı.

Dedikodulardan birkaç ay sonra, Paul Baldino aniden insanların bodrumlarında belirmeye başladı, sağanak kanallarını kullanıyordu bunu yapmak için. Sıcak bok kokusu yayan gri bir tozla kaplanmış halde Chase Buell'ın evinde yakalandı; elinde bir fener, bir beyzbol sopası ve içinde iki ölü sıçan olan bir çantayla Danny Zinn'in kilerinde belirdi ve son olarak Tom Faheem'in evinin kalorifer kazanının içinde bulundu, dışarı çıkabilmek için üç defa vurmuştu metal duvarlara.

Bize durumu açıklarken evlerinin altındaki sağanak kanallarına girdiğini ve keşif yaparken kaybolduğunu söylüyordu ama biz babasının kaçış tüneline dolaştığını düşünmeye başlamıştık. Lisbon kızlarını duş alırken izlemek için evlerine gireceğini söyleyip böbürlendiğinde bu iş için yine aynı yöntemi kullanacağını düşündük. Polis onu bir saatten uzun süre sorgulasa da, gerçeğin ne olduğunu öğrenemedik. Onlara da bize söylediklerinin aynısını söyledi. Evlerinin bodrumundaki kanalizasyon kanalına girdiğini, yavaş yavaş ilerlediğini ve kaybolduğunu. Dev boruları, işçilerin bıraktığı plastik kahve bardaklarını ve sigara izmaritlerini, duvarlara kömürle çizilmiş, taş devri mağarası resimlerini hatırlatan çıplak kadın figürlerini anlattı. Gideceği yönü rasgele seçiyordu, evlerin altından geçerken yukardan gelen kokulardan mutfakta ne piştiğini anlayabiliyordu. Sonunda Lisbon'ların evinin altındaki kanalizasyon ızgarasından yukarı çıkmıştı. Üstünü silkeledikten sonra birini bulmak için birinci katta dolaşmıştı ama evde kimse yoktu. Defalarca seslenip, oda oda kontrol etmişti evi. Merdivenlerden ikinci kata çıkmıştı. Koridorun sonundan gelen

su sesini duymuştu. Banyo kapısına yaklaşmıştı. İçeri girmeden önce kapıyı vurduğunu ısrarla tekrar ediyordu. Sonra Paul Baldino banyoya girmiş, bileklerinden kan sızan çıplak Cecilia'yı bulmuştu. İlk şoku atlatınca hemen aşağı koşup babasının her zaman tembih ettiği gibi polisi aramıştı.

Sağlık görevlileri tabii ki ilk olarak lamine plastik kaplı resmi buldu ve karmaşa esnasında şişman olan onu düşünmeden cebine attı. Resmi Bay ve Bayan Lisbon'a vermek aklına ancak hastanede geldi. O sırada Cecilia hayati tehlikeyi atlatmıştı ve annesiyle babası bekleme odasıındaydı, bir parça rahatlamış olsalar da hâlâ şaşkındılar. Bay Lisbon, kızının hayatını kurtardıkları için sağlık görevlisine teşekkür etmişti. Sonra resmin arkasını çevirmiş ve şu yazıyı görmüştü:

Bakire Meryem darmadağın bir dünyaya barış mesajı vermek için şehrimizde dolaşüyor. Lourdes ve Fatima'da olduğu gibi, Hanımımız senin gibi sıradan insanlara varlığını belli etme yüceliğini gösterdi. Bilgi için: 555-MARY

Bay Lisbon yazıyı üç defa okudu. Sonra yenilmiş gibi bir ses tonuyla, "Onu vaftiz ettirdik, doğru bir eğitim alması için elimizden geleni yaptık ama böyle hurafelelere inanıyor," dedi.

Bütün olan biten sırasında Tanrı'ya karşı ilk ve son isyanıydı bu. Bayan Lisbon tepkisini resmi avucunda buruşturarak gösterdi (neyse ki resim kurtuldu; bizde bir fotokopisi var).

Yerel gazetemizde bu intihar girişimine yer verilmedi, çünkü editör Bay Baubee böyle moral bozucu bir haberin birinci sayfadaki Gençler Ligi Çiçek Şenliği manşeti ve arka sayfadaki ağzı kulaklarında gelin fotoğrafları arasında yayımlanmaya uygun olmadığına karar vermişti. O günkü gazetede haber niteliği taşıyan tek yazı, mezarlık işçilerinin grevi hakkındaydı (ölüler defnedilemiyordu, anlaşma henüz sağlanamamıştı) ama o bile dördüncü sayfadaki minikler ligi sonuçlarının altındaydı.

Eve döndükten sonra Bay ve Bayan Lisbon kızlarıyla birlikte eve kapandılar, olay hakkında tek bir kelime bile etmediler. Yalnızca bir kez, Bayan Scheer'ın ısrarlı soruları üzerine Bayan Lisbon, "Cecilia'nın başına gelen kaza"dan söz etmişti; sanki kız düşüp elini kesmişti. Kandan çoktan sıkılmış olan Paul Baldino'nun detaylı ve nesnel anlatımı sayesinde, Cecilia'nın kendine kıymak istediğinden kuşkumuz kalmamıştı.

Bayan Buck, usturanın klozette bulunmasına akıl erdirememişti. "Küvette bileklerini kesen biri usturayı da orada bırakmaz mı?" diye soruyordu. Bu kuşku nedeniyle Cecilia'nın bileklerini küvette oturarak mı, kan olan banyo paspasının üstünde ayaktayken mi kestiği netlik kazanamadı. Paul Baldino ise nasıl olduğundan emindi, "Bu işi klozette otururken yaptı," diyordu. "Sonra küvete girdi. Her yere kan sıçramıştı ahbab."

Cecilia bir hafta kontrol altında tutuldu. Hastane raporlarına göre sağ bileğindeki atardamarı tamamen kesmişti, çünkü solaktı; sol bileğindeki kesik ise daha yüzeyseldi, arterin alt kısmı kopmamıştı. Bileklerine yirmi dörder dikiş atıldı.

Geri geldiğinde üzerinde yine o antika gelinlik vardı. Kız kardeşi Bon Secours'da hemşire olan Bayan Patz, onun hastane geceliğini giymeyi reddettiğini ve evden gelinliğin getirilmesi için ısrar ettiğini, psikiyatr Doktor Hornicker'ın da onun suyuna gitmenin daha iyi olacağını düşündüğünü söyledi. Cecilia evine fırtınalı bir günde döndü. İlk şimşek çaktığında sokağın karşı tarafında, Joe Larson'ın evindeydik. Joe'nun annesi alt kattan seslenip pencereleri kapatmamızı söyleyince pencereye koştuk. Dışarıda rüzgâr her şeyi içine çeken bir elektrik süpürgesi gibi esiyordu. Bir kesekâğıdı havalanıp yükseldikten sonra ağaçların alt dallarına takılıp kaldı. Rüzgâr sağanakla yer değiştirirken gökyüzü karardı ve Lisbon'ların steysin vagon arabası karanlıkta gizlice eve döndü.

Gelip bakması için Joe'nun annesini de çağırdık. Birkaç saniye sonra halı kaplı basamaklarda ayak tıptırtısını duyduk ve o da bizimle birlikte pencerenin önünde yerini aldı. Günlerden salıydı, Bayan Larson mobilya cilası kokuyordu. Hep beraber Bayan Lisbon'ın arabasının kapısını ayağıyla itip dışarı çıkışını ve başının üzerine kaldırdığı çantasıyla kendini yağmurdan korumaya çalışmasını seyrettik. İki büküm, kaşlarını çatarak arka kapıyı açtı. Yağmur yağıyordu. Bayan Lisbon'ın saçları yüzüne düşmüştü. Sonunda Cecilia'nın küçük başı görüldü, yağmur yüzünden net değildi görüntü, her iki kolu da askıya alındığından hareketleri dengesiz ve tuhaftı. Arabadan inene kadar bayağı zorlandı. En sonunda yere basmayı başardığında iki askısını kanvas kanatlar gibi iki yana açtı, Bayan Lisbon onu sol

dirseğinden tutup eve götürdü. Artık yağmur iyice arttığından sokağın karşısı görünmüyordu.

Takip eden günlerde Cecilia'yı bol bol gördük. Veranda merdivenlerine oturup çalılardan topladığı böğürtlenleri yiyor ya da onları ezerek avuçlarını mora boyuyordu. Üzerinde her zaman aynı gelinlik vardı ve çıplak ayakları kirliydi. Öğleden sonraları güneş ön bahçeye vurunca kaldırım kenarlarındaki çatlaklarda konvoylar halinde ilerleyen karıncaları seyreder ya da sırtüstü çimlere uzanıp bulutlara bakardı. Yanında daima kardeşlerinden biri olurdu. Therese fen kitaplarını veranda merdivenine taşıyıp uzayın derinliklerinin fotoğraflarını inceler, Cecilia bahçe kapısına yaklaşacak olursa başını kaldırıp ona bakardı. Lux bahçeye plaj havluları serip güneşlenmeyi tercih eder, o sırada Cecilia da bacağına bir sopayla Arap desenlerine benzer hayali şekiller çizerdi. Bazen de Cecilia gözcüsünün boynuna sarılıp kulağına bir şeyler fısıldardı.

Kendini neden öldürmek istediğine dair herkesin kendince bir teorisi vardı. Bayan Buell anneyle babayı suçluyordu. “O kız ölmek istemedi,” dedi bize. “Yalnızca o evden kurtulmak istedi.” “O dekorasyona daha fazla tahammül edemedi herhalde,” diye ekledi Bayan Scheer. Cecilia’nın hastaneden taburcu edildiği gün bu iki komşu kadın geçmiş olsun dileklerini iletmek için bir kek yapıp Lisbon’ları ziyarete gitmiş ama Bayan Lisbon hiçbir şekilde faciadan söz açmamıştı. Bayan Buell’ı çok yaşlanmış ve şişmanlamış bulduk, Scientist tarikatından olan kocasından ayrı bir odada yatıyordu hâlâ. Yatağında doğrulup oturmuştu, çerçevesi sedefli

kedi gözü gözlüğünü gündüzleri hâlâ takıyordu ve içinde sadece su olduğunu iddia ettiği büyük bardağındaki buzlar hâlâ şingırdıyordu ama yeni bir öğleden sonra miskinliği rahiyası, bir beyaz dizi kokusu da vardı üzerinde. “Lily’yle birlikte elimizde kekle içeri girdiğimiz anda kadın kızlara derhal yukarı çıkmalarını söyledi. Biz de, ‘Kek hâlâ sıcak, hep birlikte birer dilim yiye lim,’ dedik. Ne yaptı biliyor musunuz? Keki alıp buzdolabına koydu. Gözümüzün önünde hem de.” Bayan Scheer olayı biraz daha farklı hatırlıyordu. “Bunu söylemekten nefret ediyorum fakat Joan yıllardır sarhoş. İşin gerçeği, Bayan Lisbon bize nezaketle teşekkür etti. Hiçbir terslik yoktu ortada. Hatta kızın sadece düşüp elini kestiğinin doğru olabileceğini düşünmeye başladım. Bayan Lisbon bizi limonluğa alıp birer dilim kek ikram etti. Bir ara Joan ortadan kayboldu. Belki de bir kadeh daha atmaya evine gitmişti. Doğrusu buna hiç şaşırmam.”

Bay Buell’ı koridorun sonunda, karısından ayrı yattığı, spor temasıyla dekore edilmiş odasında bulduk. Rafta boşandığı günden beri sevdiği ilk karısının fotoğrafı duruyordu ve bizi karşılamak üzere ayağa kalktığında omzundaki, inancın iyileştiremediği sakatlık nedeniyle hâlâ kambur yürüdüğünü fark ettik. “Bu kötü toplumun bir başka kötülüğü daha işte,” dedi bize. “Onların Tanrı’yla ilişkisi yoktu.” Ona Bakire Meryem’in plastik kaplı resmini hatırlattığımızda, “Taşınması gereken İsa’nın resmiydi,” diye itiraz etti. Kırıksıklıkları ve karmakarışık beyaz kaşlarının altında bize yıllar önce Amerikan futbolu topu atmaya öğretten yakışıklı adamı görebiliyorduk. Bay Buell, İkinci

Dünya Savaşı'nda pilotluk yapmış, uçağı Burma'da vurulup düşürülünce adamlarını yüz millik bir yürüyüşten sonra vahşi ormanın içinden çıkarıp kurtarmayı başarmıştı. Bu olaydan sonra asla ilaç kullanmamış, aspirin bile almamıştı. Bir kış kayak yaparken omzunu kırdı ve sadece röntgen çektirmeye ikna edilebildi. O günden sonra futbol oynarken onu durdurmaya çalıştığımızda acıyla yüzünü buruşturmaya, bahçeyi tek koluyla tırmıklamaya başladı ve pazar sabahları pişirdiği krepleri bir daha havaya atarak çevirmedi. Ama azmini yitirmedi, Tanrı'nın adını boş yere ağzımıza aldığımızda nazikçe bizi uyardı. Yatak odasında karşımızda dikilirken, omzu zarif bir kambura dönüşmüştü sanki. "O kızları düşününce insan üzülüyor," dedi. "Hayatları ziyan oldu."

O dönemde en popüler teori, Dominic Palazzolo'yu suçlayandı. Dominic, ailesi New Mexico'ya yerleşene kadar akrabalarının yanında kalmak zorunda olan bir göçmen çocuğuydu. Mahallemizde güneş gözlüğü takan ilk çocuktu ve geldikten bir hafta sonra âşık oldu. Tutkulu duygularının nesnesi Cecilia değil, göl kenarında sarmaşıklarla kaplı bir evde oturan, saçları kestane rengi, yüzü biraz atı andıran ama yine de hoş bir kız olan Diana Porter'dı. Ne yazık ki toprak kortta hırsıyla tenis oynarken ya da havuz kenarındaki şezlongunda meyve suyunu yudumlarken Dominic'in bahçe parmaklıklarının arkasından kendisini izlediğini fark etmedi. Dominic birkaç sözcükten ibaret İngilizcesiyle beyzbol ya da okul servisi muhabbetlerimize katılmıyordu, ama her fırsatta başını yukarı kaldırıp, gözlük camlarında gökyüzü yansırken "Onu seviyorum,"

derdi. Bu kelimeleri tekrarlamak ona eşsiz bir zevk veriyor gibiydi, sanki ağzını açtığı anda inci döküyordu. Haziran başında Diana Porter tatil için İsviçre'ye gidince Dominic çılgına dönmüştü. Gökler katında ihanete uğradığını düşünüp durmadan, “Bakire Meryem'i de... Tanrı'yı da...” diye küfrediyordu. Umutsuzluğunu ve aşkına verdiği değeri kanıtlamak uğruna akrabalarının evinin damına çıkıp kendini aşağı attı.

Onu seyrettik. Cecilia Lisbon'ın da evinin ön bahçesinden onu seyredişini seyrettik. Dar pantolonlu, domuz burnu çizmeli, saçları geriye doğru taranıp yapıştırmış Dominic Palazzolo eve girdi, alt kattaki geniş camlı pencerelerin önünden geçişini gördük, sonra boynunda ipek bir fularla üst kat pencerelerinde belirdi. Pencere kenarına çıktı, düz çatıya tırmandı. Tepede kırılğan, zayıf, hastalıklı ve duygusal görünüyordu, bize göre bir Avrupalı zaten böyle olmalıydı. Tramlenden atlayan bir sporcu gibi parmaklarının ucunda çatının kenarında durdu ve “Onu seviyorum,” diye fısıldadıktan sonra kendini aşağı bıraktı. Pencerelerin önünden hızla geçerek bahçedeki çalılıkların üzerine düştü.

Bir yerini incitmemişti. Düştükten sonra ayağa kalktı, aşkını kanıtlamıştı. Onu seyredenlerin bazılarına göre sokağın aşağısındaki Cecilia Lisbon'ın da aşkını kazanmıştı. Onu okuldan tanıyan Amy Schraff, diploma töreninden önceki hafta Cecilia'nın okulda yalnızca Dominic'ten söz ettiğini söyledi. Kütüphanede sınavlara hazırlanacağı yerde ansiklopedilerde İTALYA'yı araştırıyordu. “Ciao,” diye selamlaşmaya, alnına kutsal su sürmek için göl kenarındaki Aziz Paul Katolik Kilisesi'ne uğramaya başlamıştı. Kafeteryada, havanın

en sıcak olduğu günlerde bile Cecilia köfte ve spagetti yemeyi tercih ediyor, sanki Dominic Palazzolo'yla aynı yemekleri yiyerek ona daha yakın olmayı umuyordu. Tutkusunun doruğunda olduğu dönemde, Peter Sissen'in üzerine sutyen asılı halde gördüğü haçı satın aldı.

Bu teorinin destekçileri daima aynı ana neden üzerinde birleşiyordu: Cecilia'nın intihar girişiminden bir hafta önce, ailesi Dominic Palazzolo'yu New Mexico'ya çağırmişti. Tanrı'ya kesintisiz söverek gitti arkadaşımız, New Mexico onu İsviçre'den daha da uzaklaştırıyordu; oysa o esnada Diana Porter yaz ağaçlarının serin gölgelerinde dolaşüyor, Dominic'ten ve ilerde sahip olacağı halı temizleme servisi merkezli dünyasından kaçınılmaz biçimde giderek kopuyordu. Amy Schraff'a göre, Cecilia'nın yaşamaya daha fazla katlanamayan eski Romalılar gibi banyoda kanını bileklerinden boşaltmaya kalkışmasının nedeni, otobanda kaktüslerin arasında yol alan Dominic'in, olayı öğrendiğinde onu gerçekten sevdiğini anlayacak olması umuduydu.

Hastane kayıtlarının büyük bölümü psikiyatrin raporundan oluşuyordu. Cecilia'yla konuştuktan sonra, Doktor Hornicker intihar girişiminin buluş çağına özgü libidinal dürtülerin baskılanmasının neden olduğu bir şiddet eylemi olduğu yönünde teşhis koydu. Önüne konan üç farklı mürekkep lekesini aynı şeye benzetmişti Cecilia: "Bir muz." Ayrıca "Hapishane parmaklıkları," "bir bataklık," "Afro modeli kabarık bir saç" da görmüştü şekillerde, bir de "atom bombası atılmış dünya." Neden kendini öldürmek istediği sorulduğunda sadece, "Bir hataydı," cevabıyla yetinmiş

ve doktor ısrar edince içine kapanmıştı. Raporda, “Yaralarının ciddiyetine rağmen hastanın gerçekten ölmek istediğini sanmıyorum,” yazıyordu. “Onunki daha çok bir yardım çılgınlığına benziyor.” Bay ve Bayan Lisbon’la görüşüp onlara kurallarını biraz gevşetmelerini tavsiye etti. Sosyal ilişkilerini geliştirmenin, okul dışında da kendi yaşıtı erkek çocuklarla bir arada vakit geçirmenin Cecilia’yı rahatlatacağını savunuyordu psikiyatr: “On üç yaşında bir kızın kendi akranı kızlarla bağ kurabilmesi için gerekiyorsa bir parça makyaj yapmasına izin verilmelidir. Ortak gelenek ve alışkanlıkların taklit edilmesi, bireyselliğin gelişmesinde çok önemli bir adımdır.”

O günden sonra Lisbon’ların evi değişmeye başladı. Lux hemen her gün üzerinde mayosu –bu mayo nede-niyle bileyci on beş dakika boyunca kapı ağzında kıza bedava bir gösteri yapmıştı– çimenlere serdiği plaj hav-lusuna uzanıp güneşleniyordu. Ön kapı artık daima açıktı, kızların biri girip diğeri çıkıyordu. Bir keresinde Jeff Maldrum’un kapısının önünde top çevirirken, evi-nin salonunda rock and roll dansı yapan bir grup kız gördük. Hareketleri doğru yapmak için ciddi uğraşı-yorlardı. Kızların eğlenmek için birlikte dans ettikleri-ni görmek bizi çok şaşırtmıştı. Jeff Maldrum pencere-yi tıklatıp içeri öpücükler gönderince storu indirdiler. Kızlar gözden kaybolmadan önce arkada, kütüphanen-in yanında duran Mary Lisbon’ı gördük, üzerindeki İspanyol paça kot pantolonun poposuna kalp motifi işlenmişti.

Başka mucizevi değişiklikler de oldu. Lisbon’ların çimlerini kesen Butch artık içeri girip bir bardak su

isteyebiliyordu, suyunu bahçe musluğundan içmek zorunda değildi. Ter içinde, belden yukarısı çıplak, dövme-
meli Butch, Lisbon ailesinin kızlarının yaşadığı, soluk aldığı mutfığa rahatlıkla gidiyordu ama ona içerde neler gördüğünü hiç sormadık, kaslarından ve yoksulluğundan korkuyorduk.

Bay ve Bayan Lisbon'ın bu yeni düzen konusunda uyum içinde olduklarını farz ediyorduk ama yıllar sonra Bay Lisbon'la buluştuğumuzda, bize karısının gerçekte asla psikiyatrin fikirlerine katılmadığını söyledi. "Sadece bir süre için itiraz etmedi, o kadar." Onu yeniden bulduğumuzda boşanmışlardı; Bay Lisbon, zemini, yaptığı ahşap oymaların talaşıyla kaplı küçük bir dairede oturuyordu; bir oda, açık mutfak ve banyodan ibaret bir ev. Raflar tahtadan yapılmış kuş ve kurbağa heykelcikleriyle doluydu. Söylediğine göre, karısının katılığını uzun zaman endişeyle izlemişti, çünkü dans etmesi yasak olan kızların ancak cildi bozuk ve çökük göğüslü kocalar bulabileceğini biliyordu. Beri yandan, bir araya tıkılmış kızların kokusundan sıkılmaya da başlamıştı. Zaman zaman kendini bir hayvanat bahçesinin kuş kafesinde yaşıyormuş gibi hissediyordu. Baktığı her yerde ya bir toka ya da bir saç fırçası görüyordu; ışın kötüsü, evdeki dişiler sayıca kalabalık olduklarından onun erkek olduğunu unutmuş, onun yanında açıkça âdet kanamalarından söz eder olmuşlardı. Cecilia da âdet görmeye başlamıştı ve âdet döngüsü ay ritimleri senkronize olan diğer kızlarla aynı gün başlıyordu. Bay Lisbon için en kötüsü, ayın o beş günüydü. Ördek yemler gibi aspirin dağıtmak, televizyonda bir köpeğin öldürülmesiyle bile tetiklenebilen ağlama

krizlerini yatıştırmak hep onun göreviydi. Kızların “özel günlerinde” dramatik ve kadınsı tavırlar da sergilediğini anlattı. Daha miskin davranıyor, merdivenden artist edasıyla inip çıkıyor, birbirlerine göz kırpıp “Kuzen Herbie yine ziyarete geldi,” diyorlarmış. Bazı geceler onu hijyenik tampon almaya yolluyorlarmış; sadece bir kutu da değil, tam beş kutu tampon aldığını gören bıyığı yeni terlemiş kasiyerlerin yüzünde alaycı gülümsemeler beliriyormuş. Kızlarını seviyormuş, hepsi ayrı ayrı kıymetliymiş ama yine de etrafında birkaç erkek çocuk da olsa fena olmazmış.

Böylece, Cecilia’nın hastaneden eve dönüşünden iki hafta sonra Bay Lisbon kızlarının kısacık hayatlarında ilk ve son kez bir parti vermesi için karısını ikna etmişti. Hepimiz, beraberindeki balonlara keçeli kalemle isimlerimizin yazılı olduğu elişî kâğıdından elde yapılmış özel davetiyeler aldık. Sadece banyo fantezilerimizde girebildiğimiz bir eve resmen davet edilmiş olduğumuzda inanmakta zorluk çekiyorduk. Birbirimizin davetiyelerini merakla inceledik. Lisbon kızlarının adlarımızı bilmeleri, narin ses telleriyle hecelemeleri, adlarımızın onların hayatında bir şeyler ifade etmesi müthişti. Adlarımızı, soyadlarımızı davetiyelere hatasız yazmak için uğraşmış, adreslerimizi tam olarak öğrenebilmek için herhalde ya rehberle ya da kapı önlerindeki ağaçlara çakılı numaralara bakmışlardı.

Parti akşamı yaklaşırken eve bakıp nasıl hazırlıklar yapıldığını anlamaya çalıştık ama hazırlık yapıldığını gösteren bir hareket yoktu. Sarı tuğladan yapılmış ev, hâlâ kiliseye bağlı bir yetimler yurduna benziyordu, çimenli bahçe sessizliğini koruyordu. Perdeler kapalıydı

ve dev sandviçler ve kızarmış patates getiren bir kamyonet falan görünmemişti ortalıkta.

Sonunda beklenen akşam geldi. Lacivert ceketlerimizi, haki pantolonlarımızı giydik, lastikli kravatlarımızı taktık ve daha önce pek çok defa yaptığımız gibi kaldırımda Lisbon'ların evine doğru yürümeye başladık, ama bu defa geçip gitmedik, adımlarımızın yönünü değiştirip kırmızı sardunya saksılarının arasından veranda basamaklarını çıkarak kapının zilini çaldık. Peter Sissen liderimiz gibi davranıyor, hatta hafif sıkılmış görünüyor, sık sık, “Göreceksiniz, göreceksiniz,” deyip duruyordu. Kapı açıldı. Yarı aydınlık kapı ağzında Bayan Lisbon belirdi, tepeden bize bakıyordu. İçeri girmemizi söyledi, kapıdan girerken birbirimize çarpıp durduk ve antredeki tığ işi yer örtüsüne basar basmaz Peter Sissen'in evle ilgili anlattıklarının tamamen yanlış olduğunu gördük. Onun anlattığı dışı kaosun karmaşasından iz yoktu ortalıkta, tam tersine gayet temiz bir evdi, bayat patlamış mısır kokusunu andıran hafif bir koku vardı içeride. Girişteki kemere “Tanrı bu evi korusun” yazan bir oya işi asılmıştı. Daha sağda, radyatörün üzerindeki rafta Lisbon ailesinin kızlarının bebeklik dönemlerini sonsuz dek muhafaza eden bronz kaplanmış beş çift bebek patiği duruyordu. Yemek odası çıplak kolonyal mobilyalarla donatılmıştı. Duvardaki yağlıboya tabloda hindi yolan hacılar resmedilmişti. Portakal rengi halıyla kaplı oturma odasındaki kanepenin kahverengi suni deridendi. Bay Lisbon'ın sallanan koltuğunun yanındaki küçük sehpa henüz tamamlanmamış bir gemi maketi duruyordu, ipleri takılmamıştı ama teknenin ucundaki etine dolgun denizkızının boyanması bitmişti.

Bizi en alt kattaki kapalı salona yönlendirdiler. Dik basamaklar metal çerçeveliydi, aşağı indikçe bodrumdan gelen ışık arttı, son basamağa ulaştığımızda dünyanın eriyik haldeki çekirdeğine ulaşmış gibi gözlerimiz kamaşmıştı. Tavanda floresanlar vızıldıyor, masa lambalarının hepsi yanıyordu. Bağcıklı ayakkabılarımızın altındaki yeşil kırmızı karo desenli muşamba pırıl pırıldı. Bir kâğıt oyunu masasının üstünde lav gibi fokurdayan panç kâsesi duruyordu. Panelli duvarlar ışıldıyordu ve ilk birkaç saniye Lisbon ailesinin kızları bize ışıklarla çevrili bir grup melek gibi göründü. Sonra gözlerimiz ışığa alıştı ve daha önce hiç fark etmediğimiz bir gerçekle yüz yüze geldik: Kız kardeşler birbirinden çok farklıydı. Aynı sarı saçlara, dolgun yanaklara sahip birbirinin kopyası beş kız olmadıklarını gördük. Kişilikleri simalarını şekillendirmiş, yüzlerinde kendilerine özgü ifadeler yaratmaya başlamıştı. Bize kendini Bonaventura olarak takdim eden Bonnie'nin yüzü solgun, burnu rahibelerinki gibi sivriydi. Gözleri sulanıyordu, ayrıca kız kardeşlerinden en az otuz santim daha uzundu. Bu farkı yaratan incecik boynu bir gün ip ucunda sallanacaktı. Therese Lisbon'ın yüzüyse daha kaba hatlıydı, yanakları ve gözleri ineklerinkine benziyordu ve bizi selamlamak için yaklaşırken adımları sarsaktı. Mary Lisbon'ın saçları daha koyu renkti, alnının ortasında birleşip aşağı doğru inen sivri bir çıkıntı yapıyordu ve üstdudağının üzerindeki gölge bize ağdasının annesi tarafından bulunduğunu düşündürdü. Lisbon ailesinin kızlarıyla ilgili hayallerimize uyan yalnız Lux'tı. Ondan sağlık ve muziplik yayılıyordu. Elbisesi daracıktı ve ellerimizi sıkarken

parmağıyla avuçlarımızı gıdıkladı, bir yandan hırçın ve boğuk bir gülüşle gülüyordu. Cecilia her zamanki eteği kesik antika gelinliği giymişti. 1920'lerden kalma bir elbiseydi bu. Payetli göğüs kısmını henüz dolduramamıştı ve birisi, belki kendi, belki de ikinci el giysi mağazasının sahibi eteği biçimsiz bir şekilde kesivermiş, böylece Cecilia'nın yara izleriyle dolu dizleri açıkta kalmıştı. Bir bar taburesinde oturmuş, gözlerini önündeki panç kadehine dikmiş, o bol elbisenin içinde bohçalanmış gibi duruyordu. Dudaklarını kırmızı kalemle boyamıştı –çatlak bir fahişeye benzemişti– ama odada sanki başkası yokmuş gibi davranıyordu.

Ondan uzak durmamız gerektiğini biliyorduk. Bileklerindeki sargılar çıkarılmıştı ve yara izlerini saklamak için bir yığın bilezik takmıştı kollarına. Diğer kız kardeşlerin hiçbirinde bilezik yoktu, demek ki hepsi ellerinde olanı ona vermişti. Bilezikler kaymasın diye alttan koluna bantlanmıştı. Gelinliğin üzerinde hastane yemeği izleri, haşlanmış bezelye ve pancar lekeleri vardı. Biz de panç kadehlerimizi alıp odanın bir köşesine geçtik. Lisbon kızları diğer köşede toplanmışlardı.

Gözetimli bir partiye daha önce hiç gitmemiştik. Anne babalarımız şehir dışındayken ağabeylerimizin verdikleri partilere alıştık; gençlerle dolu karanlık odalar, çıldırtıcı müziğin sustuğu anlarda duyulan öğürme sesleri, buz dolu küvetlere konulan bira fıçıları, koridorlarda kavgalar, kırılan biblolar... Bu parti tamamen farklıydı. Biz Therese'le Mary'nin domino oynamasını seyrederken Bayan Lisbon kepçesiyle kadehlerimize yeniden panç doldurdu, bu arada Bay

Lisbon da odanın karşı köşesinde alet kutusunu açmıştı. Bize aletlerini gösterdi, dişli çarklarını elinde döndürüp vızıldattı, ince keskin kenarlı bir alet için “frezem”, üzeri macunlanmış olan için “raspam”, uzun keskin uçlu olanına “ıskarpelam” dedi. Bunları söylerken alçak sesle konuşuyordu ama bize hiç bakmadı, gözlerini aletlere dikmiş, parmaklarını okşarcasına üzerlerinde dolaştırıyor, uzunluklarını, keskinliklerini başparmağının yumuşak etiyle sınıyordu. Alnında uzun, derin bir kırışık belirdi ve kupkuru yüzünün ortasındaki dudakları nemlendi.

Bütün bunlar olurken Cecilia oturduğu taburede kı-mıldamadı bile.

Gerzek Joe gelince çok sevindik. Annesinin kolunda içeri geldi, üzerinde bol Bermuda şortu, başında da mavi beyzbol kepi vardı. Bütün diğer mongoloidlerle paylaştığı yüzünde kocaman bir gülümseme vardı. Davetiyesini kırmızı bir kurdeleyle bileğine bağlamıştı, bu da kız kardeşlerin onun adını da bizimkiler gibi bildiğinin ve telaffuz ettiğinin deliliydi. Sarkık dudakları, koca çenesiyle bir şeyler mırıldanıyordu, gözleri çekikti, ağabeylerinin tıraş ettiği yanakları pürüzsüzdü. Gerzek Joe’nun kaç yaşında olduğunu kimse bilmiyordu ama onu tanıdığımızdan beri seyrek bir bıyığı vardı. Ağabeyleri onu verandaya çıkarıp tıraş ederler, eğer kı-mıldarsa boğazı kesildiğinde sorumluluk almayacaklarını söylerlerdi. Joe gözüne fener tutulmuş tavşan gibi hareketsiz kalırdı. Geri zekâlıların fazla uzun yaşamadıklarını, diğer insanlardan daha çabuk yaşlandıklarını biliyorduk, zaten Joe’nun beyzbol kepinin altından fırlayan kır saçları bunun kanıtıydı. Çocukken

biz büyüyene kadar onun çoktan öleceğini düşünürdük ama artık ergenlik çağındaydık ve o hâlâ çocuktu.

O gelince Lisbon kızlarına onun hakkında bildiğimiz her şeyi gösterme fırsatı bulduk; çenesini kaşındığımızda kulaklarını nasıl kımıldattığını, yazı demek çok karmaşık geldiği için havaya bir bozuk para attığımızda nasıl sürekli tura dediğini, “Joe, yazı desene,” dediğimizde bile “Tura!” diye haykırdığını ve her seferinde kendini kazanmış sandığını, bizim de bozuntuya vermediğimizi anlattık kızlara. Ona Bay Eugene’in öğrettiği şarkıyı da söyledik. Joe, “Oh, Sambo Wango’da maymunların kuyruğu yok, kuyruğu yok maymunların çünkü balinalar kaptı hepsini,” diye şarkı söylerken el çırparak ona eşlik ettik, Lisbon kızları da el çırttı, Lux el çırttı ve Gerzek Joe’ya yaslandı ama Joe bunun değerini nereden bilecekti.

Parti tam eğlenceli bir hal almaya başlayacakken Cecilia yerinden kalkıp annesinin yanına gitti. Sol kolundaki bileziklerle oynayarak annesinden odasına çıkmak için izin istedi. Konuşmasına ilk defa şahit oluyorduk, sesinin olgunluğuna şaşırdık. Yorgun, yaşlı bir kadın gibi konuşuyordu. Bileziklerini çekiştirip durdu, sonra Bayan Lisbon, “Eğer istediğin buysa git Cecilia,” dedi. “Oysa bu partiyi sen eğlenesin diye binbir emekle düzenlemiştik.”

Cecilia bandı yerinden sökene dek bileziklerini çekiştirdi, sonra donmuş gibi kımıltısız kalakaldı. Bayan Lisbon, “Pekâlâ,” diye devam etti, “tamam o zaman, gidebilirsin. Biz de sensiz eğlenmeye devam ederiz.” Cecilia izni alır almaz merdivene yöneldi. Yüzünü yerden kaldırmıyor, ayçiçeği gözlerini hayatının bir türlü

anlayamadığımız açmazlarına dikmiş, kendi kişisel yalnızlığında yürüyordu. Mutfağa giden basamakları tırmandı, kapıyı arkasından kapatıp yukarı kata çıktı. Ayak sesleri tam üzerimizdeydi. İkinci kat merdiveninin orta yerinde ayak sesleri kesildi ama sadece otuz saniye sonra bahçeyi çevreleyen parmaklığa düşen bedeninin çıkardığı ıslak sesi duyduk. Öncesinde bir rüzgâr sesi geldi, sonradan bunun nedeninin gelinliğin balon gibi şişmesi olduğunu düşündük. Rüzgâr sesi kısa sürdü. İnsan bedeni hızlı düşüyor. İşin özü şu: İnsan tamamen fiziksel özelliklerinden ibaret kalarak bir taş hızında düşüyor. Aşağı düşerken beyninin çalışıp çalışmadığının, pişman olup olmamasının önemi yoktu, hatta hızla yaklaştığı sivri parmaklıkları algılayıp algılamamasının bile önemi yoktu. Artık bilincinin varlığı önemli değildi. Rüzgâr sesi bitti ve bunu tuhaf bir gürültü izledi, patlayan bir kavunun sesini andırıyordu. O an herkes kımıltısız ve sakindi, sanki bir orkestrayı dinliyorduk, kulaklarımız daha iyi işitsin diye başlarımızı yana yatırmıştık, olanlara henüz kimse inanmak istemiyordu. Sonra Bayan Lisbon, sanki tek başınaymış gibi “Aman Tanrım,” dedi.

Bay Lisbon yukarı koştu, Bayan Lisbon da arkasından gitti, merdivenlerin tepesine ulaşınca tırabzana tutunup durdu. Merdivendeki silüetini görebiliyorduk; kalın bacaklarını, etli sırtını, panik içinde titreyen başını, parlayan gözlük camlarını... Merdiveni kaplıyordu, yanından geçmeye tereddüt ettik ama Lisbon kızları atılıp geçince biz de yaptık aynısını. Mutfağa ulaştık. Yandaki pencereden çalılar arasında duran Bay Lisbon’ı görebiliyorduk. Ön kapıdan çıkınca Cecilia’yı

tuttuğunu gördük; bir elini ensesine, diğerini dizlerinin altına yerleştirmişti. Cecilia'yı, sol göğsünden girip ne hissettiği anlaşılmaz kalbini delen, iki omurunu da kırmadan aralarından geçip elbisesini delerek tekrar havayla buluşan sivri demirden çıkarmaya çalışıyordu. Demir Cecilia'nın bedeninden öyle hızlı geçmişti ki üzerinde kan bile yoktu. Cecilia tertemiz demirin üstünde usta bir jimnastikçi edasıyla dengede durmaya çalışır gibi görünüyordu. Rüzgârda çırpınan gelinlik bu sirk etkisini artırıyordu. Bay Lisbon kızını dikkatle kaldırmaya, demirden kurtarmaya çalışıyordu ama çocuk cehaletimizle biz bile durumun umutsuz olduğunu, Cecilia'nın açık gözlerinin, oltaya takılmış balıklarınki gibi açılıp kapanan ağzının sinirsel reflekslerden ibaret olduğunu, sonunda başardığını, ikinci denemesinde kendini bu dünyadan kopardığını anlamıştık.

İKİ

Cecilia'nın neden kendini öldürmeye kalktığını zaten anlamamıştık, ikinci girişiminde durum daha da anlaşılmaz hale geldi. Polisin âdet olduğu üzere yaptığı soruşturmanın parçası olarak incelenen günlüğünde, olayın iddia edildiği gibi kırık bir aşk hikâyesinden kaynaklandığına dair bir kanıt bulunamadı. Fosforlu kalemlerle boyanmış haliyle daha çok bir ortaçağ İncili'ne ya da kutsal *Saatler Kitabı*'na benzeyen küçük, ince yapraklı defterde Dominic Palazzolo adı sadece bir kere geçiyordu. Sayfalar minyatür desenlerle kaplıydı. Sayfaların tepesinden fırlayıveren, paragraflar arasında kanat çırpın melekler vardı. Altın saçlı bakireler deniz mavisi gözyaşlarını defterin ortasına döküyordu. Yok olma tehlikesi altındaki canlıların listesini gösteren yapıştırılmış bir gazete kupürünün etrafında üzüm rengi balinalar kan fışkırtarak yüzüyordu. Paskalya Yortusu sırasında yazılmış satırların yanında yumurtadan yeni çıkmış altı civciv vardı. Cecilia günlüğünü binbir renk

ve şekille, renkli merdivenler ve çizgili yoncalarla doldurmuştu ama Dominic hakkındaki yazı şundan ibaretti: “Palazzolo bugün zengin kaltak Porter uğruna kendini çatıdan aşağı attı. Nasıl bu kadar aptal olunur ki?”

Sağlık görevlileri tekrar geldi, aynı ikiliydi ama onları hemen tanıyamadık. Korkudan ve kibarlıktan sokağın karşısına geçip Bayan Larson’ın Oldsmobile’nin motor kapağına yaslanmıştık. Evden ayrılırken çimlerin ortasında, “Parti için çok teşekkürler Bay ve Bayan Lisbon,” diyen Valentine Stamarowski dışında hiçbirimiz tek kelime etmedik. Bay Lisbon hâlâ beline kadar çıkan çalılarının arasında çabalayıp duruyor, inip kalkan sırtına bakılırsa ya hıçkırıyor ya da umutsuzca kızının vücudunu sivri parmaklıktan kurtarmaya uğraşıyordu. Bayan Lisbon verandadaki kızlarına dönüp eve doğru bakmalarını söylemişti. Akşam 8.15’e ayarlanmış otomatik sulama sistemi çalışmaya başladığı anda saatte yaklaşık yirmi beş kilometre hızla ilerleyen ambulans içindeki sağlık görevlileri durumun umutsuzluğundan haberdarmışçasına siren çalmadan ve mavi uyarı ışığını yakmadan sokağın ucunda belirdi. Ambulanstan önce bıyıklı sıska indi, sonra da şişko göründü. Kurbanı bakmadan ilk iş ambulanstan sedeyi indirdiler, ki daha sonra bunun ilk yardım prosedürüne uygun olmadığını öğrendik. Sağlık görevlilerini kimin çağırdığını, o gün yalnızca cenaze levazımatçısı olacaklarını nereden anladıklarını bilmiyorduk. Tom Faheem, Therese’in içeri girip onları telefonla aradığını söyledi ama biz ambulans gelene kadar kızların verandadan ayrılmadığını hatırlıyorduk. Sokağımızda

oturanlardan hiçbiri henüz olaydan haberdar değildi. Yan yana sıralanmış evlerin birbirinin aynı çim bahçeleri bomboştu. Bir yerlerde birileri barbekü yapıyordu. Joe Larson'ın evinin arkasından dünyanın en iyi iki badminton oyuncusunun savurduğu, karşılıklı gidip gelen topun sesi geliyordu.

Sağlık görevlileri Cecilia'yı muayene etmek için Bay Lisbon'ı kenara çektiler. Nabız yoktu ama yine de onu kurtarma çabalarını sürdürdüler. Şişman olan demir testeresiyle parmaklığı keserken zayıf olan gerektiğinde Cecilia'yı yakalamak için hazır bekliyordu, çünkü saplanan demiri çıkarmak çıkarmamaktan daha tehlikeliydi. Sivri demir kesilince sıska olan, Cecilia'nın ağırlığı yüzünden geriye doğru sendeledi. Sonra dengesini buldu, döndü ve onu sedyeye kaydırды. Sedyeyi götürürlerken, kesik demir çubuğun yukarı kaldırdığı örtü çadıra benzemişti.

Bu arada saat neredeyse dokuz olmuştu. Şık kıyafetlerimizi değiştirdikten sonra gelişmeleri görebilmek için buluştuğumuz Chase Buell'in evinin çatısından bakınca, gökyüzüne doğru delice yükselen ağaç kümelerinin bittiği yerde keskin bir hatla başlayan şehir görünüyordu. Güneş uzaktaki fabrikaların bulanık sisi arasından batıyor, fabrikaların etrafındaki yoksul mahallelerin camları puslu günbatımının çiğ pırıltısını yansıtıyordu. Yüksekte olduğumuzdan normalde fark etmediğimiz sesler geliyordu kulağımıza, çenelerimiz ellerimizin arasında, yağlı kiremitlerin üzerine uzanmış bu sesleri dinliyorduk; şehir hayatının tersten çalan, ne olduğu tam olarak anlaşılmaz plağının sesler yumağı; bağırışlar, çığlıklar, zincirlenmiş bir köpeğin havlaması,

araba kornaları, saçma sapan bir oyun oynayan kızların saydığı rakamlar... Hiç gitmediğimiz, karışık, yoksul şehrin anlamsız sesleri birbirine karışıp dilsizleşerek, duygularını yitirerek oradan esen bir rüzgârla bize taşınıyordu. Sonrası: karanlık. Uzaklarda araba farları. Daha yakındaki evlerin yakılan sarı ışıkları televizyon başına geçen aileleri sergiliyordu. Birer birer biz de evlerimize gittik.

Daha önce, yani en azından bizim hayatımız boyunca kasabamızda bir cenaze töreni olmamıştı. Ölümünün büyük bir kısmı, bizler doğmadan önce, İkinci Dünya Savaşı sırasında, babalarımız siyah beyaz fotoğraflardaki sıksa genç adamlarken olmuştu. Ormanların ortasındaki dar uçak pistlerinde babalarımız; sivilceli, dövme babalarımız; çıplak kadın resimlerinin önünde babalarımız; annemiz olacak olan genç kızlara mektuplar yazan babalarımız; yetersiz kumanyadan, yalnızlıktan ve sıtmalılı havada salgı bezlerindeki isyandan ilham alarak kendilerini şiire vuran ama eve döner dönmez şiirden ebediyen vazgeçen babalarımız. Şimdi orta yaşlı, göbekliyidiler, yıllarca pantolon giymekten baldırlarındaki kıllar dökülmüştü ama yine de ölümden bir hayli uzaktaydılar. Yabancı diller konuşan ve şahinler gibi, dönüştürülmüş çatı katlarında yaşayan kendi anne ve babaları en yeni, en iyi sağlık hizmetlerinden yararlanıyor ve önümüzdeki yüzyıla kadar uzun süre yaşayacak gibi görünüyorlardı. Kimsenin büyükannesi, büyükbabası, annesi, babası ölmemişti; sadece birkaç köpek, hepsi o kadar. Mesela Tom Burke'ün Bazooka Joe marka sakız yutarken boğulan av köpeği

Muffin ve sonra o yaz, köpek yıllarıyla hesaplandığında küçük bir yavru sayılabilecek olan bir yaratık – Cecilia Lisbon.

Öldüğü gün mezarlık işçilerinin grevinin altıncı haftası başlamıştı. Hiçbirimiz grevi de, grevci işçilerin sorunlarını da pek aklımıza getirmemiştik, çünkü mezarlığa gitmişliğimiz bile yoktu. Arada bir varoşlardan gelen silah seslerini duyardık ama babalarımız bunların egzoz sesi olduğu konusunda ısrar ederdi. Bu yüzden gazetelerde cenaze işlerinin tamamen durduğu yazınca bunun bizi de ilgilendireceğini düşünmedik. Kırklı yaşlarını süren ve bir ev dolusu genç kızın ebeveyni olan Bay ve Bayan Lisbon da kızları kendilerini öldürmeye başlayana kadar bu meseleye kafa yormamıştı.

Cenazeler gömülme işlemleri tam olarak gerçekleştirilmeden devam ediyordu. Tabutlar kazılmamış mezarların başına getiriliyor, rahipler dua ediyor, herkes gözyaşlarına boğuluyor ama daha sonra naaşlar anlaşıpma sağlanana kadar beklemek üzere tekrar morgdaki derin dondurucuya götürülüyordu. Ölülerin yakılması birden yaygınlaşmıştı. Bayan Lisbon buna şiddetle karşı çıktı, bir pagan uygulaması olduğundan korkuyordu, hatta fikrini desteklemek için Kutsal Kitap'tan yeniden dirilişte insanların bedenleriyle geri döneceği hakkında bir bölüm de okudu. Hayır, kül olmaya izin yoktu.

Banliyömüzde sadece bir tane mezarlık vardı; yıllar içinde Luteryenlerden Episkopelyenlere, onlardan da Katoliklere geçmiş, sessiz sedasız bir yer. Üç Fransız-Kanadalı kürk avcısının, soyadları Kropp olan bir fırıncı ailesinin üyelerinin ve alkolsüz biraya benzer bir

yerel içki bulmuş olan J. B. Milbank'in mezarı da buradaydı. Yana kaykılmış mezar taşları, at nalı şeklindeki kırmızı çakıllı araba yolu, iyi beslenmiş cesetler sayesinde gelişmiş ağaçlarıyla mezarlık eski ölüm dönemlerinde çoktan dolmuştu. Bu yüzden cenaze işlerini ayarlayan Bay Alton, Bay Lisbon'ı mecburen başka seçenekleri göstermek için bir tura çıkardı.

Turu gayet net hatırlıyordu. Mezarlık işçilerinin grevi de kolayca unutulacak gibi değildi zaten ama Bay Alton bize bir de şu itirafta bulundu: "Bu benim ilk intihar vakamdı, üstelik de gencecik bir kızdı. Aynı şekilde taziyede bulunamazsınız böyle bir durumda. Gerçeği söylemek gerekirse bayağı ter dökmüştüm sıkıntıdan." Batı Yakası'na gidip Filistinlilerin mahallesindeki sakin bir mezarlığı ziyaret ettiler ama Bay Lisbon ezan okuyan müezzinin yabancı sesinden hoşlanmadı, üstelik burada yaşayanların gelenekleri gereği hâlâ banyo küvetlerinde keçi boğazladıklarını duymuştu. "Burası olmaz," dedi, "olmaz." Sonra ilk bakışta derli toplu görünen küçük bir Katolik mezarlığına gittiler ama Bay Lisbon arka tarafta yaklaşık iki millik alana yayılmış moloz yığınına gördü ve aklına Hiroşima'nın fotoğrafları geldi. Bay Alton bize, "Orası Polonyalıların mahallesiydi," dedi. "GM dev bir otomotiv fabrikası inşaatı için yaklaşık yirmi beş bin Polonyalı işçi getirtmişti. Adamlar şehrin yirmi dört bloğunu birden yere indirmiş, sonra para bitmiş ve arazi mezbelelik halinde kalmıştı. Görüntü berbattı ama görmek için arkadaki çitlere kadar gidip bakmanız gerekiyordu." Sonunda iki otoban arasındaki, her dinden insana açık halk mezarlığına gittiler ve Cecilia Lisbon'a Katolik Kilisesi'nin

defin haricindeki bütün cenaze kuralları uygulandı. Olay kilisenin resmi kayıtlarına “kaza” olarak geçti, diğer Lisbon kızlarının ölümlerinde de aynı ifade kullanıldı. Peder Moody’ye bu konuyu sorduğumuzda, “Mevzu olsun istemedik,” dedi, “hem kızın ayağının kaymadığından nasıl emin olabilirdik?” Ona uyku ilaçlarından, iplerden ve diğer tatsızlıklardan söz ettiğimizde şöyle cevap verdi: “Ölümcül bir günah olan intihar, bir niyet meselesidir. O kızların kalbinden tam olarak ne geçtiği meçhul. Gerçekte ne yapmaya çalıştıklarını kim bilebilir?”

Anne ve babalarımızın çoğu törene katıldı ama bu trajediden etkilenmememiz için bizi mezarlığa götürmediler. Hepsi, mezarlığın o güne kadar gördükleri en sade mezarlık olduğu konusunda hemfikirdi. Büyük mezar taşları ya da anıtlar yoktu, sadece toprağa gömülmüş granit plakalar ve yabancı ülkelerde şehit olan askerlerin mezarlarında, yağmurdan yıpranmış plastik Amerikan bayrakları ile kurumuş çiçek demetlerinin iliştirildiği tel halkalar. Cenaze aracı grevdeki işçiler nedeniyle içeri girmekte zorlanmıştı ama ölünün yaşını öğrenen grevciler araca yol açmış, hatta öfkeli pankartlarını indirmişlerdi. Grev nedeniyle mezarlığın çokça ihmal edildiği açıktı. Bazı mezarların çevresinde toprak birikmişti. Bir iş makinesi, sendikanın grev kararı bir gömülme işlemi sırasında ulaşmışçasına kepçesi otlara saplanmış halde öylece duruyordu. Aileler sevdiklerinin son istirahatgâhını düzenlemek için çaba göstermemiş değildi. Mezarlardan birini kaplayan çimenler aşırı gübreden göz alıcı bir sarıya dönüşmüş, bir diğeri aşırı sulanmaktan bataklığa dönmüştü. Sulama sistemi

sabote edildiğinden su elle taşınıyordu, bu yüzden mezarlar arasında, insanda ölümlerin geceleri kalkıp dolaştıkları duygusu uyandıran derin ayak izleri oluşmuştu.

Çimenler en az yedi haftadır kesilmemişti. Tabut getirilirken insanlar bileklerine kadar ota gömülmüş olarak beklediler. Gençler arasında ölüm oranının düşüklüğü nedeniyle cenaze levazımatçıları orta boy tabutu fazlaca üretmiyordu. Elllerinde az sayıda çocuk tabutu vardı, bunlar da ekmek kutusundan biraz daha büyüktü. Ondan bir boy büyüğü de yetişkinler içindi ve Cecilia'ya göre bir hayli geniş ve uzundu. Cenaze evinde tabut açıldığında insanların görebildiği sadece saten bir yastık ve tabutun kapağındaki plili astar olmuştu. Bayan Turner, "Bir an için o şeyin boş olduğunu sandım," dedi. Ama sonra, sadece kırk kilo ağırlığındaki, solgun tenli, saçları beyaz yastıktan ayrılamayacak kadar açık sarı, neredeyse saydammış gibi görünen Cecilia bir optik illüzyon gibi ortaya çıktı. Bu defa üzerinde o eski antika gelinlik yoktu, Bayan Lisbon gelinliği atmış ve kızına sağlığında asla giymediği, büyükannesi tarafından Noel'de hediye edilmiş olan, yakası dantelden, bej bir elbise giydirmişti. Açık kapaktan sadece yüzü ve omuzları değil, kemirilmiş tırnakları, örselenmiş dirsekleri, ince uylukları, hatta yaralı dizleri bile görünüyordu.

Tabutun önünden sadece aile geçti. Önce sersemlemiş ve ifadesiz yüzlerle kızlar yürüdü. Çok sonraları insanlar, olacakları onların yüzlerinden tahmin etmeleri gerektiğini söyleyip hayıflandılar. "Sanki ona göz kırpar gibiydiler," dedi Bayan Carruthers. "Ağlamaları, haykırmaları gerekirdi ama onlar ne yaptılar? Tabutun

başına geldiler, içine şöyle bir bakıp uzaklaştılar. Neden görmedik? Neden tahmin edemedik olacakları?” Cenaze evindeki tek çocuk olan Curt van Osdol, eğer biz de orada bulunup onu destekleyecek olsak, Cecilia’nın tabutuna kadar gidip rahibin ve herkesin önünde son kez onu şöyle bir elleyeceğini söylüyordu. Kızlar geçtikten sonra Bayan Lisbon kocasının kolunda on titrek adım attı ve çökmüş yüzünü hayatında ilk ve son defa dudaklarına ruj sürülmüş olan Cecilia’ya doğru eğdi. “Tırnaklarına bak.” Bayan Burton onun böyle söylediğini duyduğundan emindi. “Tırnakları için de bir şeyler yapamazlar mıydı?”

Bay Lisbon şöyle cevap vermişti: “Uzayacaklar. Tırnaklar uzamaya devam eder. Artık onları yiyemeyecek hayatım.”

Bizim açımızdan da Cecilia, ölümünden sonra da aynı inatla doğaya aykırı şekilde büyümeye devam etti. Çok ender konuşmasına ve hiç gerçek arkadaşı olmamasına rağmen herkesin onunla ilgili canlı anıları vardı. Bazılarımız Bayan Lisbon içerde unuttuğu çantasını almaya gittiğinde beş dakikalığına kucağına almıştı onu bebekken. Bazılarımız kum havuzunda oynarken onunla bir kürek için kavga etmiş, bazılarımız da tel örgülere yapıştığı için biçimsiz bir şekilde büyüyen dutun dallarının arasından ona pipisini göstermişti. Onunla birlikte çiçek aşısı sırasına girmiş, çocuk felci aşısı şekerlerini aynı anda ağzımıza atmıştık; ona ip atlamayı, maytap patlatmayı öğretmiş; bacaklarındaki yara kabuklarını yolmasını, Three Mile Parkı’ndaki musluğa ağzını dayayarak su içmesini engellemiştik. Bazılarımız ona

âşık bile olmuş ama bunu kendimize saklamıştık, çünkü onun kız kardeşlerin en tuhafı olduğunu biliyorduk.

En sonunda Lucy Brock'tan öğrenebildiğimize göre, Cecilia'nın yatak odası onun bu karakter özelliğini doğruluyordu. Tavanda asılı burçlar kuşağı modeli ve ametist koleksiyonu dışında, hâlâ onun saçlarının ve tütsülerinin kokusunu taşıyan yastığının altında bir Tarot destesi bulmuştu. Lucy, ondan istediğimiz gibi çarşaf ve yorganların değiştirilip değiştirilmediğini de kontrol etmiş, her şeyin sanki bir sergi yerindeymiş gibi olduğu halde durduğunu söylemişti. Cecilia'nın atladığı pencere hâlâ açıktı. Lucy'nin bir başka keşfi de şifoniyerin en üst çekmecesinde duran, Rit marka boyayla siyaha boyanmış yedi külot ve gardıropta duran iki çift pırıl pırıl yüksek konçlu spor ayakkabıydı. Bunlar bizi şaşırtmadı. Bisiklete binerken hızlanmak için pedalların üzerinde ayağa kalktığı anda eteğinin altına baktığımızdan, çamaşırlarının siyah olduğunu zaten biliyorduk ve Cecilia'yı pek çok defa verandanın merdivenlerinde elinde bir diş fırçası ve bir çanak deterjanla spor ayakkabılarını fırçalarken görmüştük.

Cecilia'nın günlüğü, intiharından yaklaşık bir buçuk yıl önce başlıyordu. Çoğunluk için defter, okunması olanaksız, hiyeroglif benzeyen yazılarla dolu bir umutsuzluk vesikasıydı ama aslında resimler çoğunlukla neşeli görünüyordu. Defterin bir de kilidi vardı ama onu su tesisatçısının çırağı Skip Ortega'dan alan David Barker, bize Skip'in defteri büyük banyoda, klozetin yanında bulduğunu ve kilidin zaten kurcalanıp açılmış olduğunu aktardı, dolayısıyla insanın aklına Bay ve Bayan Lisbon'ın günlüğü okumuş olduğu geliyordu.

Beyin lakaplı Tim Winer ısrarla günlüğü incelememiz gerektiğini söyledi. Böylece defteri alıp Tim'in ailesinin oğulları için özel yaptırdığı, yeşil masa lambalarıyla aydınlanan, raflarında bir küre ve dizi dizi ciltlerce ansiklopedi duran çalışma odasına götürdük. El yazısını analiz ettikten sonra, "Duygusal dengesizlik," dedi. "Şu *i* harflerinin noktalarına bakar mısınız, hepsi ayrı yana savrulmuş." Sonra öne eğildi ve incecik teninin altındaki mavimsi damarlar ortaya çıktı: "Kısaca şunu söyleyebiliriz, burada gördüğümüz kadarıyla tam bir hayalperest. Gerçekle bağı kopmuş biri. Büyük bir olasılıkla aşağı atlarken uçabileceğini ummuştur."

Artık günlüğün bazı bölümlerini ezberlemiştik. Chase Buell'in evinin çatı katına çıkıp bazı bölümleri yüksek sesle okuyorduk. Defteri elden ele dolaştırıp heyecan içinde satırlara parmaklarımızla dokunarak kendi adlarımızı aradık durduk. Sonunda Cecilia'nın bizlere bakarken aslında bizler hakkında hiçbir şey düşünmemiş olduğunu öğrendik, işin gerçeği kendisi hakkında da bir şey düşünmemişti. Günlük, henüz şekillenmemiş bir egonun sıkıntılarına ilişkin pek az ipucu veren sıradışı bir buluş çağı belgesiydi. Her zamanki güvensizlik duyguları, üzüntüler, platonik aşklar ve hayallerden eser yoktu defterde. Cecilia bunların yerine kendini ve kız kardeşlerini sanki tek bir vücut ve ruhmuş gibi anlatmıştı. Hangi kardeşinden söz ettiğini anlayabilmek oldukça zordu ve pek çok cümle okuyucunun zihninde yatağa uzanıp abur cubur yiyen, sevgi dolu halaların, teyzelerin ziyaretlerinden mustarip on bacaklı, beş kafalı mitolojik bir yaratık imgesi uyandırıyor. Günlüğün büyük bir bölümü kızların

neden intihar ettiğini açıklamak yerine o zamana dek neler yaptıklarını anlatıyordu. Ne yediklerini (Pazar-tesi, 13 Şubat. Bugün donmuş pizza yedik...), ne giydiklerini, hangi renkleri tercih ettiklerini okumaktan bıkmıştık. Kremalı mısırdan hepsi iğreniyordu. Mary çocuk parkındaki tırmanma kulesinde dişini kırmış ve dişlerinden birine kaplama yapılmıştı. (Bunu okurken Kevin Head, “Size söylemiştim,” demeyi ihmal etmedi.) Böylece hayatlarını öğrendik, deneyimlemediğimiz zamanlara ait ortak anılar oluştu zihnimizde: Lux tekneden sarkmış, ilk balinasını okşarken “Bu kadar kötü koktuklarını tahmin etmemiştim,” diyordu ve Therese ona “Balenlerindeki çürüyen alglerin yaydığı koku bu,” diye açıklama yapıyordu. Kızların yıllar önce gittikleri kamplarda yıldızları seyrettiklerini, sıkıntılı yaz günlerinde verandadan arka balkona, sonra da arka balkondan verandaya defalarca gidip geldiklerini, hatta yağmurlu gecelerde tuvaletlerden “lağım” dedikleri pis’ bir kokunun yükseldiğini bile öğrendik. Bir kızın bir erkek çocuğunu gömleksiz görmesinin ne demek olduğunu da anladık: Lux bu yüzden tutkuyla ve fosforlu kalemle Kevin adını defter kaplarına, hatta sutyen ve külotlarına bile yazmış, bir gün eve gelip de annesinin bütün eşyalarını çamaşır suyuna basıp bütün Kevinleri yok ettiğini görünce öfkeden çıldırmıştı. Eteğin altına dalıp insanın iliğine işleyen soğuk kış rüzgârlarının acısını, derste dizleri bitişik tutmaktan bacakları saran ağrıyı, oğlanlar beyzbol oynarken ip atlamanın ne kadar sıkıcı ve sinir edici bir duygu olduğunu öğrenmiştik. Gerçi kızların neden kafalarını bir an önce büyümeye taktıklarını, niye birbirlerine iltifat

etmek zorunda hissettiklerini kavrayamıyorduk ama bazen, yüksek sesli okumalarımız sırasında içimizden gelen, birbirimize sarılıp ne kadar güzel olduğumuzu söyleme duygusuyla zor başa çıktığımızı da itiraf etmeliyiz. Kız olmanın bir anlamda tutsaklık olduğunu ama bu tutsaklığın insanın aklını çalıştırıp hayal dünyasını genişlettiğini hissediyorduk; hangi rengin hangisiyle uyumlu olacağını ancak bir kız kendiliğinden seçebiliyordu. Aslında kızlar bizim ikizlerimizdi, hepimiz aynı posta sahip hayvanlar gibiydik şu evrende ve bizimle ilgili hemen her şeyi bilmelerine karşın onlar bizim için birer soru işaretiydi. Sonunda şunu açık olarak kavramıştık: Kızlar kılık değiştirmiş kadınlardı, aşkı da ölümü de anlıyorlardı; bizim görevimizse, onları büyülüyormuş gibi görünen sesleri çıkarmaktı.

Günlük ilerledikçe Cecilia kız kardeşlerinden uzaklaşmaya başlıyor, artık kendini de anlatmıyordu. Birinci tekil şahıs neredeyse tamamen kaybolmuştu; günlük, bir filmin sonunda kameranın karakterlerden uzaklaşmasına benzer bir etki yaratarak arada siyah geçişlerle evlerini, sokağı, şehri, ülkeyi ve en nihayet bütün bunları küçültüp hiç iz bırakmadan yok eden gezegeni gösteriyordu. Yaşından olgun satırları değişiyor, kanosuyla kirlenmiş bir ırmakta ilerlerken hıçkırarak ağlayan bir Kızılderili'yi konu eden reklam filmi ya da bir gece önce savaşta öldürülen insanların listesi gibi kendi özel hayatının dışındaki konulara yöneliyordu. Günlüğün son üçte birlik bölümünde iki değişken ruh hali göze çarpıyordu. Cecilia romantik kısımlarda karaağaçlarımızın giderek kurumasına hayıflanıyor, alaycı kısımlardaysa ağaçların aslında gayet sağlıklı olduğunu ve

ormansızlaştırmanın gerçekte “her şeyi dümdüz etmek için” tezgâhlanan bir oyun olduğunu söylüyordu. Arada bir, şu ya da bu komplo teorisiyle ilgili referanslar çıkıyordu ortaya –İllüminati’ye, askeri-endüstriyel komplekse göndermeler vardı– ama o isimlerden, sayısı ve ne idüğü belli olmayan, çevre kirliliğine yol açan kimyasal maddelermiş gibi şöyle bir söz ediyordu. Saldırganlıktan hemen romantizme, şiirsel anlatımlara da dönebiliyordu. Bitiremediği bir şiirin yaza ait şu dize-leri çok hoş bizce:

*Ağaçlar sanki havayla dolan birer ciğer
Kız kardeşim, şu yaramaz olan saçımı çeker*

Mısraların yanına 26 Haziran diye not düşülmüş; has-taneden döndükten üç gün sonrası, onu bahçede, çimenlerin üzerinde yatarken gördüğümüz günler.

Hayatının son gününde Cecilia’nın nasıl bir ruh halinde olduğuna dair pek az şey biliniyor. Bay Lisbon’a göre kendisi için verilen parti onu memnun etmiş görünüyordu. Hazırlıkları kontrol etmek için alt kata indiğinde, Cecilia’yı bir sandalyenin tepesinde balonları kırmızı, mavi kurdelelerle tavana bağlarken buldu. “Ona aşağı inmesini söyledim. Doktor kollarını başından daha yukarı kaldırmamasını söylemişti. Dikişler yüzünden.” Cecilia söyleneni yaptı ve günün kalan bölümünü yatak odasındaki halının üzerine uzanıp tavana-daki burçlar kuşağı modelini seyrederken bir yandan da posta siparişiyle aldığı tuhaf Kelt müziği plaklarını dinleyerek geçirdi. “Bataklıklardan, solmuş güllerden

bahseden sopranoların şarkılarını dinliyordu.” Bay Lisbon kendi gençliğinde dinlediği iyimser müziklerle bu melankolik müziği kıyaslayınca endişelenmiş olsa da, aslında Lux’ın dinlediği gürültülü rock müzik parçalarından, hatta Therese’in sevdiği amatör radyo istasyonunun insanı çileden çıkaran cızırtılarından daha az endişe verici olduğunu düşündü.

Öğleden sonra ikide Cecilia banyo küvetine girdi. Saatlerce banyoda kalması alışılmadık bir durum değildi ama son olay nedeniyle Bay ve Bayan Lisbon sürekli tetikteydi. “Ona kapıyı biraz aralık bırakmasını tembih ettik,” dedi Bayan Lisbon. “Bundan tabii ki hoşlanmadı. Canını sıkacak, şikâyet edecek yeni bir bahanesi daha olmuştu. Psikiyatr bize Ceel yaşında kızların mahremiyete ihtiyacı olduğunu söylemişti.” Öğleden sonraki bu saatler süresince Bay Lisbon banyonun önünden geçmek için çeşitli bahaneler buldu. “Su sesi duyana kadar bekliyor, sonra geçip gidiyordum. Banyodaki bütün keskin aletleri zaten daha önce çıkarmıştık.”

Saat dört buçukta Bayan Lisbon, Lux’ı Cecilia’yı kontrol etmesi için banyoya yolladı. Aşağı indiğinde endişeli bir hali yoktu Lux’ın, kardeşinin günün sonraki saatlerinde yapacağı şeyi bildiğini gösteren bir işaret yoktu halinde tavrında. “Gayet iyi,” dedi. “Ortalık banyo tuzlarının o ağır kokusuyla dolmuş.”

Beş buçukta Cecilia banyodan çıkıp giyindi, partiye hazırlandı. Bayan Lisbon onun kardeşlerinin odaları arasında gidip geldiğini duydu (Bonnie Mary’yle, Therese de Lux’la aynı odada kalıyordu.) Bileziklerinin şıngırtısı annesiyle babasının içini rahatlatıyordu

çünkü böylelikle boynuna çingirak takılı bir hayvanın hareketlerini takip eder gibi onun hareketlerinden de haberdar olabiliyorlardı. Bizim gelişimizden önceki saatler esnasında Bayan Lisbon kızının değişik ayakkabılar deneyerek merdivende bir aşağı bir yukarı gidip geldiğini yine bileziklerin sesinden anladı.

Sonradan farklı anlarda ve farklı eyaletlerde bize anlattıklarına göre, Bay Lisbon da, Bayan Lisbon da Cecilia'nın partideki davranışlarında bir tuhaflık görmemişti. "Kalabalıkta daima sessiz kalırdı," dedi Bayan Lisbon. Belki de yetersiz sosyalleşmeden dolayı, Bay ve Bayan Lisbon partiyi başarılı bir etkinlik olarak değerlendiriyordu. Hatta Bayan Lisbon, Cecilia gitmek için izin istediğinde çok şaşırmıştı. "Onun iyi vakit geçirdiğini sanıyordum." Bu noktada bile, diğer kızlar az sonra neler olacağından habersiz görünüyordu. Tom Faheem, Mary'nin o sırada ona Penney mağazasından almak istediği kazağı anlattığını hatırlıyor. Therese de aynı anda Tim Winer'la Ivy League üniversitelerinden birine girebilmek konusundaki heyecanını paylaşıyordu.

Daha sonra elde edilen ipuçlarına göre, Cecilia'nın yatak odasına çıkması bizim algıladığımızdan daha uzun sürmüştü. Mesela, bizden ayrıldıktan sonra mutfakta teneke bir kutudan meyve suyu içmişti (kutuyu tezgâhın üstünde bırakmış, üstelik Bayan Lisbon'ın talimatlarının aksine teneke kutuya tek delik açmıştı). Meyve suyunu içmeden önce ya da sonra arka kapıya gitmişti. "Onu bir seyahate yolluyorlar sandım," dedi Bayan Pitzenberger. "Elinde bir valiz vardı."

Öyle bir valiz bulunamadı. Bayan Pitzenberger'in bu iddiasını ya aşırı derecede bozuk gözlerinin yarattığı bir yanılsama olarak açıklayacağız ya da daha sonraki intiharlarda da hep bir valiz motifi olduğu için bir kehanet kabul edeceğiz. Gerçek ne olursa olsun, Bayan Pitzenberger, Cecilia'nın arka kapıyı kapadığını gördü ve kız bundan birkaç saniye sonra bodrum katından da duyduğumuz üzere merdivenlerden yukarı çıktı. Odasına girer girmez hava hâlâ aydınlık olmasına rağmen ışıkları yaktı. Yolun karşı tarafında oturan Bay Buell onun odasının penceresini açtığını gördü. "Ona el salladım ama beni görmedi," diye anlattı bize. O sırada diğer odadaki karısı yüksek sesle inlemişti. Bay Buell, Cecilia konusunu ambulans gelip gittikten sonra öğrendi. "Maalesef, bizim de kendi sorunlarımız vardı," dedi. Cecilia başını pencereden dışarı çıkarıp o pembemsi, nemli havaya yumuşak bir yatağa uzanırcasına kendini bırakırken Bay Buell da hasta karısının yanına gidiyordu.

ÜÇ

Taziye çiçekleri Lisbon'ların evine olması gerekenden çok daha geç ulaştı. Ölüm nedeni yüzünden insanların büyük bölümü cenaze evine çelenk göndermemiş, hatta çiçek siparişlerini de uzun müddet ertelemişti. Bu felaket sessizce geçsin diye beklemeli mi yoksa doğal bir ölüm gibi mi davranmalı bilememişlerdi. Yine de sonunda herkes bir şeyler gönderdi; beyaz gül çelenkleri, orkide demetleri, boynu bükük şakayıklar. Siparişleri getiren Peter Loomis, çiçeklerin Lisbon'ların evinin salonunu tamamen kapladığını söyledi. Sandalyelerden düşen buketler yerlere saçılıyordu. "Onları vazoya bile koymadılar," dedi. İnsanların çoğu "Sevgilerimizle" ya da "Baş sağlığı dileklerimizle" yazan sıradan kartları tercih etti ama her durum için özel bir şeyler yazmaya alışkın olan daha WASP* tipler kişisel duygularını kendilerince ifade etmeye çalıştılar. Bayan Beards, Walt

* "White, Anglo-Saxon, Protestant" ifadesinin kısaltması. Özellikle Avrupa kökenli, Protestan, beyaz Amerikalıları tanımlayan terim. (e.n.)

Whitman'dan bir dize eklemişti kartına, bu dizeyi birbirimize tekrarlayıp durduk: "Her şey yürür, ileriye ve dışarıya doğru, hiçbir şey çöküp gitmez / ve ölmek belki de hepimizin düşündüğünden başkadır, belki de ölen daha şanslıdır." Chase Buell, Lisbon'ların kapısının altından atmadan önce annesinin yazdığı karta bakmış ve şunları okumuştı: "Neler hissettiğinizi bilmiyorum. Biliyormuş gibi yapmaya da kalkışmayacağım."

Bazıları cesur bir tavırla bizzat aradı aileyi. Bay Hutch ve Bay Peters, Lisbon'ların evini ayrı ayrı ziyaret ettiler ama izlenimleri hemen hemen aynıydı. Bay Lisbon onları içeri davet etmiş ama konuya girmelerine fırsat vermeden televizyondaki beyzbol maçının önüne oturtmuştu. "Isınan yedek oyuncuların söz edip durdu," dedi Bay Hutch. "Kolejdeyken ben de atıcıydım, iyi bilirim bu oyunu. Birkaç ders vermem gerekti ona. Tutmuş Miller'ı eleştiriyor, oysa o bizim en iyi hücum oyuncumuz. İşin doğrusu, oraya ne için gittiğimi unuttum sonunda." Bay Peters şöyle dedi: "Adam orada mıydı, değil miydi belli değildi. Durmadan televizyonun renk ayarıyla oynayıp durdu, saha bir ara masmavi oldu. Bir oturuyor, bir kalkıyordu. Kızlardan biri -zaten onları birbirinden kim ayırabilir ki- bize bira getirdi. Benimkini uzatmadan önce kendi birasından bir yudum aldı."

İkisi de intihardan söz etmemişti. "Çok istedim, gerçekten de çok istedim," dedi Bay Hutch. "Ama konuya yaklaşamadım bile."

Peder Moody daha ısrarcı davrandı. Bay Lisbon diğerlerine yaptığı gibi onu da içeri alıp beyzbol maçının

karşısına oturttu. Birkaç dakika sonra Mary zamanı gelmiş gibi biraları getirdi ama Peder kararlıydı. İkinci vuruş sırasında, “Bayan Lisbon’ı da aşağı çağırırsak nasıl olur?” dedi. “Biraz sohbet ederdik.”

Bay Lisbon kamburunu çıkararak ekrana doğru eğildi. “Korkarım şu günlerde kimseyle görüşecek durumda değil. Biraz keyifsiz de.”

“Pederini görecektir,” diyen Peder Moody gitmek için ayağa kalktı. Bay Lisbon iki parmağını havaya kaldırdı, gözleri sulanmıştı. “çifte oyun Peder,” dedi.

Papaz çömezi Palo Conelli, Peder Moody’nin koro şefi Fred Simpson’a, “o tuhaf adamın yanından nasıl ayrıldığını” anlattığını duydu. “Tanrı böyle söylediğim için beni affetsin, fakat onu da O yaratmadı mı?” demişti Peder. Sonra merdivenlerden yukarı çıkmıştı. Peder’e göre evin dağınıklığı daha basamaklardan belliydi, tabii daha sonra olacakların yanında bu hiçbir şeydi. Merdivenler toz içindeydi. Sahanlıkta yarım bırakılmış bir sandviç duruyordu, herhalde sahibi kederden onu bitirememişti. Bayan Lisbon çamaşır yıkamayı çoktan bırakmıştı, hatta artık deterjan bile satın almıyordu. Bu yüzden kızlar kıyafetlerini banyoya götürüp elde yıkıyordu. Peder banyonun önünden geçerken küvetin üstündeki kornişe asılı gömlekleri, pantolonları ve iç çamaşırlarını görmüştü. “Doğrusu sesler çok hoştu,” dedi, “sanki yağmur sesi gibi.” Yerden yükselen buhar, yasemin sabunu kokuyordu. (Birkaç hafta sonra Jacobsen’s mağazasının güzellik ürünleri bölümüne gidip oradaki tezgâhtar kızdan koklamak için yasemin sabunu istedik.) Peder Moody, kızların ikişer

ikişer paylaştıkları yatak odalarının ortasındaki ortak mekân halini almış olan bu nemli mağaraya girmeye utanmıştı. Eğer papaz olmayan herhangi biri gibi başını uzatıp banyoya baksa, kızların oturup birbirlerinden çekinmeden tuvalet ihtiyaçlarını giderdiği tahata benzeyen klozeti, içine yastık doldurdıkları küveti görecekti. Küveti kanepesi gibi kullanıyorlardı, böylece biri aynanın önünde saçlarını kıvrırken iki kız kardeş aynı anda küvette keyif yapabiliyordu. Peder, üstü bardaklar ve kola tenekeleriyle dolu radyatörü, herhalde acil bir durumda kül tablası olarak kullanılmış olan istiridye kabuğu biçimindeki sabunluğu görecekti. Lux on iki yaşından beri tuvalette sigara içerdi. Dumanı yacamdan dışarı ya da sonrasında kurutmak için dışarı astığı ıslak bir havluya üflerdi. Ama Peder Moody bunların hiçbirini görmedi. Sadece bu tropik hava akımının önünden geçti, o kadar. Evin içinde toz yumaklarını uçuşturan, odalar ve salonun kokusunu taşıyan soğuk esintiyi de arkasında hissedebiliyordu. Bilirsiniz, her evin kendine özgü bir kokusu vardır; Chase Buell'inki deri, Joe Larson'inki mayonez, Lisbon'larınsı ise bayat patlamış mısır kokuyor gibi gelirdi bize. Oysa ölümlerden sonra oraya giden Peder Moody, "Cenaze salonuyla, süpürge dolabı karışımı bir koku vardı evde," demişti. "Her tarafta çiçekler ve toz." Yasemin sabunu kokusunu yeniden koklamak istemişti ama durup banyo fayanslarına yağmur gibi düşen ve kızların ayak izlerini silen su damlalarını dinlerken başka sesler duymuştu. Koridorda hızla dönüp Bayan Lisbon'a seslendi ama kadın cevap vermiyordu. Merdivenin başına

dönerken tekrar banyonun önünden geçti ve kapı aralığında Lisbon ailesinin kızlarını gördü.

“O anda kızların Cecilia’nın hatasına düşeceklerine dair hiçbir iz yoktu. Biliyorum, herkes sonradan bunu planladıklarını ve belki de bizim durumu yanlış değerlendirdiğimizi düşündü ama bence, o gün hepsi en az benim kadar şoktaydı.” Peder kapıyı hafifçe tıklatıp içeri girmek için izin istedi. “Birlikte yere oturmuşlardı, ağlamış olduklarını görebiliyordum. Sanki arkadaşlarının evine gece yatısına gelmiş gibiydiler. Her yanda yastıklar vardı. Aslında o anda bunu düşünebilmiş olmam bile tuhaf, bu yüzden kendimi azarladığımı bile anımsıyorum ama yine de tekrarlamaktan kendimi alamayacağım: Kızlar yıkanmamışlardı.”

Peder Moody’ye kızlarla Cecilia’nın ölümünü konuşup konuşmadığını, kızların kederli olup olmadıklarını sorduk. Hayır, bu konulara girmemişlerdi. “Konuyu bir iki kez açtım ama cevap vermediler. Onları zorlayamayacağımı anlamıştım. Ancak kendileri isterlerse konuşacakları belliydi.” Ona kızların o anki ruh halleri hakkındaki fikrini sorduğumuzda şöyle dedi: “Üzgündüler ama tamamen yıkılmış olduklarını söyleyemem.”

Cenazeden sonraki günlerde Lisbon kardeşlere ilgimiz daha da arttı. Çekiciliklerine şimdi gizemli bir acı da eklenmişti. Bu tamamen sessiz acıyı göz altlarında ki morumsu halkalardan anlayabiliyorduk veya hızlı adımlarla ilerlerken birden yolun ortasında durup hayata itiraz eder gibi başlarını iki yana sallamalarından. Acıları yüzünden yerlerinde duramaz olmuşlardı.

Kızların Eastland'deki küçük fıskiyelerle süslü çarşıda kızarmış sosis satan dükkânların arasında amaçsızca dolaştığı haberlerini alıyorduk. Arada bir bluz, bir elbiseye bakıyor ama bir şey satın almıyorlardı. Woody Clabault, Lux Lisbon'ın Hudson hazır giyim mağazasının önünde motosiklet çetelerinden biriyle konuştuğunu görmüştü. Delikanlılardan biri ona birlikte motosikletle gezmeyi teklif edince Lux en az on mil ötedeki evine doğru baktıktan sonra bu teklifi kabul etmişti. Oğlanın beline sarılmıştı. Motor homurtuyla çalıştı ve gittiler. Daha sonra Lux elinde ayakkabılarıyla evine doğru yürürken görüldü.

Krieger'ların bodrumunda eski bir halıfleks parçasının üzerine uzanıp Lisbon ailesinin kızlarını nasıl teselli edebileceğimizi hayal ettik. Bazılarımız onlarla birlikte çimenlere uzanmayı, onlara şarkı söyleyip gitar çalmayı düşünüyordu. Paul Baldino kızları güzelce yanmaları için Metro plajına götürmek istiyordu. Hristiyan bilim mezhebi üyesi babasının giderek daha fazla etkisi altına giren Chase Buell ise onlara yapılacak yardımın dünyevi olamayacağını ileri sürdü. Ne demek istediğini sorduğumuzda omuz silkti ve "Hiçbir şey," demekle yetindi. Bununla beraber onu sık sık kızlar gelip geçerken bir ağacın arkasına sinmiş, gözleri kapalı, dudakları oynarken gördük.

Herkesin düşüncelerinin odağında kızların yer aldığını söylemek yanlış olur. Cecilia'nın cenazesinden önce bile üzerine atladığı demir korkulukların ne kadar tehlikeli olduğunu konuşanlar vardı. Sigortacılık yapan Bay Frank, "Bu, kapı ağzında bekleyen bir kazaydı," dedi. "Böyle bir durumu poliçe kapsamına

alamazsınız.” Ertesi pazar, kilisedeki duadan sonra kahvesini içerken Bayan Zaretti, “Bizim çocuklarımız da o demirlerin üstüne düşebilirdi,” diye ısrar etti. Ve kısa bir süre sonra babalarımızdan bazıları ellerine kazma kürek alıp korkuluğu gönüllü olarak sökmeye koyuldu. Demir parmaklıklı korkuluğun Bates’lerin bahçe sınırları içinde olduğu anlaşıldı. Avukat Buck, korkuluğun oradan kaldırılması için Bay Bates’le görüştü, Bay Lisbon’ı bu konuyla rahatsız etmedi. Herkes Lisbon’ların bu nedenle kendilerine minnettar olacağından emindi.

Daha önce babalarımızı bu çeşit bir çalışma içinde görmemiştik. Ayaklarında çizmeleri, ellerinde pırıl pırıl kök makasları, toz toprak içindeydiler. Iwo Jima’da elbirliğiyle Amerikan bayrağını diken askerler gibi uğraştılar korkulukla. Mahallemizdeki en çarpıcı ortak eylem bu oldu. Doktorlar, avukatlar, emlakçılar, bankacılar omuz omuza çalışırken annelerimiz onlara limonata taşıdı, sanki yüzyılımız asaletini yeniden kazanmıştı. Telefon tellerindeki serçeler bile merakla bu olayı izliyordu. Yoldan hiç araba geçmiyordu. Şehrin sisi içinde babalarımızın silueti bronz kakılmış artistik figürleri andırıyordu. Bütün sabah çalıştılar ama öğleden sonra akşamüstüne dönerken korkuluğu hâlâ sökmemişlerdi. Bay Hutch, sağlık görevlilerinin yaptığı gibi demirleri kesmeyi önerdi. Sırayla testerenin başına geçtiler ama ağır işe alışık olmayan kolları çabucak yoruldu. Sonunda korkuluğu Tucker Amca’nın dört çekerli kamyonetinin arkasına bağladılar. Tucker Amca’nın ehliyeti olmamasına hiçbiri aldırmıyordu. Adamın ehliyet alabilmesi imkânsızdı, sınavdan önce

üç gün ağzına içki koymasa bile sınav komitesi teninin gözeneklerinden yükselen alkol kokusunu derhal alıyordu. Babalarımız “Yüklen,” diye bağırdı ve Tucker Amca gaz pedalına bastı ama korkuluk kımıldamıyordu. Akşamüstü pes edip aralarında para topladılar, işi profesyonel bir ekibe devredeceklerdi. Bir saat kadar sonra kamyonetiyle tek bir adam geldi, korkuluğa bir kanca taktı, dev vincini çalıştırmak üzere bir düğmeye bastı ve korkuluk derinden gelen homurtulu bir sesle sallandı. Anthony Turkis, “Kanı görüyor musunuz?” dedi. İntihar sırasında bile görülmeyen kan, şimdi nasıl olmuş da görünürmüşü diye merakla baktık gösterdiği yere. Bazıları üçüncü demirde, bazıları dördüncüde olduğunu ileri sürdü, ama hangisi olduğunu bulmak, bütün ipuçlarının Paul’un öldüğüne işaret ettiği *Abbey Road* albümünün kapağındaki kanlı küreği bulmak kadar zordu.

Lisbon’lardan korkuluğun kaldırılma işine yardım eden olmadı. Zaman zaman pencerelerde yüzlerini görüyorduk, o kadar. Kamyonet korkuluğu söktükten sonra Bay Lisbon dışarı çıktı, bahçe hortumunu sarıp topladı ama korkuluğun çıktığı yere gitmedi. Elini dostça havaya kaldırıp tekrar içeri girdi. Kamyonetli adam, korkuluğu parçalara ayırdı, parası ödendi ve Bay Bates’in çimlerini mahvederek çekip gitti. Ailelerimizin böyle bir olay karşısındaki tepkisizliği bizi çok şaşırtmıştı. Çimlerine azıcık zarar gelecek olsa polis çağırırlardı normalde. Fakat Bay Bates kızmamış, kamyonetin plakasını da almamıştı. Bir defasında maytap patlatırken –eyalet lale festivali yarışmasına katılan– lalelerine zarar verdiğimizde ağlayan Bayan Bates de

bir şey demedi, ebeveynlerimiz de sustu. Onların ne kadar yaşlı olduğunu, acılara, bunalımlara, savaşımlara ne kadar alışık olduklarını hissettik. Bize anlattıkları dünyayla gerçekte içlerinde taşıdıkları dünyanın birbirinden farklı olduğunu fark ettik. Onca özen gösterdikleri, hakkında saatlerce muhabbet ettikleri sevgili çimleri aslında hiç de umurlarında değildi demek ki.

Kamyonet gittikten sonra babalarımız toplanıp korkuluktan geri kalan deliğe bakarak solucanları, topraktan çıkan paslı kaşıkları seyretti. Paul Little, delikteki tuhaf şekilli bir taş parçasının Kızılderililere ait eski bir ok başı olduğunda ısrarcıydı. Babalarımız küreklerinin sapına yaslanıp durdular, pek bir marifet göstermemelerine rağmen terli alınlarını sildiler. Sanki göl ya da hava temizlenmiş veya düşman mevzilerini ebediyen susturmuşçasına bir rahatlama içindeydiler. Çocuklarını tamamen koruyabilmek için yapacakları fazlaca bir şey yoktu, yine de Tanrı'nın belası korkuluktan kurtulmuşlardı. Berbat olan çimlerine rağmen Bayan Bates eline makasını alıp bazı bitkileri budadı, yaşlı Alman çift, asmanın altına oturup tatlı şarap içmeye başladı. Her zamanki gibi başlarında Bavyera şapkaları vardı, Bay Hessen'inkinde küçük yeşil bir tüy göze çarpıyor, bu sırada köpekleri de tasmaşının ucunu kokluyordu. Tepelerindeki asmadan üzümler fışkırıyordu. Bayan Hessen'in güllerine su püskürtürken kambur sırtı gür çalılarının arasında bir görünüp bir kayboluyordu.

Bu arada bir de baktık ki havada tek bir mayıs sineği kalmamış, günlerdir kahverengi olan gökyüzü masmavi. Mutfak süpürgelerini ellerimize alıp direkleri, pencereleri, telefon tellerini ölü sineklerden temizledik.

İpeğimsi kanatlı binlerce ve binlerce böceği torbalara doldurduk. “Beyin” lakaplı Tim Winer, mayıs sineklerinin kuyruklarının ıstakozlarinkini andırdığını söyledi. “Daha küçükler ama aynı temel biçime sahipler,” dedi. “İstakozlar da böcekler gibi eklembacaklılar şubesinde. Onlar da böcek. Böcekler uçmayı öğrenebilmiş ıstakozlardır.”

O yıl bize neler olduğunu, hayatlarımızdaki ölü böcek yığınlarından neden bu kadar nefret ettiğimizi kimse anlayamadı. Ancak posta kutularımıza, yüzme havuzlarımıza dolan, bayrağımızın yıldızlarını kaplayan mayıs sineklerine birden tahammül edemez hale gelmiştik. Korkuluğu sökme çabasıyla başlayan ortak eylem ortalığı süpürmek, torbaları doldurmak ve verandaları hortumla yıkamakla devam etti. Bir yığın süpürge senkronize salınımlarla duvarları örten hayalet böcek ölülerini kül tabakası gibi yerlere döktü. Büyücülerinkine benzeyen minicik suratlarını inceledik, onları parmaklarımızın arasında sazan balığinkine benzer bir koku çıkana kadar ezdik. Yakmaya bile uğraştık ama yanmıyorlardı – sanki her şeyden daha ölüydüler. Çalıları silkeledik, halıları dövdük, silecekleri tam hız çalıştırdık. Mazgal kapaklarını tıkayan böcekleri sopalarla aşağı iteledik. Mazgallara eğildiğimizde şehrin altından akıp giden nehrin sesini duyabiliyorduk. Aşağı taş atıp suyun şapırtısını dinledik.

Sadece kendi evlerimizle ilgilenmiyorduk. Duvarlarımız temizlenince Bay Buell, Chase’e gidip Lisbon’ların evini de temizlemesini söyledi. Dini inançları nedeniyle Bay Buell bu tarz şeyleri sürekli yapardı. Kendi bahçesini bitirdikten sonra Hessen’lerinkine de biraz

el atar, girişlerini süpürür, taşların arasında ot çıkma-sın diye kaya tuzu serperdi, bu nedenle Chase'ten Lis-bon'ların evini temizlemesini istemesi pek de şaşırtıcı değildi. Lisbon'ların evinin onların bitişiğinde değil so-kağın karşısında olması bile bunu değiştirmezdi. Bay Lisbon'ın sadece kız çocukları olduğundan, yıllar için-de yıldırım çarpmış ağaç dallarını temizlemesi için pek çok kez erkekler ona yardım etmişti. Chase, tüfek gibi omzuna attığı süpürgesiyle Lisbon'ların evine doğru giderken kimse bir şey söylemedi. Sonra Bay Krieger Kyle'ı, Bay Hutch Ralph'ı yardıma gönderdi ve böy-lece hepimiz Lisbon'ların evinin duvarlarını fırçalayıp böcek ölümlerini temizlemeye başladık. Bizim duvarla-rımızdakinden çok daha fazlaydılar burada. Paul Bal-dino bir bilmece sordu: "Balık gibi kokan, yemesi hoş olan ama balık olmayan şey nedir?"

Sıra pencerelere gelince kızlara karşı hislerimiz tek-rar kamçlandı. Böcek ölümlerini süpürürken mutfakta Mary Lisbon'ı gördük. Elindeki makarna paketine, açayım mı, açmayayım mı der gibi bakıyordu. Tali-matları okudu, paketteki resmi dikkatle inceledi ve sonra gerisingeri rafa bıraktı. Yüzünü cama yapıştıran Anthony Turkis, "Bir şeyler yemesi gerek," dedi. Mary kutuyu yeniden eline aldı. Umut içinde onu seyrettik ama döndü gitti.

Dışarıda hava karardı. Evlerin ışıkları birer birer yandı, Lisbon'ları hıç. Artık içeriyi rahat göre-miyorduk, pencere camlarına yansıyan sadece kendi yüzlerimizdi. Saat henüz dokuzdu ama galiba ma-halleli haklıydı; Lisbon'lar Cecilia'nın ölümünden bu yana hava kararır kararmaz kendilerini yatağa atıp

uyuyarak hayatı unutmaya çalışıyorlardı. Üst kattaki bir yatak odasında Bonnie'nin yaktığı üç adak mumunun kızılımsı ışığı dışında bütün ev karanlığa gömülmüştü. Biz eve arkamızı döner dönmez cırcır böcekleri bitip tükenmez şarkılarına başladı. Herkes cırcır böcekleri olduklarını söylüyordu ama bahçeyi temizlerken çimlerin ya da çalılarının arasında tek bir tane bile bulamamıştık şimdiye kadar. Neye benzediklerini bilmiyorduk, yalnızca sestten ibaretiler. Anne ve babalarımız cırcır böcekleriyle daha haşır neşirdi. Onlara göre böceklerin çıkardığı ses mekanik değildi. Her yönden, genellikle tam baş hizamızın üzerinden ya da altından geliyordu. Bu böcekler biz insanlardan çok daha fazlasını hissediyordu sanki. Karanlıkta büyülenmiş gibi sessizce onları dinlerken Bay Lisbon evin yan kapısına gelip bize teşekkür etti. Saçı sanki daha da aklaşmıştı fakat acısı sesinin tizliğine pek etki etmemişe benziyordu. Üzerinde tulumu vardı, bir dizinde de talaş ve tahta tozu izi görünüyordu. "Hortumu kullanabilirsiniz," derken o sırada yoldan geçen Good Humor dondurma arabasına baktı, araç her zamanki neşeli zillerini çalarak ilerliyordu. Bay Lisbon eski bir anısını hatırlamıştı galiba, gülümsedi ya da yüzünü buruşturdu, hangisi olduğu konusunda kesin bir şey söyleyemeyiz. Ve sonra içeri girdi.

Bundan sonra neler yaptığını çok daha sonra, görünmeden, sorularımızın hayaletleri aracılığıyla öğrendik. İçeri girer girmez yemek odasından çıkan Therese'i gördü. Ağzına M&M marka renkli şekerlemelerden doldurmuştu, babasını görünce hepsini yuttu, halbuki onları daha yeterince çiğnememişti. Geniş

alını sokaktan yansıyan ışıkla parlıyordu ve dudakları Bay Lisbon'ın hatırladığından daha kırmızı, küçük ve biçimli görünüyordu, özellikle tombullaşmış yanakları ve çenesiyle kıyaslayınca. Kirpikleri sanki az öncesine kadar sıkı sıkı kapalıymış gibi çapaklıydı. O anda Bay Lisbon kızını tanımadığını düşündü; çocuklar birlikte yaşamayı kabul ettiğiniz yabancılardı ve o da bu yabancıyla tanışmak üzere ileri doğru bir adım attı. Ellerini kızının omuzlarına koydu, sonra iki yanına bıraktı. Therese yüzüne düşen bir tutam saç kenara çekti, gülümsedi ve merdivene doğru yürüdü.

Bay Lisbon her zamanki gece turuna başladı. Acaba kapı kilitli miydi (Hayır, değildi), acaba garajın ışığı kapalı mıydı (Evet, kapalıydı), ocak açık unutulmuş olabilir miydi (Hayır). Birinci kat banyosunun lambasını kapatmak için içeri girdiğinde lavaboda Kyle Kreiger'in ortodontik apareyini buldu. Herhalde parti sırasında pastayı rahatça yiyebilmek için çıkarmıştı. Bay Lisbon pembemsi apareyi musluğun altına tutarken Kyle'in damağına denk gelen pembemsi, deniz kabuğu şeklindeki deliği, plastiğin içinden çıkıp dişlerinin üst kısımlarını kavrayan kroşeleri, ön kısımdaki, gerekli basıncı sağlamak üzere (işaretli yerler belliydi) iki yerden kıvrılmış yuvarlak teli inceledi. Bir komşu ve yetişkin olarak yapması gerekenin apareyi plastik bir torbaya koyup Krieger'lara vermek olduğunu biliyordu; pahalı ortodontik apareyin kaybolmamış olmasına sevinecekleri kesindi. Böyle basit, insani ve duyarlı hareketler hayatı bir arada tutan unsurlardı. Birkaç gün önce olsa kesinlikle böyle düşünüp buna uygun davranırdı ama şimdi apareyi klozete attı. Sifonu çekti. Plastik aparey

hızla dönen suyun içinde ters döndü ve o suyla birlikte klozetin porselen boynunda kayboldu ama su yeniden yükselince muzaffer bir şekilde geri döndü. Bay Lisbon rezervuarın yeniden dolmasını bekledi, tekrar düğmeye bastı. Sonuç değişmiyordu, çocuğun pembe, plastik apareyi inatla klozetin beyaz boynunda duruyordu.

O sırada göz ucuyla yan tarafta bir şey görür gibi oldu. “Birini gördüm sandım, ama baktığımda kimse yoktu.” Karanlık hole çıktığında da, merdivende de kimseye rastlamadı. İkinci kata çıkınca kızların odasını dinledi; Mary uykusunda öksürüyor, Lux radyosunu alçak sesle açmış, bir şarkı mırıldanıyordu. Kızların banyosuna girdi. Yükselen ayın ışığı pencereden sızıp aynanın bir kısmını aydınlatmıştı. Küçük parmak izlerinin kapladığı aynanın ortasında temizlenmiş bir daire vardı, kızları buradan kendilerine bakıyordu. Aynanın tepesinde beyaz maket kâğıdından yapılmış bir güvercin asılıydı, bunu mutlaka Bonnie koymuştu. Bay Lisbon sırtır gibi dudaklarını araladığında, aynanın ortasındaki temiz dairede ağzının sol tarafındaki kanal tedavisi görmüş ölü köpek dişinin renginin yeşile dönmeye başladığını fark etti. Kızların ortak yatak odalarının banyoya açılan kapıları tam olarak örtülmemişti. Nefes alma sesleri ve mırıltılar geliyordu kulağına. Kızların neler hissettiğini ve onları nasıl teselli edebileceğini bu şekilde anlayabilecekmiş gibi sesleri dinledi. Lux radyosunu kapadı ve ev sessizleşti. Bay Lisbon yıllar sonra bize, “Oraya giremedim,” diye itiraf etti. “Ne diyeceğimi bilmiyordum.” Uykunun kollarında kendini unutmak için banyodan çıktığı sırada gördü Cecilia’nın hayaletini. Eski yatak odasındaydı,

üzerinde o eski gelinlik vardı, tabuttaki bej rengi, dantel yakalı elbiseden her nasılsa kurtulmuştu. “Pencere hâlâ açıktı,” dedi Bay Lisbon. “Onu kapatmayı hiçbirimiz düşünememiştik herhalde. Yapmam gerekeni biliyordum. Pencereyi derhal kapamalıydım yoksa son-
suza kadar oradan aşağı atlamaya devam edecekti.”

Anlattığına göre bağırmamıştı. Kızının hayaletiyle yakınlaşmak istemiyordu. Neden kendini öldürdüğünü sormak, affedilmeyi dilemek ya da onu azarlamak niyetinde değildi. İleri atıldı, hayaletin yanından geçerek kapatmak için pencereye ulaştı. Ancak o sırada hayalet döndü ve Bay Lisbon karşısındakinin çarşafa sarınmış Bonnie olduğunu gördü. Kız sakın bir sesle, “Endişelenme baba,” dedi, “korkuluğu söktüler.”

Doktor Hornicker, Zürih’te aldığı yüksek eğitimin kanıtı olan mükemmel el yazısıyla yazdığı notla Bay ve Bayan Lisbon’ı ikinci bir görüşmeye davet etti ama gitmediler. Bunun yerine, yazın kalan günlerinde Bayan Lisbon’ın hayata geri dönüp eviyle yeniden ilgilenmeye başladığını, Bay Lisbon’ınsa sislere gömülüp ortadan kaybolduğunu gözlemledik. Onu yeniden gördüğümüzde, yoksul bir akraba gibi mahcup görünüyordu. Ağustos sonunda herkes okula hazırlanırken sanki kimselere görünmeden sıvışmak istercesine arka kapıyı kullanmaya başladı. Arabasını garajda çalıştırdıktan sonra otomatik kapıyı kaldırıyor ve araç sendeleyerek tek ayağı üzerinde ilerleyen bir hayvan gibi dışarı fırlıyordu. Ön camdan gördüğümüz Bay Lisbon’ın saçları hâlâ ıslak, yanaklarında da bazen tıraş köpüğü artığı olurdu. Egzoz borusu her zamanki gibi garajla cadde

arasındaki yolun sonundaki yükseltiye çarpıp kıvılcımlar çıkardığında bile ifadesizdi yüzü. Saat altıda eve dönerdi. Garaja girer, kapıyı hemen kapatırdı ve onu ertesi sabah, evden ayrılışını haber veren egzoz borusu tıngırdamasını duyana kadar bir daha görmezdik.

Kızlarla ilgili tek haber Ağustos'ta duyuldu. Mary randevu almadan ortodontist Becker'ın muayenehanesine gitmişti. Doktorla yıllar sonra görüştük. Muayenehanesindeki vitrinlerde bize sırtan bir yığın alçı çene sıralıydı. Her çiftin üzerinde, onca ölçü tozunu yutmak zorunda kalmış talihsiz çocuğun adı yazılıydı. Bu görüntüyle kendi çocukluğumuzun ortaçağ işkenceleriyle dolu ortodontik tedavi anılarına uzandık. Bu yüzden başlarda Doktor Becker'ın sözlerini pek takip edemedik, ne de olsa azı dişlerimize geçirilen metal kışkaçların acısı, alt ve üst dişlerimizi birbirine çeken lastik bantların baskısı kolay unutulacak cinsten değildi. Dillerimiz dişlerimizin arasında dolaşıp apareyler takılırken zedelenmiş dişetlerimizi aradı, on beş yıl sonra bile oralardaki taze kan tadını alabiliyorduk. Doktor Becker, "Mary'yi iyi hatırlıyorum, çünkü yanında annesi babası olmadan gelmişti," diyordu. "Bunu yapan başka bir çocuk tanımadım meslek hayatım boyunca. Ne istediğini sorduğumda iki parmağıyla üst dudağını yukarı kaldırıp 'Ne kadar?' diye sordu. Ailesinin parayı ödeyemeyeceğinden çekiniyordu sanırım."

Doktor Becker ona fiyat vermemiş, "Annen ya da babanla gelmelisin," demişti. Tedavi gerçekten de pahalı ve zordu, ayrıca Mary'nin de kız kardeşleri gibi üst çenesinde fazladan iki köpek dişi vardı. Kız hayal kırıklığı içinde dişçi koltuğunda arkasına yaslanırken

yanı başındaki bardak otomatik olarak suyla doluyordu. “Onu bırakıp gitmek zorundaydım,” dedi Doktor Becker, “başka hastalarım vardı bekleyen. Daha sonra hemşirem kızın ağladığını anlattı.”

Okullar açılana kadar kızlar ortada görünmedi. Sonra, pastırma yazı umutlarını suya düşüren o serin 7 Eylül günü, Mary, Bonnie, Lux ve Therese hiçbir şey olmamış gibi okula geldi. Dışarıya kapalı davransalar da onlardaki değişiklikleri fark edebildik ve düşündük ki eğer onlara dikkatle bakarsak belki kim olduklarını, ne hissettiklerini anlayabiliriz. Bayan Lisbon onlara yeni okul giysileri almamıştı, üzerlerindeki geçen yıldan kalmaydı. Temiz elbiseleri iyice daralmıştı, çünkü her şeye rağmen büyümeye devam ediyorlardı. Bu nedenle bir parça rahatsız gibiydiler. Mary, kırmızı eşarbyıyla aynı renkte tahta boncuklardan bir bilezik takarak giysisini renklendirmişti. Lux’ın ekose eteği o kadar kısalmıştı ki çıplak dizleri tamamen ortadaydı. Bonnie’nin üzerinde etek uçları kıvrımlı çadırımsı bir elbise vardı. Therese, laboratuvar önlüğüne benzeyen beyaz bir elbise giymişti. Yine de, kızlar beklenmedik bir ağırbaşlılıkla konferans salonuna girince herkes sessizleşti. Bonnie, okul bahçesinden kopardığı, mevsim sonuna kalmış birkaç hindiba çiçeğini taşıyordu elinde, küçük buketini Lux’a gösterdi. Yaşadıkları acı ve şok hallerinden hiç belli değildi ama otururken, katlanan sandalyelerden birini, sanki Cecilia’yı düşünerek, boş bıraktılar.

Ne kızlar ne de Bay Lisbon ders kaçırdı. Bay Lisbon derslerini hâlâ büyük bir hevesle vermeyi sürdürüyordu. hâlâ doğru cevap beklerken öğrencilerini sıkıştırıyor, denklemlerini yoğun bir tebeşir tozu bulutu

içinde tahtaya yazıyordu. Fakat artık öğle yemeğinde öğretmenler salonuna gitmiyor, zamanını tek başına sıfıfta geçiriyor, genelde elma ve peynir tabağından ibaret yemeğini de orada yiyordu. Başka tuhaf davranışları da vardı. Fen bölümünün koridorlarında bitkilerin arasında dolaşırken görüyorduk onu. İlk haftanın ardından ders anlatırken yerinden hiç kalkmamaya başladı, oturduğu yerde koltuğunu gıcırtilarla bir öne bir arkaya sallıyordu. Bu durumu kan şekeriindeki düşüklükle izah etti. Dersler bitince, futbol takımı yardımcı koçu olarak sadece kalecinin arkasında durup ifade-siz bir sesle skoru söylemekle yetiniyordu. Maç biter bitmez de tozlu sahada dolaşıp topları kirli çuval-lara dolduruyordu.

Okula yalnız geliyordu, geceleri geç yatan ve sabah servisle gelen kızlarını yanında hiç görmüyorduk. Ana kapıdan içeri girip antredeki şövalye zırhını geçiriyor (spor takımlarımız Şövalyeler adını taşıyordu) ve sınıfına gidiyordu. Sınıfın tavanındaki delikli panellerden (derste onları sayan Joe Hill Conley'ye göre her panelde ortalama altmış altı delik vardı) güneş sisteminin dokuz gezegeni sallanıyordu. Gezegenler neredeyse görünmez incelikte beyaz ipliklerle tavana asılıydı. Gezegenlerin konumları her gün değişiyordu. Bay Lisbon'ın kontrolünde bir kozmostu bu. Her gün danıştığı astronomi haritasına göre kalemtıraşın yanındaki çarkı çevirerek onları hareket ettirirdi. Gezegenlerin altında siyah-beyaz üçgenler, turuncu helezonlar, mavi koniler asılıydı. Bay Lisbon'ın masasında tabii ki çözülmüş ve şeffaf bantla sağlamlaştırılmış bir Soma küpü dururdu.

Tahtanın yanındaki rafta da daima beş yeni tebeşir bulunurdu, bunları erkekler korosu için tahtaya nota yazarken kullanırdı. Çok eski bir öğretmen olduğu için sınıfında bir de lavabo vardı.

Kızlarsa okula yan kapıdan girer, başöğretmenin enerjik, ince, uzun boylu karısının her bahar ilgilediği, uyumakta olan zerrin soğanlarıyla dolu saksıları geçerlerdi. Ayrı yerlerdeki dolaplarına dağılır, ders arasında kafeteryada buluşurlardı. Julie Freeman, intihar olayına kadar Mary Lisbon'ın en yakın arkadaşıydı ama intihardan beri konuşmuyorlardı. "İyi biriydi ama olanlarla baş edemedim. Beni huylandırıyordu. Zaten o yıl artık Todd'la çıkmaya başlamıştım." Kızlar kitaplarını göğüslerine bastırarak, bakışları bizim göremediğimiz bir noktaya odaklanmış halde yürürdü. Her biri sanki birer Aeneas'tı (Doktor Timmerman'ın bedeninden yükselen ağır kokuların arasında okumuştuk o kitabı), sanki yeraltına gitmiş, ölümü görüp için için ağlayarak geri gelmişlerdi.

Onların neler hissettiğini, neler düşündüğünü kim bilebilirdi? Lux hâlâ aptal aptal kıkırdıyor, Bonnie fitilli kadife eteğinin cebinin derinlerindeki tespihe dokunuyor, Mary, first ladyleri andıran etek ceket takımları giyiyor, Therese koridorlarda kocaman gözlüğünün arkasına saklanarak yürüyordu ama aynı değillerdi, bizden uzaklaşıyorlardı, diğer kızlardan ve hatta babalarından da. Avluda, hafiften çiseleyen yağmurun altında ıslanmaya aldırmadan ayakta duruyor, aynı çöreği sırayla ısırarak gökyüzüne bakıyorlardı ve biz öylece onları seyrediyorduk.

Kızlarla konuşmalarımız küçük, sıradan birkaç kelime-den ibaretti. İlk bağlantıyı Mike Orriyo kurdu. Dolabı Mary'ninkiyle bitişikti ve bir gün kapağın kenarından başını uzatıp "Ne var ne yok?" dedi. Başını öne eğmiş, saçları yüzüne düşen Mary'nin onu duyduğundan emin olamadı ama uzunca bir sessizlikten sonra Mary, "Fena değil," diye mırıldandı. Mike'a bakmadan dola-bının metal kapağını kapatıp kitaplarını göğsüne bas-tırarak uzaklaştı. Birkaç adım ilerledikten sonra durup eteğinin arkasını çekti.

Mike ertesi gün onu bekledi. Bu defa yeni bir cümle söyledi: "Adım Mike." Mary yüzüne düşen saçlarının arasından net bir sesle konuştu: "Seni tanıyorum. Ha-yatım boyunca bu okulda okudum." Mike Orriyo bir şeyler daha söylemek istiyordu ama kız dönüp yüzüne baktığında dili tutulmuş gibi oldu. Öylece kalakalmış-tı, ağzını bile açamıyordu. Mary sonunda, "Benimle konuşmak mecburiyetinde değilsin," dedi.

Diğer arkadaşlar daha başarılı oldu. Okula geç kalma şampiyonu Chip Willard, güneş altında (son sıcak günlerden birini yaşıyorduk) oturan Lux'a yak-laştığında bizler de ikinci kat pencerelerinden birine kümelenmiş, onları seyrediyorduk. Chip gidip onun yanına oturdu. Lux'ın üstünde ekose eteği vardı, di-zine kadar uzanan beyaz çoraplar giymişti. Ayakkabı-ları yeni görünüyordu. Willard gelmeden önce onları tembel tembel tozun içinde ileri geri sürtüp durmuş, sonra bacaklarını iki yana açıp ellerini ensesine kenet-lemiş ve yüzünü mevsimin son güneş ışıklarına çevir-mişti. Willard onun karşısına geçip güneş ışığını kesti, konuşmaya başladı. Lux hemen bacaklarını bitiştiirdi,

dizini kaşdı, sonra yine rahat bir tavır takındı. Willard çantasını yere bıraktı. Ona doğru eğildi, gülümsüyordu ve zekice bir şey söylediğini hiç duymamış olmamıza rağmen söyledikleriyle onu güldürmeyi başardı. Chip ne yaptığını biliyor gibiydi. Bodrumlarda, gizli saklı yerlerde edindiği becerisiyle bizi şaşırtmıştı. Elindeki kuru yaprağı Lux'ın başının üstünde ufaladı. Yaprak parçaları gömleğinin sırtına indi, Lux ona hafifçe vurdu. Bir de baktık birlikte okulun arka tarafına doğru yürüyorlar. Tenis kortlarını, asırlık karaağaçları, okulla yan taraftaki özel arazinin yolunu ayıran çitleri geçtiler.

Onunla iletişim kurmayı başarabilen sadece Willard değildi. Paul Wanamaker, Kurt Siles, Peter McGuire, Tom Sellers ve Jim Czeslawski de birkaç defa Lux'la birlikte görüldü. Bay ve Bayan Lisbon kızlarının erkek arkadaş edinmesine karşıydı, özellikle de dansları, partileri, gençlerin arabaların arka koltuklarında birbirini mıncıklamasını hiç mi hiç onaylamıyordu Bayan Lisbon. Lux'ın kısa ilişkileri hep gizli saklıydı. Bu ilişkiler boş sınıflarda başladı, su içmek üzere çeşmelere doğru yürürken tomurcuklandı ve konferans salonunun arka tarafındaki kontrol odasında kabloların, tiyatro spotlarının arasında tamamına erdirildi. Onunla okul dışında da görüşenler oldu: Mesela, Bayan Lisbon dışarıdaki arabada oturmuş, eczaneye giden Lux'ı beklerken binanın yan tarafında; mesela, Bayan Lisbon bankada kuyruktayken, on beş dakikalık fazlasıyla cüretkâr bir buluşmada, bizzat steysin vagonun içinde. Lux'la gizlice buluşan çocukların hepsi okulun en sersem, en bencil öğrencileriydi, ailelerinden eziyet gören tiplerdi. Ne

yazık iyi birer bilgi kaynağı da değillerdi. Ne sorarsak soralım aldığımız cevaplar hep benzerdi: “Sana şunu söyleyeyim, kutucuk harika,” ya da “Ne olduğunu öğrenmek mi istiyorsun? O zaman parmaklarımı kokla dostum.” Lux’ın onlarla okulun kuytu köşeleri ve ağaçları arasında buluşması onun dengesizliğini gösteriyordu. Çocuklara Cecilia’dan söz edip etmediklerini sordüğümüzda pek fazla konuşmadıklarını söylüyorlardı, anlarsınız ya.

O sıralar Lux’la çıkan çocuklar arasında en güvenilir olanı Trip Fontaine’di ama onun onurlu davranma anlayışı yıllar boyunca karanlıkta kalmamıza neden oldu. İntiharlardan yalnızca on sekiz ay önce, Trip Fontaine çocuksu tombulluğunu üzerinden atıp kızların ve kadınların sevgi nesnesine dönmüştü. Onu yıllardır, ölü balıklarinkine benzeyen ağzından görünen çarpık çurpuk dişleriyle tuhaf bir şişko olarak gördüğümüzden değişimi fark etmemiz zaman aldı. Zaten babalarımız, ağabeylerimiz ve yaşlı amcalarımız daima erkeklerde dış görünüşün (burada kastedilen yakışıklılıktı) önemi olmadığını vurgulayıp dururdu. Biz de buna inanıyor ve aramızdan bir yakışıklı çıkacağına pek de ihtimal vermiyorduk, ta ki birden bildiğimiz bütün kızlar, anneleriyle birlikte Trip’e âşık olana kadar. Arzuları sessiz ama muazzamdı, yüzlerini güneşe doğru çeviren binlerce papatyayı andırıyorlardı. Başlangıçta dolağındaki aralıktan içeri atılan katlanmış notları, ısınan kanların yaydığı ve Trip’i her gittiği yerde takip eden sıcak meltemleri fark etmedik ama sonunda Trip yanlarına yaklaştığı anda yüzleri kızaran zeki kızları, fazla gülümsememek için kendi örgülerini çekiştiren kızları

görünce anladık ki babalarımız, ağabeylerimiz ve amcalarımız bize yalan söylemişti, notlarımız yüksek diye bir kız tarafından sevilmemiz mümkün değildi. Yıllar sonra, son boşandığı karısından kalan paraları harca-yarak temizlenmeye çalıştığı detoks çiftliğinde onunla konuşurken bize kanının, göğsünde çıkan ilk kıllarla nasıl da kaynamaya başladığını anlattı. İlk kıvılcım, babası ve babasının erkek arkadaşıyla birlikte gittikleri Acapulco'da çıkmıştı. Babasıyla erkek arkadaşı dolaş-mak için kumsala inerlerken Trip'i otelde tek başına bırakmışlardı. (Belge 7: O tatil sırasında çekilmiş bir fotoğraf; bronz tenli Bay Fontaine ve erkek arkadaşı Donald, otelin Montezuma'nın tahtını andıran yüksek arkalıklı bambu koltuklarından birine sığışıp oturmuş, gülümsüyorlar.) Otelin alkol için yaş sınırı olmayan barında Trip kocasından yeni boşanmış Bayan Gina Desander'la tanışıyor ve kadın bizimkine ilk piña co-lada'sını ısmarlıyor. Her zaman bir centilmen olan Trip Fontaine, tatil dönüşünde bize Gina Desander'ın haya-tıyla ilgili genel bilgiler vermekle yetinmişti. Kadın Las Vegas'ta krupiyerlik yapıyordu (Trip'e blackjack ma-sasında nasıl kazanacağını öğretmişti), şiir yazıyordu ve İsviçre çakısıyla dilimleyerek hindistancevizi yemeye bayılıyordu. Ancak yıllar sonra, mahvolmuş gözleriyle çöle bakarken centilmenliği artık ellilerinde olan kadı-nı korumaya yetmedi ve Trip, Gina Desander'ın "yattığı ilk kadın" olduğunu itiraf etti.

Bu, pek çok şeyi açıklıyordu. Gina'nın hediyesi olan, deniz kabuklarından yapılmış kolyeyi boynun-dan neden hiç çıkarmadığını, yatak odasındaki, sürat teknesinin çektiği bir paraşütle Acapulco semalarında

uçan adam posterini. İntihar olayından on sekiz ay önce oğlan çocuğu kıyafetlerinden vazgeçip giymeye başladığı kovboy giysileri; inci düğmeli, cepleri kapaklı, omuzları dikişli gömlekler, dar pantolonlar, hepsi Gina'nın birlikte geçirdikleri yedi gün altı gecelik paket tatil sırasında ona gösterdiği fotoğraflarda kol kola durduğu Las Vegas'lı erkeklere benzemek içindi. Otuz yedi yaşındaki Gina Desander, Trip Fontaine'in mayolu tombul haline bakıp içindeki yakışıklıyı keşfetmiş ve Meksika'da birlikte geçirdikleri hafta boyunca onu bir ocukdan gerçek bir erkeğe dönüştürmeyi başarmıştı. Otel odasında neler olup bittiğini ancak hayal edebildik: Alkollü ananas suyuyla sarhoş olmuş Trip, oyun kartlarını yatağın ortasında hızla dağıtan Gina Desander'ı seyrediyordu. Küçük, beton balkona açılan raylı balkon kapısı yerinden çıkmıştı. Trip, işe yarar bir erkek olduğunu göstermek için onu tamir etmeye çalışmıştı. Konsolun, sehparların üstü bir önceki gecenin izleriyle dolu; boş bardaklar, kokteyl karıştırma çubukları, portakal kabukları. Trip'in tatil bronzluğu yaz sonunda evlerinin yüzme havuzundaki halini andırıyor olmalıydı, göğüs uçları kahverengi şekere batırılmış pembe kirazlar gibiydi. Gina Desander'ın kırmızımı-sı, hafif kırışmış teni alev alev. Kupa ası. Sinek onlus-u. Ve işe yirmi bir. Kazandın. Trip'in başını okşadı, kartları yeniden dağıttı. Trip bize detayları anlatmadı, asla, yıllar sonra bile, artık onu anlayacak olgunlukta olmamıza rağmen. O günleri, merhametli bir annenin harikulade kulübe kabul töreni gibi görüyorduk. Gizli bir ilişki olsa da, Trip'i bir açık mertebesine ulaştırdı. Tatilden döndüğünde bizlerden bir baş daha uzundu,

kalınlaşan sesi bir karış tepemizden geliyordu. Dar kot pantolonu, kullandığı tıraş losyonunun kokusu, nede-nini bilmeden endişelenmemize yol açtı, kendi peynir rengi tenlerimizi onunkiyle kıyasladık. Ama miski andıran kokusu, hindistancevizi sütü pürüzsüzlüğündeki teni, kaşlarının arasında hâlâ parıldayan altınımsı kum taneleri kızlara farklı etki etti. Önce birer birer sokuldular ona, sonra da kalabalık gruplar halinde adeta üstüne hücum ettiler.

On farklı dudak iziyle donanmış mektuplar yığıldı dolabına (dudak izleri de tıpkı parmak izleri gibi birbirinden farklıydı.) Onunla oynamak isteyen kızlar yüzünden derslere boş verdi. Bütün zamanını bronzluğunu korumak için küvetten biraz büyük havuzunda deniz yatağına uzanıp güneşlenerek geçirmeye başladı. Aslında kızlar onu sevmekte haklıydı, çünkü böyle konularda çenesini tutabilen tek delikanlı oydu. Böylece Trip Fontaine, yeryüzünün adı bilinmeyen en büyük âşıkları arasına katıldı; onlar Kazanova'dan bile büyüktüler çünkü arkalarında on iki ciltlik anı kitapları bırakmadılar ve kim olduklarını bile öğrenemedik. Futbol sahasında da soyunma odasında da, bu konularda en küçük bir imada bile bulunmadı; dolabına bırakılan alüminyum paketlere sarılı kurabiyelerin, arabasının antenine bağlanan saç kurdelelerinin, bağcığından dizkiz aynasına tutturulmuş tenis ayakkabısının (burun kısmındaki katlanmış notta, "Skor: *Love/Love*". Servis sırası sende Trip" yazıyordu) sahiplerinin kim olduğunu asla söylemedi.

* "Love" teniste sıfır puanı ifade eder. (e.n.)

Okul koridorlarında adının fısıltısı geziniyordu. Biz ona “Tripster” ya da “Fountainhead” derken, kızlar ona sadece Trip diyordu. Trip, Trip, Trip... Başka biri kalmamıştı artık. Okulun en şık giyineni, en iyi karakterlisi, en yakışıklısı, hatta en iyi atleti bile seçildi, oysa erkeklerden tek bir oy bile almamıştı ve koordinasyonu pek de parlak değildi. İşte o zaman kızların ilgisinin yoğunluğunu anladık. Evde annelerimiz bile ondan yüzleri gülerek söz ediyor, uzunca ve yağlı saçlarına aldırmadan onu akşam yemeğine davet ediyorlardı. Çok geçmeden Trip paşalar gibi yaşamaya başladı. Onun sarayı yatak odasıydı, tahtı da sentetik örtülü yatağı. Orada kendine sunulan armağanları kabul ediyordu; annelerin cüzdanından aşırılmış küçük banknotlar, küçük torbalarda uyuşturucu, mezuniyet yüzükleri, yağlı kâğıda sarılmış şekerlemeler, amil nitrit dolu cam tüpler, Asti Spumante şişeleri, Hollanda peynirleri, arada bir de biraz esrar. Kızlar onun temize çekilmiş ve dipnotları yerleştirilmiş dönem ödevlerini yapıyorlardı. Onun için “Piliç Notları” denen kitap özetleri hazırlıyorlardı. Trip bir süre sonra kendisine verilen armağanlarla küçük ve özel bir müze oluşturdu odasında. Boş baharat kavanozlarına koyduğu esrar örneklerinin farklı isimleri vardı: “Mavi Havai”, “Kırmızı Panama” gibi. Çoğu kahverengi tonlarındaydı ve biri eski halı gibi kokardı. Trip Fontaine’i ziyaret eden kızlar hakkında fazlaca bir şey bilmiyorduk, tek bildiğimiz arabaları olduğu ve bu arabaların bagajında daima onun için bir şeyler taşıdıklarıydı. Şingirtili küpeli, saçlarının uçları daha açık renge boyanmış, bilekten bağlı, mantar topuklu ayakkabı giyen kızlardı çoğu. Desenli kurulama

bezlerine sarılmış salata çanakları ellerinde çimenlikte yürür, sakız çiğner ve gülümserlerdi. Üst kattaki yatak odasına çıkınca Trip'i yatakta kendi elleriyle besler, ağzını çarşafın kenarıyla siler ve sonra kapları yere, kendilerini onun kollarına bırakırlardı. Arada bir Donald'ın odasına giden ya da oradan dönen Bay Fontaine oğlunun odasından gelen sesleri duyardı, ama kendi kuşkulu durumu yüzünden oğlunun davranışlarını sorgulamaz, susardı. Onlar, baba ve oğuldan çok aynı evi paylaşan iki arkadaş gibiydi. Birbirinin eşi desenli robdöşambrlarıyla ortalıkta dolaşırken karşılaşır, bazen kahveyi kim bitirdi diye tartışırlardı. Ama öğleden sonraları birlikte havuzun yüzeyinde sürüklenir, arada bir hafifçe çarpışır ve ayrılır, dünya üzerinde birazcık tutku arayan yoldaşlar olduklarını anımsarlardı.

Onlar şehrin en ışıltılı tene sahip baba oğluydu. Kızgın güneş altında saatlerce çalışan İtalyan inşaat işçileri bile onların abanoz renkli vücutlarıyla yarışamazdı. Akşamüstleri tenleri neredeyse mavimsi görünür, başlarına sardıkları havlularla ikiz Krishnalara benzerlerdi. Küçük, yuvarlak, yerden biraz yükseğe yapılmış havuz arka bahçe çitine kadar uzandığından taşan sular bazen komşunun köpeğini ıslatırdı. Bebek yağlarına bulanmış Bay Fontaine ve Trip, ılık kuzey gökyüzünün parçalı bulutlarının değil de Costa del Sol'un mavi göğünün altındaymış gibi gün boyunca sırtlıklı ve içecek koyma yeri olan deniz yataklarına uzanıp keyif çatarlardı. Tenlerinin aşama aşama kararıp ayakkabı cilasına dönüşmesini seyrettik. Bay Fontaine'in saçlarını boyadığından kuşkulanıyorduk ve dişleri öyle parlaktı ki bakınca gözümüz acıyordu. Partilerde ateşli bakışlı

kızlar sadece Trip'i tanıdığımız için peşimize düşüyorlardı. Bir süre sonra aslında onların da bizim gibi aşkın elinde perişan olduğunu anladık. Bir gece arabasına dönerken Mark Peters'ın bacağına bir el dolanmıştı. Aşağı baktığında bunun Sarah Sheed olduğunu gördü. Kızcağız ona Trip'e vurgun olduğunu, aşkından ayakta bile duramadığını itiraf etti. Onun panik içindeki bakışlarını bugün bile hatırladığını söyler Mark. O sağlıklı, geniş omuzlu, koca göğüslü kız zavallı bir sakat gibi nemli çimde yuvarlansın, olacak şey değildi bu.

Trip'le Lux'ın nerede tanıştığını, neler konuştuklarını, ilişkinin karşılıklı bir ilgiden kaynaklanıp kaynaklanmadığını hiç kimse bilmiyor. Uzun kariyeri boyunca dört yüz on sekiz kadın ve kıza sadakat yemini etmiş olan Trip, yıllar sonra bile yeminine sadık kalarak bu konuda son derece ketum davrandı. Bize ancak şu kadarını söyledi: "O kızı asla unutamadım dostum, asla." Yüzünde çizgiler, göz altlarında sarı halkalarla çöle dalgın gözlerle bakıyordu ama aynı gözler geçmişe döndüğünde her şeyi gayet net görebiliyordu. Ona aralıksız ısrar ettik ve sonunda, madde bağımlılarına özgü iyileşirken sürekli konuşma ihtiyacından da faydalananarak, aşkları hakkında belli bir fikir edinebildik.

Her şey Trip Fontaine'in yanlışlıkla bir tarih dersine girmesiyle başlamıştı. Her beşinci ders başında Trip, tıpkı şeker hastası Peter Petrovich'in insülin kullanmasına benzer bir dakiklikle arabasına gidip esrarlı sigarasını içerdi. Petrovich, günde üç defa insülin iğneleri için revire giderdi. En azılı keşler gibi iğneyi hep kendi yapar ama ardından konferans salonundaki piyanoyu olağanüstü bir beceriyle çalardı, sanki insülin bir tür

deha iksiri falandı. Trip Fontaine de onun gibi günde üç defa arabasına giderdi: Saat onu çeyrek geçe, saat on ikiyi çeyrek geçe ve saat üçü çeyrek geçe. Peter'ın doz zamanı geldiğinde kendisini uyaran alarmlı saatinin bir eşi de sanki Trip'in kolundaydı. Trans Am'ini otoparkın en gerisine bırakırdı, böylece okuldan kendi yönüne doğru gelen öğretmenleri anında görüyordu. Araba kıvrımlı kaportası, zarif tavanı ve eğimli arka kısmıyla aerodinamik bir bokböceğine benzerdi. Altın rengi boyası zamanla biraz kararmıştı ama Trip yarıllardaki yarış arabalarına özgü siyah bantları yeniden boyatmış, ortası sivri çıkıntılarla süslü jant kapaklarını da parlatmıştı. Arabanın deri kaplama koltuklarına dikkatle bakılınca trafik curcunasında Bay Fontaine'in başını dayadığı yeri seçebiliyordunuz; saç spreyinin içindeki kimyasallar açık kahverengi deriyi açık mora çevirmişti. Aynaya asılı "Boots and Saddle" marka araba kokusunun etkisi hafiflese de duyulabiliyordu, ama baskın olan Trip'in esrarlı sigarası ve ağır parfümüydü. Yarış arabasının kapıları hiç hava sızdırmamacasına gayet sıkı kapanır, Trip arabada biriken dumanın kafayı çok daha iyi bulmasını sağladığını söylerdi. Her sabah teneffüsünde, her öğle tatilinde ve her serbest çalışma saatinde Trip şaşmaz bir dakiklikle doğruca arabasına gidip söylediği gibi kafayı bulurdu. On beş dakika sonra kapıyı açtığında duman, fabrika bacasından çıkar gibi yükselirdi havaya. Bu arada motor kapağını açıp bakarken, kaportayı cilalarken (görünürde bunlar için giderdi arabasına) ya Pink Floyd ya da Yes çalardı teybinde. Arabayı kapattıktan sonra üstü başı havalansın diye okul binasının arkasında biraz yürürdü. Bu arada

anıt ağacın (1918 mezunu Samuel O. Hastings tarafından dikilmiş) budak deliklerinden birine bıraktığı naneli sakızından ağzına bir tane atmayı da unutmazdı. Bunlar olurken kızlar onu sınıf pencerelerinden izlerdi. Tek başına ağaçların altında dolaşan dayanılmaz yakışıklı Kızılderili gibi bağdaş kurup yere oturur, o daha ayağa kalkmadan kızların hepsi kalçalarındaki toprak izlerini hayal etmiş olurdu. Son sahne hep aynıydı: Trip Fontaine boyunu posunu göstererek ayağa kalkar, havacı gözlüklerini düzeltir, eliyle saçlarını geriye doğru sıvazlar, kahverengi deri ceketinin göğüs cebinin fermuarını çeker, çizmelerinin topuklarına kuvvetle basarak okula doğru yürümeye başlardı. Anıt ağaçları, yeşil alanı, sarmaşıkları geçer ve yan kapıdan içeri girerdi.

Onun kadar kendinden emin, sakin, mesafeli bir tip daha yoktu aramızda. O sanki bizden daha ilerdeydi, hayat okulunda birkaç sınıf önde, hatta belki de çoktan mezundu. Ellerini gerçek dünyanın kalbine uzatmıştı, oysa bizler hâlâ denklem ve formül ezberlemekle uğraşıyorduk. Yine de gidip dolaptan kitaplarını alırdı ama biz bunun sadece rol gereği olduğunu biliyorduk. Onun kaderi öğrenci değil, kapitalist sistemin parçası olmaktı; uyuşturucu alışverişlerinden belliydi bu. Hâlâ hatırladığı o özel günde, bir eylül öğleden sonrasında, Trip koridorda ona doğru gelen Müdür Bay Woodhouse'u gördü. Kafası iyiymken otorite figürleriyle karşılaşmaya alışkındı, bize asla paranoya yapmadığını anlatmıştı. Bol pantolonlu, kanarya sarısı çoraplı müdürün neden nabzının hızlanmasına, ensesinden aşağı buz gibi bir terin boşalmasına sebep olduğunu tam

olarak açıklayamıyordu. Yine de, aldırışsız bir tavırla kendini en yakındaki sınıfa atıvermişti.

Bir yer bulup otururken hiç kimsenin yüzüne bakmadı, baktıysa da görmedi. Tek farkında olduğu odanın ilahi aydınlığıydı, dışarıdaki sonbahar yapraklarının rengini taşıyan turuncu bir ışık dolmuştu odaya. Sanki sınıf tatlı, yoğun bir sıvıyla dolmuştu, içine çektiği hava değil de bal mıydı? Zaman yavaşlamıştı adeta, sol kulağında kozmik Om ısrarlı bir telefon gibi durmaksızın çalıyordu. Bütün bunların kanındaki yüksek THC düzeyi nedeniyle olabileceğini söylediğimizde parmağını havaya kaldırarak (görüşmemiz sırasında ellerinin titremediği tek andı) “Hayır,” dedi. “Kafamın iyi olup olmadığını bilirim. Bu, bambaşka bir şeydi.” Turuncu ışığın altında öğrencilerin başları deniz anemonları gibi yavaşça sallanıyordu, sınıf, okyanusların derinlikleri gibi sessizdi. Trip, sıraya oturduğunda öndeki kızın nasıl durup dururken dönüp ona baktığını bize anlatırken, “Sanki her bir saniye sonsuzdu,” dedi. Güzel mi, değil mi anlayamamıştı, çünkü sadece gözlerini fark etmişti. Yüzünün kalanı –dolgun dudakları, yanağının kenarındaki sarı tüyler, pembe şekerleme şeffaflığındaki burun kanatları– onu dalgalar gibi havalandıran o iki mavi gözün gölgesinde kalmıştı. “Dönen dünyanın tek hareketsiz noktasıydı o,” dedi Trip, detoks merkezinin raflarında bulunduğu Eliot’tan alıntı yaparak. Lux Lisbon’ın Trip Fontaine’e baktığı o sonsuz an arkadaşımız için hâlâ unutulmazdı. Sonradan yaşamış olduğu bütün aşklardan daha gerçekti, çünkü gerçekle sınanması gerekmemişti ve aynı aşk, yakışıklılığını ve

sağlığını yitirmiş halde çöldeyken bile hâlâ aklını kurcalıyordu. “Neden, nasıl bilinmez,” dedi, “bir bebeğin yüzü, bir kedinin tasmaı, herhangi bir şey bana onu hatırlatır.”

Tek kelime bile konuşmamışlardı o gün. Ama sonraki haftalar boyunca Trip, Lux’ı görebilmek için sürekli ortalarda dolanmıştı. Lux, üzerindeki kıyafetlere rağmen onun gördüğü en çıplak insandı. O ciddi okul ayakkabılarıyla bile yalınayakmış gibi yürürdü. Bayan Lisbon’ın hatları belli olmasın diye özellikle aldığı bol elbiseler onu daha dikkat çekici yapıyordu. Sanki çırılçıplakken eline geçen herhangi bir şeye sarınıp çıkıvermişti sokağa. Ekose eteğinin altında bacaklarını birbirine sürterek yürürdü ve üzerinde hep küçücük bir dağınıklık izi taşır, bunlar Trip’in aklını başından alırdı: Eteğin belinden fırlamış gömlek, çorabındaki delik, koltukaltı kıllarını gösteren bir yırtık... Lux kitaplarını o sınıftan bu sınıfa taşıyor fakat onları hiç açmıyordu. Dolmakalemleri, kurşunkalemleri Külkedisi’nin süpürgesi gibi geçici görünüyordu elinde. Gülümsediğinde bir yığın diş çıkıyordu ortaya ama Trip geceleri o dişlerin teker teker onu ısırıldığını hayal ediyordu.

Onu ayartmak için nasıl bir adım atması gerektiğini bilmiyordu, çünkü o güne kadar ayartılan hep kendisi olmuştu. Yavaş yavaş, yatak odasına gelen kızlardan bir şeyler öğrenmeye başladı; mesela Lux’ın nerede oturduğunu. Ama kızları kıskançlık krizine sokmamak için fazla abartmaması da gerekiyordu. Onu bir an olsun görebilmek amacıyla Lux’ın mahallesinde dolaşmaya başladı, kız kardeşlerine rastlamak bile onu rahatlatıacaktı. Bizim aksimize Trip Fontaine, Lisbon

kardeşleri karıştırmıyordu, ona göre Lux içlerinde en pırıltılı, en çekici olanıydı. Lisbon'ların evinin önünden geçerken müzik sesini sonuna kadar açıyordu, belki bu şekilde Lux yatak odasından Trip'in sevdiği şarkıları duyabilirdi. Bazen de içinde yanan ateşle gaza sonuna kadar basıp aşkının bir sembolü olarak yolda lastiklerinin yanık izini bırakıyordu.

Ona nasıl olmuş da böylesine tutulmuştu, bilmiyordu. Oysa Lux onun varlığından habersizcesine kayıtsız davranıyordu. Trip, aynalara, neden uğruna deliye döndüğü tek kızın onun için delirmeyen tek kız olduğunu soruyordu umutsuzca. Uzun bir süre ustası olduğunu sandığı zamparalık metotlarını denedi. Lux geçerken saçlarını parmaklarıyla geri taradı, çizmeli ayaklarını sıraya uzattı, hatta bir defasında gözlüğünü indirip ona derin derin baktı. Ama Lux bunlara hiç ama hiç aldırmadı.

İşin gerçeği şuydu, en beceriksiz oğlanlar bile düşe kalka kızlarla konuşmayı öğrenmişti, çünkü görünen kaburgaları ve çırpı bacakları onlara sebat etmeyi öğretmişti; oysa Trip bunlardan bihaberdi, kızlara telefon etmek zorunda bile kalmamıştı o. Bu olanlar çok yeniydi onun için, yeni ve zor. Stratejik konuşmalar planlamak, olası karşılıkları prova etmek, derin nefes almak, telefon hatlarının parazitli denizine dalmak. Telefonun çalmasını deliler gibi bekleme deneyimi yoktu, beklenen, hiçbir şeyle kıyaslanamayacak değerdeki sesi ahizde duymamıştı, onu görmekten bile daha yakın hissettiren o duyguyu, onu *kulağının içinde* hissetme tecrübesini yaşamamıştı. Umut kırıcı cevapları, tehditkâr “Ah, selam”ların sıkıntısını yaşamamış, “Kimim

dedin?” sorusuyla yerin dibine girmemişti. Yakışıklılığı yüzünden kurnazlaşmamıştı. İşte bu umutsuzluk içinde durumunu babasına ve Donald’a itiraf etti. Trip’in içinde bulunduğu durumu anlamakta zorlanmadılar, ona bir kadeh Sambuca içirip sakinleşmesini sağladıktan sonra ancak birbirine gizli bir aşkla bağlı kişilerin verebileceği tavsiyelerini sıraladılar. İlk olarak, Lux’a telefon etmesinin anlamsız olduğunu söylediler. “Detaylar, detaylar önemli,” dedi Donald. Doğrudan bir açılma yapmaktansa küçük, günlük konuşmalarla işe başlamak daha doğrudu onlara göre. Havadan, okuldan, şundan bundan söz etmeliydi. Önemli olan göz temasının sessiz ve yanılmaz dilinden konuşmaktır. Aynalı camlı güneş gözlüğünü çıkarıp saçlarını arkaya yatırmak için sprey kullanmasını önerdiler, böylece gözleri hep ortada olacaktı. Ertesi gün Trip Fontaine fen bölümü koridoruna oturdu ve Lux’ın dolabına gelmesini beklemeye başladı. Yükselen güneş, bal peteği şeklindeki panelleri kızılaştırmıştı. Kapının her açılışında başını kaldırıp bakan Trip her seferinde Lux’ın yüzünü gördü; başka kızların yüzünde onun gözlerini, onun burnunu, onun ağzını buldu. Sanki Lux ondan kaçmak için maskelerin arkasına saklanıyordu, bunu bir uğursuzluk işareti olarak değerlendirdi Trip. Onun asla gelmeyeceğinden, daha da kötüsü geleceğinden korkuyordu.

Onu görmeden geçen umutsuzlukla dolu bir haftanın sonunda başka adımlar atmaya karar verdi. Ertesi cuma, fen bölümündeki sırasından kalkıp toplantı salonuna gitti. Üç yıldır katılacağı ilk toplantıydı bu, çünkü toplantılardan kaçmak serbest çalışma derslerinden

kaçmaktan daha kolaydı ve Trip zamanını konferans dinleyerek değil, esrar çekerek geçirmeyi tercih ediyordu. Lux'ın nereye oturacağı konusunda hiç fikri yoktu, çeşmenin yanında oyalandı, içeri girdiği an peşine düşecekti. Babasıyla Donald'ın tavsiyelerine rağmen güneş gözlüğünü taktı, ancak bu şekilde endişeli halini saklayabilirdi. Lux'ın kız kardeşlerini gördüğünde kalbi üç kere yerinden çıkacakmış gibi oldu, ama o hâlâ yoktu. Bu arada Bay Woodhouse o günkü konuğu takdim etti –yerel televizyonlardan birinden gelen bir meteoroloji uzmanı– ve tam o sırada Lux kızlar tuvaletinden çıktı. Trip Fontaine saklamaya çalıştığı yoğun bir ilgiyle ona baktı. Sanki o anda sadece Lux vardı dünyada. Başının çevresinde ilahi bir hale vardı sanki, parçalanmış atomların parıltısı. Bunun nedeni herhalde Trip'in beyninin heyecan nedeniyle kansız kalmış olmasıydı. Lux, onu görmeden yanından geçti ve o geçerken Trip umduğunun aksine, içine sigara değil, kavunlu sakız kokusunu çekti.

Lux, Monticello tarzı kubbeli, Dorik sütunlarla çevrili, içine gizlice süt döktüğümüz taklit gaz lambalarıyla süslü konferans salonumuza girerken, Trip peşindeydi. Son sıraya oturan kızın hemen yanına ilişti. Kafasını çevirip ona bakmadı ama Trip Fontaine o güne kadar sahip olduğunu bilmediği bir güçle Lux'ı hissediyordu. Onun vücudunun sıcaklığını, kalbinin atışını, nefes alışını, vücudundaki bütün kımıldanmaları hissediyordu. Meteoroloji uzmanı slaytlarını göstermeye başlayınca konferans salonunun ışıkları kısıldı ve ortalık karardı. Salondaki dört yüz öğrenciye ve kırk beş öğretmene rağmen karanlıkta baş başaydılar.

Aşkın kollarında felç geçiren Trip, ekrandaki hortum görüntülerine bakıyor ama kımıldayamıyordu. Cesaretini ancak on beş dakika sonra toplayabildi ve kolunun bir bölümünü iki koltuğun arasındaki kolçağa koydu. Aralarında hâlâ iki parmaklık bir mesafe vardı, devam eden yirmi dakika boyunca, bütün vücudu ter içinde kalan Trip kolunu Lux'inkine yaklaştırdı. Salondaki bütün gözler Karayip kıyısındaki bir kasabaya yaklaşan Zelda Kasırgası'nı seyredirken Trip'in kolundaki kıllar Lux'ın kolundaki tüylere dokundu ve elektrik devresi tamamlandı. Hiç dönmeden, hiç nefes almadan Lux da ona aynı şekilde cevap verdi. Sonra Trip biraz daha bastırdı, o da bastırdı; bilekleri birbirine yapışana kadar devam etti bu. İşte tam o sırada olanlar oldu, ön sıradan fırlamanın biri iki elini ağzının kenarına koyarak osuruk sesi çıkardı ve salon kahkahaya boğuldu. Lux bembeyaz olmuştu, hemen kolunu çekti. Trip yine de devam etmeye kararlıydı, kızın kulağına eğilip ona ilk sözlerini fısıldadı: "Bu, Conley olmalı. İyi osurdu, çünkü zaten götün teki."

Cevap olarak Lux sadece hafifçe başını salladı. Trip ona doğru eğilerek fısıldamayı sürdürdü: "Babandan seni dışarı çıkarmak için izin isteyeceğim."

"Boşa uğraşırsın," dedi Lux, Trip'e bakmadan. Işıklar yandı ve öğrenciler alkışlamaya başladı. Trip konuşmaya başlamadan önce ortalığın biraz sakinleşmesini bekledi. Sonra, "Önce gelip ailenle televizyon seyredeceğim," diye mırıldandı. "Bu pazar. Sonra seni bir randevuya davet edeceğim." Kızın cevap vermesini bekledi ama gördüğü tek şey Lux'ın yukarı kalkmış avucu oldu. Nasıl istersen, demek istiyordu herhalde.

Trip gitmek üzere ayağa kalktı, ayrılmadan önce yenisinden kıza eğilerek uzun süredir içinde birikmiş sözleri hızla söyledi: “Sen harikulade bir yaratıksın.” Ve gitti.

Trip Fontaine, Peter Sissen’den sonra Lisbon’ların evine tek başına giren ikinci delikanlı oldu. Ne zaman geleceğini Lux’a söyleyip, bu mesajın Bay ve Bayan Lisbon’a iletilmesi işini ona bıraktı. Nasıl olmuş da bu olayı gözden kaçırmıştık bilmiyorduk, üstelik Trip bu konuyu saklamak için hiçbir özel çaba göstermediğini, Trans Am’ini, üzerine damlayan özsularıyla pisenmesin diye budanmış bir karaağaç gövdesinin önüne bıraktığını üstüne basa basa söylemişti. Özel bir gün olması nedeniyle saçlarını kestirmiş, her zamanki kovboy kıyafetini çıkarıp garsonlar gibi beyaz bir gömlekle siyah pantolon giymişti. Lux onu kapıda karşıladı ve fazla bir şey söylemeden –elindeki örgününilmeklerini saymakla meşguldü– salona götürdü. Trip, kanepede Bayan Lisbon’ın yanına oturdu, Lux da kadının diğer tarafındaydı. Trip Fontaine bize kızların kendisiyle fazla ilgilenmediğini söyledi, okulun kalpleri kül eden delikanlısı o değildi sanki. Therese, kucağındaki oyuncak iguanayla oturduğu köşeden Bonnie’ye iguanaların nasıl beslendiğini, nerelerde yaşadıklarını ve nasıl ürediklerini anlatıyordu. Lisbon kardeşlerden Trip’le konuşan sadece Mary’ydi, misafire ikide bir kola isteyip istemediğini soruyordu. Televizyonda bir Walt Disney prodüksiyonu oynuyordu, Lisbon’lar programı sıkıcı eğlence programlarını izlemeye alışkın bir aile edasıyla izliyor, hep birlikte aynı şeylere gülüyor, aynı yerlerde aynı gerilim içinde dikleşiyorlardı. Trip, kızlarda herhangi bir gerginlik fark etmemişti, yine de daha sonra,

“İnsan iş olsun diye kendini öldürebilirdi, sadece yapacak bir şey olsun diye,” dedi. Bayan Lisbon, Lux’ın örgüsünü kontrol ediyordu. Kanalı değiştirmeden önce ahlaka uygun bir şeyler bulabilmek için TV programını inceledi. Perdeler ağır ve kalın kumaştandı. Pencere kenarlarında birkaç bakımsız bitki vardı. Bu, Trip’in evindeki bir yığın yeşil bitkiyle dolu oturma odasından çok farklı bir atmosferdi –Bay Fontaine becerikli bir bahçıvandı– ve eğer kanepenin diğer ucundaki Lux’tan yayılan enerji olmasa kendini ölü bir gezegende gibi hissedecekti. Kız çıplak ayaklarını sehpaye koydukça kararmış tabanlarına, pembe ojeli tırnaklarına baktı. Bayan Lisbon her defasında şişin ucuyla kızına dokunarak toparlanmasını işaret ediyor, Lux itirazsız ayaklarını yere indiriyordu.

Olan biten sadece bundan ibaretti. Trip, Lux’ın yanına oturamadı, onunla konuşamadı, hatta ona bakmadı bile ama yine de onun varlığı içini kavurmaya devam ediyordu. Saat on civarında karısından işareti alan Bay Lisbon, Trip’in sırtına dostça vurup, “Delikanlı, bizim uyku vaktimiz geldi,” dedi. Trip adamla tokalaştı, sonra da karısıyla. Bayan Lisbon’ın eli oldukça soğuktu. Lux onu kapıya kadar geçirdi. Durumun ne kadar ümitsiz olduğunu görmüş olmalıydı, kapıya giderken başını kaldırıp Trip’e bakmadı bile. Başı önünde yürürken bir yandan da kulağını karıştırıyordu. Ön kapıyı açıp üzüntüyle gülümsedi. Bizimki berbat bir ruh hali içinde ayrıldı oradan, ziyaretini tekrarlamasının bir anlamı olmayacağını anlamıştı, Bayan Lisbon’ın yanında televizyon seyretmekten daha fazlasını umamazdı, bu belliydi. Cecilia’nın ölümünden beri

kesilmemiş çimlerin üzerinde yürüdü. Arabasına bindi, eve baktı, önce alt kat sonra da üst kat ışıkları birer birer söndü ve ev karanlığa gömüldü. Lux'ın yatmaya hazırlanışını hayal etti, onu dişlerini fırçalarken düşünmek hemen her gece odasına gelip giden çıplak kızlarla birlikte olmaktan çok daha heyecan vericiydi. Başını arkalığa dayadı, göğsünü sıkıştıran duyguyu hafifletmek için derin derin nefes aldı ve tam o sırada arabanın içindeki hava çalkalanmaya başladı. Binlerce kolu olan bir yaratık onu sarıp sıkıştırıyordu ve bu yaratığın binlerce ağzı kemiklerindeki iliği iştahla emiyordu adeta. Lux, aç bir hayvan gibi Trip'e saldırırken hiç konuşmadı, birkaç ateşli öpüşten sonra ağzına gelen kavunlu sakız tadı olmasa Trip onun kim olduğunu bile anlayamayacaktı. Üstünde pantolonu değil, pazen geceliği vardı. Çıplak ayakları çimlerin nemini ve kokusunu taşıyordu. Nemli baldırlarını, sıcak dizlerini, kavurucu kalçalarını hissetti ve parmağını kızın belinin altındaki azgın yaratığın ağzına koydu. Sanki daha önce hiçbir kıza dokunmamıştı; elinin altındaki yağlı kürklü bir samurdu sanki. İki canavar vardı arabada; yukardaki Trip'i nefes nefese ısırp yerken aşağıdaki saklandığı karanlık indenden dışarı çıkmaya çalışıyordu. Onları beslemek, sakinleştirmek için cesaretle elinden gelen her şeyi yaptı ama sanki yetemiyordu. Birkaç dakika sonra Lux, "Yatak kontrolünden önce dönmeliyim," dedi ve Trip'i yaşayan bir ölü olarak bırakarak çekip gitti.

Yıldırım çarpması şiddetindeki, o sadece üç dakika süren saldırı Trip'te iz bırakmıştı. Onu bir ayinden, ilahi bir görüntüden söz edermişçesine anlatıyordu, hatta sık sık kelimelerin yetersizliğinden dem vuruyordu.

Karanlıkta onu emen o yüzlerce doymak bilmez ağzı yeniden hatırlarken bize, “Belki de bunu sadece hayal ettim,” dedi. Bu olaydan sonra da devam eden aşk hayatına rağmen daha sonrakilerin onun için zirveden aşağı inişten başka bir şey olmadığını söyledi. Bir daha asla içi öyle delice burulmamıştı, bir daha asla bir başkasının tükürüğüyle o şekilde yıkanmamıştı. “Sanki yalanan bir puldum.” Yıllar sonra bile Lux’ın amacına erişmedeki eşsizliğini, yasak tanımazlığını; onu neredeyse dört kollu bir canavara dönüştüren masalsı değişimi büyük bir hayranlıkla anıyordu. Hayatının en berbat döneminde, muzaffer bir edayla, “Pek çok kişi böyle bir aşkı yaşamadan gelir geçer dünyadan,” diyebiliyordu. “En azından ben bir kez tattım öylesini.” Kıyaslamak gerekirse, delikanlılık çağındaki aşk ilişkilerinin de, daha sonrakilerin de kahramanları son derecede uysal, sıradan ve birbirine benzerdi. Sevişirken bile onları kendisine sıcak süt getirirken, vergi hesaplarını yaparken, hatta ölüm yatağının başucunda ağlarken hayal edebiliyordu. Onlar sıcak, şefkatli, sıcak su şişesi gibi kadınlardı. Yetişkinliğinde birlikte olduğu sevişirken çığlık atmayı seven kadınlar bile yanlış notaları vurgulayarak haykırıyordu ve hiçbir erotik an, Lux’ın sessizlik içinde derisini yüzüp yalayıp yuttuğu anla boy ölçüşemezdi.

Lux eve döndüğünde annesi tarafından yakalandı mı, yakalanmadı mı bunu öğrenemedik ama her ne nedenle olursa olsun, Trip, her şeye rağmen onları tekrar ziyaret etmek istediğini söylediğinde kız ona cezalı olduğunu, annesinin ziyaretçi yasağı koyduğunu açıkladı. Trip, okulda aralarında geçenler konusunda çok

ketumdu, birlikte orada burada görüldükleri dedikodularına rağmen ısrarla ilişkilerinin arabada yaşadıklarından ibaret olduğunu iddia etti. “Okulda gidecek yerimiz yoktu ki. Babası gözünü üzerimizden ayırmıyordu. Gerçek bir ıstıraptı. Lanet bir ıstıraptı dostum.”

Doktor Hornicker’a göre, Lux’ın cinsel açlığının arkasındaki gerçek neden, duygusal açlıktı. Bir gün yayımlanmasını umduğu makalelerinden birinde, “Buluğ çağındaki gençler sevgiyi her yerde ararlar,” diyordu. “Lux, cinsel ilişkiyle aşkı karıştırıyordu. Onun için seks, kız kardeşinin ölümünden sonra sığındığı bir çeşit rahatlamaydı.” Bazı çocuklar onun bu teorisini destekleyen şeyler anlattı. Bir defasında Willard, bir bağ evinde yattıktan sonra Lux’ın ona, yaptıklarının kötü bir şey olduğunu düşünüp düşünmediğini sormuştu. “Ne cevap vereceğimi biliyordum. Hayır, dedim. Sonra elimi tutup, ‘Benden hoşlanıyorsun, değil mi?’ dedi. Hiçbir şey söylemedim. Piliçleri kuşkuda bırakmak iyi bir şeydir, bilirsiniz.” Yıllar sonra Trip Fontaine, ona Lux’ın ihtirasının gerçekte bambaşka bir ihtiyacı karşılama çabası olduğunu söylediğimizde çok rahatsız oldu. “Siz ne diyorsunuz?” dedi, “yani ben sadece bir araç mıydım? Yanılıyorsunuz arkadaşlar, aramızdaki her şey gerçektir.” Çok sonraları, Bayan Lisbon’la otobüs terminalindeki kafeteryada görüşürken bir şekilde bu konuyu da açtık ama kadın gerildi. Cevabı kesindi: “Hayır. Kızlarımızdan hiçbirinde sevgi açlığı yoktu. Evimiz sevgiyle doluydu.”

Kesin bir kanıya varabilmek çok zordu. Ekim ayı geldiğinde Lisbon’ların evi neşesini tümünden kaybetmiş

gibi görünüyordu. Kimi zaman gökyüzüne asılı bir havuzu andıran o mavimsi, eğik çatı giderek karardı. Sarı tuğlalar kahverengiye döndü. Akşamları birkaç blok ötedeki Stamarowski malikânesinde olduğu gibi bakanın içinden yarasarlar çıkıyordu. Stamarowski'lerin evinin tepesinde zikzaklar çizerek fıldır fıldır dönen bir yığın yarasa vardı, kızlar onları görünce çığlıklar atarak elleriyle başlarını kapardı. Bay Stamarowski daima siyah, boğazlı kazaklar giyer ve sık sık balkonundan etrafı seyrederdi. Günbatımlarında büyük bahçesinde dolaşmamıza izin verirdi ve bir defasında çiçek tarhlarından birinde sivri köpek dişli, suratı ihtiyarlarınkine benzeyen ölü bir yarasa bulmuştuk. Yarasarları buraya Stamarowski'lerin Polonya'dan getirdiğine inanıyorduk. O kasvetli, kalın kadife perdeli eve doğrusu çok uygundular, ama aynı şeyi Lisbon'ların evi için söylemek pek mümkün değildi, yarasarlar oraya uymuyordu. Aslında kederi yansıtan başka işaretler de görüyorduk. Kapı zili çalışmaz oldu, kuş yemi kutusunun ipi kopup yere düştü ve hiç kimse onu alıp kaldırmadı. Bayan Lisbon, kapıya sütçü için kısa bir not bırakmıştı: "Lütfen artık bozuk süt bırakma!" O zamanları hatırlarken Bayan Higbie, Bay Lisbon'ın uzun bir sopa yardımıyla evin bütün panjurlarını kapadığını iddia etti. Çevredekilere de sorduğumuzda herkes ona katıldı. Belge 3: Bay Buell'in çektiği bir resim. Chase, yeni sopasıyla beyzbol topuna vurmaya hazırlanıyor ve arkada Lisbon'ların evi görünüyor. Bütün panjurlar açık (bu detayı görebilmek için büyüteç kullandık). Fotoğraf 13 Ekim'de çekilmiş, Chase'in doğum günü ve aynı gün beyzbol şampiyonası başlıyor.

Lisbon ailesinin kızları okul ya da kilise dışında bir yere gitmiyordu. Haftada bir yiyecek satan Kroger kamyoneti gelirdi evlerinin önüne. Küçük Johnny Buell ve Vince Fusilli, yolun iki kenarına geçip ikiz Marcel Marceaux gibi hareketlerle sanki hayali bir ipi tutar gibi yapıp kamyoneti durdurdu. Şoför içeri girmelerine izin verdi ve onlar da büyüyünce bu işi yapmak istedikleri yalanını atıp sipariş fişlerini incelemeye başladılar. Vince Fusilli, Lisbon'larinkini hemen cebine indirdi. Listeye bakan, rahatlıkla seferberlik ilan edildiğini düşünebilirdi:

5 paket un
 5 şişe süt
 18 paket yufka
 24 kutu şeftali konservesi
 24 kutu bezelye
 10 paket makarna
 3 paket ekmek
 7 paket tereyağı
 6 paket pirinç
 5 paket bezelye
 1 kutu mayonez
 12 kutu fasulye konservesi
 8 paket mısır gevreği

Yapraklara ne olacağını bekliyorduk. Ağaçlar iki haftadır durmadan yaprak döküyordu, bütün çimenler yaprak kaplıydı. O zamanlar bir yığın ağacımız vardı, şimdi ise kalan karaağaçların sonbaharda döktüğü yapraklar sayılabilecek kadar az. Dökülen yaprakların

çoğu sopalarla desteklenmiş yeni fidanlardan –eski-
lerin yerine dikilenler– geliyor. Belediye bu fidanları
yüz yıl sonra sokağımızın nasıl da bol ağaçlı olacağını
düşünüp avunalım diye dikti herhalde. Hiç kimse bu
yeni fidanların ne tür bir ağaç olduğundan emin de-
ğil. Parklar Dairesi’nden gelen adam, bunların Hollan-
da karaağaç bitine dayanıklı oldukları için seçildiğini
söylemişti.

Bayan Sheer, “Demek böcekler bile onlardan hoş-
lanmıyor,” dedi.

Geçmişte sonbahar, ağaç tepelerinde hışırtılarla baş-
lar, bunu sanki sonsuza dek sürecektir izlenimi veren bir
yaprak dökümü izlerdi. Yapraklar düşer, uçar, havada
daireler çizer, esintiyle göğe yükselir, tekrar aşağı iner,
sanki dünya kabuğunu döküyormuş gibi bir izlenim
uyandırırdu bu yaprak yağmuru. Sağda solda birikme-
lerine izin verirdik. Her gün azalan yapraklar yüzünden
dalların arasından gökyüzü görünmeye başladığında bir
bahane bulup hiçbir şey yapmadan onları seyrederdik.

Yaprak dökümünün ilk haftasının ardından yap-
rakları tırmıklarla toplayıp sokakta tepelikler oluşturu-
maya başladık. Her ailenin kendine göre bir yöntemi
vardı. Buell’lar üçlü bir sistem uygulardı; iki kişi tır-
mıklarla iki yandan yaprakları ortaya sürükler, ortada-
ki de bunları bir araya toplardı. Bu yöntemi Bay Buell
askerliği sırasında öğrenmişti. Pitzenberger’ler bayağı
kalabalık bir ekiple çalışırdı. Anne, baba, yedi yetişkin
çocuk ve bir de Katolik hatası olarak dünyaya gelmiş,
elinde oyuncak tırmığıyla peşlerinde dolaşan iki ya-
şındaki ufaklık. Bayan Amberson (çok şişmandı) hava
üfleleyen bir aletle yapraklardan kurtulurdu. Hepimiz

kendimizce üzerimize düşeni yapardık. En sonunda dökülen yapraklardan arınan, tırmıklana tırmıklana iyice fırçalanmış saça benzeyen çimenlere bakmak herkese derin bir huzur ve mutluluk verirdi. Bazen bu keskin mutluluk duygusunun etkisiyle coşarak çimleri kökünden çektiğimiz de olurdu. Günün sonunda kaldırım kenarlarında toplanıp gururla eserimizi seyrederdik. Bütün çimenler düzlenmiş, bütün çamur topakları yok edilmiş, hatta toprağın içinde uyuyan bazı soğanlı bitkiler de yanlışlıkla sökülmuş olurdu. Henüz şimdilerde dünyayı saran çevre kirliliği bilinci oluşmadığından toplanan kuru yaprakların yakılmasına karışılmazdı. Gece olup da karanlık basınca babalarımız kapı önüne çıkıp dağılmakta olan kabilemizin son ritüellerinden birini gerçekleştirir, ailesinin topladığı yaprak yığını yakarak geleneksel temizlik harekâtını sonlandırırdu.

Yaprak toplama işini genellikle tek başına yapan Bay Lisbon bir yandan da soprano sesiyle şarkılar söylerdi. Therese on beş olduğunda üzerinde erkeksi bir kıyafet, ayağında lastik çizmeler, başında balıkçı kepiyle babasına yardım etmeye başladı. Gece olunca diğer babalar gibi Bay Lisbon da kapı önündeki yaprak yığını ateşe verirdi fakat ateşi kontrol altında tutabilme, yayılmasını engelleme telaş ve endişesi bu işten zevk almasını engellerdi. Yaprak yığınının etrafında döner, kenarlardaki yaprakları ateşin ortasına çekip küçük yangınına hâkim olmaya çalışır, Bay Wadsworth herkese yaptığı gibi matarasını ona da uzattığında sadece, “Teşekkür ederim, ben almayayım,” derdi.

İntiharlar yılında Lisbon’lar yaprak temizliği yapmadı. Yaprakların toplandığı cumartesi, Bay Lisbon

evinden dışarı bile çıkmadı. Çalışırken arada bir onların evine bakıyorduk; sonbaharın nemini emmiş duvarlara, çevresindeki bahçeler giderek yeşile dönerken kirli ve darmadağınık kalan bahçeye göz atıyorduk. Onların bahçesindeki kuru yaprakların miktarı biz temizliğimizi sürdürürken daha da artıyordu, sonunda çalılar ve veranda merdivenlerinin ilk basamağı kuru yapraklarla doldu. Akşam ateşler yakıldığında sokaktaki bütün evler turuncumsu bir ışıqla aydınlandı, kapkaranlık olan sadece Lisbon'larınkiydi. Ateşlerimizden yükselen dumanların altında daha karanlık, daha boş görünüyordu. Haftalar geçti, yapraklar hâlâ bahçede idi. Rüzgâr çıkıp yapraklar başkalarının bahçesine uçuştığında insanlar homurdanıyordu. Bay Anderson, "Bu yapraklar *benim değil*," diye söylene söylene onları toplayıp çöp kovasına attı. İki defa yağmur yağdı ve yapraklar iyice ıslanıp kahverengiye döndü, Lisbon'ların bahçesi artık bir çamur tarlasına benziyordu.

Gazetecilerin ilgisini çeken, evin bu derbeder görünüşü oldu. Yerel gazetemizin editörü Bay Baubee, intihar gibi kişisel bir trajedinin gazete sütunlarına taşınmasına başından beri karşıydı ve bu tutumunda ısrar ediyordu. Bunun yerine göl kenarına yapılan parmaklıkların manzarayı nasıl bozduğunu, grevdeki mezarlık işçileriyle yapılan ve sonuç alınamayan pazarlıkları (grev beşinci ayındaydı ve artık ölümler soğutucular içinde başka eyaletlere gönderiliyordu) gündeme getirmeyi tercih etti. "Hoş geldin komşu" bölümünde kasabamızın yeşilliğine, sessizliğine, harikulade manzaralı verandalarına vurulup buraya yerleşmeye karar veren yeni

sakinlerin resimleri yayımlanmaya devam ediyordu: William Churchill'in kuzenlerinden biri, Windmill Po-
 inte Bulvarı'ndaki evinde, o kadar zayıf ki insan onunla
 eski İngiliz başbakanı arasında bir bağlantı kuramıyor;
 Bayan Shed Turner, Papua Yeni Gine'ye giden ilk beyaz
 kadın, kucağında çekip küçülmüş bir kafa var sanki,
 ama alttaki yazıda şöyle yazıyor: "Yorkshire cinsi kö-
 peği Fatih William'la."

Önceki yaz gazeteler, Cecilia'nın intiharını pek de
 ilginç bulmadıklarından haber konusu yapmamıştı.
 Çok daha önemli şeyler oluyordu şehirde. Otomotiv
 sanayindeki işten çıkarmalar nedeniyle hemen her gün
 zaten birileri kendini öldürüyordu. Üzerlerinde iş tu-
 lumlariyla garajlarda arabalarını çalıştırıp zehirlenerek
 öbür tarafa gidenler, banyoda kendini asanlar haber
 oluyordu her gün. Yalnızca cinayet-intiharlar haber
 oluyordu artık, onlar da ancak gazetenin üçüncü ya
 da dördüncü sayfasında yer bulabiliyordu. Aile üye-
 lerini tüfekle vurduktan sonra kendini öldüren, kapı
 ve pencereleri sıkıca kapatıp evlerini ateşe veren ba-
 balar. Şehrin en büyük gazetesinin sahibi Bay Larkin,
 Lisbon'ların evinden sadece yarım mil ötede oturuyor-
 du ve yaşananlardan habersiz olması düşünülemezdi.
 Missy Larkin'le çıkan Joe Hill Conley'nin (yüzündeki
 tıraş kesiklerine rağmen kız nedense onunla yaklaşık
 bir yıl takılmıştı) anlattığına göre, Missy ile annesi
 intihar olayını Bay Larkin'in önünde konuşmuşlardı
 ama gözlerine ıslak bir bez koymuş verandada güneş-
 lenmekte olan adam konuyla hiç ilgilenmemişti. Yine
 de, 15 Ekim'de, intihardan üç ay sonra intihar olayını
 üstünkörü anlatan ve okulların "günümüz gençlerinin

bunalımlarını” ele alması gerektiğini söyleyen bir okur mektubu yayımlandı. Mektup Bayan I. Dew Hopewell tarafından imzalanmıştı ve bunun takma bir isim olduğu belliydi ama bazı ipuçları onun bizim sokaktan biri olduğunu gösteriyordu. İlk olarak, şehrin geri kalanı Cecilia’nın intiharını unutmuştu ama Lisbon’ların giderek daha da bakımsız hale gelen evi bize bu şansı vermiyordu. Yıllar sonra artık koruyacak bir kız kalmadığında Bayan Denton mektubu kuaförde, saç kurutma makinesinin altında, haklı bir öfkeyle kendisinin kaleme aldığını itiraf etti. Bunu yaptığına pişman değildi. “Öylece oturup mahallemizin yok oluşunu seyredemedik,” dedi. “Bizler sorumluluk sahibi insanlarız.”

Mektup yayımlandı ve ertesi gün mavi bir Pontiac Lisbon’ların evinin önünde durdu, içinden tanımadığımız bir kadın çıktı. Elindeki kâğıda bakıp adresin doğruluğundan emin olunca haftalardır ayak basılmamış veranda merdivenine doğru yürüdü. Gazete dağıtan Shaft Tiggs, gazeteleri artık üç metre öteden kapıya doğru atıp gidiyordu. Perşembeleri para toplamaya geldiğinde Lisbon’lara uğramıyordu bile (aradaki farkı annesi kendi cebinden karşılıyordu ve çocuğa babasına bunu söylememesini tembihlemişti.) Olay gecesini parmaklıkların üzerindeki Cecilia’yı görmek için toplandığımız veranda, kaldırımdaki bir çatlak gibiydi; üzerine basmanın kötü şans getireceğine inanıyorduk. Evin kapısındaki lastik paspasın kenarları kıvrılmıştı. Okunmamış gazeteler ıslak bir yığına dönüşmüş, renkli spor sayfalarından kırmızı boyalar sızmıştı. Metal posta kutusu pas kokuyordu. Genç kadın yüksek topuklu mavi ayakkabısıyla gazeteleri itip kapıyı çaldı. Kapı

gıcırdayarak aralandı ve kadın karanlığa bakarak ikna edici konuşmasına başladı. Birkaç saniye sonra konuştuğu kişinin kendisinden bir karış aşağıda olduğunu fark edip bakışlarını aşağı çevirdi. Ceketinden küçük bir not defteri çıkarıp casus filmlerinde sahte belgeleri gösteren ajanlar gibi havada sallamaya başladı. İşe yaramıştı, kapı biraz daha aralandı ve kadın içeri girdi.

Linda Perl'ün haberi ertesi gün gazetede yayımlandı. Bay Larkin bu habere neden yer verdikleriyle ilgili bir açıklama yapmadı. Haberde Cecilia'nın intiharı detaylı bir şekilde anlatılmıştı. Yazılanlardan (ilgilenenler haberin tamamını okuyabilirler, Belge 9) MacKinac'daki bir yerel gazeteden kısa süre önce transfer olan Bayan Perl'ün Bayan Lisbon onu kapı dışarı edene kadar Bonnie ve Mary ile konuştuğu anlaşıyordu. Giderek artan "insani haberler" tarzı o dönemde yükselişteydi, bu hikâye de o mantıkla ele alınmıştı. Lisbon'ların evi şöyle bir tasvir ediliyordu. "Genç kızların cenazeleriyle değil, sosyeteye tanıtılma partileriyle ünlü bu şık semt" ve "bu neşeli kızların güzel yüzlerinde yaşanan trajediden pek az iz vardı" gibi cümleler Bayan Perl'ün yazı tarzını hemen ele veriyordu. Cecilia'yı üstünkörü tasvir ettikten sonra ("Resim yapmayı ve günlük tutmayı severdi") yazısını şu şekilde sonlandırmıştı gazeteci: "Psikologlar, günümüz gençleri için buluş çağının eskisine göre daha gerilimli ve karmaşık bir dönem olduğunda hemfikir. Günümüzde, Amerikan hayatının gençlere sunduğu uzatılmış çocukluk dönemi bir çölü andırıyor, ergenler kendilerini ne çocuk ne de yetişkin olarak görüyorlar. Kendilerini ifade etmek için öfkeli yöntemler seçiyorlar. Doktorlar bu öfkenin şiddet eylemlerine

yol açabileceğine ve buluş çağındaki gençlerin gerçeklikle hayaller arasındaki farkı anlayamadığına dikkat çekiyorlar.”

Görünürde yazıda toplumsal bir soruna dikkat çekilerek sansasyondan uzak duruluyordu ama ertesi gün yine Bayan Perl’ün imzasını taşıyan, buluş çağı intiharlarını genel anlamda ele alan bir yazı daha yayımlandı. Bir yığın istatistik ve grafik de vardı konuyla ilgili. Cecilia’dan sadece ilk satırda söz edilmişti: “Doğu Yakası’ndan bir genç kızın geçen yılki intiharı bu ulusal soruna duyulan toplumsal ilginin artmasını sağladı.” O günden sonra iş çığırından çıktı. Geçen yıl intihar eden bütün gençlerin listesi yayımlandı. Fotoğraflar da vardı. Genellikle okul kıyafetiyle çekilmiş fotoğraflardı. Seyrek bıyıklı, boyunlarındaki kravatlar tiroid çıkıntısına benzer şekilde düğümlenmiş delikanlılar; saçları kabartılıp spreyleneş, boyunlarındaki altın kolyelerde “Sherri” ya da “Gloria” yazan genç kızlar. Evde çekilen fotoğraflarında hepsi gülümsüyordu, genellikle doğum günü fotoğraflarıydı bunlar, kocaman bir pastanın üstündeki mumları üflemeğe üzere eğilmiş mutlu yüzler görölüyordu. Bay ve Bayan Lisbon röportaj vermeyi reddettiğı için gazeteler Cecilia’nın fotoğrafını, okulumuzun yıllığından almışlardı. Yılıktan yırtılmış sayfada (Belge 4) Cecilia’nın iki yanında duran kişiler kesilmiş, sadece süveterlerinin kolları görölüyordu. Televizyon ekipleri sık sık gelip Lisbon’ların evini dışardan çekmeye başlamıştı: Kanal 2, Kanal 4 ve son olarak Kanal 7. Televizyonlarımızın başına geçip evin gösterilmesini bekledik ama nedense çekimler aylar sonra son kız da ölene kadar yayınlanmadı, oysa

o sırada mevsim değişmişti. O günlerde yerel bir televizyon kanalı da konuyu ele alarak intihara kalkışmış iki kızla bir delikanlıyı bir tartışma programına davet etti. Onlara böyle bir şeyi neden yaptıkları soruldu. Hepimiz dikkatle cevapları dinledik ama gerçeği bilemeyecek kadar yoğun bir terapiden geçtikleri belliydi. Cevapları sanki prova edilip ezberlenmişti, özgüven-den ve ağızlarında eğreti duran başka psikolojik açıklamalardan söz ediyorlardı. Kızlardan biri, Rannie Jilson, kimseyi şüphelendirmeden kendini öldürmek için fare zehri kattığı bir pasta yapmıştı ama ne yazık ki tatlıya düşkün olan seksen altı yaşındaki büyükannesi zehirlenmişti. Programın bu noktasında kız ağlamaya başlayınca sunucu onu teselli etmeye girişti ve hemen araya bir reklam girdi.

Pek çok kişi olayın üzerinden bunca zaman geçmişken yayımlanan gazete haberlerinden, televizyon programlarından şikâyetçiydi. Bayan Eugene, “Neden kızı rahat bırakmıyorlar, mezarda bile huzur kalmadı,” dedi. Bayan Larson ise, “tam da her şey normale dönerken” birden beliren medya ilgisinden hoşlanmamıştı. Yine de haberlerden ve TV programlarından öğrendiğimiz belirtileri aramadan duramıyorduk. Lisbon kızlarının gözbebekleri büyümüş müydü? Fazla miktarda burun spreyi kullanıyorlar mıydı? Göz damlası? Okul etkinliklerine, spora, hobilerine duydukları ilgi azalmış mıydı? İçlerine mi kapanmışlardı? Uykusuzluk, göğüs ağrısı, yorgunluk gibi şikâyetleri var mıydı? Durup dururken ağlama krizi geçiriyorlar mıydı? Bölgemizin Ticaret Odası yeşil üzerine beyaz harflerle yazılmış broşürler dağıttı. Başkan Babson, “Yeşilin mutluluk

vereceğini düşündük,” dedi, “ama yeşil aynı zamanda çok da ciddi bir renktir. Bu nedenle seçtik.” Broşürlerde Cecilia’nın ölümünden söz edilmiyordu, intihar meselesi daha genel anlamda ele alınmıştı. Broşürlerden, Amerika’da günde 80 intihar vakası olduğunu, bunun yılda 30.000 intihar anlamına geldiğini, dakikada bir girişimde bulunulduğunu ve her 18 dakikada bir amacın gerçekleştiğini, intiharı düşünme oranının erkeklerde kadınlardan 4 kat fazla ama girişim oranının kadınlarda erkeklerin 3 katı olduğunu, beyazların daha fazla intihar ettiğini, 15-24 yaş arası gençlerde intihar oranının son 40 yılda 3 katına çıktığını, liseli gençlerin ölüm nedenleri arasında intiharın ikinci sırada bulunduğunu, yine intiharların yüzde 25’inin 15-24 yaş grubunda yaşandığını ama her şeye rağmen en sık 50 yaş üstü erkeklerin ölmek için bu yolu seçtiklerini öğrendik. Pek çok kişi, Bay Babson, Bay Laurie, Bay Peterson ve Bay Hocksteder’dan oluşan Ticaret Odası’nın bu yayımla intihar konusunun şehrimizde yaratabileceği ve zaten yaratmış olduğu kötü etkiyi gözler önüne sererek hayırlı bir iş yaptığını söyledi, konu doğal olarak şehrin ticari hayatını yakından ilgilendiriyordu. İntiharlar devam ederken Ticaret Odası bir süre için de olsa siyahilerin şehre, beyazların da şehir dışına göçü konusunda endişelenmedi. Zaten cesur siyahiler yıllardır yavaş yavaş hayatımıza sızmıştı ve bunların çoğu kadındı, evlerde hizmetçilik yapan beyaz kalmamıştı. Şehir merkezi siyahilerle dolmuştu. Yeşil etekli, pembe espadrilli, mavi çantalı mankenlerin sergilendiği vitrinlerin önünden geçişleri rastlantı değildi. Aslında oyunlarda kovboy değil de Kızılderili olmayı seçerdik,

Travis Williams en iyi top döndürücüydü, Willie Horton bir sayı üstadıydı ama yine de bu siyahi adamlar, Kercheval'de alışveriş yapan bir siyahi kadar şaşırtıcı değildi. Acaba yapılan bazı değişiklikler siyahileri korkutup içeri girmelerini engellemek için miydi? Mesela, kostüm mağazasının vitrinindeki hayaletin kukuletası biraz fazla sivri gibiydi ve bazı restoranlar mönülerinden kızarmış tavuğu çıkarmıştı. Fakat bunların bir plan dahilinde yapılıp yapılmadığından asla emin olamadık, çünkü intiharlar başladığında Ticaret Odası bir "İyileştirme Kampanyası" başlattı. Sağlık eğitimi adı altında, okullarda doğal afetlerden bağırsak kanserine kadar bir yığın konuda konferanslar düzenliyordu. Dazlak kafalı Hare Krishna'nın şarkılar söyleyip şekerli vejetaryen yiyecekleri dağıtmasına izin verildi. Yeşil broşürlerle birlikte aile terapileri gündeme geldi. Bu ortak terapi seanslarında çocuklar ayağa kalkıp kâbuslarını anlatıyorlardı. Bu seanslardan birine annesiyle katılan Willie Kuntz, "Ağlayarak annemi sevdiğimi söyleyene kadar dışarı çıkmama izin vermediler," dedi. "Ben de öyle yaptım ama yalandan ağladım tabii. Size gözlerinizi acıyana kadar ovuşturmanızı tavsiye ederim, galiba işe yarıyor."

Neredeyse mikroskop altında tutuldukları bu dönemde kızlar dikkat çekmeden okula devam etmeyi başardılar. Dördü bir arada sessizce gidip geldiler sınıflara. Büyük okul saatinin altından geçtiler birlikte, yelkovan tam da aşağı bakıp başlarını işaret ederken. O siyah, yerinde eğreti duran yelkovanın hep düşmesini bekledik, ama düşmedi. Ve kızlar oradan ayrılıp uzaklaştı, etekleri koridorun uzak ucundan gelen ışığın

altında şeffaflaşır ve neredeyse kemikleri görünürdü. Peşlerine düşsek de gözden kaybolmayı başarırlardı. Girdikleri sınıflara bakardık, onların yüzü dışında herkesinkini görürdük. Onları izlerken bir de bakardık her yanı parmak iziyle dolu anaokulu binasında kaybolmuşuz. Elişi yapımında kullanılan yumurta akı kokusu bize hâlâ o günleri, o nafile kovalamaları hatırlatır. Geceleri yalnız hademelerin temizlediği koridorlar hep sessiz olurdu; duvarlara kim bilir hangi küçük çocuğun çizdiği metrelerce devam eden bir kurşunkalem izinin peşinde heyecanla yürürken Lisbon kızlarını bulup onlara canlarını sıkan şeyin ne olduğunu sorabilmeyi hayal ederdik. Arada bir köşeyi dönen, dize kadar yükselen eski bir çorap görürdük ve o yöne gittiğimizde yüzlerine düşen saçları çekerken kitaplarını dolaplarına yerleştirdiklerini görürdük. Tablo her zaman aynıydı: Gözlerimizin önünden yavaşça gelip geçen solgun yüzlü Lisbon kızları ve peşlerinden ayrılmadığımız halde karşılaşınca onları hiç fark etmiyormuş gibi kayıtsızca sağa sola bakan bizler.

O döneme ait birkaç belge var elimizde (13, 14 ve 15 numaralı belgeler): Therese'in kimya alıştırımları, Bonnie'nin Simone Weil üzerine yazdığı tarih ödevi, Lux'ın sahte mazeret pusulaları. Her zaman aynı metodu uygulayarak, annesinin *T* ve *B* harflerini taklit ederdi onun yerine imza atarken. Kendi imzasında iki eğimli *L*, küçük *U* aralığını ve dikenli tele benzeyen *X*'i geçip birbirine sarılırdı. Julie Winthrop da onun gibi sahte pusulalarla ders kırardı, özellikle de jimnastik saatlerini. İkili birlikte soyunma odasında epey zaman geçirmişti. Julie bize, "Dolapların tepesine tırmanır,

sigara içerdik,” dedi. “Aşağıdan bakanlar bizi göremezdi. Eğer içeri bir öğretmen girse sigara kokusunu alır ama daha önce içildiğini sanırdı.” Julie Winthrop’a göre ikisinin arkadaşlığı sadece birlikte sigara içmekle sınırlıydı ve dolapların tepesinde fazla muhabbet etmezlerdi. Hızlı hızlı sigaralarından nefes çekip gelen biri var mı diye tetikte beklerlerdi. Lux’ın belki de çektiği acıdan ötürü oldukça sert bir hali olduğunu anlattı Julie Winthrop: “Daima, ‘Tanrı’nın belası yer. Buradan kurtulacağım günü dört gözle bekliyorum,’ derdi. Ama zaten aramızda böyle düşünmeyen var mıydı?” Bir defasında Julie, sigarası bitince aşağı inmiş, Lux’ın peşinden gelmediğini görünce ona seslenmişti. “Cevap vermedi, ben de geri dönüp onu dolapların üstünde buldum. Orada öylece yatmış, kendine sarılmıştı. Hiç ses çıkarmıyordu. Çok üşümüş gibi titriyordu.”

Öğretmenlerimizin o dönemde kızlara ait farklı izlenimleri vardı. Galiba bu çeşitlilik kendi farklı alanlarıyla da ilgiliydi. Bay Nillis, “Bonnie, cebir dersime girerdi. Çok yakın olduğumuzu söyleyemem,” dedi. Senyor Lorca ise Therese hakkındaki fikrini şu sözlerle açıkladı: “İri bir kızdı, belki daha ufak tefek olsa daha mutlu da olabilirdi. Bütün dünyada öyle kadınlar, erkekler tarafından daha çok beğenilir.” Bay Lorca’ya göre Therese, Kastilya aksanıyla iyi İspanyolca konuşuyordu, kusursuz denebilecek kadar hem de, üstelik kelime dağarcığı da çok zengindi. “Evet, İspanyolca konuşmasına konuşuyordu da dili *hissettiğini* söyleyemem.”

Sanat öğretmeni Bayan Arndt sorularımıza yazılı olarak verdiği (konuyu dikkatle inceleyip değerlendirebilmek için zamana ihtiyaç duymuştu) cevaplarda şöyle

diyordu: “Mary’nin suluboyaları –daha yerinde bir kelime bulamadığım için şöyle diyeceğim– keder doluydu. Deneyimlerime dayanarak iki çeşit çocuk olduğunu söyleyebilirim. Boş kafalılar (fovist çiçekler, köpekler ve yelkenliler yaparlar) ve zeki olanlar (onların resimleri çevresel bozulmalar ve hüznü soyutlamalardır genellikle) ki okuldayken ve okul sonrası Greenwich Village’de geçen iki çılgın yıl boyunca benim yaptıklarım da öyleydi. Onun intihar edeceğini tahmin edebilmiş miydim? Çok üzgünüm, ama hayır. Öğrencilerimin en az yüzde onu modernist eğilimlerle doğmuş çocuklardır. Sorarım size, budalalık bir ödül, zekâysa ceza mıdır? Kırk yedi yaşındayım ve hâlâ yalnızım.”

Her geçen gün kızlar daha fazla içlerine kapandı. Hep birlikte dolaştıklarından diğer kızlar onlarla iletişim kurmakta zorlanıyordu, sonunda kendi başlarına kalmak istediklerine kanaat getirip onlardan uzaklaştılar, bu da Lisbon kardeşleri daha yoğun bir yalnızlığa itti. Sheila Davis bize Bonnie ile birlikte edebiyat dersi aldıklarını söyledi. “*Bir Kadının Portresi* kitabını tartışıyorduk, kitabın kahramanlarından Ralph üzerine bir karakter tahlili hazırlamamız gerekti. Başlangıçta Bonnie pek bir şey söylemedi ama sonra bize Ralph’ın sürekli ellerini cebinde tuttuğunu hatırlattı. Ben de salak gibi, ‘Ölümü ne kadar acıklı’ dedim. Düşünmeden söylemişim bu sözleri, hiç düşünmeden. Ancak, Grace Hilton kolumu dürtünce yaptığım gafı anladım ve morardım. Sonra Bonnie yine sustu.”

“Matem Günü” projesini ortaya atan müdürün karısı Bayan Woodhouse’du. Üniversitede psikoloji okumuştum, haftada iki defa şehirde bir terapi merkezinde

gönüllü olarak çalışırdı. Olaydan yirmi yıl sonra bize, “Gazeteler durmadan intiharları yazdı ama bizler okulda bu konudan bir kere bile söz etmemiştik,” dedi. “Dick’e, herkesi bir araya toplayıp bir şeyler söylemesini defalarca rica ettim ama o nedense istemedi, ben de sonunda ısrardan vazgeçtim. Ama tabii basın yazmayı sürdürünce o da sonunda benimle aynı noktaya geldi.” (Aslında okulun açılış gününde Bay Woodhouse konuya üstü kapalı olarak da olsa değinmişti. Yeni öğretmenleri tanıttıktan sonra şöyle demişti: “Uzun ve zorlu bir yazdan sonra tekrar bir aradayız. Yeni öğretim yılımızın mutlu ve başarılı geçmesini dilerim.” Bayan Woodhouse, alçakgönüllü bir çiftlik evine benzeyen lojmanlarında verdiği bir akşam yemeği davetinde fikrini bölüm başkanlarına açtı, ertesi hafta öğretmenler toplantısında konuyu hep birlikte tartışılar. Okulda kısa bir süre çalıştıktan sonra reklamcılık sektörüne geçen Bay Pulff, o gün Bayan Woodhouse’un şu cümleyi söylediğini iyi hatırlıyordu: “Keder ve matem doğaldır. Bir şeyin üstesinden gelmek bir karar meselesidir.” Bay Pulff, bu sözlerden çok etkilenmiş ve daha sonra bir diyet ürününün kampanyasında kullanmıştı: “Yemek yemek doğaldır. Kilo almaksa sizin kararınız.” Bay Pulff yine de o toplantıda “Matem Günü” fikrine karşı oy kullandı, ama çoğunluk olumlu görüş bildirdiği için bunun bir önemi yoktu ve tarih tespit edildi.

Öğrencilerin çoğu için o gün bir çeşit gizli tatil anlamına geliyordu. İlk üç ders iptal edildi, herkes kendi sınıfında oturdu. Öğretmenler çocuklara konuyla ilgili teksir edilmiş metni dağıttı. Bayan Woodhouse, kızların dramını aleni bir şekilde deşmeyi doğru bulmadığı

için trajedi edebi imalarla yazılmıştı. Böylece “Matem Günü” bir ortak kederlenme hali olarak yaşandı. Kevin Tiggs, bunu şöyle ifade etmişti: “Sanki o yıl olan bütün kötü şeyler için toptan üzülmemiz bekleniyordu.” Sınıf öğretmenleri kendi tercihlerine uygun bazı katkılarda bulundular. Okula paçalarını metal klipslerle tutturarak bisikletiyle gelen İngilizce öğretmeni Bay Hedlie, Victoria dönemi şairlerinden Christina Rosetti’den şiirler okudu. Deborah Ferentell, “İstirahat” şiirinin şu dizelerini hâlâ hatırladığını söyledi:

*Ey toprak, ört onun gözlerini
Mühürle o güzel yorgun gözleri ey toprak
Sar onu sıkıca, mutluluğa yer bırakma
Sokulamasın ne neşe ne de iç çekişler yanına
Onun soruları yok artık, cevapları da*

Peder Pike, ölüm ve yeniden diriliş temalı konuşmasına örnek olarak üniversitede futbol takımında oynarken elendiklerinde yaşanan acıyı seçmişti. Hâlâ annesiyle yaşayan kimya öğretmeni Bay Tonover duygularını ifade etmekte zorlanınca çocukları serbest bıraktı, onlar da Bunsen beklerinde fıstık kavurdu. Diğer sınıflarda öğrenciler gruplaşıp oyunlar oynadılar. Bunlardan biri, mimari yapılar olduklarını hayal ettikleri bir oyundu. Oyunu yöneten çocuk, “Eğer bir bina olsan ne olmayı tercih ederdin?” diye soruyordu. Buna verilecek cevabın çok detaylı ve inandırıcı olması şarttı. Lisbon ailesinin kızları farklı sınıflardaydı, oyunlara katılmadılar ve sık sık tuvalete gitmek için izin istediler. Öğretmenler de onları zorlamadı, böylece onlar değil de, aslında

olanlardan yara almamış olan bizler kederlerimizden kurtulduk. Becky Talbridge, onları öğleye doğru fen bölümünün tuvaletinde gördüğünü söyledi. “Salondan getirdikleri sandalyelere oturmuş öylece bekliyorlardı. Mary, kaçan naylon çorabını –inanabiliyor musunuz naylon çorap giyiyordu– ojeyle tutturmaya çalışıyordu. Kardeşleri de sıkıntılı ifadelerle onu seyrediyordu. Kabinlerden birine girdim, onları hâlâ hissedebiliyordum, bu yüzden şey... anlarsınız işte, şeyimi yapamadım.”

Bayan Lisbon’ın “Matem Günü”nden hiç haberi olmadı. Bay Lisbon da, kızlar da akşam eve dönünce ona bu konuda bir şey söylemedi. Bayan Woodhouse’un önerisini öğretmenlere açtığı toplantıda bir öğretmen olarak o da bulunmuştu ama tepkileri konusunda çok farklı duyumlar aldık. Bay Rodriguez onun başını salladığını ama hiç konuşmadığını hatırladı. Bayan Shuttleworth ise toplantı başladıktan sonra hemen oradan ayrıldığını ve geri dönmediğini söyledi. “Matem Günü konusunda bir şey bilmiyordu, çünkü sıkılıp erkenden ayrılmıştı. Yağmurluğunu da giymişti çıkarken.” Kadın, bunları söylerken hâlâ bize Latince kelimeler söyleyip açıklamamızı istiyordu (son sorusu zeugma idi). Doğru cevabı vermeden oradan ayrılmamıza izin vermeyeceğini söyledi. Bayan Shuttleworth görüşme için odaya girdiğinde hepimiz eskiden olduğu gibi saygıyla karşısına dizildik. Orta yaşı çoktan geçmiştik, çoğumuzun saçları dökülmüştü ama o bize hâlâ sınıfta yaptığı gibi “Çocuklar,” diye hitap ediyordu. Masasının üzerinde yine Çiçero’nun büstü ve onun yanında da mezuniyette ona hediye ettiğimiz sahte Yunan vazosu vardı. Bayan Shuttleworth hâlâ aynı bilgi

küpü, pudralı bakireydi. “Bay Lisbon’ın ‘*Dies Lacrimarium*’dan haberi olduğunu hiç sanmıyorum. O gün, ikinci ders sırasında onun sınıfının önünden geçtim, her zamanki gibi tahtaya formüllerini yazıyordu. Etkinlik hakkında ona bilgi verilmemişti galiba.” Gerçekten de yıllar sonra Bay Lisbon’la konuştuğumuzda bize pek bir şey hatırlamadığını söyledi. “Çok zaman geçti,” dedi. Uzunca bir süre, etkinliğin Cecilia’nın intiharına bir açıklama getirip getirmediği tartışıldı. Bayan Woodhouse amacın gerçekleştiğinden emindi ve ona katılanların sayısı hiç de az değildi. O arada okula haftada bir gün psikolojik danışmanlık yapmak üzere bir kadın gelmeye başladı. En küçük bir sıkıntısı olan bile ona yönlendiriliyordu. Danışman, okul hemşiresinin küçük revirinde hizmet veriyordu. Biz hiç gitmedik ama her cuma kızlar oraya uğruyor mu diye reviri gözetlerdik. Kadının adı Lynn Kilsem’di, bir yıl kadar okulda kaldı, kızların hepsi intihar ettikten sonra hiçbir açıklama yapmadan ortadan kayboldu. Araştırmalar sonucunda kadının psikolog olmadığı ortaya çıktı. Adının gerçek olduğu bile şüpheliydi, bir daha hiç kimse onu görmedi. Bu nedenle de görüşme yapmadığımız tek kişi o oldu. Aslında ne acıdır ki bize kızlar konusunda detaylı bilgi verebilecek birkaç kişiden biriydi, çünkü biz onları uyduruk tıbbi malzemelerin arasında otururken hiç görmemiş olsak da anlaşılan kızlar her cuma düzenli olarak revire gidiyordu. Bayan Kilsem’in raporları, ortadan kayboluşundan beş yıl sonra revirde çıkan yangında (eski bir kahve makinesi, eski bir uzatma kablosu) yitip gitti, dolayısıyla görüşmeler hakkında hiçbir bilgimiz yok. Bayan Kilsem’dan

spor psikolojisi konusunda yardım alan Muffie Perry, revirde Lux ve Mary'yi sıkça gördüğünü söyledi, bazen Therese ve Bonnie'ye de rastladığı olmuştı. Muffie Perry'yi bulmakta bayağı zorlandık, evlendikten sonra aldığı soyadı hakkında öyle çok rivayet vardı ki. Kimileri onun adının artık Muffie Friewald, kimileri Muffie von Rechewicz olduğunu söylüyordu. Ama en sonunda, onu büyükannesinin Belle Isle Botanik Bahçesi'ne armağan ettiği değerli ve nadir orkidelere bakarken bulduğumuzda bize adının eskiden, usta bir çim hokeyi oyuncusuyken olduğu gibi hâlâ Muffie Perry olduğunu söyledi. Onu başlangıçta tanıyamadık. Her yanı sarmış azgın sarmaşıklarla dolu o rutubetli serada kadını fark edebilmek bile zordu. Onu suni aydınlatmanın altına çağırdığımızda ne kadar yaşlandığını gördük, şişmanlamıştı, kamburlaşmıştı. Tek değişmeyen, konuşurken ortaya çıkan pembe dişetleri ve küçücük dişleriydi. Belle Isle'ın çökmüş hali de onun hakkındaki hüznü görüşlerimize katkıda bulundu. Amerikan İmparatorluğu ile huzurlu Kanada toprakları arasında uzanan incir biçimi adanın Amerikan bayrağı renginde çiçeklerle dolu geniş bahçeleri, fıskiyeli havuzları, Avrupa kumarhanesi, Kızılderililerin eğip dev yaylara çevirdiği ağaçlarla dolu koruların içinde uzanıp giden gezi yolları... hiçbirinden eser kalmamıştı ne yazık ki. Çöple dolu kumsalda otlar bitmişti, çocuklar, teneke kutu tepelerindeki metal halkalara ip bağlamış balık tutmaya çalışıyordu. Bir zamanların görkemli kameriyelerinin boyası dökülmüştü. Çeşmelerin pembe tuğlaları perişan, her yer çamur içindeydi. Granitten yapılmış İç Savaş Kahramanı heykelinin yüzünü biri sprey boyayla

siyaha boyamıştı. Bayan Huntington Perry, değerli çiçeklerini Detroit'teki siyah isyanlarından önce, henüz böyle yerlere verilen parasal desteğin yüksek olduğu günlerde bağışlamıştı botanik bahçesine. Fakat onun ölümünden sonra hiç vergi toplanamadığı için yarımlar kesilmiş ve yetenekli bahçıvanların bakımından uzak kalan bitkiler neredeyse kaderlerine terk edilmişti. Bu yapay cennetin ekvatorlardan gelme çiçekleri artık açmıyordu, her yeri ot ve zararlı böcekler basmıştı. Suni ışıklandırma sadece birkaç saat yakılıyordu. Botanik bahçesinde eskiden kalan tek şey yamuk camları kaplayan, burnumuzu çürük bir kokuyla dolduran nemdi.

Muffie Perry'yi buraya getiren işte bu çürümeydi. Büyükannesinin cycnoche'leri mantar hastalığı yüzünden neredeyse tamamen ölmüştü; üç müthiş dendrobium parazitlerle sarılıydı; Bayan Huntington Perry'nin kendi eliyle minyatürleştirdiği üzeri kırmızı benekli mor çiçekler açan masdevallia'lar sıradan otlara dönmüştü. Şimdi torunu, bu talihsiz bitkileri iyileştirebilmek için gönüllü olarak burada çalışıyordu ama bize durumun ne yazık ki çok umutsuz olduğunu söyledi. Orkidelerin zindan karanlığında büyümesi bekleniyordu. Arka taraftaki bahçe çitini aşıp seraya giren seraseriler sadece zarar vermek için anlaşılmaz, tuhaf bir zevkle bitkileri söküp atıyordu. Bayan Muffie Perry, bu vandallardan birini bahçe küreğiyle bizzat kendi yaralamıştı. Onu kırık camlar, çöpler, ödenmeyen bilet paraları ve saksıların arasında dolaşan sıçanlarla dolu dünyasından koparıp geçmişe döndürebilmekte zorlandık. Sonra yavaş yavaş, içine süte benzer bir sıvı çektiği damlalığı orkidelerin küçük yüzlerine sıkarken kızların

Bayan Kilsem'a yaptığı ziyaretleri anlatmaya başladı. "Başlangıçta ne kadar büyük bir bunalım içinde oldukları yüzlerinden anlaşılıyordu. Mary'nin gözlerinin altında kocaman mor halkalar vardı. Bir maske gibi." Bayan Muffie Perry, reviri saran ağır antiseptik kokusunu hâlâ hatırlıyordu, bu kokunun kızların üzüntüsünün kokusu olduğunu sanmıştı. O içeri girerken kızlar da başları önde, ayakkabı bağları çözükle dışarı çıkıyor olurlardı. Her şeye rağmen kapıdan çıkmadan önce masanın üstündeki kâsedden birer naneli çikolata almayı unutmazlardı. Her ne anlattılsa içeri girdiğinde Bayan Kilsem'ı daima kasvetli bir yüzle bulurdu. Masasında gözleri kapalı, başparmaklarını akupunktur noktalarına bastırarak bir süre konuşmadan otururdu danışman. "Bayan Kilsem'ın, kızların güvendiği tek kişi olduğundan hiç kuşku yoktu. Nedenini bilemem ama belki de bu yüzden ortadan kaybolmuştur."

Kızların Bayan Kilsem'a neler anlattığını bilmiyorduk ama terapi işe yaramış görünüyordu. Tavırları, görünüşleri değişivermişti. Muffie Perry, revire girerken onların gülüştüğünü, heyecanlı seslerle konuştuğunu duymaya başlamıştı. Pencere daima açık olurdu ve Lux'la Bayan Kilsem kurallara aldırmadan sigara içerdi. Kâsedeki çikolatalar anında biter, Bayan Kilsem'ın masasının üstü bir yığın buruşuk çikolata kâğıdıyla dolardı.

Bu değişiklikleri biz de fark ettik. Kızlar daha dinç görünüyordu. Derslerde eskisine göre daha az pencereden dışarı bakıyor, daha fazla parmak kaldırıyor ve konuşuyorlardı. Sanki bir süreliğine kederlerinden kurtulup tekrar okul hayatına dönmüş gibiydiler. Therese, Bay Tonover'ın loş, sıraları yanmaz malzemeye kaplı,

siyah lavabolu sınıfına gidip fen kolu çalışmalarına katıldı. Mary, haftada iki defa okulda kalıp boşanmış bir kadınla birlikte yeni tiyatro oyunu için kostüm dikti. Bonnie, daha sonra misyoner olup Tayland'da sıtımdan ölen Mike Firkin'in evinde yapılan Hristiyan dayanışması toplantısına bile katıldı. Lux okul müzikali seçmelerine katıldı ama Eugie Kent ona âşık olduğundan ve tiyatro yönetmeni Bay Oliphant da Eugie Kent'e âşık olduğundan koroda küçük bir rolle yetinmek zorunda kaldı. Yine de dans edip şarkı söylerken mutlu görünüyordu. Eugie daha sonra bize Bay Oliphant'ın kuliste buluşmalarını engellemek için Lux'a daima Eugie'nin olmadığı sahnelerde görev verdiğini söyledi. Bu yüzden ikili, kalın perdelerin arkasında oynaşma fırsatını yakalayamamıştı. Dört hafta sonra, kızlara son kez ev hapsi gelince, haliyle Lux oyundaki rolünü bıraktı. Oyunu seyredenler, Eugie'nin şarkılarını her zamanki tiz ve sıradan sesiyle söylediğini anlattılar. Yokluğunu kimsenin fark etmediği koro üyesi kızdan çok kendine âşıktı.

O sırada sonbaharın karanlık günlerini yaşıyorduk, gökyüzü daima griydi. Bay Lisbon'ın sınıfında gezegenler her gün birkaç santim daha yer değiştirdi. Tavana baktığınızda dünyanın mavi yüzünün güneşten uzaklaşıp kendi loşluğuna, hademenin uzun saplı süpürgesinin yetişemediği örümcek ağı tutmuş köşelere saklandığını görebilirdiniz. Yazın rutubeti bir anıya dönüşürken, yaz da gerçek dışı gelmeye başladı bize, sonunda onu da gözden yitirdik. Zavallı Cécilia en olmadık zamanlarda aklımıza geliyordu; çoğunlukla uyandığımızda veya yağmurla yıkanan araba

penceresinden dışarı baktığımızda, üzerinde gelinliğiyle. Ama sonra bir korna ötüyor, radyoda gürültülü bir melodi çalmaya başlıyor ve bizler tekrar gerçeğe dönüyorduk. Onu anılarından çoktan silmişlerin sayısı hiç de az değildi. Ondan söz etmek zorunda kaldıklarında kızın sonunun böyle olacağını zaten belli olduğunu, onun kardeşlerinden farklı olduğunu, tuhaflığının her zaman dikkatlerini çektiğini anlatırlardı. Bayan Hill-
yer'ın şu cümlesi genel kanının bir özetiydi: "Bu kızların önünde parlak bir gelecek var. Cecilia onlar gibi değildi. O başından beri tuhaftı." Sonunda bir hastalıktan iyileşir gibi konuyu unuttular ve hiç konuşmaz oldular. Onlara göre en iyisi buydu. Bayan Lisbon'da bir değişiklik yoktu, hâlâ nadiren evden dışarı çıkıyordu, alışverişini telefon siparişiyle eve getirtiyordu ama onu böyle kabullendiler. Bayan Eugene, "En çok o zavalı anneye acıyordum," dedi. "İnsan böyle durumlarda daima bir çaresizlik yaşıyor. Elden bir şey gelir miydi diye düşünüyor." Talihsiz kızların hali Kennedy ailesini akla getiriyordu. Çocuklar okul otobüsünde tekrar onların yanına oturmaya başladı. Leslie Tompkins, uzun kıvılcı saçlarını taramak için Mary'den fırçasını istedi. Julie Winthrop soyunma odasındaki dolapların üstünde Lux'la sigara içmeye başladı, titreme nöbetinin tekrarlanmadığını söyledi. Her geçen gün kızlar acılarını biraz daha unuttur gibiydi.

İşte bizim Trip Fontaine bu iyileşme döneminde harekete geçti. Hiç kimseye danışmadan, hiç kimseye Lux için hissettiklerini söylemeden Bay Lisbon'ın sınıfına gidip adamın masasının önünde durdu. Bay Lisbon tek başına dönen koltuğuna oturmuş, dalgın gözlerle

tavana asılı gezegen modellerine bakıyordu. Bir tutam saç ınatçı bir şekilde havaya dikilmiş, ona çocuksu bir hava veriyordu. “Dördüncü ders başlayacak Trip,” dedi bıkkın bir tavırla. “Sen beşinci derste bu sınıfa geleceksin.”

“Matematik dersi için gelmedim efendim.”

“Öyle mi?”

“Size, kızınıza karşı hislerimin çok ciddi olduğunu söylemek istiyorum efendim, niyetimin de.”

Bay Lisbon’ın kaşları havaya kalktı ama yine de yüzünde şaşkın bir ifade yoktu. Sanki günde en az üç delikanlı yanına gelip ona bu cümleyi söylüyordu.

“Peki neymiş bu niyet?”

Trip ayaklarını bitıştirdi. “Lux’ı mezuniyet balosuna davet etmek istiyorum.”

Bay Lisbon ona oturmasını söyledi ve birkaç dakika boyunca sabırlı ve sakin bir sesle ona karısının ve kendisinin bazı kuralları olduğunu, bu kuralların bütün kızları için geçerli olduğunu ve yaşı küçük olanlar için kuralları değiştiremeyeceğini, zaten o rıza gösterse bile karısının asla izin vermeyeceğini anlattı. Eğer dilerse tekrar onlara gelip aileyle birlikte televizyon seyredebilirdi ama Lux’ı dışarı çıkaramazdı, hele arabayla asla. Trip bize Bay Lisbon’ın şaşırtıcı bir şekilde çok anlayışlı davrandığını söyledi. Sanki adam kendi gençliğinin belden aşağı sancılarını hatırlamıştı. Bay Lisbon’ın bir erkek çocuğa sahip olmayı ne kadar istediği belliydi, çünkü konuşurken ayağa kalkıp Trip’i omuzlarından tutmuş, sevgiyle üç kez sarsmıştı. “Üzgünüm evlat, ama bizim kurallarımız da böyle işte.”

Trip Fontaine kapıların birer birer kapandığını görüyordu. O sırada gözü Bay Lisbon'ın masasındaki aile fotoğrafına takıldı. Dönme dolap önünde durmuşlar, Lux'ın tombul gıdığı elindeki elmaşekerinin parlak yüzeyine yansımış. Şekere bulanmış dudaklarının arasından küçük bir diş görünüyor. “Ya birkaç kişi olursak?” dedi Trip Fontaine. “Hep birlikte gelip kızlarınızı alırsak? Grup halinde? Yine hep birlikte sizin söylediğiniz saatte kızlarınızı eve geri getirirsek?”

Trip Fontaine teklifini sakın bir sesle yapmıştı ama elleri titriyordu, gözleri de yaşarmıştı. Bay Lisbon uzun uzun ona baktı.

“Futbol oynuyorsun, değil mi evlat?”

“Evet, efendim.”

“Hangi pozisyon?”

“Hücum.”

“Ben savunmada oynardım.”

“Çok önemli bir pozisyon. Kaleyle aranızda sizden başkası yok.”

“Doğru.”

“Bu yılki mezuniyet maçını Country Day’e karşı oynayacağız efendim, sonra parti yapılacak ve takımdaki herkes mezuniyete bir kız arkadaşıyla gelecek.”

“Sen yakışıklı bir delikanlısın evlat. İddiaya girerim bir yığın kız seninle çıkmak için can atıyordur.”

“Ben onlarla ilgilenmiyorum efendim,” dedi Trip Fontaine. Bay Lisbon yerine oturup arkasına yaslandı, derin bir nefes aldı, gülümseyen üyelerinden biri artık var olmayan aile fotoğrafına baktı. “Annelerine söyleyeceğim,” dedi. “Elimden geleni yaparım.”

Böylece içimizden birkaçı, onları ilk defa yanlarında büyükler olmadan dışarı çıkarabildi. Bay Lisbon'ın sınıfından ayrılır ayrılmaz Trip Fontaine ekibini kurmaya başladı. O öğleden sonraki antrenmanda koşarken "Lux Lisbon'ı mezuniyet balosuna götüreceğim," dedi. "Diğer kızlara eşlik edecek üç kişiye ihtiyacım var. Hanginiz ister bunu?" Yirmi metrelik koşu aralarında, şekilsiz dizliklerimiz ve kirli çoraplarımızla nefes nefese dikilirken her birimiz ayrı ayrı bizi seçmesi için ona yalvardık. Jerry Burden üç esrarlı sigara teklif etti. Parkie Denton babasının Cadillac'ıyla gidebileceğimizi söyledi. Hepimiz bir şeyler vaat ettik. Buzz Romano eldivenli ellerini kaskına yapıştırıp bitiş çizgisinde yere yatarak, "Ölüyorum, ölüyorum, beni seçmelisin Trips-ter," diye haykırdı.

Sonunda Cadillac nedeniyle Parkie Denton, Trip Fontaine'in arabasındaki müzik setini tamir eden Kevin Head ve bütün okul ödülleri toplayan Joe Hill Conley seçildi. Joe'nun çalışkanlığının Bay ve Bayan Lisbon'ı olumlu etkileyeceğini düşünmüştü Trip. Ertesi gün ekibini Bay Lisbon'a takdim etti ve hafta sonuna doğru Bay Lisbon karısıyla verdikleri kararı açıkladı. Kızlar sadece aşağıdaki koşullar altında evden çıkabilirdi: 1) Daima grup halinde olunacaktı. 2) Dans salonu dışında bir yere gidilmeyecekti. 3) Saat on birde evde olacaktı. Bay Lisbon kuralların tartışmaya açık olmadığını da ekledi. "Zaten ben de orada olacağım."

Bu buluşmanın kızlar için ne anlama geldiğini anlamak güçtü. Bay Lisbon izin verdiğini açıkladığında Lux gidip ona sarılmış, küçük bir kızın sevimliliğiyle

öpücüklerle boğmuştu. “Beni yıllardır o şekilde öpmemişti,” dedi Bay Lisbon. Diğer kızlar o kadar coşkulu değildi. O sırada Therese ve Mary Çin daması oynuyor, Bonnie de onları seyrediyordu. Bir an için başlarını önlerinden kaldırıp babalarına baktılar, diğer çocukların kim olduğunu sordular. Bay Lisbon adlarını saydı. Mary, “Peki kim kimle çıkacak?” dedi.

“Yazı tura atarlar,” diyen Therese elindeki pulla üçlü bir atak yaptı.

Kızların bu haberi kayıtsızlıkla karşılamalarının nedeni vardı. Bayan Lisbon daha önce kiliseden arkadaşlarıyla bir araya gelip kızlar için grup randevuları ayarlamıştı. Perkins ailesinin oğulları beş alüminyum kanoyla kızları Belle Isle’ın çamurlu kanallarından birinde gezdirmişlerdi. Bu arada Bay ve Bayan Lisbon’la Bay ve Bayan Perkins de arkalarından kürek çekerek onları izlemişti. Bayan Lisbon’a göre açık hava buluşmanın eğlencesi, akıllardan geçebilecek karanlık niyetleri unuttururdu. Açık havada oynanan dart oyunu aşka galip gelirdi. Yakın zamanda yaptığımız bir gezipde (ki nedeni sadece can sıkıntısı ve gri gökyüzüydü) Pennsylvania’da durduk ve uyduruk bir dükkândan mum alırken Amişlerde evlilik çağına gelen delikanlının seçtiği kızı tek atlı arabasıyla gezdirmesinin bir gelenek olduğunu öğrendik; bu sırada kızın ailesi de başka bir arabayla gençlerin peşlerinde dolaşıyordu. Bayan Lisbon da romantizmin büyüklerin gözü önünde yaşanması gerektiğini düşünüyordu. Fakat Amiş âdetlerine göre delikanlı karanlık basınca kızın penceresinin altına gidip camına çakıl taşı atabiliyordu ve herkes taşın

cama vuruşunu duymamış gibi yapıyordu, oysa Bayan Lisbon'ın doktrinde gece affı mevcut değildi. Onun kano gezileri asla kamp ateşleriyle sonlanamazdı.

Kızlar yine aynı şeylerin olacağını düşünüyordu. Bu defa zincirlerini Bay Lisbon tek başına tutacaktı. İnsanın babasının öğretmen olması zaten zordu. Bay Lisbon üç tane takım elbisesiyle hayatını çocuklarının gittiği okulda öğretmenlik yaparak kazanıyordu. Babalarının mesleği nedeniyle kızlardan okul ücreti alınmıyordu ama Mary, bir gün Julie Ford'a bu uygulama yüzünden kendini sadaka alıyormuş gibi hissettiğini söylemişti. Şimdi isteyerek ya da zorunlu olarak gözetmenlik yapacak öğretmenlerin –bunlar genellikle spor koçluğu yapmayan, etkinliklere katılmayan ve görevi yalnız geçecek bir başka geceden kurtulmak için kabul eden asosyal tipler olurdu– arasında o da olacaktı. Akıllı fikri Trip Fontaine'de olan Lux buna pek aldırmıyordu. İç çamaşırına yeniden isim yazmaya başlamıştı ama bu kez suda çözülen mürekkep kullanıyordu, böylece "Tripleri" annesi görmeden yıkayıp temizleyebilirdi. Böylece bütün gün Trip'in en azından adının ona dokunduğunu hissederek dolaşıyordu. Trip'e karşı hislerini kız kardeşlerine açmış olmalı ama okulda hiç kimse onun ağzından Trip sözcüğünü duymadı. Trip'le Lux öğleyin yemekte yan yana oturuyordu; arada onları koridorda içine saklanabilecekleri uygun bir yer ararken görüyorduk. Boş bir oda, dolap hatta çöp bidonu... Neden olmasın? Fakat Bay Lisbon'ın gözü hep üzerlerindeydi, bu yüzden nafile birkaç turdan sonra kafeteryanın önünde ellerini hafifçe birbirine dokundurup ayrılıyorlardı.

Diğer kızlar çıkacakları oğlanları doğru dürüst tanımıyordu. Mary Peters, “Çocuklar onlara *teklifte bile* bulunmamıştı,” dedi. “Ayarlanmış bir evlilik gibi. Ürkütücü.” Ama Lux’ın hatırına bunun üzerinde fazla durmadılar. Belki kendileri de mutlu olacaktı, en azından cuma akşamlarının sıkıcı monotonluğundan kurtulacaklardı. Yıllar sonra Bayan Lisbon’la konuştuğumuzda bize o randevuya karşı çıkmadığını, tam tersine gece için onlara özel kıyafetler hazırladığını söyledi. Partiden bir hafta önce kızları alıp bir kumaş mağazasına götürmüştü. Kızlar raflardaki desenli kumaşların arasında dolaşmış, hayallerindeki elbiselerin ince kâğıtlara çizilmiş modellerine bakmışlardı ama sonuçta değişen bir şey olmamıştı. Bayan Lisbon elbiselerin yakasına, beline, boyuna, koluna yaptığı eklemelerle onları birbirinin aynı dört çuvala döndürmeyi başarmıştı.

O geceden kalma bir fotoğraf var elimizde (Belge 10). Kızlar parti kıyafetleriyle omuz omuza sıralanmış duruyorlar, sanki Amerika’yı keşfeden birer kadın öncüsü her biri. Yapılı gür saçları (güzellik salonu sahibi Tessie Nepi’ye göre yapılmamış gür saçları), Vahşi Batı’ya rağmen hâlâ Avrupa havasını taşıyan o dirençli kadınlarinkini hatırlatıyor. Dantelli kol ağızları ve yüksek yakalarıyla elbiseleri de sanki o dönemlerden kalmış. Alın bakın, bizim tanıdığımız ve hâlâ tanımaya devam ettiğimiz kızlar bunlar işte: Patlayan flaştan sakınmaya çalışan ürkek Bonnie, geniş alnı ve kuşkulu bakışlarıyla Therese, her zamanki gibi derli toplu görünen –ve güzelce poz vermiş– Mary ve kameraya değil de havaya bakan Lux. O gece yağmur yağmıştı ve Bay Lisbon “Haydi gülümseyin,” derken Lux’ın yanağına bir

yağmur tanesi düşmüştü. Çok iyi bir fotoğraf değil (sol taraftan fazla ışık almış) ama yine de kızların o anki halini yansıtmaları açısından önemli. Hepsinin yüzünde bir umut ışığı parlıyor. Birbirlerine sarılmış sanki hayata dair bir keşif, bir değişim umar gibiler. *Hayata* dair. En azından fotoğrafa bakınca bizim gördüğümüz bu. Lütfen dokunmayın. Fotoğrafı tekrar zarfa koyacağız.

Kapı önünde çekilen o fotoğraftan sonra kızlar, delikanlıların eve gelmesini farklı şekillerde bekledi. Bonnie ve Therese oturup kâğıt oynarken Mary salonun ortasında ayakta durdu, elbisesinin kırıışmasını istemiyordu. Lux sokak kapısını açıp topallayarak dışarı çıktı. Başta onun bileğini burktuğunu sandık ama hayır, sadece topuklu ayakkabılarına alışmaya çalışıyordu. Bir aşağı bir yukarı yürüdü. Sonunda Parkie Denton'ın arabası köşe başında görüldü. Lux hemen geri döndü, kardeşlerini uyarmak için kapı zilini çalıp içeri daldı.

Biz de onları gece dışarı çıkaracak olan çocukları seyretmeye başladık. Parkie Denton'ın sarı Cadillac'ı sokakta sanki yüzüyordu, çocuklar da arabanın içinde, havada oturuyorlardı. Dışarıda yağmur yağıyor, silecekler çalışıyordu ama arabanın içi sıcak görünüyordu. Joe Larson'ın evinin önünden geçerken bize zafer işareti yaptılar.

Arabadan ilk inen Trip Fontaine oldu. Babasının abone olduğu moda dergilerindeki erkek mankenler gibi ceketinin kol ağzlarını yukarı çekmişti. İnce bir kravat takmıştı. Parkie Denton mavi bir blazer giymişti, Kevin Head de öyle. Onlardan sonra arka taraftan Joe Hill Conley çıktı, eski bir komünist olan öğretmen babasına ait olduğu belli olan bol bir tüvit

ceket giymişti. Bir süre kararsız durakladılar, yağmura aldırmadan arabanın etrafında beklettiler, sonra kapıya doğru gittiler. Başı çeken Trip Fontaine'di. Kapıdan sonrasını göremedik ama daha sonra bize başlangıçta her şeyin her zamanki gibi olduğunu söylediler. Kızlar henüz hazır değilmiş gibi üst kata çıkmıştı, Bay Lisbon onları salona aldı.

“Kızlar bir dakika içinde aşağı iner,” dedi saatine bakarken. “Benim de yola çıkmam gerek artık.” O sırada Bayan Lisbon da göründü, başı ağrıyormuş gibi elini şakağına koymuştu ama kibarca gülümsüyordu.

“Merhaba çocuklar.”

“Merhaba Bayan Lisbon” (bir ağızdan).

Joe Hill Conley'ye göre az önce yan odada ağlamış birinin ifadesi vardı kadının yüzünde. Ondan yükselen kadim acıyı hissetmişti (Tabii bunu yıllar sonra, çakra-larının enerjisini istediği zaman kullanabildiğini iddia etmeye başladıktan sonra söyledi). Joe Hill Conley'ye göre Bayan Lisbon'ın ait olduğu halkın toplam acısıydı bu. “Üzgün bir ırktan geliyordu,” dedi. “Yalnız Cecilia değildi sorun. Üzüntü çok öncelere dayanıyordu. Amerika'dan öncesine. Kızlarda da vardı bu.” Kadının yarım okuma gözlüklerini daha önce fark etmemişti. “Gözleri ikiye bölünmüş gibi görünüyordu.”

Bayan Lisbon, “Arabayı hanginiz kullanacak?” diye sordu.

“Ben,” dedi Parkie Denton.

“Ehliyetini ne zaman aldın?”

“İki ay önce. Ama aslında bir yıldır kullanıyorum.”

“Genelde kızlarımızın başkasının arabasına binmesinden hoşlanmayız. Çok kaza oluyor son günlerde.

Yağmur da var, yollar kaygan olabilir. Umarım dikkatli olursunuz.”

“Tabii efendim.”

Bay Lisbon lafa karıştı, “Tamam.” Başını yukarı kaldırıp seslendi, “Kızlar, haydi!” Sonra çocuklara döndü. “Benim çıkmam gerekiyor. Dansta görüşürüz.”

“Görüşürüz Bay Lisbon.”

Adam gitti ve delikanlılar Bayan Lisbon’la baş başa kaldı. Bayan Lisbon gözlerine doğrudan bakmadan her birini hasta kartlarını kontrol eden başhemşire edasıyla inceledikten sonra merdivene gidip yukarı baktı. Joe Hill Conley bile onun aklından geçenleri tahmin edemiyordu. Belki dört ay önce aynı basamakları tırmanan Cecilia’yı düşünüyordu. Belki de ilk randevusuna gitmeden önce indiği merdivenleri. Sadece bir annenin duyabileceği sesleri. Çocukların hiçbiri onu daha önce bu kadar dikkati dağınık halde görmemişti. Adeta oda da başkalarının olduğunu unutmuştu. Şakaklarına dokundu (*gerçekten de* başı ağrıyormuş olmalıydı).

Sonunda kızlar merdivenin başında göründü. Sahanlık loştı (avizenin on iki ampulünden üçü yanmıştı) ve aşağı inerken tırabzanı hafifçe tuttular. Bol kıyafetleri Kevin Head’e kilise korosu üyelerinin giysilerini hatırlattı. “Ama onlar bunun farkında değil gibiydiler. Bana sorarsanız elbiselerinden memnundular. Ya da belki dışarı çıkacakları için o kadar mutluydular ki ne giydiklerine aldırıyorlardı. Benim de umurumda değildi. Harika görünüyorlardı.”

Kızlar aşağı inince, kimin kime eşlik edeceğine karar vermedikleri akıllarına geldi. Trip Fontaine’in kimi

seçtiği doğal olarak belliydi, peki ya diğerleri? Neyse ki saç biçimleri ve kıyafetleri onları birbirine çok benzetmişti. Çocuklar hangisinin hangisi olduğunu bir kez daha karıştırdılar. Kimin kim olduğunu sormak yerine akıllarına gelen tek şeyi yapıp getirdikleri minik buketleri kızlara verdiler.

Trip Fontaine, “Beyaz çiçekler aldık,” dedi. “Ne renk giyeceğinizi bilmiyorduk. Çiçekçi, beyazın her şeye uyacağını söyledi.”

Lux, “Beyaz almanıza sevindim,” diye cevap verdi. İleri doğru bir adım atıp küçük bir plastik kutuya yerleştirilmiş buketçiği aldı.

Parkie Denton, “Bilek için olanlardan almadık, onlar hemen düşüyor,” dedi.

Bu defa cevap veren Mary oldu: “Evet, hemen bozuluyorlar.” Sonra sustular. Kımıldamıyorlardı. Lux kutusu içindeki çiçeğini inceledi. Arka taraftan Bayan Lisbon, “Bırakın da çiçekleri yakalarınıza delikanlılar taksın,” diye seslendi.

Kızlar öne çıktı, mahcup tavırlarla elbiselerinin ön kısmını çocuklara sundular. Delikanlılar süslü kutuları açmakla uğraştılar, buketleri kutulardan çıkardılar. Bayan Lisbon’ın onları seyrettiğini biliyorlardı ve kızların nefeslerini, ilk defa sürdükleri parfümün kokusunu kendi içlerinde duyacak kadar yakın olmalarına rağmen onlara dokunmaktan çekindiler. Giysilerin kumaşını nazikçe kızların göğüslerinden kaldırıp beyaz çiçekleri kalp hizasına iğnelediler. Çiçeği takan, o gece çiçeği taktığı kıza eşlik edecekti. Bayan Lisbon’a iyi geceler diledikten sonra hep birlikte dışarı çıkıp sarı

Cadillac'a doğru yürüdüler. Çocuklar ellerindeki boş çiçek kutularını yağmurdan ıslanmasınlar diye kızların başı üstünde tutuyorlardı.

O andan sonra olanlar umduklarından çok daha iyi gitti. Evde her çocuk Lisbon ailesinin kızlarıyla ilgili kısıtlı hayal dünyalarımıza uygun bazı sahneler hayal etmişti; kıyıya vuran köpüklü dalgaların arasında zıpladıklarını ya da buz pistinde gülerek kaydıklarını, kayak şapkalarının ponponlarını olgun meyveler gibi yüzlerimizin önünde salladıklarını hayal etmişlerdi. Arabadaysa durum değişmişti; gerçek kızların yanında hayallerinin manasızlığını anladılar. Bu arada olumsuz özellikleri de kaybolmuştu, artık hasarlı ya da arızalı değildiler. (Hani, asansörde sıkça rastladığınız yaşlı kadını cadıya benzetirsiniz de sizinle konuşmaya başlayınca aslında ne tatlı bir ihtiyar olduğunu anlarsınız ya, işte onun gibi bir şey.) Çocuklar da böyle hissediyordu. "Kız kardeşimden pek de farklı değillerdi," dedi Kevin Head. Lux, hiç öne bindirilmediğinden şikâyet edip Trip Fontaine'le direksiyondaki Parkie Denton'ın arasına oturdu. Mary ve Therese, Bonnie'yi ortaya alarak arka koltuğa geçtiler, Joe Hill Conley ve Kevin Head de kapı yanlarına oturdular.

Kızlar yakından da mutsuz görünmüyorlardı, sıkışıklığa aldırmadan yerlerine yerleştiler. Mary neredeyse Kevin Head'in kucağındaydı. Hemen muhabbete başladılar. Sokağımızdaki evlerin önünden geçerken içerdekilerle ilgili şeyler anlattılar, demek ki onlar da dış dünyayla bizim kadar ilgiliydiler. İki yaz önce, UAW'da çalışan Bay Tubbs'ın küçük bir kazadan sonra karısını eve kadar takip eden kadını yumrukladığını

görmüşlerdi. Hessen'lerin Nazi ya da Nazi sempatizanı olduklarını düşünüyorlardı. Krieger'ların evinin alüminyum cephe giydirmesinden nefret ediyorlardı. Onların da bizler gibi semtin ağaçlarıyla, kaldırımlarıyla, çatılarıyla ilgili kişisel anıları vardı. Siyah isyanları sırasında sokağımızın sonunda beliren tankları, arka bahçelere inen hava muhafızı paraşütçülerini hatırlıyorlardı. Nihayetinde komşularımızdılar.

Başta oğlanlar pek konuşmadı, kızların çenebazlığı onları şaşırtmıştı. Bu kadar çok şey bildiklerini, bir yığın fikirleri olduğunu, dünya işlerine bunca düşkün olduklarını kim tahmin edebilirdi? Biz onları arada bir görüyorduk ama bu arada sürekli yaşıyor, bizim hayal edemeyeceğimiz şekilde gelişıyorlardı; her kitabın giremediği aile kütüphanesindeki bütün kitapları okumuşlardı. Bir erkekle dışarı çıkmanın kurallarını bile biliyorlardı. Bunu ya okulda ya da televizyondan öğrenmişlerdi, sohbeti akıcı tutmayı, huzursuz edici boşlukları doldurmayı iyi beceriyorlardı. Tek uygunsuzluk kabarık saçlarıydı, sanki içlerine bir şeyler doldurulmuş ya da dikenli tellerle sarılmış gibiydi saçları. Bayan Lisbon kızlarına güzellik ve bakım konusunda bir şey öğretmemiş, öğrenmelerine de izin vermemişti. Eve tek bir kadın dergisi sokulmuyordu ("Birden fazla orgazma ulaşabilmenin yolları" başlıklı *Cosmo* makalesi bardağı taşıran son damla olmuştu.) Kızların ellerinden gelen de bu kadardı.

Lux yol boyunca radyoda en sevdiği şarkıyı arayıp durdu. "Çok sinir," dedi, "bir yerde çaldığını biliyorsun ama bir türlü denk gelmiyor." Parkie Denton arabayı Jefferson Bulvarı'ndan aşağı sürdü, tarihi Winwright binasının yanından ve göl kenarındaki diğer

malikânelerin önünden geçti. Ön bahçelerde yapay havagazı lambaları yanıyordu. Her köşede otobüs bekleyen bir siyahi hizmetçi vardı. Araba ilerlemeye devam etti, ışıltılı göl geride kaldı ve sonunda okulun yakınındaki karaağaçların altına ulaşıldı.

“Bir dakika,” dedi Lux. “İçeri girmeden önce bir sigara içeyim.”

Bonnie arkadan ikaz etti: “Babam kokuyu hemen alır.”

“Naneli çikletim var.” Kutuyu salladı.

“Elbiselerimize siner.”

“Tuvalette başka çocuklar içti deriz.”

Parkie Denton pencereyi indirdi ve Lux sigarasını içti. Burnundan dumanlar çıkararak keyif yapıyor, acele etmiyordu. Bir ara Trip Fontaine’e döndü, dudaklarını yuvarladı ve şempanzelere benzeyen bir ifadeyle ardı ardına üç mükemmel halka çıkardı ağzından.

Joe Hill Conley öne eğilip, “Aman, bakire olarak ölmesin,” diyerek parmağını halkalardan birinin içine sokunca Therese, “İğrenç,” dedi.

Trip Fontaine de ona katıldı: “Evet, Conley, büyü artık biraz.”

Dans pistine doğru yürürken çiftler birbirinden ayrıldı. Topuklarından biri toprağa saplanan Bonnie, Joe Hill Conley’ye tutunarak onu sıkıştığı yerden kurtardı. Trip Fontaine ve Lux şimdiden ideal bir çift olmuştu. Kevin Head, Therese ile yürürken Parkie Denton kolunu Mary’ye uzattı.

Hafiften yağan yağmur bir süreliğine durmuştu, gökyüzündeki bulutların arasında yıldızlar göründü. Bonnie ayakkabısını giyerken yukarı baktı. “Her

zaman Büyükayı,” dedi. “Gökyüzü haritalarında binlerce yıldız var, oysa kafanı kaldırdığında gördüğün sadece o.”

“Şehrin ışıkları yüzünden,” diye cevap verdi Joe Hill Conley.

“E herhalde yani,” dedi Bonnie.

Kızlar parlak cilalı balkabakları ve okulun renklerinde süslerle donatılmış korkulukların arasında ilerlerken gülümsüyordu. Dans komitesi dekor olarak hasat temasını seçmişti. Basket sahasının zeminine saman dökülmüştü, içki servisi –tabii alkolsüz– yapılan masanın üzeri çeşit çeşit meyveyle doluydu. Bay Lisbon çoktan gelmiş, boynunda böyle özel günlerde kullandığı turuncu kravatıyla kimya öğretmeni Bay Tonover’la konuşuyordu. Kızlarının içeri girdiğini fark ettiğini gösteren bir hareket yapmadı, belki de görmemişti onları. Spotlar tiyatro kolunun getirdiği turuncu jelatinlerle kaplıydı, tribünler karanlıktı. Skor tahtasına asılan kiralık disko topu her yana ışıltılar saçıyordu.

Biz de kız arkadaşlarımızla birlikte partiye gelmiştik ve onları kollarımızda cansız mankenler gibi tutarak şifon kaplı omuzlarının üzerinden Lisbon ailesinin kızlarını görmeye çalışıyorduk. İçeri girişlerini gördük, yüksek topuklu ayakkabılarıyla yürümekte zorlanıyorlardı. Kocaman açılmış gözleriyle etraflarına bakındıktan sonra aralarında konuşup yedi kere yapacakları tuvalet ziyaretinin ilkini gerçekleştirmek üzere harekete geçtiler. Kızlar tuvalete girdiğinde Hopie Riggs de lavaboda ellerini yıkıyordu. “Elbiselerinin halinden utandıkları belliydi,” dedi. “Bir şey söylemediler ama anlaşılıyordu. Benim üstümde kadife bir korseyle tafta

eteğim vardı o gece. Hâlâ içine girebiliyorum o kıyafetlerin.” Sadece Bonnie ve Mary tuvaleti kullanmış, Lux ve Therese onları beklemekle yetinmişti. Lux aynaya kendi bakıp güzelliğini şöyle bir incelemişti, Therese aynadan tarafa bakmıyordu bile.

Mary’nin içerden gelen sesi duyuldu: “Burada kâğıt kalmamış, biraz atar mısınız?”

Lux kâğıt havluluktan aldığı bir avuç kâğıt havluyu kapının üstünden içeri attı.

“Kar yağıyor,” dedi Mary.

“Gerçekten de çok gürültücüydüler,” dedi Hopie Riggs. “Sanki kendi evlerindeydiler. Bu arada Therese’in elbisemin sırtına takılan bir şeyi aldığını söylemem gerek.” Ona Lisbon kızlarının partiye birlikte geldikleri erkek arkadaşlarından söz edip etmediklerini sorduğumuzda şöyle cevap verdi: “Mary en azından yanındaki çocuğun tam bir inek olmadığından memnun olduğunu söyledi. Sanırım hepsi buydu. Kimle dans ettikleri fazla umurlarında değildi. Önemli olan orada olmalarıydı. İşin aslı, bu benim için de geçerliydi. O gece Tim Carter’la gelmiştim dansa, şu yengeç kılıklı çocuk hani.”

Kızlar tuvaletten çıktığında dans pisti bayağı kalabalıklaşmıştı, çiftler yavaşça döne döne pisti dolaşıyordu. Kevin, Therese’e dans etmeyi teklif etti, onlar da başladı dönmeye. Yıllar sonra bize, “Tanrım, çok gençtim,” dedi Kevin. “Çok *korkuyordum*. O da öyle. Elini tuttum, ne yapacağımızı bilmiyorduk. Parmaklarımızı birbirine geçirse miydik, yoksa geçirmese miydik? Ama sonunda geçirdik. En net hatırladığım şey bu. Şu parmak meselesi.”

Parkie Denton, Mary'nin daha önceden prova yaptığından emindi. Adımlarından, duruşundan anlamıştı bunu. "Dansı o idare etti," diye itiraf etti. "Elinde buruşturulup top yapılmış bir kâğıt mendil vardı." Dans sırasında Therese kibar kibar konuştu, sanki eski zaman filmlerinde vals yapan bir kontesti. Dimdik duruyordu, tıpkı Audrey Hepburn gibi. Bütün kadınların bayıldığı ama erkeklerin ilgisini çekmeyen şu film yıldızı. Sanki zihninde ayaklarının nasıl hareket etmesi, nasıl durması gerektiğini gösteren şemalar vardı ve tamamen buna yoğunlaşmıştı. "Yüzü sakindi, ama aslında gayet gergindi, sırt kasları keman teli gibiydi," dedi Parkie Denton. Hızlı müzik başlayınca pek beceremedi. "Düğünlerde disko dans yapmaya çalışan yaşlılara benziyordu."

Lux ve Trip önce dans etmeyip kendilerine yalnız kalabilecekleri bir yer aradı, Bonnie de peşlerinden gitti. "Ben de onun peşinden gittim," dedi Joe Hill Conley. "Sanki öylesine dolaşıyormuş gibi yapıyordu, ama gözü hep Lux'taydı." Dans eden kalabalığın içine bir yandan girip öbür yandan çıktılar. Pistin diğer tarafına ulaşmak için süslenmiş basket potasının altından geçtiler ve ahşap seyirci sıralarına ulaştılar. Şarkı aralarında öğrenci temsilcisi Bay Durid herkesi gecenin kral ve kraliçesi için oylamaya davet etti ve herkes servis masasındaki oyların atıldığı kavanoza bakarken Lux'la Trip tribün sıralarının altında gözden kayboldu.

Bonnie hâlâ peşlerindeydi. "Sanki yalnız kalmaktan korkar gibiydi," dedi Joe Hill Conley. Bonnie çağırmasa da Joe da onun peşinden gitmişti. Sıraların arasından çizgi çizgi yere vuran ışığın altındaydı Lux ve Trip.

Trip elindeki şişeyi Lux etiketi okuyabilsin diye havaya kaldırmıştı. Lux, kardeşini görünce, “Seni kimse gördü mü?” diye sordu.

“Hayır.”

“Ya seni?”

Joe Hill Conley de aynı cevabı verdi: “Hayır.”

Sonra sustular. Herkesin dikkati Trip’in elinde tuttuğu şişede toplanmıştı. Tepeye asılı disko topunun renkli ışıkları şişenin üstündeki meyve resminin üstünde yansımalar yapıyordu.

Çölde her şeyden uzak kuruyup giderken bize, “Şeftali likörü,” dedi yıllar sonra Trip Fontaine. “Kızlar bayılır.”

İçkiyi sahte bir kimlikle satın alıp bütün gece ceke-tinin içinde saklamıştı. Diğer üçü bakarken kapağı açtı ve balımsı sıvıdan bir yudum aldı. “Bunu öper gibi içeceksiniz,” dedi. Şişeyi Lux’ın dudaklarına yaklaştırdı. “Yutma, bana ver.” Sonra uzanıp kızın şeftali tadındaki dudaklarını öptü. İçki boğazından kayarken müt-hiş keyifliydi. Lux güldü, çenesinin ucundan damlayan şeftali likörünü yüzüklü eliyle sildi, sonra ciddileştiler, yüzleri yakınlaştı ve yeniden öpüşmeye başladılar. Ara verdiklerinde Lux, “Bu, harika bir şey,” dedi.

Trip şişeyi Joe Hill Conley’ye uzattı, o da Bonnie’ye, ama Bonnie başını çevirip “İstemiyorum,” dedi.

“Haydi, bir dene,” diye ısrar etti Trip.

“Bırak artık şu iyi kız hallerini Bonnie.” Bu da Lux’tı.

Bonnie’nin kısılmış gözlerine yaşlar doldu. Joe Hill Conley şişeyi kızın ağzına dayadı. Nemli gözler büyüdü, yanakları doldu. Lux, “Sakın yutma,” dedi. Ve

Joe Hill Conley dudaklarını Bonnie'ninkilere yapıştırdı. Bize anlattığına göre kız dişlerini aralamamıştı ve onu öpmek bir kafatasını öpmek gibiydi. Şeftali likörü iki ağız arasında gitti geldi ve sonra Joe, Bonnie'nin yutkunduğunu, rahatladığını hissetti. Yıllar sonra, Joe Hill Conley bir kadının ruhsal durumu da dahil her şeyi onu öperken anladığını ve bunu o gece, sıraların altında Bonnie'yle öpüşürken öğrendiğini söyleyerek gururla övündü. Onun bütün varlığını bu öpücük aracılığıyla hissettiğini söyledi, sanki ruhu Rönesans döneminde inanıldığı gibi dudaklarının arasından kaçmıştı. Önce Bonnie'nin rujunun tadını almıştı, sonra son yemeğinde brüksel lahanası yediğini fark etmişti ve arkasından kayıp öğleden sonraların tozu ve gözyaşı kanalları. Bonnie'nin üzüntüden hafif asitlenmiş iç organlarının tadına bakarken şeftali likörünün tadı silindi. Bazen dudakları şaşırtıcı biçimde soğuyordu ve gözlerini hafifçe aralayıp ona baktığında öpüşürken kızın gözlerinin korkuyla büyüdüğünü fark ediyordu Joe Hill Conley. Şeftali likörü gitti geldi, geldi gitti ağızlar arasında. Onlara özel konulardan ya da "Hiç Cecilia'dan bahsettiler mi?" diye sorduğumuzda, "Hayır," dediler. Trip Fontaine, "Güzel bir şeyi mahvetmek istemedim," dedi. Joe Hill Conley'nin cevabı da benzerdi: "Konuşmanın da susmanın da bir sırası vardır." Bonnie'nin ağzının gizemli derinliklerine dalmış, ama öpüşmeyi o gizemleri paylaşmaya tercih etmişti.

Kızların seyirci sıralarının altından çıkıp üstlerini başlarını düzelttiğini, bir yandan da ağızlarını sildiğini gördük. Lux neşeyle dans ederek müziğe doğru yürüdü. İşte o zaman Trip nihayet onunla dans edebildi ve

yıllar sonra bize kızın bol elbisesinin arzusunu daha da artırdığını itiraf etti. “Onca kabarık kumaşın altında ne kadar ince bir vücudu olduğunu hissedebiliyordunuz. Beni mahvediyordu.” Gece ilerledikçe kızlar elbiselerine alışıp onların içinde daha rahat hareket etmeye başladılar. Lux sırtını dikleştirerek elbisenin önden dar görünmesini sağlayacak bir hareket keşfetmişti. Yirmi defa tuvalet, yirmi defa da içki alma bahanesiyle önlerinden geçtik. Çocuklara bu randevuya bir köşesinden dahil olabilmek için yalvardık ama kızları bir saniye bile yalnız bırakmadılar. Kral ve kraliçe için yapılan oylama sona erip de Bay Durid portatif sahneye çıkıp sonucu ilan etmeye hazırlanırken aslında hepimiz ağzından çıkacak isimleri biliyorduk. Kral ve kraliçe Trip’le Lux’tan başka kim olabilirdi? Yüzlerce dolarlık elbiseler içindeki kızlar bile coşkuyla onları alkışladı. Sonra dans ettiler, biz de dans ettik; Head, Conley ve Denton diğer Lisbon kızlarıyla, biz de bizimkilerle, hepimiz dans ettik. Arada pistte eş değiştirdik. Kollarımıza aldığımız kısıcık anlarda Lisbon ailesinin kızlarının boyunlarından, koltukaltlarından yayılan sıcaklığı hissettik. Terli avuçlarını tuttuk, onları ayna parçalarıyla bezeli topların altında döndürdük. O bol elbiselerinin içinde onları bulup bulup kaybettik, kalplerinin atışını, nefes alışlarını dinledik. İçimizden daha cesur olanlar bacaklarını onlarınkinin arasına sürüp, vücutlarını onlarınkine bastırdı. Elbiseleri içinde kızlar yine birbirine benzemişti. Aynı sesle teşekkür ediyor, aynı şekilde gülümsüyorlardı. Bir iplik parçası David Stark’ın saatinin kenarına takıldığında, Mary

onu çözerken çocuk, “İyi vakit geçiriyor musun?” diye sordu.

“Hayatımın en mutlu gecesi bu gece,” dedi Mary.

Gerçeği söylüyordu. Lisbon kızlarını hiç kimse daha önce bu kadar şen, bu kadar güler yüzlü, bu kadar konuşkan görmemişti. Bir süre sonra Kevin Head ve Therese kısa bir mola verdiler, hava almak için kapının önüne gittiler. Therese ona, “Neden bizi davet ettiniz?” diye sordu.

“Ne demek istiyorsun?”

“Bize acıyor muydunuz?”

“Asla.”

“Yalancı.”

“Bence sen güzel bir kızsın, neden sadece bu.”

“Herkesin düşündüğü kadar deli miyiz sence?”

“Bunu da kim uydurmuş?”

Therese cevap vermeden elini uzatıp yağmuru kontrol etti. “Cecilia tuhaftı, ama biz öyle değiliz,” dedi. Sonra hızlı hızlı devam etti cümlesine: “Biz yalnızca yaşamak istiyoruz. Eğer izin verilirse.”

Daha sonra arabaya giderken Bonnie yıldızlara tekrar bakmak üzere Joe Hill Conley’yi durdurdu. Gök yüzü bulutlarla kaplıydı. Başlarını kaldırmış bomboş göğe bakarken Bonnie, Joe’ya, “Tanrı’ya inanır mısın?” diye sordu.

“Evet.”

“Ben de.”

O sırada saat on buçuktu ve kızların eve dönmek için sadece yarım saati kalmıştı. Dans edenlerin sayısı azalıyordu. Bay Lisbon park yerinden arabasını alıp

eve gitmek üzere yola çıktı. Kevin Head'le Therese, Joe Hill Conley'yle Bonnie ve Parkie Denton'la Mary, Cadillac'ta bir araya geldiler. Lux'la Trip hâlâ ortada yoktu. Bonnie spor alanına gidip onlara baktı, bulamadı.

Parkie Denton, "Belki de Bay Lisbon'la dönmüşlerdir," dedi.

Mary yakasındaki ezilmiş çiçeği çekiştirerek karanlığa endişeli gözlerle bakarken, "Sanmam," diye mırıldandı. Kızlar daha rahat yürüyebilmek için topuklu ayakkabılarını çıkardılar ve arabaların arasında, Cecilia'nın öldüğü gün üstünde sallanan bayrağın yarıya indirildiği –yaz olduğundan bahçıvan dışında kimse fark etmemişti– direğin çevresinde kardeşlerini aradılar. Birkaç dakika önce mutlulukla gülümseyen kızlar sessizleştiler, yanlarındaki erkek arkadaşlarını unuttular. Birlikte etrafı kolaçan ediyor, ayrılıp yeniden bir araya geliyorlardı. Dans alanının her yanına baktılar, fen bölümüne de. Avluya çıkıp Laura White'ın anısına dikilen küçük kız heykelinin yanından geçtiler. Heykelin bronz eteği oksitlenmeye başlamıştı. Simgesel olarak bağlanmış bileklerinde lekeler oluşmuştu ama kızlar bunları fark etmedi bile. Saat 10.50'de konuşmadan arabaya döndüler, derhal eve gitmeleri gerekiyordu.

Geri dönüş yolunda herkes suskundu. Joe Hill Conley, Bonnie, Kevin Head ve Therese arkaya geçti. Parkie Denton yine direksiyondaydı, daha sonra bunun kendisine bir avantaj sağlamadığını, arabayı kullandığı için Mary'yle istediği gibi ilgilenemediğini söyledi. Aslında Mary buna pek aldırmıyordu, yol boyunca aynada saçlarını düzelterip durdu. Bir ara Therese, "Yandık,"

deyince, “Hayır, niye biz yanalım, Lux yandı asıl,” diye cevap verdi.

Bonnie, “Sakızı ya da nane şekeri olan var mı?” diye sordu. Kimsede yoktu. Bonnie, Joe Hill Conley’ye dönüp uzun uzun baktı ve sonra elleriyle çocuğun saçını tarayıp sola ayırdı. “Böyle daha iyi,” dedi. Yirmi sene sonra bile Joe Hill Conley’nin tepesinde kalan bir tutam saç hâlâ Bonnie’nin görünmez elinin ayırdığı gibi taralıydı.

Lisbon’ların evine geldiklerinde, Joe Hill Conley, Bonnie’yi son defa öptü, Bonnie de ona izin verdi. Therese, Kevin Head’e yanağını uzattı. Buharlanmış camların ardından hep birlikte eve baktılar. Bay Lisbon dönmüştü, büyük yatak odasının ışığı yanıyordu.

Parkie Denton, “Sizi kapıya kadar götürelim,” dedi. “Hayır, olmaz,” dedi Mary.

“Neden?”

“Sadece olmaz, o kadar.” Parkie’nin elini bile sıkmadan arabadan indi.

Arkada Therese, “Güzel zaman geçirdik, teşekkürler,” dedi alçak sesle. Bonnie, Joe Hill Conley’nin kulağına, “Beni arayacak mısın?” diye fısıldadı.

“Kesinlikle.”

Arabanın kapıları açıldı. Kızlar indiler, üstlerini düzeltip eve doğru yürüdüler.

İki saat sonra taksi Lisbon’ların evinin önünde durduğunda, Tucker Amca yeni bir altılık bira kolisi almak üzere garaja gidiyordu. Lux’ın arabadan inip şoföre Bayan Lisbon’ın partiye giderken kızların her birine verdiği beş dolardan kendi payına düşeni

uzattığını gördü. Kadın, kızlarının gece dışarı çıkmasına ilk defa izin verdiği halde, “Daima cebinizde taksi paranız bulunmalı,” demişti ve haklı çıkmıştı. Lux, paranın üstüne beklemedi. Yere bakarak, eteklerini biraz havaya kaldırarak eve doğru yürüdü. Paltosunun arkası beyazlaşmıştı. Ön kapı açıldı ve Bay Lisbon verandaya çıktı. Ceketini çıkarmışsa da turuncu kravatı hâlâ boynundaydı. Merdivenlerden inip Lux’ı yarı yolda karşıladı. Lux el kol hareketleriyle özür diliyordu. Bay Lisbon onu susturdu, o da başını öne eğip isteksizce salladı. Tucker Amca, Bayan Lisbon’ın bu sahneye tam olarak ne zaman katıldığını hatırlayamıyordu. Bir ara arka taraftan gelen bir müzik sesi duymuş ve eve baktığında Bayan Lisbon’ın da kapı ağzında durduğunu görmüştü. Üzerinde ekose bir elbise vardı, elinde de bir bardak. Arkasındaki kapıdan dışarı org ve arp sesleri yayılıyordu. İçkiye öğle saatlerinde başlayan Tucker Amca, günlük istihkakını tüketmiş sayılırdı. Garajdan dışarı baktı, müzik sokağı hava gibi doldururken ağlamaya başladı. Daha sonra bize, “Sanki cenaze müziğiymiş gibi çalan,” dedi.

Kilise müziğiymiş. Pazar günleri Bayan Lisbon’ın defalarca dinlemeye doyamadığı üç albümden biriydi. Cecilia bu müzikten günlüğünde söz etmişti. “Pazar sabahı. Annem yine o berbat plağı çalıyor.” Aylar sonra Lisbon’lar taşınırken plakları çöp kutusunda bulduk. Albümler –hepsinin adları belge listesinde sıralı– *İnançın Şarkısı* (Tyrone Little ve İnananlar Korusu), *Sonsuz Huzur* (Toledo Baptist Korusu) ve *Övgüler Olsun Sana* (Grand Rapids Gospel Korusu) idi. Kapaklarında bulutları delip geçen ışık huzmeleri vardı. Plakları bir kere

bile çalmadık. Radyoda rastladığımızda hemen istasyon değiştirdiğimiz cinsten müziklerdi bunlar. Çok sık da rastlardık, çünkü Motown ve Rock and Roll istasyonu arasındaydı dini müzik çalan radyonun frekansı. İki kötülüğün arasına sıkışmış bir iyilik adeta. Koronun yumuşak ninnimsi nağmeleri, kreşendo yaparak biten ilahi şarkılar kulaklara pamukşekeri gibi doluyordu. Hep merak ederdik, acaba bunları dinleyenler kimdir diye. Gözümüzün önüne pencere kenarında oturan yaşlı dullar, rahibin birbirine servis tabağını uzatan aile üyeleri gelirdi. Kiliselerin kutsal ortamını yansıtan bu dindar seslerin, tırnaklarını törpüleyen Lisbon kızlarına eşlik ettiği aklımıza gelmezdi. Peder Moody, birkaç defa, pazar günleri bir fincan kahve içmek üzere onlara uğradığında evde bu albümlerin çalındığını duymuştu. “Benim zevkime uygun değillerdi,” demişti bize sonradan. “Ben daha çok Handel’in *Messiah*’ını, Mozart’ın *Requiem*’ini tercih ederim. Onların dinlediği müzikse tipik Protestan tarzıydı.”

Müzik çalmaya devam ederken Bayan Lisbon kapı ağzında kımıldamadan duruyordu. Bay Lisbon, Lux’ı önüne kattı. Merdiveni çıkıp sahanlığa ulaştılar ama anne kızını içeri sokmuyordu. O sırada Tucker Amca’nın duyamadığı bir şeyler söyledi. Lux ağzını açtı, Bayan Lisbon yüzünü ona yaklaştırdı. “Nefes kontrolü,” dedi Tucker Amca. Test ancak beş saniye sürdü ve Bayan Lisbon dehşet içinde kendini geri atıp Lux’ın suratına tokat atmaya hazırlandı. Lux da irkilerek darbeye hazırlandı ama beklediği tokat gelmedi. Kadının havaya kalkan kolu sanki donup kalmıştı. Gözlerini dehşetle açmış karanlığa bakıyordu. Sanki onları

izleyen sadece Tucker Amca'nın iki gözü değildi, sanki binlerce kişi onları seyrediyordu. Bay Lisbon da sokağa doğru dönmüştü. Lux da aynını yaptı. Üçü birden karanlıklar içindeki mahalleye baktılar; ağaç dallarından süzülen yağmur sularına, garajlarda uyuyan arabalara, dinlenen motorlara... Gayet sessizdiler, sonra Bayan Lisbon'ın kolu yanına düştü ve Lux fırsatı kaçırmadan içeri dalıp odasına koştu.

Lux'la Trip Fontaine'in o gece yaşadıklarını ancak yıllar sonra öğrenebildik. Trip, On İki Adım programına uygun olarak değiştiğini iddia ederek gönülsüzce olanları anlattı. Mezuniyet balosunun kral ve kraliçesi ilan edilip dans ettikten sonra alkışlar arasında Kevin ve Therese'in hava almak için gittiği tarafa doğru götürmüştü onu. "Dans etmekten yorulmuştuk," dedi. Lux'ın başında Bay Durid'in taktığı kraliçe tacı duruyordu. İkisinin de göğsüne çapraz şekilde yaldızlı bantlar takılıydı. "Şimdi ne yapacağız?" diye sordu Lux.

"Ne dilersek onu."

"Kral ve kraliçe olarak demek istedim. Ne yapmalıyız?"

"Yapacağımızı yaptık. Dans ettik. Taçlarımızı taktık. Bu, sadece bir gecelik."

"Bütün yıl için sanıyordum."

"Öyle ama bundan sonra daha fazla bir şey yok yapılacak."

Lux buna cevap vermedi. "Sanırım yağmur durdu," diye mırıldandı.

"Dışarı çıkalım."

"Çıkmasak daha iyi. Az sonra eve döneceğiz."

“Gözümüzü arabadan ayırmayız, bizi bırakıp gidecek değiller.”

“Babam...”

“Tacımı dolaba koymaya gittim, dersin.”

Yağmur gerçekten de durmuştu, yine de hava nemliydi. Yolun karşı tarafına geçip el ele ıslak futbol sahasında yürüdüler. “Şurayı görüyor musun?” dedi Trip Fontaine. “Bugün rakibimi tam o noktada yere indirdim. Crossbody blok çektim.”

Sahayı baştan sona yürüyüp kimsenin onları göremeyeceği bitiş çizgisine ulaştılar. Tucker Amca’nın Lux’ın sırtında gördüğü beyaz leke, o kale çizgisinin üstünde yatarken olmuştu. Onlar yere uzandığında araba farları sahanın üzerinden gelip geçiyordu. Lux birden, tam işin ortasındayken doğruldu, “Daima her şeyi berbat ederim,” dedi. “Her zaman...” Ağlamaya başladı. Trip Fontaine bize biraz daha anlattı olanları.

Trip’e onu taksiye bindirip bindirmediğini sorduk. “Hayır,” dedi. “O gece eve yürüdüm. Eve nasıl ulaşacağı umurumda değildi. Bastım gittim.” Sonra ekledi: “Tuhaftı. Yani, ondan hoşlanıyordum. Hatta ona bayılıyordum ama o andan sonra benim için bitmişti.”

Diğer çocukların o gece yaptıklarına gelince, gecenin geri kalanı boyunca arabayla semtimizde dolaşıp durdular. Küçük Kulüp, Yat Kulübü, Av Kulübü’nün önünden geçtiler. Cadılar Bayramı bitmiş, Şükran Günü hazırlıkları başlamıştı şehirde. Saat 1.30’a doğru hâlâ kızların varlığıyla dolu olan arabayla son bir tur atmak üzere Lisbon’ların evine doğru gittiler. Bir ara Joe Hill Conley’nin çışı gelince durdular. Sonra

Cadieux'ye döndüler, bir zamanlar yazlık hizmetkârların lojmanı olarak kullanılan eski, küçük evleri geçtiler. Bizim tarafın bir zamanlar en büyük malikânesinin olduğu köşeyi döndüler. Malikânenin geniş arazisinde artık çiçekler yoktu, güzelim bahçelerin yerine kapıları antika özentisi, devasa garajlı bir yığın kırmızı tuğla ev inşa edilmişti. Jefferson Bulvarı'na döndüler, Savaş Anıtı'nı, şehirde kalan son zenginlerin siyah boyalı demir kapılarını geçip en sonunda onlar için gerçeğe dönüşmüş olan kızlara doğru ilerlediler. Lisbon'ların evine ulaştıklarında yatak odalarından birinde hâlâ ışık yanıyordu. Parkie Denton elini havaya kaldırırken "Çakın," dedi galibiyet çanları gibi çıkan sesiyle. Ama kutlama kısa sürdü, daha araba durmadan gerçeği anlamışlardı. Yıllar sonra Kevin Head, "O anda kızların bir daha asla dışarı çıkamayacaklarını hissetmişim," dedi. "İhtiyar cadı onları yine hapsedmişti. Bunu nasıl hissettiğimi sormayın. Sadece hissettim, o kadar." Bütün panjurlar kapalıydı, dağınık çiçek tarhlarıyla ev terk edilmiş gibi duruyordu. Işık sızan pencerede yine de kımıldanan bir gölge vardı. Bir el perdeyi çekti ve pencerede solgun bir yüz belirdi. Bonnie mi? Mary, Therese, hatta Lux bile olabilirdi sokağa bakan. Parkie Denton kornasına bastı; kısa, ümit dolu bir korna sesi. Kız elini cama doğru kaldırırken odanın ışığı söndü.

DÖRT

Bayan Lisbon'ın evi maksimum güvenli bir hapis-haneye çevirmesinden birkaç hafta sonra, Lux çatıda sevişme seanslarına başladı.

Mezuniyet partisinin ardından alt katın panjurları da sıkı sıkı kapatılmıştı. Tek görebildiğimiz canlı canlı tabuta kapatılmış kızların gölgeleriydi ve bu silik gölgeler bile hayallerimizi altüst etmeye yetiyordu. Sonbahar kışa dönerken bahçedeki ağaçlar yapraklarını döktü ve ev daha açığa çıkacağına iyiden iyiye görünmez oldu. Sanki Lisbon'ların çatısının üstünde daimi bir bulut asılıydı. Sanki evin bu şekilde görünmez hale gelmesini sağlayan, Bayan Lisbon'ın kızlarını saklama arzusunun inanılmaz gücüydü. Gökyüzü karardı da karardı ve gün ışığını pek az görür olduk. Sabahları geçirerek kalkıyor ve daha ağızımızdaki diş macunu tadı kaybolmadan kendimizi kafeteryadaki tatsız sandviçleri yerken buluyorduk. Günler kısacıktı.

Kızlar hiçbir açıklama yapılmadan okuldan alınmıştı. Bir sabah okula gelmediler ve ertesi sabah da ortalıkta görünmediler. Bay Woodhouse neler olduğunu sorduğunda Bay Lisbon bu konuda hiç fikri yokmuş gibi davranıp “Belki de arka taraftadırlar,” gibi zırva cevaplar veriyordu.

Mary’nin dolabındaki kilidin şifresini kıran Jerry Burden, onun kitaplarının tamamını dolabında bırakmış olduğunu gördü. “Dolabın içine kartlar yapıştırmıştı,” dedi. “Saçma sapan şeyler, kanepeler filan.” (Aslında bunlar sanat müzesi kartpostalıydı; biri Chippendale stili bir kanep ve diğeri de Biedermeier tarzı bir sandalyeyi gösteriyordu.) Her birine öğrenmeyi planlayıp devam edemediği derslerin adları yazılmış defterleri üst rafa koymuştu. Amerikan tarihi başlıklı defterin içindeki seyrek notların arasına Mary bir şeyler çiziktirmişti. Jerry’nin bulduğu bu karalamalardan birinde saçları iki yandan örgülü bir kız kocaman bir kayanın ağırlığı altında iki büklüm olmuştu. Yanakları şişmiş, zorlukla nefes alan kızın ağzından çıkan söz bir konuşma baloncuğunun içine yazılmıştı: *Baskı*.

Lux’ın zamanında eve dönmemesinin bir cezası olacağını herkes tahmin etmişse de bunun varabileceği tehlikeli noktaları pek azımız hayal edebilirdi. Yıllar sonra onunla konuştuğumuzda, Bayan Lisbon yine de verdiği kararın bir ceza olmadığını savundu. “O dönemde okula gitmelerinin hiçbir yararı yoktu,” dedi. “Diğer kızlar bizimkilerle konuşmuyordu, sadece erkekler onlarla ilgileniyordu ve erkeklerin de neden ilgilendiğini herhalde tahmin edebilirsiniz. Kızların zamana ihtiyacı vardı. Bunu en iyi bir anne anlayabilir. Evde kalırlarsa

daha çabuk iyileşeceklerini ummuştum.” Bayan Lisbon’la görüşmemiz kısa sürdü. Bizimle şimdilerde yaşadığı küçük kasabanın otobüs terminalinde buluştu, çünkü kahve servisi yapılan tek yer istasyonun kafesi idi. Parmak eklemleri kızarmış, dişetleri iyice çekilmişti. Yaşadığı trajedi onu yumuşatmamış, tam tersine daha da ulaşılmaz yapmıştı. İfade edilemeyecek ölçüde acı çeken birinin bilinmezliği vardı üzerinde. Yine de herkesten çok onunla konuşmak istemiştik. Anneleri olarak kızların intihar nedenini herkesten iyi anlayacağını düşünmüştük. Ama bize şöyle dedi: “İşte bu yüzden korkunçtu ya. Bilmiyorum neden böyle yaptılar. İçinizden çıktıkları anda değişiyor çocuklar.” Doktor Hornicker’dan psikolojik yardım almayı neden reddettiğini sorduğumuzda öfkelenildi. “O doktorun amacı bizi suçlamaktı. Beni ve Ronnie’yi suçluyordu,” dedi. O sırada terminale bir otobüs geldi ve egzozundan yayılan karbonmonoksit kapıdan içeri girip donut kokusunu bastırdı. Bayan Lisbon gitmesi gerektiğini söyledi.

Kızları sadece okuldan almakla kalmamıştı aslında. Olaydan bir hafta sonraki pazar, kilisedeki ateşli vaazı dinleyip eve döndüğünde Lux’a rock müzik plaklarını yok etmesini söyledi. Yan taraftaki evde boya yapan Bayan Pitzenberger ana kızın arasında geçen tartışmayı duymuştu. Bayan Lisbon sürekli olarak, “Derhal,” diyordu, Lux da onunla konuşmaya, pazarlık etmeye çalışıyordu ama sonunda gözyaşlarına boğuldu. Üst kat penceresinden bakan Bayan Pitzenberger, Lux’ın koşarak merdivenlerden yukarı fırlayıp şeftali kasalarıyla odasından çıktığını gördü. Plak dolu ağır kasaları merdivenlerden kızak gibi kaydırarak aşağı indirdi. “Sanki

bırakıp aşağı savrulmalarını izleyecekmiş gibi davranıyordu ama son anda tutuyordu kasaları yeniden.” Bayan Lisbon oturma odasındaki şömineyi yakmıştı, Lux gözyaşları içinde plaklarını birer birer ateşe atmaya başladı. Bu *auto-da-fé* işlemi sırasında hangi albümlerin yok olduğunu bilmiyoruz. Lux bir yandan annesine yalvarırken bir yandan plakların büyük bölümünü yaktı. Ateşte eriyen plastiğin pis kokusu kısa zamanda ortalığı sarıp, eriyen plastik şömine altlığına aktığında Bayan Lisbon, Lux’a durmasını söyledi. (Kalan albümleri çöpe attı.) Yine de Will Timber, yanan plastik kokusunun üzümlü soda almaya gittiği Bay Z.’nin dükkânının oradan, Kercheval’dan bile duyulduğunu söyledi.

İzleyen birkaç hafta boyunca kızları çok az görebildik. Lux bir daha Trip Fontaine’le konuşmadı ve Joe Hill Conley de Bonnie’yi söz verdiği gibi aramadı. Bayan Lisbon kızlarını alıp her türlü şeyi görmüş geçirmiş annesine götürdü, onun nasihatlerine ihtiyacı vardı. Yaşlı kadını (Lema Crawford), Detroit’te kırk üç yıl tek katlı bir evde yaşadktan sonra taşındığı New Mexico’daki Roswell adlı kasabada bulduk. Telefonda kızların cezalandırılmasındaki payına dair sorularımıza doğru dürüst cevap vermedi. Bunun nedeni inatçılığı olabilir ama belki de kulaklığının iyi çalışmaması nedeniyle tam olarak anlayamamıştı söylediklerimizi. Yalnız altmış yıl önceki aşk acısını anlattı. “Asla atlatamazsınız öyle şeyleri,” dedi. “Ama sonunda eskisi kadar canınızı yakmaz olur.” Telefonu kapatmadan önce, “Burada hava çok güzel,” diye ekledi. “Yaptığım en iyi iş, tası tarağı toplayıp, o kasabadan ayrılıp buraya gelmek oldu, buna inanın.”

Hışırtılı sesi o sahneyi hayalimizde canlandırmamıza yardımcı oldu: Mutfak masasının başındaki ihtiyar kadın seyrek topuzunu elastik bir fileyle sarmış; karşındaki sandalyede gergin ağzıyla Bayan Lisbon oturuyor ve dört pişman kız, başları önlerine eğik, biblolar, süs eşyalarına dokunarak evde dolaşıyor. Ne hissettikleri ya da hayattan ne bekledikleri konusunda bir şey sorulmuyor, söylenmiyor. Adeta ilahi bir emirler silsilesi büyükanneden anneye, anneden de kızlarına geçiyor. Dışarıda yağın yağmur, artık zamanı geçmiş sebze bahçesini durmadan yıkıyor.

Bay Lisbon sabahları okula gitmeye devam etti ve ailece her pazar kiliseyi ziyaret etmeyi sürdürdüler. Evdeki hareket bunlarla sınırlıydı. İçindeki gençlik ateşi söndürülünce ev daha da kasvetli olmuştu. Anne ve babalarımız bile aynı kanıdaydı. Ev karanlık bir keder yuvasına dönüşmüştü, sağlıksız görünüyordu. Evden sızan pis kokular rakunlar için çok cazipti. Lisbon'ların çöpünde nasibini aramaktan dönerken araba altında kalan rakunların sayısı az değildi. Bir hafta, Bayan Lisbon verandada sülfürlü kokular saçan duman bombaları yaktı. Daha önce böyle bir zamazingo gören yoktu içimizde, dumanın rakunları uzaklaştırdığı söyleniyordu. Derken, ilk soğuk dalgasının geldiği günlerde, Lux'ın çatıda yüzleri görülmeyen birtakım erkeklerle seviştiği konuşulmaya başlandı.

Önceleri neler döndüğünü anlayamadık. Sanki hayaletimsi bir beden, ince kayrak levhalarının üzerinde kollarını ve bacaklarını sallıyor, karın üzerinde şekiller oluşturmaya çalışan bir çocuğun hareketlerini hatırlatarak uzuvlarını ileri geri oynatıyordu. Sonra başka

bedenler de katıldı gösteriye; daha koyu renkteki bu diğer bedenlerin üstlerinde bazen fast-food restorantı üniformaları oluyordu, bazen parlak altın zincirler takıyorlardı, hatta bir defasında muhasebeciler gibi gri takım elbise giymiş birini gördük. Sonunda karaağaçların yapraksız dalları arasından, Pitzenberger'lerin çatı katından bakarken battaniyeye sarınmış sigara içen Lux'ın yüzünü görebildik. Dürbünle bakınca elimizle dokunabileceğimiz kadar yakınıımızdaydı, bir santim kadar ötemizde dudakları açılıp kapanıyordu ama sesini duymamız olanaksızdı.

Kendi evinde, annesiyle babası aşağıda uyurken nasıl olup da böyle bir şey yapabildiğine şaşıyorduk. Evet, Bay ve Bayan Lisbon'ın kendi çatılarını görebilmesi imkânsızdı ve Lux'la partnerleri kendilerini yukarı attıktan sonra güvende sayılırlardı; ama her yaştan erkeği sessizce eve alıp gergin titreşimlerle dolu karanlıkta kulaklarına gecenin mırıltıları dolarken çatırdayan basamaklardan evin çatısına çıkarmak bayağı zor olmalıydı. Her türlü riski –işten atılma, boşanma, reşit olmayan birine tecavüzle suçlanıp hapsi boylama– göze alarak ter içinde merdivenlerden çıkan, bir pencereden geçirilip dama ulaşan adamlara da akıl erdirebilmek zordu. Çatıda da işleri kolay değildi, yağmur birikintileri arasında dizleri sıyrılarak soğukta yuvarlanıyorlardı. Lux'ın onlarla nasıl ve nerede tanıştığını bilmiyorduk. Gördüğümüz kadarıyla evden hiç çıkmıyordu. Geceleri de içerdeydi, gizlice dışarı kaçıp göl kenarında ya da boş bir arsada hoş vakit geçirmek yerine hapsedildiği yerde ilişkiye girmeyi tercih ediyordu. Bizse aşk teknikleri hakkında bayağı bilgi sahibi olduk ve

gördüklerimizi kelimelerle ifade etmekte zorlandığımız için konuyla ilgili kendi lügatimizi oluşturduk; “vadide yankılanma”, “tüp bağlama”, “inde inleme”, “kaplumbağa kafası kopartma”, “tatula çiğneme” gibi. Yıllar sonra bekâretlerimizi kaybederken panik duygularımızı uzun zaman önce Lux’ın çatıdaki dönüşlerini taklit ederek bastırdık ve bugün bile, dürüst olmak gerekirse, kiminle sevişirsek sevişelim hayalimizde hep o solgun hayalet var. Yanı başımızdaki sevgilimizin elleri ve ayakları ne yapıyor olursa olsun, aklımızdan onun oluğa dayanan ayağı, bacadan destek alan eli geçiyor. Ve şunu da itiraf etmeliyiz ki, en özel anlarımızda, geceleri tek başımıza kalbimizin atışını dinleyip Tanrı’dan af dilerken aklımıza ilk gelen Lux oluyor; o dürbünlü gecelerin şehvet ilahesi.

Çok alakasız kaynaklardan onun erotik maceralarına dair bilgiler alıyorduk; işçi mahallelerinden kirpi saçlı yeniyetmeler bile Lux’la çatıya çıktıklarına yemin ediyorlardı. Onları sıkı sıkı sorgulayarak çelişkili bir şeyler yakalamaya çalıştıksa da bunu başaramadık. Her zaman ortalığın çok karanlık olduğunu, görebildikleri tek canlı şeyin onları kemerlerinden tutarak çeken Lux’ın hem sabırsız hem bıkkın eli olduğunu söylediler. Bin bir çeşit engelle dolu zeminde yürümek de başlı başına bir sorundu. Kalın enseli Dan Tyco sahanlıkta yumuşak bir şeye basıp eline almış ve elindekinin ne olduğunu ancak Lux onu pencereden çatıya çıkardığında, ay ışığı altında görebilmişti. Bu, Peder Moody’nin beş ay önce evde gördüğü yarısı yenip atılmış sandviçti. Diğer çocuklar küflenmiş makarna dolu tabaklar, boş teneke kutular bulmuşlardı; sanki Bayan

Lisbon artık kızlarına yemek yapmıyor, onlar da ıvır zıvırla besleniyordu.

Çocukların anlatımına göre Lux epeyce kilo kaybetmişti, biz bunu dürbünle bakarken fark edememiştik. Konuştuğumuz on altı çocuğun hepsi kaburgalarının sayıldığını, kalçalarının eridiğini söyledi. Nispeten ılık, yağmurlu bir günde Lux'la çatıya çıkan biri de köprücükkemiklerinin boşluğuna havuz gibi su dolduğunu anlattı. Birkaçı tükürüğünün asitli bir tadı olduğuna –yapacak bir şeyi olmayan sindirim sıvılarıyla ilgili olmalıydı– dikkat çekti fakat bütün bu yetersiz beslenme, hastalık ya da üzüntü belirtileri (ağzının köşelerindeki uçuklar ve yaralar, sol kulağının üst tarafındaki kelleşen bölge) Lux'ın baştan çıkarıcı tensel şeytan imajını bozmuyordu. İki tane dev, güçlü kanat tarafından bacaya mihlandıklarını ve üstdudağıyla burnu arasındaki sarımsı gölgenin nasıl da kuş tüylerine benzediğini anlatıyorlardı. Kor gibi parlayan gözleri için için yanıyor, Yaratılış'ın görkeminden ya da belki anlamsızlığından emin olan bir varlığın kuşkusuzluğuyla görevini yerine getiriyordu. Çocukların kullandığı tanımlamalar, inip kalkan kaşları, korkulu yüzleri, şaşkın bakışları onların aslında Lux'ın yükselişinde önemsiz basamaklar olduklarını ve doruğa çıkarılsalar bile bunun ötesinde neler yattığını bir türlü anlayamadıklarını kanıtlıyordu. İçlerinden birkaç tanesi Lux'ın sınırsız cömertliği üstünde durdu.

Bu çocuklarla pek konuşmasa bile, söylediği az sayıda sözcüğün bir bölümü bize ulaşıyordu ve bu sayede nasıl bir ruh halinde olduğunu az çok anlayabiliyorduk. Bob McBrearley'ye, bunu “düzenli olarak

yapmazsa” yaşayamayacağını söylemişti ama cümleyi Brooklyn aksanıyla söylemesi belki de bir film repliğini tekrarladığı fikrini uyandırdı bizde. Davranışları rol yaptığı kanısını veriyordu. Willie Tate, “Tüm istekliliğine rağmen o işi yaparken çok da hoşlanıyor gibi değildi,” dedi. Pek çok başka çocuk benzer bir ilgisizlikten söz etti. Başlarını yumuşacık boynundan yukarı kaldırıp baktıklarında Lux’ın gözlerinin dalgın baktığını, kaşlarının düşünceli bir biçimde çatılmış olduğunu görüyorlardı. Arzunun zirvelerinde dolaşırken çocukların sırtındaki sivilceleri kurcalıyordu. Yine de çatıda yalvarır gibi şeyler söylüyordu onlara: “İçime gir. Bir dakika için, öyle daha yakın oluruz,” diyordu. Bazen de günlük işlerini yapan kasiyer kızların duyar-sızlığı içinde çocukları sağa sola çeviriyor, düğmelerini çözüp fermuarlarını indiriyordu. Yalnız korunmasına inanılmaz bir titizlik gösteriyordu. Bazıları çok karışık metotlar uyguladığını aktardı; birkaç çeşit krem ve jeli karıştırıp içine koyuyor, sonra da “krem peynir” diye adlandırdığı beyaz bir sperm öldürücüyü sıkıyordu bunların üstüne. Sık sık “Avustralya metodu” dediği bir yöntem başvuruyordu; bir şişe kola iyice çalkalandıktan sonra içeri fışkırtılıyordu. Daha ciddi anlarında “Korunma yoksa sokulma da yok,” lafı ağzından düşmüyordu. Genellikle sterilize edilmiş eczane ürünlerini tercih ediyordu ama Bayan Lisbon’dan başını kurtarıp malzeme tedarik edemediği durumlarda geçen yüzyıldan kalma kocakarı usulü korunmaları da deniyordu. Sirke işe yarıyordu anlaşılan, domates suyu da öyle. Aşkın minik deniz aracı asitli denizlerde batıyordu. Bacanın arkasında Lux’ın bir yığın şişesi ve bir de eski

püskü halı parçası vardı. Dokuz ay sonra genç bir çift evi satın alıp da çatıyı aktarma kararı verdiğinde işçilerden biri bu malzemeyi bulunca aşağıya, “Galiba biri burada durmadan salata yapmış,” diye seslenmişti.

Çatıda seks, her zaman için oldukça tuhaftı, fakat bunu kışın buz gibi soğukunda, yağmur altında yapmak kişinin zevk düşkünü olduğunu değil, derin bir ruhsal karmaşa ve umutsuzluk içinde kendi kendini yok etmek istediğini gösteriyordu. Bazılarımız Lux’ın doğaüstü güçleri olan, soğuğa, rüzgâra ve yağmura metelik vermeyen bir buzlar kraliçesi olduğunu düşünse de, çoğumuz onun soğuk algınlığından ölme tehlikesi olan, belki de bunun peşinde koşan genç bir kız olduğunu biliyorduk. Bu nedenle Lux’ın üç hafta süren çatıda seks şovunun ardından kapılarında bir ambulans durduğunda pek şaşırmadık. Aracın sokağımıza üçüncü geliyordu ve onu neredeyse Bayan Buell’in Chase’i eve çağıran isterik sesi kadar kanıksamıştık. Ambulans evin önünde durduğunda araç bize o kadar tanıdık geldi ki yeni kar lastiklerini, tamponlardaki tuz topaklarını fark etmedik. Şoför koltuğundaki Şerif –bıyıklı ve sıska sağlık görevlisi– koltuğundan fırlayıp aşağı inmeden önce ne yapacağını biliyorduk. Bundan sonrası tamamen de-ja-vu olacaktı muhtemelen. Gecelikli kızlar pencerelere sıralanacak, acil yardımın kurbana ulaşabilmesi için ışıklar yanacaktı: Önce giriş, sonra hol, sonra üst kat holü, sağdaki yatak odası ve böylece bütün ev parça parça aydınlanarak bir tilt makinesine dönecekti. Saat akşam dokuzdu ve gökyüzünde ay yoktu. Kuşlar eski sokak lambası direklerine yuva yaptığı için ışık samanların, çöplerin, tüylerin arasından süzülerek geliyordu.

Kuşlar çoktan güneye göçmüştü ama lambaların solgun, parçalı ışığında Şerif ve şişman sağlık görevlisi Lisbon'ların kapısından dışarı çıktı. Tam da beklediğimiz gibi bir sedye taşıyorlardı ama verandanın ışığı açıldığında gördüklerimiz bizi şaşırttı: Lux Lisbon sedyedeydi ama canlıydı, doğrulmuş oturuyordu.

Güya şiddetli ağrısı vardı ama yine de evden bir *Reader's Digest* kapmayı düşünebilmişti. Daha sonra hastanede dergiyi tek satırını atlamadan dikkatle okudu. İşin daha da tuhafı, ağrılarına rağmen (bir eliyle karnını tutuyordu) krizler arasında yasak da olsa çilek tadındaki (bunu çatıya çıkan çocuklardan öğrenmiştik) rujunu sürmeyi ihmal etmemişti. Woody Clabault'un kız kardeşi de aynı markayı kullanıyordu ve annesiyle babası yokken Woody'ye evlerindeki içki dolabını açtırdıktan sonra dudaklarına da kız kardeşinin rujunu sürdürüp onu öptük, böylelikle o çilek tadının nasıl bir şey olduğunu anlayabilmeyi umuyorduk. O gece sadece burbon, viski, limon suyu ve zencefilli biranın tatlarını değil, Woody Clabault'un dudaklarındaki yağlı çilek tadını da denedik ve bu tat, sahte alevler çıkaran elektrikli şöminenin başına geçtiğimizde zihnimizde Lux'ın tadına dönüştü. Teypten rock müzik nağmeleri yayılıyordu, kendimizi sandalyelerden atıyor, arada bir bedenimizden ayrılıp yüzerek kanepeye, başımızı çilek variline daldırmaya gidiyorduk ama bu olanları ertesi gün hatırlamayı hepimiz reddettik ve şimdi ilk defa size söylüyoruz. Zamanla o gecenin anısının yerini Lux'ın acile götürülüşü aldı; işin özü, zamanın ve mekânın zihinlerde yarattığı karmaşaya rağmen şunu söylemeliyiz ki biz aslında Clabault'un değil, Lux'ın dudaklarını öpüyorduk.

Saçlarının kesinlikle yıkanması gerekiyordu. Şerif kapıyı kapamadan hemen önce araca ulaşan George Pappas, Lux'ın yanaklarında kanın nasıl da toplanmış olduğunu anlattı. "Damarları görünüyordu," dedi. Bir elinde dergisi, diğer eli karnında, cankurtaran botundaymış gibi bir edayla sedyede oturan Lux böylece evden ayrıldı. Bağırışları, sızlanmaları, kıvranmaları Cecilia'nın sessizliğini sanki zihinlerimizde daha da vurgulamıştı ve şimdi o, bizim için bir ölüden daha ölüydü. Bayan Lisbon daha önce yaptığı gibi ambulansın arkasına atlamadı, bahçede kaldı, elini sallarken kızını hastaneye değil de yaz kampına gönderir gibi bir hali vardı. Mary, Bonnie ve Therese de dışarı çıkmadı. Daha sonra bu olayı aramızda tartıştığımızda o gece hepimizde zihinsel bir karmaşa oluştuğunu fark ettik; bu karmaşa, takip eden ölümlerle daha da beter bir hal aldı. Ambale oluşumuzu ortaya koyan en önemli kanıt, hiçbirimizin sesleri hatırlayamamasıydı. Ambulansın kapıları ses çıkarmadan kapandı, Lux'ın ağzından (Doktor Roth'un kayıtlarına göre on bir dolgusu vardı) yükselen çığlığın sesi yoktu. Ve sokak; çitirdayan ağaç dalları, farklı renklerde ışıkları olan sokak lambalarının vızıltıları, trafik lambalarının elektrikli vınlaması... Bütün bu sesler susmuştu ya da insan kulağının duyamayacağı yükseklikte bir frekansa ulaşmışlardı. Hiçbir şey duymadık, yine de tüylerimiz diken dikendi. Ses, ancak Lux gidince geri döndü. Televizyonlardan konserve kahkahalar yükseldi, babalar ağrıyan sırtlarını rahatlatmak için küvetlere girerken sular şapırdadı.

Bayan Patz'ın Bon Secours Hastanesi'nde çalışan kız kardeşi, yarım saat kadar sonra telefonla Lux'ın

apandisinin patlamış olabileceğini bildirdi. Kendi kendine zarar vermemiş olması bizim için çok şaşırtıcıydı. Bayan Patz, “Her şey stres yüzünden,” dedi. “Zavallı kızın nasıl bir baskı altında olduğunu hepimiz biliyoruz, tabii ki patlar apandisi. Benim kız kardeşime de aynı şey olmuştu.” Aynı gece sağ elini elektrikli testereyle kesen Brent Christopher (mutfak dolaplarını yeniliyordu) Lux’ın tekerlekli sandalyeyle acil odasına getirildiğini gördü. Kolu sarılı, beyni de ağrı kesicilerle uyuşmuş olduğu halde asistanların kızı yanındaki yatağa yatırdığını iyi hatırlıyordu. “Ağzından, normalden daha hızlı ve derin nefes alıyordu ve midesini tutuyordu. Durmadan inledi, hiç durmadan.” Asistanlar hemen doktor bulmaya koşturdu ve bu arada Brent Christopher’la Lux odada yalnız kaldı. Lux susup etrafına bakındı. Brent bandajlı kolunu havaya kaldırdı. Onun sarılı kolunu ilgisiz gözlerle süzen Lux, ayağa kalkıp iki yatağın arasındaki perdeyi çekti.

Dr. Finch (Belki de French, kayıtlar yetersiz) adlı bir doktor Lux’ı muayene etti. Neresinin acıdığını sordu, kan aldı, ciğerlerini dinledi, dilini kontrol etti; gözlerine, kulaklarına, burnuna baktı. Karnında bir şişlik ya da benzeri bir şey saptamadı. Lux artık ağrı çeken birine benzemiyordu, doktor birkaç dakika sonra ona apandisiyle ilgili sorular sormaktan vazgeçti. Bazıları deneyimli gözlerin anında olayı teşhis edebileceğini ileri sürdü; bakışlardaki endişe, sürekli kendi karnına hafifçe dokunma... Doktor da bir şekilde durumu anlamıştı, doğrudan konuya girdi: “En son ne zaman âdet gördün?”

“Bir süre önce.”

“Bir ay mı?”

“Kırk iki gün.”

“Annenle babanın öğrenmesini istemiyor musun?”

“Hayır, teşekkürler, istemiyorum.”

“Peki, bu patırtının nedeni nedir? Ambulans...”

“Evden başka türlü dışarı çıkmam mümkün değildi.”

Fısıldaşıyorlardı. Doktor yatağa eğilmiş, Lux doğrulup oturmuştu. Brent Christopher o sırada takırdayan dişleri akla getiren bazı sesler duyduğunu söyledi. Sonra da Lux'ın konuştuğunu duydu: “Sadece test yapılmasını istiyorum. Olabilir mi?”

Doktor olumlu bir cevap vermedi ama dışarı çıktığında, kocasını kızlarla eve bırakıp o sırada hastaneye gelmiş olan Bayan Lisbon'a her nedense, “Merak etmeyin, kızınız iyileşecek,” dedi. Odasına gitti, daha sonra içeri giren hemşire onun durmadan pipo içtiğini gördü. Doktor Finch'in o gün aklından geçenlerle ilgili bir yığın varsayım ürettik. Âdet kanaması gecikmiş olan on dört yaşında bir kıza ilk görüşte vurulmuş olabilirdi ve aklından bankada kaç parası, arabasının deposunda ne kadar benzin olduğunu, o benzinle karısı ve çocukları onları bulamadan ne kadar uzağa gidebileceklerini hesaplıyor olabilirdi. Lux'ın Aile Planlaması Merkezi yerine neden hastaneye gittiğini anlayamamıştık ama bazıları onun gerçeği söylediğine ve başka türlü bir doktora görünmesinin mümkün olamayacağına inanıyordu. Doktor Finch geri geldiğinde, “Annene sindirim sistemini inceleyeceğimizi söyleyeceğim,” dedi. Sonra Brent Christopher ayağa kalktı, içinden Lux'ın doktor yerine kendisiyle kaçmayı kabul etmesi için

yalvarıyordu herhalde. Kızın, “Sonucu öğrenmek ne kadar sürecek?” diye sorduğunu duydu.

“Yarım saat kadar.”

“Gerçekten de bu iş için tavşan mı kullanıyorsunuz?”

Doktor güldü.

Brent Christopher kesik elinin zonkladığını, gözlerinin karardığını hissediyordu ama kendinden geçmeden önce Doktor Finch’in yanından geçip Bayan Lisbon’a doğru gittiğini görebildi. Sonucu ilk Bayan Lisbon öğrendi, sonra hemşireler ve en son da biz. Joe Larson koşarak karşı kaldırıma gidip Lisbon’ların bahçesindeki çalıların arasına saklandı ve Bay Lisbon’ın kız sesine benzeyen ağlama sesini duydu. Bay Lisbon, sallanan koltuğuna oturup ayaklarını ileri uzatmış ağlıyordu, elleriyle yüzünü kapamıştı. O sırada telefon çaldı. Bay Lisbon telefona baktı. Ahizeyi kaldırdı. “Tanrı’ya şükürler olsun,” dedi. “Şükürler olsun Tanrım.” Lux’ın durumu belli olmuştu, şiddetli hazımsızlık çekiyordu.

Hamilelik testine ek olarak Doktor Finch, Lux’ı genel bir jinekolojik tetkikten geçirdi. Daha sonra hastane arşivinde çalışan Bayan Angelica Turnette’den (maaşı hastaneye sadık kalması için yeterli değildi) bizim için çok değerli ve önemli bazı raporlar aldık. Doktorun hayli kabarık dosyasında heyecanlı bir titizlikle numaralandırdığı belgelere bakarken Lux’ın üzerinde kâğıttan hasta gömleğiyle terazisine çıktığını (44 kilo), termometrenin konulması için ağzını açtığını (37 derece), plastik bir kaba idrarını yaptığını (Akyuvar 6-8, mukus yoğun, lökosit 2+) gördük. Rahim duvarları için “hafif sıyrıklar” teşhisi konulmuştu ve artık kullanılmayan özel bir teşhis yöntemiyle Lux’ın güle

benzeyen rahim ağzının fotoğrafı eklenmişti. Sanki pozlandırılmış bir fotoğraf makinesinin kamera deliği gibiydi. Şimdi de bize iltihaplı bir göz gibi bakmaya devam ediyor, sessizce bizi suçluyor.

Bayan Turnette bize, “Hamilelik testi negatifti, fakat kızın aktif bir cinsel yaşamı olduğu belliydi,” dedi. “HPV, insan papillom virüsü, genital organlarda sigile neden olur. Partner sayısı arttıkça risk de artar. Bu kadar basit.”

O gece hastanede olan Doktor Hornicker, Bayan Lisbon’ın haberi olmadan birkaç dakika Lux’ı ziyaret etti. “Kız hâlâ test sonuçlarını bekliyordu ve anlaşılır bir biçimde hayli gergindi,” dedi. “Ama yine de sanki daha başka nedenleri de vardı bu gerginliğin.” Lux giyinmiş, acil odasındaki yatağın ucunda oturuyordu. Doktor Hornicker kendini tanıttınca, “Siz kardeşimle konuşan doktorsunuz,” dedi.

“Doğru.”

“Bana da mı soru soracaksınız?”

“Eğer sen istersen.”

“Ben buraya” –sesini alçalttı– “jinekologu görmeye geldim.”

“Sana soru sormayayım mı?”

“Ceel bize testlerinizi anlattı. Şimdi o havada değilim.”

“Nasıl bir havadasın?”

“Sadece bütün bunlardan bıktım, o kadar.”

“Yeterince uyumuyor musun?”

“Sürekli uyurum.”

“Ve buna rağmen yorgunsun?”

“Evet.”

“Sence neden?”

Bu noktaya kadar Lux yere değmeyen ayaklarını sallayarak ilgisiz bir tavırla doktorun sorularına cevap vermişti ama şimdi bakışları değişmişti, bir süre doktora baktı. Başını geri attı, yüzü daha da ince göründü.

“Demir eksikliği,” diye mırıldandı. “Aile hastalığı. Doktordan biraz vitamin isteyeceğim.”

Daha sonra Doktor Hornicker bize, “Tamamen inkâr halindeydi,” dedi. “Uyuyamadığı kesindi, depresyonun en önemli belirtilerinden biridir bu. Kendi durumu ve dolayısıyla intihar eden kardeşinin sorunları önemli değilmiş gibi rol yapıyordu.” Çok geçmeden Doktor Finch elinde test sonuçlarıyla geldi ve Lux sevinçe koltuğundan fırladı. “Ama sevinci bile manik bir reaksiyondur. Fazla neşeliydi.”

O toplantının ardından, konuyla ilgili yazdığı bir yığın raporun ikincisinde, Doktor Hornicker, Lisbon ailesinin kızlarıyla ilgili tespit ve düşüncelerini yeniden gözden geçirdi. Yakın tarihlerde Doktor Judith Weisberg’in yapmış olduğu “Kardeşini intihar sonucu kaybeden ergenlerdeki yalnızlık hissi” (Lütfen konuyla ilgili eserler listesine bakınız) başlıklı araştırmaya dayanarak, Lisbon kızlarının düzensiz ve karmaşık davranışlarını –içe kapanışları, ani duygusal tepkiler göstermeleri, donup kalmaları– açıklamaya çalıştı. Raporu göre Cecilia’nın intiharı sonucu kızlarda “travma sonrası strese bağlı davranış bozuklukları” başlamıştı. Doktor, “Bu çok sıradışı değil,” diye yazmıştı. “İ.E.E.’lerin (intihar eden ergen) kardeşleri kendi yaşadıkları acıyla baş edebilmek için aynı davranış biçimiyle tepki verebilir. Aynı ailede birden fazla intihar

olayına rastlanması bununla açıklanabilir.” Bundan sonra doktor sayfa kenarına tıbbi olmayan bir kelime yazmıştı. “Lemmingler.”

Sonraki aylar boyunca pek çok kişi bu basit açıklamaya itibar etti, her şeyi kolaylaştırıyordu çünkü. Cecilia’nın intiharı artık yapılacağı çok önceden belli olan bir eylem olarak kabul ediliyordu. Dolayısıyla çok da şok edici değildi. İnsanlar daha fazla bir açıklamaya ihtiyaç duymuyordu artık. Bay Hutch’ın dediği gibiydi aslında durum: “Günah keçisi Cecilia’ydı.” Bu açıdan kızın intiharı başkalarını da tehdit eden bulaşıcı bir hastalık olarak görülüyordu.

Küvette kendi kanının çorbasında pişen Cecilia, soluduğumuz havaya, onu kurtarmaya, onu korumaya çalışan kardeşleri de dahil olmak üzere herkesi tehlikeye atan bir virüs salmıştı. Herkes, o virüsün Cecilia’yı nasıl ve nerede yakalamış olduğunu düşünmeden sadece “bulaşıcı” kelimesini tekrarlamakla yetindi. Açıklamaları buydu. Diğer kızlar odalarında, güven içinde otururken burunlarına tuhaf bir koku gelmişti, kokuyu anlamak için içlerine çekmişler, ama buna çok da önem vermemişlerdi. Kapı altlarından sızan siyah dumanlar arkalarında çizgi filmlerdekine benzeyen canavarlar oluşturmuştu: Siyah şapkalı, elinde keskin bir hançer taşıyan bir gölge, düşmek üzere olan bir örs. Bulaşıcı intihar virüsü anlaşılabilir bir şeydi. Bakteriler kızların boğazlarına yerleşmiş, bademciklerinin üstünü kötü kokulu bir pas kaplamıştı. Kızlar halsizleşti. Pencere-lerden baktıkları dünyanın ışığı azalmış gibiydi. Gözlerini ovuşturmaları işe yaramadı. Hiç enerjileri kalmamıştı, yorgundular. Ev eşyaları anlamını yitirmişti.

Saatler artık sadece, her nedense, “zaman” diye bir şeyin gelip geçtiğini gösteren anlamsız birer plastik parçasıydı. Kızları böyle tanımlarla düşündüğümüzde, ateşler içinde yanan, zor nefes alıp veren, günden güne her şeyden ve herkesten tecrit edilmiş hayatlarını bitiren yaratıklar gibi geliyorlardı bize. Islak saçlarımızla dışarı çıkıp aynı hastalığa yakalanmayı umuyorduk, böylece onların deliliğini paylaşabilecektik.

Geceleri sokaklarda aşk yapan ya da dövüşen kedilerin tuhaf bağırırları, bize hayatın bütün varlıklar için bir o yana bir bu yana esen bir duygulanım fırtınası olduğunu ve tek gözlü bir Siyam kedisinin çektiklerinin Lisbon kızlarınınkinden farklı olmadığını ve hatta yaprak döken ağaçların bile bir şeyler hissettiğini söylüyordu. İlk kayrak kiremitin Lisbon’ların evinin çatısındaki yerinden çıkıp bahçeye düşüşünü, yumuşak toprağa saplanışını ve çatıda bıraktığı katranlı boşlukta biriken yağmur suyunu gördük. Tavan akmaya başlayınca Bay Lisbon oturma odasındaki sızıntının altına eski bir boya kutusu koydu ve kutunun içine dolan suyun gidecek Cecilia’nın odasının gece mavisi tavanının rengine dönüşmesini seyretti. (Bu rengi Cecilia, tavanının geceleyin gökyüzüne benzemesi için özellikle seçmişti ve kutu kim bilir kaç yıldır dolaptaydı.) İzleyen günlerde dolaptan çıkarılan başka kutular radyatörlerin üstlerine, şömine rafına, yemek odasındaki masaya konuldu ama çatı tamircileri hâlâ ortada yoktu. Çevredekilere göre bunun nedeni, Lisbon’ların evlerinde hiç kimseyi görmek istememeleriydi. Tavandan akan suyla kendi usullerince mücadele ettiler ya da kendi evlerinde

kendi yağmurlarıyla ıslanmayı tercih ettiler. Arada bir Mary'yi görüyorduk; dışarı çıkıp posta kutusundaki gaz faturalarını, reklam broşürlerini alıyordu; artık hiçbirine kişisel posta gelmiyordu. Mary, daima üzerinde kırmızı kalpler olan parlak yeşil ya da pembe süveterler giyyordu. Kırk yılda bir görünen Bonnie'ye daha çok işçi tulumuna benzeyen ve bizim tüylü gömlek adını taktığımız bir kıyafetle dolaşıyordu. Bu adı takmamızın nedeni gömleğin üzerindeki dikenimsi tüylerdi. "Herhalde yastığının üstüne bile su damlıyor çatıdan," dedi Vince Fusilli. Tahmin edebileceğiniz gibi tüylerin rengi beyaz değil kirli kahverengiydi; çiftliklerde üretilen, kalitesiz kaz tüylerinden. Bonnie ne zaman kapı önüne çıksa rüzgâr o kapalı yerde kalmış kötü kaz kokusunu sokağın alt ucuna kadar taşırdı. Eve girip çıkan kalmamıştı mahalleden; annelerimiz, babalarımız ve hatta Peder bile çalmıyordu kapılarını. Postacı, posta kutusuna dokunmadan Bayan Eugene'in *Aile Çemberi* dergisinin sırtıyla kaldırıyordu paslı metal kapağı.

Evin yavaş yavaş çürüyüşü iyice görünür hale gelmişti. Perdeler yıprandı, sonra bir de baktık ki perdeler camların kirinden görünmez olmuş. Kirle kaplı camlarda birkaç nokta temizlenerek gözetleme deliğine dönüştürülmüştü. Onların nasıl oluştuğunu seyretmek hoşumuza giderdi. İnce, pembe bir avuç cama yaslanıp sağa sola hareket eder ve oluşan halkanın içinde bir göz belirir, dikkatle bize bakardı. Yağmur olukları da sarmaya başlamıştı.

Bay Lisbon daima tek başına çıkıyordu sokağa, bizler de onu dikkatle izleyerek kızların durumları hakkında ipuçları yakalamaya çalışırdık. Saçları aşırı özenli

taranmış olurdu, demek ki kızlar çevrelerinde ilgilenecek başka biri kalmayınca babalarıyla uğraşıyorlardı. Yüzünde artık tıraş kesigi izleri ve minik Japon bayraklarını andıran kanlı kâğıt mendil parçaları görmüyorduk, bu da onu kızların özenle tıraş ettiklerini gösteriyordu. Bu işi Gerzek Joe'nun ağabeylerinden daha özenli yaptıkları kesindi. (Gerçi Bayan Loomis, Cecilia'nın intiharından sonra babasının elektrikli tıraş makinesi aldığını söylüyordu.) Ne olursa olsun, Bay Lisbon bizim için kızlarının hayatını yansıtan bir ayna halini aldı. Onun görünüşü kızların ruh halini anlamımıza yardım ediyordu. Onu ne kadar yorduklarını görüyorduk; sanki şiş ve kırmızı gözlerini daha da kısarak yürüyordu, herhalde kızlarının yitip gidişini görmek istemiyordu. Bir başka hareketsiz beden daha görmemek için evin içinde odadan odaya dolaşmaktan ayakkabıları aşınmıştı. Kendi hayatının da eriyip gidişini fark etmiş, yenik bir adamın adımlarıyla yürüyordu. Bayan Lisbon sabahları kocasını bir kupa dolusu kahveyle yolcu etmiyordu artık. Yine de Bay Lisbon direksiyona geçtiğinde elini otomatik bir hareketle öne uzatıyor ve bardaklıkta duran fincanı eline alıp geçen haftadan kalma soğuk kahveyi yudumluyordu. Okula geldiğinde yüzünde sahte bir gülümsemeyle, boş gözlerle, görmeden etrafına bakarak yürüyor ya da ruh halini saklamak için olsa gerek, çocuksu hareketler yapıyordu. "Kontrol zamanı!" diye bağırarak çocukları koridorda duvara mıhlaması mesele. Onları sıkıştırır ve sonra da yüzlerine donuk donuk bakarak dalar giderdi, böyle anlarda çocuklar da onu, onun yöntemine uygun bir şekilde, hokey terimleriyle uyarırdı: "Oyun!" ya da "Ceza çizgisindesiniz

Bay Lisbon.” O zaman kendine gelip çocuğu bırakır, yoluna devam ederdi. Kenny Jenkins’le gürüş tutmaya kalkışmış ve ikili uzun süre kımıldamadan kafa kafaya kalmıştı. “Tuhaftı, çok tuhaf. Nefesini duyabiliyordum ama kaçmaya çalışmadım. Sanki maçta üstüme bir yığın adam çıkmış da eziliyormuşum gibi bir his. Yine de sıkılmadım, tersine huzur vericiydi.” Kenny Jenkins durumu böyle anlatmıştı. Bazıları onun işe devam etmesini takdir ederken bazıları da kalpsiz olduğunu ileri sürdü. Yeşil takımının içinde giderek eriyerek iskelete dönüyordu; sanki ölürken Cecilia babasını da kendi yanına çekmişti. Ona baktıkça Abraham Lincoln’ü hatırlıyorduk; aynı sıskalık, aynı sakinlik, sanki dünyanın bütün acılarını taşıyormuş gibi bakan aynı acıklı gözler. Yolunun üzerinde bir musluk varsa durup birkaç yudum içip ferahlamadan geçmezdi.

Derken bir gün –kızlar okulu bırakalı altı hafta olmuştu– Bay Lisbon istifa etti. Müdürün sekreteri Dini Fleisher’dan, Bay Woodhouse’un Bay Lisbon’ı Noel tatili arifesinde ofisine çağırdığını öğrendik. Yönetim Kurulu Başkanı Bay Dick Jensen da oradaydı. Bay Woodhouse, Dini’ye misafirlere küçük buzdolabındaki *eggnog*’dan ikram etmesini rica etti. Bay Lisbon içmeden önce, “Alkollü değil, değil mi?” dedi.

Bay Woodhouse, “Noel’deyiz, unuttunuz mu?” diye cevap verdi.

Bay Dick Jensen, yaklaşan Rose Bowl futbol maçından söz etti, sonra da Bay Lisbon’a dönüp “Sen Michigan Üniversitesi’ndensin değil mi?” dedi.

Bu noktada Bay Woodhouse Dini’ye çıkmasını işaret etti ama daha o kapıya ulaşmadan Bay Lisbon

cevabını vermişti: “Evet, öyleyim. Ama bunu sana söylediğimi hatırlamıyorum Dick. Sanırım dosyayı karıştırmışsın.”

Hep birlikte güldüler, yine de pek neşeli oldukları söylenemezdi. Dini kapıyı kapadı.

7 Ocak'ta okullar başladığında öğretmen listesinde Bay Lisbon'ın adı yoktu. Teknik olarak süresiz izinli görünüyordu ama yerine gelen yeni matematik öğretmeni Bayan Kolinski tavandan sarkan gezegen maketlerini hemen indirtecek kadar kalıcı hissediyordu kendini. Tavandaki yörüngelerinden indirilen gezegenler bir köşeye atıldı: Mars, Dünya'ya dayanmış, Jüpiter nerdeyse ikiye ayrılmış, Satürn'ün halkaları zavallı Neptün'e dolanmıştı. O gün müdürün odasındaki toplantıda neler konuşulduğunu tam olarak öğrenemedik ama durum az çok belliydi: Dini Fleisher, velilerin Cecilia'nın intiharından sonra okul yönetimine şikâyetle bulunmaya başladığını söyledi. Kendi ailesini idare edemeyen bir adamın, çocuklarına öğretmenlik yapabileceğine inanmıyorlardı. Lisbon'ların evinin perişanlığı arttıkça şikâyetler de çoğalmıştı. Bay Lisbon'ın okuldaki tavrı da duruma yardımcı olmuyordu; daima aynı yeşil takımı giymesi, diğer öğretmenlerle birlikte öğretmenler odasında yemek yemekten kaçınması, erkekler korosunda yükselen rahatsız edici, tiz, kadınımsı sesi. İşine böylelikle son verildi. Bazı geceler ışıkları hiç yanmayan, ön kapısı hiç açılmayan evine döndü.

Ev tamamen ölmüştü artık. Bay Lisbon okula gidip gelirken küçük da olsa bir hayat emaresi vardı evde, kızlara hoşlarına gidecek yiyecekler getirirdi: Hindistancevizli şekerler, portakallı kurabiyeler, gökkuşağı

renginde gazozlar. O sırada kızların neler hissettiğini hâlâ tahmin edebiliyorduk, çünkü içeride neler yediklerini biliyorduk. Aç kurtlar gibi dondurmaya daldıktan sonra başlarının ağrıdığını, fazla çikolatadan karınlarının burulduğunu biliyorduk. Fakat Bay Lisbon dışarı çıkmaktan vazgeçince eve tatlı yiyecekler de girmez oldu. Kızların ne yediği bizim için artık meçhuldü. Bayan Lisbon'ın notundan sonra sütçü bir daha kapılarından geçmemişti. Kroger'ın kamyoneti de eve erzak getirmiyordu. Bayan Lisbon'ın annesi, New Mexico'da yaşayan Lema Crawford'la yaptığımız parazitli telefon konuşmasında yaşlı kadın bize o yaz hazırladığı reçellerin, marmelatların, turşuların, konservelerin çoğunu kızına yolladığını söylemişti. "Yaz" kelimesini biraz zor telaffuz etmişti, çünkü o yaz Cecilia'nın intihar ettiği yazdı ve salatalıklar, patlıcanlar, çilekler, hatta yetmiş bir yaşındaki kendisi yaşamaya devam ederken torunu ölmüştü. Bayan Lisbon'ın evinin bodrumunda çok sayıda hazır konservenin, bidon bidon içeceğin ve tabii suyun da olduğunu yine ondan öğrendik. Bütün bunlar olası bir nükleer savaş tehlikesine karşı alınmış tedbirlerdi. Bodrumda bir çeşit sığınakları vardı. Cecilia'nın ölüme atlayışı öncesi verilen partinin yapıldığı odanın arka tarafındaydı sığınak. Bay Lisbon oraya propan gazıyla çalışan küçük bir tuvalet bile kurmuştu. Ama bunlar ailenin dıştan gelebilecek tehlikelere karşı hazırlandıkları günlerde olmuştu, oysa şimdi tehlike içerideydi ve sığınak artık onların kendi elleriyle kazıp içine girdikleri bir mezardı.

Bonnie'nin eriyip gitmesi bizi çok üzüyordu ve onun için endişeleniyorduk. Tucker Amca her gün güneşin

ilk ışıklarıyla yatağına giderken kızın kapı önüne çıktığını görüyordu. Kız, nasılsa onu kimsenin göremeyeceğini, herkesin uyuduğunu düşünüyor olmalıydı. Üzerinde daima o tüylü giysi oluyordu. Bazen göğsüne bir yastık bastırarak dolaşıyordu bahçede. Patlak ucundan küçük tüyler dökülen bu yastığa, kızın ona sarılış biçiminden ötürü Tucker Amca “yastık hanım” adını takmıştı. Burnunun önünde uçuşan tüyler Bonnie’yi hapşırtıyordu. Uzun boynu incecik, yüzü solgundu; Bifralı aç çocuklar gibi sarsak adımlar atıyordu, kalça eklemleri kireçlenmişti sanki. Sadece birayla beslendiği için kendisi de bir hayli sıska olan Tucker Amca’nın Bonnie’nin kilosu hakkında anlattıklarına inanıyorlarduk. Sonuçta onun bir deri bir kemik kaldığını ileri süren Bayan Amberson değildi, epey kilolu olan Bayan Amberson’a göre herkes çok zayıftı zaten. Oysa Tucker Amca’nın gümüş üstüne turkuvaz taşlı, tokalı kemeri, ağır sıklet şampiyonluk kemeri gibi duruyordu üstünde. Neden söz ettiğini biliyordu o. Her sabah, bir eli buzdolabının üstünde garajın aralık kapısından dışarı bakıp Bonnie’nin basamaklardan aşağı inişini, kız kardeşinin ölümünden sonra sökülen korkuluğun bıraktığı çukurun yanına gidişini ve orada tespih çekip dua edişini seyrediyordu. Kolunun altında yastığı, diğer elinde tespihiyle sokakta hayat başlamadan, komşular uyanmadan aceleyle çekiyordu tespihin tanelerini.

Zayıflayışının nedeni açlık mıydı yoksa keşişler gibi kendini çile çekmeye mi adanmıştı bilmiyorduk. Huzurlu görünüyordu, Tucker Amca öyle diyordu. Doymak bilmeyen şehvet tutkunu Lux’a da; gergin dudaklı, kasıtlı Mary’ye de benzemiyordu bu açıdan. Elinde

Bakire Meryem'in lamine plastikle kaplanmış bir resmini görüp görmediğini sorduğumuzda Tucker Amca böyle bir şeyin dikkatini çekmediğini söyledi. Onu, televizyonda Charlie Chan filmlerinin oynadığı günler dışında her sabah görüyordu ama bazen filme dalıp kıza bakmayı unutuyordu.

Ne olduğunu bir türlü anlayamadığımız o tuhaf kokuyu burnuna ilk çeken de Tucker Amca oldu. Bir sabah Bonnie suyla dolu çukurun başına geldi. Kapıyı açık bırakmıştı ve Tucker Amca daha önce duymadığı bir kokunun ortalığa yayıldığını fark etti. Önce kokunun Bonnie'nin nemli, kaz tüyü dolu yastığından geldiğini sandı ama koku o içeri girdikten sonra da kaybolmadı. Bizler de uyanınca aynı kokuyu aldık. Ev dağılıp giderken, çürüyen tahtaların, yaş halıların yaydığı iç bulandırıcı kokulara bir de bu koku eklenmişti şimdi; rüyalarımızı işgal ediyordu, gidip gidip ellerimizi yıkıyorduk. Çok ağır bir kokuydu, sanki dokunulabilecek kadar yoğundu havada, adeta görünmez bir el hiç durmadan onu püskürtüyordu üstümüze. Kaynağını bulmaya çalıştık; bahçede, çöp kutularının arasında fare leşi, kuş ölüleri, bir kenarda unutulmuş gübre torbaları aradık ama bulamadık. Kokuda aynı zamanda tatlımsı bir rahiya da vardı; ölü bir şeye ait olamazdı. Koku hayatla ilgili bir şeye ait olmalıydı. David Black, ailesiyle gittiği New York seyahatinde yediği pahalı bir mantar salatasını hatırlattığını söylüyordu.

Paul Baldino'ya göre, olsa olsa tuzağa düşmüş bir kokarcanın kokusuydu. Konu hakkında bilğimiz olmadığı için ona itiraz etmedik ama aslında buna hiç kafamız yatmamıştı. Koku, kötü nefes gibiydi; içinde

peynirin, sütün, dilde oluşan pasın, çürük dişin aroması da vardı. Uzun süre kokladıktan sonra alışılan cinsten bir kötü kokuydu bu, insanın kendi ağzının kötü kokusunu sonunda duymaması gibi bir şey. Ve sonunda o koku, bizim kokumuz da oluyordu. Yıllar boyunca kadınlar ağızlarını açıp yüzlerimize o özel kokuyu üfledi; kimi zaman bir ihanet ya da ertesi gün buharlaşacak tek gecelik bir ilişkinin bizleri taşıdığı yabancı yataklara uzandığımızda dengemizi bulmaya çalışırken, karanlıkta arsızca o kötü kokuya katılmış farklı çeşnileri içimize çektik, çünkü o koku bize Lisbon'ların kendilerini eve hapsedmelerinin ardından başlayıp hiç sona ermeyen o tuhaf kokuyu hatırlatıyor, bizi geçmişe bağlıyordu. Şimdi tekrar o günlere dalıp gittiğimizde hâlâ o kokuyu alabiliyoruz. Koku bizi yataklarımızda ve yakan top oynadığımız boş arsada yakalamıştı. İhtiyar Bayan Karafilis, merdivenlerden aşağı inerken kokuyu burnuna çekince birden kendini Bursa'da etli yaprak sarması pişirirken hayal etmişti. Koku, Joe Barton'ın büyükbabasının bize askerlik fotoğraflarını gösterirken içtiği puronun kokusunu bile bastırdı. Fotoğraflardaki kombinezonlu, tombul kadınların kuzenleri olduğunu söylerdi Joe'nun büyükbabası ısrarla. Kokunun baskınlığına rağmen nefeslerimizi tutmaya çalışmamamız ya da onu daha az duymak için ağızlarımızdan nefes almamamız ne tuhaftı, tam aksine ilk birkaç günden sonra hepimiz onu anamızın sütü gibi iştahla içimize çektik.

Loşluğun koynunda uyuklayan aylar birbirini izledi: buzlarla kaplı Ocak, bitip tükenmez Şubat ve erimiş karların çamuruyla kirlenmiş Mart. O zamanlar

kış gerçekten kışlığını gösterirdi, kar durmadan yağar, sık sık tipi olurdu ve tabii okul da hava muhalefeti nedeniyle kapanırdı. Karlı sabahlarda radyoyu açıp dikkatle haberleri dinlerdik; derdimiz hava durumu değil, hangi okulların tatil edildiğini öğrenmekti. Gerçek bir heyecandı bu; liste Washtenaw, Shiawasse gibi Kızıl-derili adlarıyla başlar, sonra “W”ların Anglosakson kültürüne uygun biçimde kullanıldığı yer adlarıyla devam ederdi. Amerikalı öncülerin ruhunu hâlâ taşıyorduk genlerimizde ve sıcak bir damın altında olmanın ne demek olduğunu biliyorduk. Şimdilerde fabrikalardan esen rüzgârlar ve yeryüzünün giderek artan ısı nedeniyle kar artık eskisi gibi bastırmıyor; şimdilerde kar sadece geceleri geç vakitte şöyle bir atıştırıp gidiyor. Yorgun dünyamız bize yarım yamalak mevsimler sunuyor. Lisbon kızları zamanında neredeyse her hafta kar yağardı ve garajlara giden yollardaki karları küreyip arabalarımızdan daha yüksek kar yığınları oluştururduk bahçelerimizde. Kamyonlar durmadan tuz dökerdi yollara. Noel ışıkları asılır ve ihtiyar Wilson her yıl olduğu gibi gösterişli şovunu tekrarlardı: Neredeyse on metre boyunda bir kardan adam ve üç dev mekanik geyiğin çektiği kızağına yayılmış tombul Noel Baba. Kardan yapılmış bu eserleri görmek için her yıl bir yığın araba gelirdi sokağımıza. Fakat o yıl arabalarını sokağımızda iki kez yavaşlatıyorlardı; önce gülümseyerek elleriyle Noel Baba’yı işaret etmek için, sonra da yıkık dökük bir mahallenin sefil bekçisi gibi duran Lisbon’ların evini görmek için. Lisbon’lar Noel ışıklarını asmadığı için evleri daha da karanlık görünmeye başlamıştı artık. Hemen bitişikteki Pitzenberger’lerin

bahçesinde kardan yapılmış, kırmızı borazanlar çalan üç melek vardı. Diğer taraftaki Bates'ler karla kaplanmış çalıların arasına çok renkli, Noel çöreği biçiminde aydınlatmalar yerleştirmişti. Bay Lisbon Ocak ayında, işten ayrıldıktan bir hafta sonra nihayet ışıklandırma için dışarı çıktı. Işıkları ön taraftaki çalıların üzerine yerleştirdi ama kabloyu prize taktığında sonuç onu memnun etmedi. Arabasına giden Bay Bates'e "Arada yanıp sönen bir ışık zinciri var," dedi. "Kutuda kablo nun kırmızı uçlu olduğu yazıyor, hepsini kontrol ettim ama bir türlü nerede olduğunu bulamadım. Nefret ederim yanıp sönen ışıklardan." Belki de samimiydi ama yine de ışıklar kabloyu fişe takmayı hatırlayabildiği zamanlarda hep göz kırptı durdu.

Kızlar bütün kış gözlerden uzak kaldı. Bazen biri ya da diğeri dışarı çıkar, ağızlarından küçük buhar bulutları yükselirken soğuk bahçede kısa bir tur atıp tekrar içeri girerdi. Therese amatör radyoculuğa devam ediyordu, yolladığı mesajlar onu evinden çıkarıp sıcak güney eyaletlerine, hatta Güney Amerika'ya götürüyordu. Tim Winer kısa dalga yayınlarında onun frekansını yakalamaya çalışırdı ve bazen bunu başardığını iddia ederdi. Bir defasında onun Georgialı bir adamla, adamın köpeği hakkında konuştuğunu duymuştu. Köpek ya ameliyat olmuştu ya da eklem romatizmasına yakalanmıştı, ikisinden biri. Bir başka defasında o cinsiyetsiz, milliyetsiz ortamda başka biriyle konuşmuştu. Konuşma çizgiler ve noktalardan ibaretti, yine de onu İngilizceye çevirebildik. Şöyle bir sohbetti:

"Sen de mi?"

"Erkek kardeşim."

“Kaç yaşındaydı?”

“Yirmi bir. Yakışıklıydı. Güzel keman çalardı.”

“Nasıl yaptı?”

“Yakındaki köprüden. Akıntı hızlıydı.”

“Nasıl atlattın?”

“Asla atlatamadım.”

“Colombia nasıl bir yer?”

“Sıcak, rahat. Gel.”

“İsterdim.”

“*Bandidolar* konusunda yanılıyorsun.”

“Gitmem gerek. Annem çağırıyor.”

“Söylediğin gibi çatıyı maviye boyadım.”

“Hoşça kal.”

“Hoşça kal.”

Hepsi buydu. Bizce bu görüşmenin anlamı ortada ve Therese’in Mart sonuna kadar daha özgür bir dünyayı aradığının kanıtıydı. Bu zaman süresince bir yığın üniversiteden başvuru formu istemişti. (Bu konuda daha sonra gazetelerde pek çok yazı yazıldı.) Ayrıca kızlar hiçbir zaman alamayacakları ürünlerle ilgili kataloglar da istiyorlardı: Scott-Shruptine marka mobilya katalogları, haute-couture giyim katalogları, egzotik seyahat broşürleri. Hiçbir yere gidemeyen kızlar, hayal dünyalarında seyahate çıkıp altın yaldızlı Siyam tapınaklarını ziyaret ediyor, Japonya’da dolaşırken bonzai budayan yaşlı adamların yanından geçiyorlardı. Bu broşürlerin varlığını öğrenir öğrenmez biz de hemen onlardan edindik, kızların nerelere gitmek istediğini çok merak ediyorduk. *Uzakdoğu Maceraları, Başına Buyruk Geziler, Çin’de Yolculuk, Doğu Ekspresi*. Hepsini aldık ve sayfaları çevirirken kızlarla birlikte tozlu geçitleri aştık, sırt

çantalarını taşımalarına yardım ettik, ellerimizi onların terden ıslanmış sıcak omuzlarına koyup papaya rengi günbatımını seyrettik. Su kenarlarında kırmızı balıklara bakarak beraber çay içtik. Ne istersek onu yaptık ve bu arada gördük ki Cecilia ölmemişti; o, Kalküta'ya gelin gitmişti, yüzünde kırmızı bir tül vardı, ayak tabanlarına kına yakılmıştı. Kızlara yaklaşmamızın tek yolu bu imkânsız seyahatlerdi ve bu hayaller yakamızı asla bırakmadı, eşlerimizden çok hayallerimizle mutlu olduk. Bazılarımız broşürlerle daha özel ilişkiler kurdu, onları alıp tek başlarına odalarına çekildiler, tişörtlerinin altında taşıdılar. Başka ne yapabiliirdik ki? Kar giderek arttı, gökyüzü bir daha mavileşmeyecek gibi karardı.

Sizlere Lisbon'ların evinin içini ve kızların neler hissettiklerini tam olarak anlatabilmeyi çok isterdik. Bazen araştırmaktan bitkin düşer, sonunda kızları anlamamızı sağlayacak bir delil kırıntısı, bir Rosetta taşı bulmanın özlemini çekerdik. O hüzünlü kış boyunca pek az şey öğrendik. Onların acılarının nedenini araştırmak doktorların bize yapmamızı öğütlediği kendi kendini muayene işlemine benziyordu (o yaşı geldik artık). En özel torbacıklarımızı klinik bir tarafsızlıkla incelememiz gerekiyor ve onu parmaklarımızın arasında yoklarken anatomik özelliklerine hâlâ şaşıyoruz: Deniz üzümlelerinden küçük bir yuvada yatan iki kaplumbağa yumurtası, bu iki yumurtanın etrafında dolaşan tüpler ve onların arasındaki kıkırdak boğumları. Bu muğlak haritada, doğal olarak oluşan pıhtılar ve sarmallar arasında sonradan oluşan istilacıları bulmamız isteniyor bizden. Elle muayeneye başlamadan önce ne kadar çok yumrumuz olduğunu bilmezdik. Böylece

sırtüstü uzanıp yokluyor, sıkıyor, bırakıyor, yeniden yokluyoruz ve ölüm tohumları Tanrı'nın yarattığı karmaşamızın içinde kayboluyor.

Kızlarla da durum farklı değil. Üzüntülerini ellerimizle yoklamaya başlar başlamaz belli bir yaranın ölümcül olup olmadığını, hatta bunun bir yara olup olmadığını (bulanık suda balık avlayan doktorlarınız neticede) merak etmeye başlıyoruz. Belki de bir ağız, çünkü ağız gibi ıslak ve sıcak. Yara izi kalbin de dizin de üzerinde olabilir. Farkını bilemiyoruz. Tek yapabildiğimiz kolları, bacakları, iki çenetli gövdeyi yukarı doğru yoklamak ve hayal edilen yüze ulaşmak. Bizimle konuşuyor ama biz onu duyamıyoruz.

Her gece kızların yatak odası pencerelerini gözledik. Akşam yemeği masalarında ister istemez ailenin geleceğini konuştuk. Bay Lisbon yeni bir iş bulabilecek miydi? Ailesine nasıl bakacaktı? Kızlar hapsedilmeye daha ne kadar dayanacaktı? Bayan Karafilis bile dayanamayıp üst kata çıkarak (oysa o gün banyo günü değildi) Lisbon'ların evine baktı. Bayan Karafilis'in dış dünyayla ilgilendiği ender anlardan biriydi bu, zira onu tanıdığımızdan bu yana bodrumda ölümü beklerdi ihtiyar. Arada bir Demo Karafilis bizi langırt oynamak için bodruma indirirdi ve o zaman kalorifer borularının, kullanılmayan eşyaların, eski valizlerin arasındaki boşluktan Bayan Karafilis'in Anadolu'yu hatırlatan eşyalar, biblolar, resimlerle doldurduğu küçük odasını görürdük. Tavandaki ızgaralardan plastik üzüm salkımları sarkardı, süslü kutularda ipekböcekleri vardı, cüruf briketinden duvarların rengi yaşlı kadının eski

dünyasına ait bir gök mavisi tonundaydı. Bu duvarlara yapıştırılmış posta kartları onun hâlâ içinde yaşadığı bir başka yere ve zaman ait pencereler gibiydi: Arka planda yükselen yüce dağlar, yeşillikler arasında görünen eski Osmanlı mezarları, kırmızı kiremitli çatılar, fırından taze çıkmış ekmekler satan adamın tezgâhından yükselen dumanlar. Demo Karafilis bize büyükannesinin nesi olduğunu hiç söylemedi, onun büyük su kazanı ve hor-murdanan borularla (bizim oralarda sıklıkla su baskını da olurdu) birlikte bu bodrumda yaşamasını tuhaf da bulmuyordu. Yaşlı kadının duvardaki posta kartlarının önünde duruşu, yalayıp hep aynı noktaya bastırdığı başparmağının dokunduğu yerde bıraktığı beyazımsı iz, altın dişlerini göstererek gülümseyişi, sanki gelip ge-çeni selamlarmış gibi gülümseyerek o pastoral resimlere bakışı, tüm bunlar bizlerin hiç bilmediği bir tarih tara-fından şekillendirilip bunun hüznünü taşıdığı anlamına geliyordu. Bizi görünce, “Haydi ışığı kapatın tatlıla-rım,” dedi. Elektrik düğmesine basıp onu karanlık oda-sında tek başına, monoton bir şekilde salladığı yelpaze-lerinden biriyle baş başa bıraktık. Onları her Noel’de, Bayan Karafilis’in kocasının cenazesini kaldıran şirket gönderiyordu. (Şekerleme çubuğu gibi ince bir tahta parçasına yapıştırılmış, üzerinde küme küme bulutla-rın önünde acı çeken İsa resimleri olan ucuz kartlardan ibaretti bu yelpazeler, kartların kenarında da cenaze şir-ketinin adı ve adresi yazardı. Demo’nun büyükannesi, banyo günleri dışında, sadece yılda iki defa, televizyon-da *İstanbul Treni* filmi oynadığı zaman yukarı çıkardı. (Oğlu annesinin beline bağlı ipi yavaş yavaş çekerken Demo ve erkek kardeşleri kadını arkadan desteklerdi.)

Üst kata geldiğinde Bayan Karafilis televizyonun önündeki koltuğa heyecanlı bir genç kız edasıyla, öne doğru eğilerek oturur ve sadece on saniye süren bir görüntüyü beklerdi; trenin kalbini bıraktığı yemyeşil ağaçlarla dolu tepelerin arasından geçtiği sahneyi. İki kolunu havaya kaldırır, tren her zamanki gibi tünele girip gözden kaybolurken bir akbaba gibi haykırırdı.

İhtiyar Bayan Karafilis mahalle dedikodularıyla hiç ilgilenmezdi, aslında bunun en büyük nedeni söylenenlerin çoğunu anlayamamasıydı, anladıkları da zaten önemsiz şeylerdi. Genç bir kızken yakalandığı savaşta, Türkler tarafından öldürülmemek için bir mağaraya saklanmıştı. Bir ay boyunca zeytinden başka bir şey yememiş, tok tutsun diye zeytin çekirdeklerini bile yutmuştu. Ailesinin erkeklerinin öldürülüşüne, cesetlerin güneş altında çürümesine tanıklık etmişti ve Tommy Riggs'in babasının Lincoln'ünü çarpıp dağıtması da, Perkins'lerin yılbaşı çamının tutuşması ve çıkan yangında bir kedinin ölmesi de onun için dram değildi. Sadece Lisbon kızlarından söz edildiğinde yerinden doğrulur ve soru sormadan, ayrıntıları öğrenmeye çalışmadan onlarla telepatik bağlantı kurmaya çalışırdı. Kızlardan konuştuğumuzu duyduğu zaman önce başını kaldırır, sonra zar zor yerinden doğrulup soğuk beton zeminde bastonuna yaslanarak yürümeye başlardı. Bodrumun bir ucunda küçük bir penceresi vardı, örümcek ağlarının arasından bir parça gökyüzü görünürdü oradan. Kızların dünyasına ancak o minik aralıktan görebildiği kadarıyla, evlerinin üstündeki göğe bakarak dahil olurdu ama bu bile onun için yeterince açıklayıcıydı. Bize öyle geliyordu ki, kızlar da o da gökyüzündeki

bulutlarda gizli ve hüznü işaretler görüyorlardı ve aralarındaki yaş farkına rağmen zamandan bağımsız bir tür iletişim kuruyorlardı; sanki Bayan Karafilis kızlara Yunanca mırıltılarla tavsiyelerde bulunuyordu: “Zamanınızı yaşayarak ziyan etmeyin.” Pencere pervazı çamur ve kurumuş yapraklarla doluydu, kale yaparken kullandığımız kırık bir sandalye de önünde duruyordu. Pencereden sızan loş ışıktaki İhtiyar Bayan Karafilis’in ev elbisesi desenli kâğıt havlular kadar ince ve soluk desenli görünürdü. Ayaklarındaki terlikler bu soğuk zeminde değil, buharların yükseldiği hamamlarda giymeye uygundu. Kızların tekrar eve kapatıldığını öğrendiği gün başını kaldırdı, salladı, gülümsemedi. Galiba böyle olacağını daha önceden tahmin etmişti.

Haftada bir magnezyum sülfatlı suda yıkanırken kızlardan söz ederdi, belki de kızlarla konuşuyordu, kim bilir. Fazla yaklaşmaz, kapı deliğinden söylenenleri duymaya çalışmazdık, çünkü daha önce onun başka bir yüzyıldan kalma sarkık göğüslerini, mavi damarlı bacaklarını, çözüldüğünde şaşırtıcı bir şekilde genç kızlarınkı kadar uzun ve parlak olan saçlarını rastlantı eseri görüp utançtan yerin dibine geçmiştik. Banyoda akan suyun sesi bile yüzümüzü kızartırdı. İçeriden gelen boğuk sesiyle yıkanmasına yardım eden ve kendisi de pek genç olmayan siyahi kadına sırt ağrılarından şikâyet ederdi. Bakıcı kadın onu suya girmeye ikna eder, ikisi banyo kapısının arkasında ihtiyarlıklarıyla baş başa kalırdı. Şarkı söylerlerdi; önce siyahi kadın başlar, sonra Bayan Karafilis Yunanca bir şarkı söylerdi. Ancak şarkı bittiğinde duyardık ortalığa saçılan ve rengini tahmin edemediğimiz suların şıptısını. Yıkanma faslı

bitince başında havlusuyla solgun yüzü tekrar meydana çıkardı. Yardımcısı beline ipini bağlayıp onu tekrar aşağı indirmeye çalışırken ihtiyar kadının ciğerlerinden gelen hırıltılı sesleri işitirdik. Daima ölmek istemesine rağmen merdivenden aşağı inerken çerçevesiz gözlüklerinin arkasındaki gözleri endişeyle açılır, düşmemek için tırabzana sıkıca yapışırdı. Ona kızlarla ilgili son haberleri verdiğimizde ellerini yanaklarına götürüp “*Mana!*” diye bağıırdı. Demo, bunun “Vay anasını” gibi bir anlama geldiğini söylerdi ama işin gerçeğı pek de şaşırmışa benzemezdi Bayan Karafilis. Haftada bir arkasından baktığı pencerenin diğer tarafında, sokağın diğer tarafında dünya yaşıyordu ve İhtiyar Bayan Karafilis dünyanın yıllardır ölmekte olduğunu biliyordu.

Sonunda onu şaşırtan ölüm değil, hayatın inadı oldu. Lisbon’ların nasıl bu kadar sessiz olabildiğine şaşıyordu; neden isyan etmediklerini, neden çıldırmadıklarını anlayamıyordu. Yılbaşı ışıklarını asan Bay Lisbon’ı gördüğünde başını iki yana sallayıp homurdandı. Birinci kata monte edilen geriatrik tırabzanı bıraktı, destek almadan deniz seviyesinde birkaç adım attı ve yedi yıldır ilk kez acı çekmedi. Demo bize durumu şöyle açıkladı: “Biz Yunanlar karamsar insanlarız, intiharları anlarız. Ama intihar eden kızının ardından yılbaşı ışıkları asmak... İşte bunu anlamamız imkânsız. *Yia yia*’m Amerika’da neden herkesin sürekli mutluymuş gibi davrandığını bir türlü anlayamıyor.”

Kış, alkolizm ve umutsuzluk mevsimidir. Rusya’daki sarhoşları, Cornell Üniversitesi’ndeki intiharları bir düşünün. Sınav bunalımı yaşayan öğrencilerin kendilerini tepelik kampüste yarlardan aşağı atmaya başlaması

yüzünden okul yönetimi, gerilimi azaltmak için dönem ortasında kısa bir tatile gitme kararı vermek zorunda kalmıştı (popüler adıyla “intihar günü”nü ararken, internette “intihar yolculuğu” ve “intihar otomobili” gibi başka sonuçlar da bulduk). Cornelli gençleri de anladığımız söylenemezdi; mesela bütün hayatı önünde uzandığı halde köprü ayağından aşağı atlayan Bianca adlı genç bir kız ve üzerinde bitpazarından aldığı ceket, cebinde karanfilli sigaralarıyla karanlık bir varoluşçu olan Bill. O, Bianca gibi kendini köprüden aşağı atarak intihar etmemişti; köprü parmaklıklarına tutunarak aşağı sarkmış, kendini bırakmadan önce bir süre öylece asılı kalmıştı (köprüden atlamayı tercih edenlerin yüzde 33’ünün omuz kaslarında yırtıklar tespit edilirken kalan yüzde 67 öylece bırakıyor kendilerini aşağı). Bunlardan neden söz ettiğimize gelince; cinsellik ve içki de dahil olmak üzere pek çok alanda neredeyse sınırsız özgürlüklere sahip olan gençler arasında bile kendilerini öldürenlerin sayısı az değilken, bir de evlerine hapsedilmiş, müzik dinleyemeyen, ellerinin altında bir bong bile olmayan Lisbon kızlarını düşünün.

Daha sonra olayları değerlendirirken gazeteler “intihar paktı” sözcüklerini kullanarak, kızlardan sanki robotlarmış gibi söz etti. Basına göre onlar yaşarken bile neredeyse ölüydüler ve dolayısıyla gerçekten öldüklerinde pek bir şey değişmedi. Bayan Perl’ün gazete yazıları iki üç aylık bir dönemi anlatıyor ve acı çeken o dört bireyden “Gençlik gelecekte umudunu kesince” başlıklı bir paragrafta kısaca söz ediliyordu. Lisbon kızlarını takvimlere kara “X”ler çizen, el ele tutuşup kendilerine özgü Kara Ayinler yapan, birbirinden ayırt

edilemez karakterler gibi anlatıyordu. Satanizmle, kara büyüyle ilgili imalarda bulunuyordu. Lux'ın plaklarının yakılması ona göre çok önemli bir olaydı ve yazılarında sık sık ölümden ya da intihardan söz eden rock şarkılarından alıntılar yapıyordu. Bayan Perl yerel DJ'lerden biriyle arkadaş oldu, bir gece oturup Lux'ın arkadaşlarından edindiği bilgilere dayanarak onun en sevdiği şarkıları dinledi. Bu müthiş “araştırmadan” övünerek çıkardığı sonuç da şu oldu: Cruel Crux grubunun “Bakir İntihar” adlı şarkısını keşfetti. Şarkının koro bölümünü aşağıda alıntılادık ama ne Bayan Perl ne de biz Bayan Lisbon'ın Lux'a yaktırdığı plakların arasında bu albümün olup olmadığını öğrenebildik. Şarkının sözleri şöyleydi:

*Bakir intihar
Ne diye haykırmıştı?
Kalmanın anlamı yok
Bu kıyımın içinde
Bana ilk meyvesini verdi
Benim bakir intiharım idi*

Kızların karanlık güçlerin etkisinde olduğu iddiasıyla uyumlu bir şarkı; yekpare bir kötülükle sarılmışlardı ve bundan biz sorumlu değildik. Gerçi kızların davranışları birbirinden çok farklıydı. Lux çatı buluşmalarını sürdürürken Therese bir su bardağında floresan renkli denizatları besliyordu, koridorun diğer ucundaki Mary saatlerce el aynasına bakıyordu. Aynanın pembe, plastik çerçevesinde artistlerin soyunma odalarındakileri hatırlatan küçük lambalar vardı. Aynanın kenarındaki

düğmeye basınca hava durumu ve zaman ayarlamaları yapabiliyordu. Sabah, öğleden sonra ve akşam seçeneklerin yanında parlak güneş ve bulutlu hava gibi ayarlar da vardı. Mary saatlerce aynanın önünde oturup kendi yarattığı sahte dünyalarda yüzen suratını seyrediyordu. Güneşli ortamda gözlük takıyor, bulutlu havalarda sarınıp sarmalanıyordu. Bay Lisbon onun bazen hızla düğmeye basıp birkaç dakikada birkaç gün yaşadığını görüyordu. Arada kız kardeşlerini de yanına oturtup tavsiyelerde bulunuyordu: “Bak, görüyor musun? Bulutlu havada gözlerinin altında halkalar belirliyor. Çünkü tenlerimiz çok solgun. Güneşte... bir dakika, ayarlayayım... gördün mü, kayboldular. Bulutlu günlerde daha fazla fondöten kullanmalısın. Güneşli havalarda solgun görünüyoruz, bu nedenle biraz renge ihtiyacımız var. Ruj ve hatta göz farı mesela.”

Bayan Perl’ün araştırma ve tespitler sonucunda yazdığı yazılarda kızların neye benzediklerinin hiç önemi kalmamıştı. Kızları “gizemli” ve “yalnız” gibi basmakalıp sözcüklerle tasvir ediyordu. Hatta işi, onların Katolik Kilisesi’nin pagan yönüne yakınlık duyduklarını ileri sürmeye kadar bile vardırdı. Bunun tam olarak ne demek olduğunu anlayamadık ama pek çok kişi bunun kızların bahçelerindeki yaşlı karaağacı korumalarıyla bir bağlantısı olduğuna inandı.

Sonunda ilkbahar gelmişti. Ağaçlar tomurcuklandı. Donmuş sokaklar çatlayarak buzlarından arındı. Bay Bates her yıl yaptığı gibi asfalttaki çukurları not edip Ulaştırma Bakanlığı’na bir dilekçe gönderdi. Nisan başında Parklar Müdürlüğü mahalleye döndü. Ağaçlara sardıkları bantlar bu yıl kırmızı değil sarıydı ve

üzerlerinde şöyle yazıyordu: “Bu ağaçta Hollanda karaağaç mantarı tespit edilmiştir ve hastalığın yayılmasını engellemek için kesilecektir.” Cümlenin tamamını okuyabilmek için ağacın çevresinde üç tur atmak gerekiyordu. Lisbon’ların ön bahçesindeki karaağaç da (Belge 1) bu gruptaydı ve havanın hâlâ serin olduğu günlerden birinde, bir kamyonet dolusu adam onu kesmek üzere evin önüne geldi.

Bu işin nasıl yapıldığını biliyorduk. Önce fiberglas bir kafes içindeki bir adam ağacın tepesine yükseltildi. Ağacın kabuğunda açtığı deliğe kulağını dayayan adam (acaba ağacın giderek azalan nabzını mı dinliyordu?) incelerinden başlayarak dalları kesmeye başladılar. Aşağı düşen dalları turuncu eldivenli işçiler toplardı. Dalları titizce istifleyip aracın arkasındaki öğütme makinesine koyarlardı. Sokak talaşla dolardı; yıllar sonra bile eski moda barlara gittiğimizde yere dökülmüş talaş tozu bize daima ağaçlarımızın yok edilmesini hatırlattı. Ağacın dalları temizlenip gövdesi ortaya çıkınca adamlar başka ağaçları soymaya giderdi; bu arada dalsız gövde, çaresiz bir dilsiz gibi dikilir, sanki güdük kollarını kaldırma-ya çalışırdı ve bizler, onun ani sessizliğiyle karşılaşınca, aslında başından beri konuştuğunu anlardık. Bu idam mahkûmu halleriyle ağaçlar Baldino’ların ağaç görünümlü barbeküsünü hatırlatırdı ve Köpekbalıği lakaplı Sammy’nin kaçış tüneli projesini büyük bir öngörüyle hazırladığını anlardık. Yaptırdığı barbekü görünümlü kaçış tüneli ağaçların o zamanki görüntüsünü değil, şimdiki görüntüsünü anımsatıyordu. Gelecekte kaçması gerekirse birbirine tıpatıp benzeyen budanmış ağaç gövdelerinden birinin içine dalıp gidecekti.

Normalde insanlar kesilecek ağaçlarının yanına gelip onlarla vedalaşırdı. Bahçelerin zincirli, vinçli, testereli araçtan uzak bir köşesinde yorgun bir anne ve babayla iki ya da üç uzun saçlı gencin ve başına kurdele takılmış bir kanişin görülmesi ender rastlanan bir şey değildi. Bu ağaçlar bu insanlarındı. Köpekleri defalarca dibine işeyip işaretini bırakmıştı. Çocukları tepesinde dolanmıştı. O ağaçlar bu aileler geldiğinde onları karşılamış ve giderlerken de uğurlamaya söz vermişlerdi. Ama Parklar Müdürlüğü'nün adamlarının gelişi onların aslında bize değil, şehre ait olduklarının kanıtıydı. Onlara dilediklerini yapabilirlerdi.

Dallar kesilirken Lisbon'lar dışarı çıkmadı. Kızlar üst kat pencerelerinden yüzleri bembeyaz dışarı baktılar. Kafesteki adam nefes nefese karaağacın yemyeşil tacını sıyrıp atmaya girişti. Geçen yaz sarı yapraklar veren hastalıklı dalı kesti. Sağlıklı dalları da kesti ve zavallı ağaç Lisbon'ların ön bahçesinde yükselen gri bir sütuna dönüştü. Adamlar uzaklaşırken onun ölü mü, canlı mı olduğuna karar veremiyorduk.

İzleyen iki hafta boyunca adamların geri gelip işlerini bitirmelerini bekledik ama ancak üçüncü haftanın sonunda ortaya çıktılar. Bu defa araçtan elektrikli testereleriyle iki adam indi. Gövdeyi ölçtüler ve sonra testerelerini çalıştırdılar. O sırada Chase Buell'in evinin bodrumunda bilardo oynuyorduk ama testerelerin vızıltısı oraya bile ulaştı. Metal kalorifer boruları zangır zangır titriyordu. Yeşil çuhanın üstündeki parlak renkli toplar titreşiyordu. Elektrikli testerelerin gürültüsü dişçi gırgırı gibi uğulduyordu beyinlerimizde, hemen onları seyretmek için yukarı fırladık. Adamlar gözlerini

korumak için kocaman gözlükler takmışlardı; böyle katliamlara alışık oldukları bıkkın ve aldırılmaz tavırlarından belliydi. Homurdanan aletlerinin dönme hızını artırdılar, içlerinden biri yere tütün tükürdü. Tam ağacı devirmek üzere testerelerine abanmışlardı ki direk-siyondaki ustabaşı araçtan hızla inip öfkeyle kollarını sallamaya başladı. Lisbon kızları bahçenin diğer tarafından hücumla kalkmış askerler gibi adamlara doğru koşuyordu. Onları gören Bayan Bates, kendilerini testerelerin önüne atacaklarını sandığını söyledi. “Tam üzerlerine gidiyorlardı ve gözlerinde de vahşi bir bakış vardı.” Parklar Müdürlüğü’nün adamları ustabaşının neden hoplayıp zıpladığını henüz anlamamıştı. “Ne olduğunu göremiyordum. Kızlar aniden testeremin önünde belirdi. Tanrı’ya şükürler olsun ki zamanında fark ettim onları,” dedi biri. İki adam da testerelerini yukarı kaldırıp geriledi. Kızlar koşarak yanlarından geçti, sanki oyun oynuyorlardı. Yakalanmaktan korkar gibi dönüp arkalarına baktılar. Onlar güvenli mesafeye ulaştıklarında ortalık sessizdi, testereler susmuştu. Kızlar ağacın çevresini sarıp el ele tutuştular.

“Gidin buradan,” dedi Mary. “Bu bizim ağacımız.”

Yüzleri adamlara değil ağaca dönüktü, yanaklarını ona dayamışlardı. Therese ve Mary ayakkabılarını giymişti ama Lux ve Bonnie yalın ayaktı. Pek çoklarına göre, ağacı kurtarma kararının bir an içinde verilmiş olduğunu gösteriyordu bu. Ortalarında yükselen, hiçbir şeye doğru uzanan zavallı karaağacın gövdesine sıkı sıkı sarıldılar.

“Kızlar, kızlar lütfen,” dedi ustabaşı. “Geç kaldınız. Ağaç çoktan öldü.”

Mary, “O senin fikrin,” diye cevap verdi.

“Bakın böceklenmiş. Onu kesmezsek böcekler başka ağaçlara da yayılır.”

Therese bilgiç bir sesle, “Ağaçları kesmenin mantar hastalığını durdurduğuna dair bilimsel bir veri yok,” dedi. “Ağaç kesmekle hastalığın yayılması engellenemez. Bu ağaçlar çok yaşlı. Böceklerle başa çıkmak için evrimsel stratejileri var. Bırakın da tabiat kendi işini kendi halletsin.”

“Tabiata bırakırsak yakında hiç ağaç kalmaz.”

“Nasıl da sonunda öyle olmayacak mı?” dedi Lux.

Bonnie, “Eğer gemiler Avrupa’dan o mantarı taşımasaydı bunlar olmayacaktı,” diye sızlandı.

“Cini lambaya geri koyamazsınız kızlar, bir kere fırlamış dışarıya. Şimdi bırakın da işimizi yapalım.”

Belki de konuşmalar böyle değildi. Duyduklarımızı birbirine ekleyerek böyle bir sonuca ulaştık ama söylenenleri ancak genel hatlarıyla biliyoruz. Kızlar ağaçların kendi başlarına hastalıkla daha iyi başa çıkabileceğine ve onları hasta eden şeyin insanların hoyratlığı olduğuna inanıyordu. Ama pek çok kişi bu kurtarma çalışmasının arkasında başka şeyler yattığını düşünüyordu. O karaağaç, herkesin bildiği üzere Cecilia’nın en sevdiği ağaçtı. Yağlı budak deliklerinde hâlâ duruyor gibiydi parmak izleri. Bayan Scheer ilkbaharda onun ağacın altında uzun uzun durduğunu ve dallarından uçuşarak dökülen tohumları yakalamaya çalıştığını hatırladı. (Kendi payımıza biz de lifli kılıfları içinde uçuşan, döne döne yere inen yeşil tohumları hatırlıyoruz, yalnız bunların karaağaçlardan mı yoksa atkestanelerinden mi geldiğine emin değiliz ve hiçbirimizde

orman muhafızlarının ve gerçekçilerin pek sevdiği botanik el kitaplarından yok.) Mahallemizde pek çok kişi kızların karaağacı Cecilia'yla bağlantılandırmasını anlayışla karşıladı. Bayan Scheer, "Onların koruduğu ağaç değil, kardeşlerinin anısıydı," dedi.

Ağacın çevresinde iç içe üç halka oluşmuştu: Sarı saçlı Lisbon kızları, bunun etrafında yeşil tulumlu Parklar Müdürlüğü işçileri ve en dışta da meraklı mahalle sakinleri. Adamlar önce onları ikna etmeye çalıştı, açıklamalar yaptılar, arabayla gezdirme vaadiyle kandırmaya çalıştılar ve bunlarla sonuca varamayınca da tehdit ettiler. Bu arada ustabaşı yemek molası verdi, kızların nasılsa usanıp vazgeçeceklerini umuyordu, oysa kırk beş dakika boyunca yerlerinden kıınıldamadılar. Ustabaşı yapılabilecek son iş olarak gidip Lisbon'ların zilini çaldı ama Bay ve Bayan Lisbon herkesi şaşırtarak ona yardımcı olmayı reddettiler. Kapıya birlikte çıktılar, Bay Lisbon hiç görmediğimiz bir şekilde kolunu sevgiyle karısının omzuna atmıştı. Adam, "Bahçenizdeki karaağacı kesmek için geldik, elimizde izin belgemiz var," dedi. "Ama çocuklarınız bize engel oluyor."

"Ağacın hastalıklı olduğunu nereden biliyorsunuz?" diye sordu Bayan Lisbon.

"Bana inanın. Biz işimizi iyi biliriz. Yaprakları *sarırmıştı*. Anlıyor musunuz, sarı yaprakları vardı. O dalı çoktan kestik. Ağaç artık ölü."

"Onu ilaçlıyoruz," dedi Bay Lisbon. "Kızımız bu konuda bize bir makale okudu. Çok daha zararsız bir yöntem."

"Ve işe yaramıyor. Bakın, eğer bu ağaç burada kalırsa seneye sokakta tek bir ağaç bile olmayacak."

“Bu nasılsa gerçekleşmeyecek mi?” dedi Bay Lisbon.

“Polis çağırmak istemiyorum.”

“Polis mi?” dedi Bayan Lisbon. “Kızlarımız kendi bahçemizde duruyor. Bu ne zamandan beri suç oldu?”

Adamın söyleyecek sözü kalmamıştı, tehditlerine son verip geri döndü ve o daha diğerlerinin yanına ulaşmadan Bayan Perl’ün mavi Pontiac’ı kamyonetin yanında belirdi. Kadının yanında getirdiği fotoğrafçı çoktan deklanşörüne basmaya başlamıştı, sonradan gazetede göreceğimiz fotoğrafları çekiyordu. Kızlar ağacı kuşatalı henüz bir saat bile olmamıştı ama Bayan Perl, Weegee gibi bir anda sokağımızda belirivermişti, acaba ona kim haber vermişti olanları? Pek çok kişi bunu bizzat kızların yaptığına inandı, ama elimizde hiç kanıt yok. Fotoğrafçı durmaksızın çalışırken usta-başı adamlarına araca binmelerini söyledi. Ertesi gün gazetede kısa bir haber ve kızları ağaca sarılmış halde gösteren bir fotoğraf yayımlandı (Belge 8). Fotoğrafta ağaca tapınan bir grup Kelt rahibini andırıyorlardı. Ağacın gövdesinin onların yana yatmış başlarının altı metre üstüne uzandığı fotoğraftan anlaşılmıyordu.

“Geçen yaz intihar ederek herkesin ilgisinin bu ulusal meseleye odaklanmasına neden olan Doğu Yakası sakini Cecilia Lisbon adlı genç kızın dört kardeşi, Cecilia’nın büyük bir sevgiyle bağlı olduğu karaağacın kesilmesini engellemek için Çarşamba günü kendilerini elektrikli testerelerin önüne attı. Ağaca geçen yıl Hollanda karaağaç mantarı hastalığının bulaştığı tespit edilmiş ve bu bahar kesilmesine karar verilmişti.” Bayan Perl’ün, kızların bu hareketini Cecilia’nın anısıyla bağdaştırdığı yazının ilk cümlesinden anlaşıyordu ve

Cecilia'nın günlüğünü okuduğumuzda biz de bu görüşe katıldık. Ancak yıllar sonra kendisiyle görüştüğümüzde Bay Lisbon bunu inkâr etti. "Ağaçları seven Therese'di. Onlarla ilgili her şeyi bilirdi. Bütün çeşitlerini, kök derinliklerini. Dürüst olmak gerekirse Cecilia'nın bitki-lerle fazlaca bir ilgisi olduğunu söyleyemem."

Parklar Müdürlüğü aracının gidişinden sonra kızlar ellerini bıraktı ve yan bahçelerdeki seyircilere bakmadan uyuşmuş kollarını ovalayarak içeri girdiler. Chase Buell, kapı ağzında Mary'nin şöyle dediğini duymuştu: "Geri geleceklerdir." Çevresinde en az on kişiyle olayı baştan sona izleyen Bay Parks, kızların sıkı destekçisiydi. "Adamlar çekip gidince içimden alkışlamak geldi."

Ağaç kısa bir süre daha yaşadı. Parklar Müdürlüğü'nün işçileri mahalledeki kesilecek diğer ağaçlara öncelik verdi, kızlardan başka hiç kimse onlara itiraz edecek kadar cesur ya da yanlış bilgilendirilmiş değildi. Buell ailesinin bir dalından araba lastiği sallanan karaağacı çatırtılarla yere yıkıldı; Fusilis'lerinki biz okuldayken yok oldu, Shalaan'larıinki de öyle. Parklar Müdürlüğü görevlileri çok geçmeden başka mahallelerde işbaşı yaptı, onları artık göremesek de elektrikli testerelerinin homurtuları bize de, kızlara da varlıklarını daima hatırlattı.

Beyzbol sezonu başladı ve kendimizi yeşil sahalar-da kaybettik. Eskiden Bay Lisbon'ın, kızları maçlara getirdiği olurdu; sıralara oturup herkes gibi tezahürat yaparlardı. Mary sık sık amigo kızlarla konuşurdu. "O da amigo kız olmak istiyordu ama annesi izin vermiyordu," dedi Kristi McCulchan. "Ona bazı tezahüratları öğrettim, doğrusu çok başarılıydı." Bundan kuşkumuz

yoktu. Sarsak amigo kızlar yerine Lisbon kardeşleri izlerdik hep. Heyecanlı anlarda dudaklarını ısırır, yumruklarını sallarlardı. Oturup kalkar, top, dış alan savunma oyuncusunun eldiveniyle buluştuğunda bağırarak yerlerinden fırlarlardı. İntihar ettikleri yıl kızlar tek bir maça bile gelmedi; işin doğrusu, böyle bir beklentimiz de yoktu. Seyircilerin arasında onların heyecanlı yüzlerini aramaktan ve sıraların altında dolaşıp alttan bacaklarını görebilme arzumuzdan zamanla vazgeçtik.

Hâlâ onları düşünüp onlar için endişeleniyorduk ama bizden giderek uzaklaşıyorlardı. Geçmişin değerli anlarının zihnimizdeki fotoğrafları, en özel anlarımızda, insan bedeniymiş gibi uç uca eklediğimiz iki yastığa yapıştığımızda bizlere eşlik eden o değerli görüntüler (mayolu halleri, bir çim sulama fıskiyesinin üstünden atlayışları, şiddetli basınçla dev bir yılan gibi kıvrılan hortumun önünden kaçışları) solmaya başlamıştı. Beynimizin derinliklerinde onların seslerini eskisi gibi net duyamıyorduk. Jacobsen's'ten satın aldığımız ve eski ekmek kutusunda sakladığımız yasemin sabunu bile bozulup ıslak kibrit kutusu gibi kokmaya başlamıştı. Aynı zamanda kızların bu silikleşmesinin tam olarak farkında da değildik; sabahları gerinerek uyanıp yataklarımızdan kalkıyor, pencere önünde gözlerimizi ovuşturuyorduk ve sokağın karşısındaki çürümekte olan evi de, kızları bizden saklayan yosun tutmuş pencereleri de ancak o zaman hatırlıyorduk. Gerçek şuydu: Lisbon kızlarını unutmaya başlıyorduk ve başka hiçbir şey hatırlayamıyorduk.

Gözlerinin rengi, saçları, gamzeleri, bacaklarındaki böcek ısırığı izleri... hepsi solup gidiyordu.

Gülümseyişlerini görmeyeli o kadar uzun zaman olmuştu ki çapraşık dişleri de çıkıp gitmişti zihnimizden. Bir gün Chase Buell, “Artık hepsi birer anı,” dedi. “Onları kaybettiğimizi kabullenmeliyiz.” Bu sözleri duyar duymaz kendi söylediklerine isyan etti, biz de öyle. Adeta kızların yok oluşunu engellemek üzere elimizde onlara ait ne varsa, tuhaf küratörlüğümüz sırasında neler bulduysak hepsini tekrar ortaya çıkardık: Cecilia’nın spor ayakkabıları, Therese’in mikroskopu, içinde pamuk üstünde Mary’nin bir tutam sarı saçının olduğu mücevher kutusu, Cecilia’nın plastik kaplı Bakire Meryem resminin fotokopisi, Lux’ın askısız bluzlarından biri. Her şeyi Joe Larson’ların garajının ortasına yığıp daha iyi görebilmek için otomatik kapıyı araladık. Güneş batmıştı, gökyüzü kararıyordu. Parklar Müdürlüğü işçilerinin gidişiyle sessizleşen sokağımız yeniden bize aitti. Aylardır ilk kez Lisbon’ların evinde bir ışık yandı ve sonra göz kırpar gibi yanıp söndü birkaç defa. Hemen onun yanındaki odada da aynı şey oldu. Bu sanki bir cevaptı. Sokak lambalarının solgun ışığında havada dönen halkayı önce fark etmedik, oysa çok iyi bildiğimiz bir şeydi. Sonra anladık, çılgın ama anlamsız istila başlamıştı, mayıs sinekleri geri gelmişti.

Bir yıl daha geçmişti ve hâlâ hiçbir şey bilmiyorduk. Kızlardan biri eksilmiş, sayıları dörde inmişti ve şimdi hepsi ölü ya da diri birer gölgeydi. Ayaklarımızın dibindeki eşyaları bile onların varlıklarını kanıtlamıyordu ve o anda yığının ortasındaki sarı yaldız saplı plastik çanta son derecede anonim görünüyordu. Kızlardan herhangi birine ait olabilirdi ya da bambaşka bir kıza. Bir zamanlar yanlarından geçerken saçlarını

yıkadıkları farklı şampuanların kokularını içimize çekdik; limonlu, yeşil elmalı, lavantalı... Şimdi o kokuları hiç bilmiyor gibiydik.

Kızlara daha ne kadar sadık kalabilirdik? Onların anısını daha ne kadar saf halde saklayabilecektik? Artık onları tanımadığımızı düşünüyorduk, yeni alışkanlıkları bizi şaşırtıyordu –açılan bir pencereden dışarı atılan buruşuk bir kâğıt havlu parçası mesela– ve başlıyorduk kendimizi sorgulamaya; yoksa onları hiç mi tanımamıştık; onca dikkatli ve derin araştırma sonucu bulduklarımız hayaletlerin parmak izleri miydi? Tılsımlı nesneler işe yaramıyordu. Lux'ın ekose eteğine dokunduğumuzda hatırladığımız tek şey, onun sınıfta otururken sıkıntıyla eteğindeki çengelliğneyle oynayışı ve bu arada kımıldadıkça birkaç saniyeliğine görünen bacakları ve bizim eteğin iki parça halinde yere düşmesini heyecanla bekleyişimizdi. Bu bekleyişimiz hep boşuna olmuştu... Eteği iyice hissedebilmek için parmak aralarımızda ovaladık. Hayır, hepsi buydu. Hayalimizin projeksiyonu bize sadece beyaz boşluklar gösteriyordu.

Kızlar bizimle ilişkiye geçmese onları tamamen kaybedebilirdik. Tam onlara asla bir daha ulaşamayacağımızı düşünüp umudumuzu yitirmeye başladığımızda Meryem Ana'nın plastik kaplı resmi tekrar ortaya çıktı, hem de sayısı bu defa birden fazlaydı. Bay Hutch birini arabasının sileceğine iştirilmiş olarak buldu ve neye işaret ettiğini hiç düşünmeden buruşturup küllüğe attı. Ralph Hutch daha sonra bu resmi sigara izmaritlerinin arasından bir kısmı yanmış olarak bulup çıkardı. Elimize geçtiğinde üstünde üç delik vardı. Yine de bunun

Cecilia'nın banyo küvetinde ellerinin arasında tuttuğu resmin aynısı olduğu belliydi. Arkasına baktığımızda yine aynı telefon numarasını bulduk: 555-Mary.

Bakire Meryem resmini bulan sadece Hutch değildi. Bayan Hessen, güllerinin arasından çıkardı bir başkasını, onu da dikenler delmişti. Joey Thompson bisikletle gezerken tekerleklerden tuhaf bir ses geldiğini duyunca eğilip baktı ve tellerin arasına yapıştırılmış Meryem Ana resmini gördü. Son olarak Tim Winer çalışma odasının penceresine dışardan yapıştırılmış resimle göz göze geldi. Oraya konulalı biraz zaman geçtiğini sanıyordu, çünkü rutubetten Kutsal Bakire'nin yüzü hafiften kangren olmuş gibi görünüyordu. Bu ufak tefek değişikliklerin dışında resimler birbirinin aynıydı. Kutsal Bakire'nin üzerinde mavi bir elbise vardı, elbisenin yakası kelebek biçiminde ve altın yaldızlıydı. Başında bir imparatorluk tacı vardı ve belinden bir tespih sallanıyordu. Meryem Anamızın yüzünde lityum kullananlarınkine benzeyen huzur dolu bir gülüş vardı. Hiç kimse kızları bu küçük kartları oraya buraya koyarken görmemişti ve bunu neden yaptıklarını da bilen yoktu. Yıllar geçmesine rağmen şimdi bile olanları düşündüğümüzde, yeni bir resim haberini aldığımızda içimizi saran o heyecanı tekrar hissederiz. Resimler aracılığıyla ne olduğunu anlamadığımız bir şeyi anlatmaya çalışıyorlardı. Üzerlerindeki delikler, rutubet lekeleri ve yanıklar resimlere antika eser havası veriyordu. Tim Winer günlüğüne şöyle yazmıştı: "Pompei'de küllerin altında kalmış zavallı bir genç kızın halhalını bulup çıkarmak gibi bir şey. Onu az önce bileğine takmıştı, mücevherlerin pırıltısını hayranlıkla seyrediyordu ama

birden yanardağdan fışkıran lavlarla mücevherlerin rengi kızıla döndü.” (Winer, Mary Renault kitaplarına bayılırdı.)

Bakire Meryem kartları dışında kızların bize başka şekillerde işaretler yolladığından da emindik. Lux’ın Çin feneri, Mayıs ayında Mors alfabesiyle anlaşılmasın sinyaller göndermeye başladı. Gece olup da ortalık kararınca fener yanıyor ve içindeki ampulün sihirli ışığı duvarlara esrarengiz şekiller yansıtmaya başlıyordu. Bunların bir mesaj olduğunu düşünüyorduk ve dürbünümüz haklılığımızı ortaya koydu, lakin mesajlar Çinceydi. Fenerin yanıp sönüşü daha anlamlıydı; üç kısa iki uzun, sonra iki uzun üç kısa. Arkasından tepedeki lamba yanıyor ve oda müze sergisi gibi gözlerimizin önünde beliriyordu. Müzedeki turumuzu yaparken kadife kordonlara gereken saygıyı gösterdik, yirminci yüzyıl sonu mobilyalarını seyrettik; Sears’tan alınmış karyola başı ve ona uygun abajur; Lux’ın duvara astığı, düz kenarlı siyah şapka takmış Navajo kemerli Billy Jack posterini aydınlatan Therese’in *APOLLO 11* lambası. Lux ve Therese’in otuz saniyelik gösterisinin sonunda oda karardı. Sonra sıra Bonnie ve Mary’nin odasının ışıklarına geldi. Pencerelerden gelip geçen gölgeler yoktu, aydınlanmalar da kızların alışkanlıklarıyla bağdaşmıyordu. Kızların ışıkları bilemediğimiz nedenlerle bir yanıp bir sönüyordu.

Her gece şifreyi çözmeye çalışıyorduk. Tim Winer eline kalemini alıp her şeyi kaydetti ama kızlardan gelen işaretlerin bilinen iletişim kurma yöntemlerinden olmadığını her nasılsa biliyorduk. Bazı geceler bu ışıklı işaretlere öylesine dalar giderdik ki kendimizden geçip

nerede olduğumuzu, ne yaptığımızı unuttuk. Öyle anlarda beynimizin içini aydınlatan şey sadece Lux'ın Çin feneri olurdu.

Cecilia'nın karanlık odasındaki ışıkları fark etmemiz bayağı zaman aldı. Evin iki yanındaki yanıp sönen ışıklar nedeniyle onun aşağı atladığı penceredeki kırmızı beyaz minik pırıltıları gözden kaçırmıştık. Bunları gördüğümüzde ne olduklarına hemen karar veremedik. Bazıları gizli bir tören için kullanılan tütsüler olduğunu söyledi, bazıları da sigara ateşi olduğunu. Sigara teorisini kısa zamanda bir kenara itildi, çünkü son olarak on altı parlama saymıştık. Biraz daha kafa yorduktan sonra en azından bir parça anladık olanları: Kızlar ölen kardeşleri için bir tür sunak yapmışlardı. Kiliseye gidenler ışıklı karanlık pencerenin göl kenarındaki Aziz Paul Kilisesi'ndeki Grotto'yu hatırlattığını söyledi. Yalnız yan yana dizilmiş, boyutları ve önemleri simgeledikleri ruhlar gibi birbirinin aynı olan düzenli adak mumu sıraları yerine kızlar göz yanıltıcı bir işaret ışığı gösterisi yaratmışlardı. Akşam yemeklerinde süs olarak sofraya konan mum artıklarını birbirine sarıp bağlayarak tek bir mum oluşturmuşlardı. Cecilia'nın bir sanat fuarından satın aldığı el yapımı mumdan on tane küçük meşale yapmışlardı. Bayan Lisbon'ın elektrik kesilmesine tedbir olarak dolapta sakladığı altı tane kısa mum da yanıyordu. Mary'nin rujularından üçü de bu işte kullanılıyordu ve şaşırtıcı güzellikte bir ışık veriyorlardı. Pencere pervazında, elbise askılarına tutturulmuş fincanlarda, kesilmiş karton süt kutularında, eski saksılarda mumlar yanıyordu. Geceleri alevleri kontrol etmek Bonnie'nin göreviydi. Sönmeye yüz tutanların

fitillerini düzelterip onları yeniden alevlendiren Bonnie'ydi. Onlara sanki kendi ruhunun ateşiymiş gibi özen gösteriyordu, sanki mumların sonu kendi sonu olacaktı; alevler söner gibi oluyor, ama her nereden geldiği bilinmeyen bir oksijenle yeniden kuvvetleniyordu.

Mumlar, Tanrı'nın yanında bize de yalvarıyordu. Çin feneri asla çözülemeyecek şifrelerle bizden yardım istiyordu. Oda lambası bize Lisbon'ların evinin bakımsızlığını ve kız arkadaşına tecavüz edenlerden intikamını, yeminini bozarak karate hamleleriyle alan Billy Jack'i gösteriyordu. Kızların işaretlerini bizden başka alan yoktu. Geceleri gözlerimizi kapadığımızda bile yanıp sönen ışıklar görüyorduk, rüyalarımız ateşböcekleriyle doluydu. Onlara cevap verememek o işaretlere daha da büyük bir önem kazandırıyordu. Her gece gösteriyi izledik, hep az sonra sonuca varacakmış gibi bir his içindeydik. Bir gece Joe Larson kendi odasının ışığını yakıp söndürerek onlara cevap vermeye çalışınca Lisbon'ların evi kararıverdi, azarlanmış gibi hissettik.

İlk mektup 7 Mayıs'ta geldi. Diğer postayla birlikte Chase Buell'in posta kutusuna atılmıştı. Chase onu bir yığın başka zarfın arasında buldu. Üzerinde pul ya da adres yoktu. İçinden çıkan mektuba bakar bakmaz Lux'ın çok sevdiği mor kalemiyle yazılmış yazıyı gördük:

Sevgili dost (her kimsen),
Trip'e onu unuttuğumu söyle.
O, pisliğin teki.

İmza: Bilin bakalım kim?

Hepsi buydu. Birkaç hafta içinde başka mektuplar da geldi; geceleri posta kutularımıza atılan bu zarflardan daima farklı ruh halleri çıkıyordu. Karanlıkta dışarı çıkıp evlerimize kadar gizlice gelmeleri bizi heyecanlandırdı ve bir süre geceleri uyumadan onları görmek için nöbet tuttuk, ama hep uyuyakalıyorduk ve sabahları uyandığımızda posta kutusunda peri masallarında olduğu gibi bir başka zarf oluyordu. Mektup sayısı sekize ulaşmıştı. Hepsini Lux yazmıyordu, kısa ve imzasızdılar. Biri şöyleydi: “Bizi hatırlıyor musunuz?” Bir başkası: “Aşağılıklarla işimiz yok artık.” Bir başkası daha: “Işıklarımıza dikkat edin.” En uzununu şuydu: “Bu karanlıkta mutlaka bir aydınlık olacak. Bize yardım eder misiniz?”

Gündüzleri Lisbon’ların evi boş gibi dururdu. Ailenin kapı önüne haftada bir koyduğu çöp (bunu da gece yarısı yapıyor olmalıydılar, çünkü çöp kutusunu çıkardıklarını Tucker Amca bile görmüyordu) bile hayattan vazgeçmeyi yansıtıyordu. İster et, ister pilav olsun, yedikleri hep konserveydi. Geceleri ışıklar sinyal yollamaya başladığında kızlarla iletişim kurabilme yollarını bulabilmek için deliler gibi kafa patlattık. Tom Faheem ucuna mektup takacağı bir uçurtmayı Lisbon’ların evine doğru uçurmayı önerdi, teklifi oya sunulup lojistik nedenlerle reddedildi. Küçük Johnny Buell, “Mektubu taş a sarıp içeri atalım,” dedi. Cam kırılırsa Bayan Lisbon her şeyi anlayabilirdi, buna da “Hayır,” cevabı çıktı. Sonunda en basit olanda karar kıldık, yine de bu kararı vermek bir haftamızı aldı.

Onlara telefon ettik.

Larson’ların güneşten solmuş telefon rehberinde Licker ve Little arasında Ronald A. Lisbon adını

bulduk. Sağ taraftaki sayfanın ortalarında bir yerdedi, yanında hiçbir sembol, işaret yoktu. (Kederin işareti ne olabilirdi acaba?) Uzunca bir süre önümüzdeki rehber baktık. Sonra üç kişinin işaretparmağı aynı anda harekete geçti ve numarayı çevirdik.

Bay Lisbon cevap verene kadar telefon on bir defa çaldı. Yorgun ama gergin bir sesle, “Bugün neler anlatacaksın?” dedi. Ahizeyi elimizle kapatıp hiç ses çıkarmadık.

“Bekliyorum. Bugün bütün anlattıklarını sabırla dinleyeceğim.”

Hatta başka bir klik sesi duyuldu, sanki karanlık koridora açılan bir kapının sesiydi bu.

“Bak, neden bize rahat vermiyorsun?” diye homurdandı Bay Lisbon.

Bir sessizlik oldu. Sık alınan nefesler elektronik uzamda birbirine karışıyordu. Sonra Bay Lisbon kendisinin benzemeyen tiz bir sesle konuşmaya başladı... Telefonu Bayan Lisbon almıştı.

“Bizi rahat bırakın,” diye bağırıp ahizeyi gürültüyle kapattı.

Biz kapatmadık. Beş saniye sonra heyecanlı bir soluk duyduk karşı tarafta, umduğumuz gibi olmuştu, hat kesilmemişti. O meçhul varlık beklemişti.

Tedirgin bir sesle, “Merhaba,” dedik. Kısa bir sessizlikten sonra çok zayıf, sıkıntılı bir sestten karşılık aldık: “Merhaba.”

Uzun süredir Lisbon kızlarının konuştuğunu duymamıştık ve duyduğumuz ses anılarımızda bir tazelenme yaratmamıştı. Belki de fısıltıyla konuştuğundan tanıyamamıştık, ses neredeyse duyulmazdı, adeta kuyuya

düşmüş bir çocuğun seslenişiydi. Kızlardan hangisi olduğunu bilmiyorduk. Bunun bir önemi de yoktu. O sırada telefon hatlarındaki yoğunluktan olacak, araya başkaları karıştı. Adamın biri sanki suyun altından gelen bir sesle bir kadınla konuşuyordu. Konuşmanın tamamını duyamadık (“Belki bir salata diyordum.”... “Salata mı? Senin bu salataların beni öldürecek.”) ama sonra hat birden rahatladı ve vızıltılı bir aranın ardından az önceki ses biraz daha kuvvetli bir şekilde, “Kahretsin... Sonra görüşürüz,” deyip telefonu kapattı.

Ertesi gün aynı saatte yine aradık, bu defa telefona ilk çalışında cevap verildi. Güvenlik için azıcık bekledik ve bir gece önce kararlaştırdığımız planı uygulamaya koyduk. Ahizeyi Bay Larson’ın hoparlörlerinden birine tutarak duygularımızı aktaracağına inandığımız şarkıyı kızlara dinlettik. Şu anda o şarkının adını hatırlayamıyoruz, dönemin bütün albümlerini taradık ama bir türlü bulamadık. Yine de o anki duygularımız hâlâ canlı. Şarkı eski günlerden, uzun gecelerden, zorluklardan, telefon kulübesinin yanında bekleyen ve telefonun çalmasını uman bir adamdan, yağmurdan ve gökkuşağından söz ediyordu. Arkada genellikle gitar çalıyordu, arada küçük bir çello solosu da vardı galiba. Şarkıyı ahizeye çaldık, Chase Buell onlara numaramızı verdi ve telefonu kapattık.

Ertesi gün yine aynı saatte bu defa bizim telefonumuz çaldı. Hemen cevap verdik, biraz karmaşadan sonra (telefon yere düştü) plak üzerinde ilerleyen bir iğnenin hışırtısını duyduk, sonra şarkı başladı. Çizik plaktaki ses Gilbert O’Sullivan’ındı. O şarkıyı belki siz de hatırlarsınız, genç bir adamın yaşadığı talihsizlikleri

anlatan bir halk ezgisidir (gencin ailesi ölür, nişanlısıyla ayrılır). Her satırda acı ve keder artar. Bu şarkı Bayan Eugene'in de favorilerindendi, yemek pişirirken hep bunu mırıldanırdı. Şarkı bize çok fazla bir şey söylemiyordu, henüz anlatılanları algılayacak yaşta değildik; yine de önemliydi, onu bize Lisbon kızları çalıyordu. Gilbert O'Sullivan'ın meleşimsi sesi de kız gibi çıkıyordu zaten. Sözler, kızların günlüklerine yazıp kulaklarımıza fısıldadığı şeyler olabilirdi. Duyduğumuz gerçekte onların sesi değildi ama hayallerimizdeki görüntüleri birden kuvvetlenip canlandı. Onları hissedebiliyorduk, tozlu plakta ilerleyen iğnenin yanındaydılar, siyah ahizeyi onların elleri pikabın üstünde tutuyordu, yakalanmamak için çok kısık sesle çalıyorlardı müziği. Şarkı bitince iğne, merkezdeki küçük halkada kayıp hep aynı sesi çıkarmaya başlıyordu: Tık, tık, tık... Bu da aynı anı defalarca yaşamak gibiydi. Joe Larson bu arada cevap şarkımızı hazırlamış olurdu ve biz de onlara bizimkini çalardık. Sonra onlar bir tane daha çalardı ve akşam böyle devam ederdi. Şarkıların çoğunu unuttuk ama o müzikal değiş tokuşa ait bazı başlıklar hâlâ aklımızda. Demo Karafilis, *Tea for the Tillerman* albümünün kapağının arkasına bazı şarkıların adını kurşunkalemle yazmıştı. Şu şarkıları kaydetmişti:

Lisbon Kızları	"Alone Again, Naturally"
	Gilbert O'Sullivan
Biz	"You've Got a Friend"
	James Taylor
Lisbon Kızları	"Where Do the Children Play?"
	Cat Stevens

Biz	“Dear Prudence”
	The Beatles
Lisbon Kızları	“Candle in the Wind”
	Elton John
Biz	“Wild Horses”
	The Rolling Stones
Lisbon Kızları	“At Seventeen”
	Janice Ian
Biz	“Time in a Bottle”
	Jim Croce
Lisbon Kızları	“So Far Away”
	Carole King

Tabii sıralamadan emin değiliz. Demo Karafilis şarkı adlarını öylesine yazıvermişti. Yine de listeye bakınca müzikle kurduğumuz iletişimin anlaşılır bir dili olduğu görülebiliyor. Lux, hard-rock albümlerini yakmak zorunda kaldığı için kızların çaldıkları, daha hafif ve folk müzik tarzı parçalardı. Keskin ve hüznü sesler, eşitlik ve adaletten dem vururdu. Arada bir country müziğin country müzik gibi olduğu dönemleri hatırlatan keman sesleri duyulurdu. Şarkıcıların ciltleri bozuktu, çizme giyerlerdi. Şarkıları gizli acılarla doluydu. Yapış yapış ahizeyi elden ele geçirip kulaklarımızı kızların göğsüne dayarmışçasına bir duygu içinde onu kulağımıza bastırıp bateri seslerini ta içimizde duyardık. Bazen şarkılara eşlik ettiklerini duyar gibi oluyorduk bu da birlikte konsere gitmek gibi bir şeydi. Bizim çaldıklarımız genelde hep aşk şarkılarıydı, işi biraz daha özelleştirmenin peşindeydik, onlarsa daha genel konulardakileri tercih ediyordu. (Eğilip kokularını içimize çektik, bize

bunun manolyalardan geldiğini söylediler.) Bir zaman geçince bizim şarkılar kederli ve aşırı duygusal oldu. Bu galiba kızlar bize “So Far Away”i çaldıktan sonra başladı. Biz de hemen “Bridge over Troubled Water”ı sunduk cevap olarak, sanki avuçlarımızda onların bileklerini tutuyorduk. Kızlara, onlar için hissettiklerimizi, onlara ne kadar çok yardım etmek istediğimizi bu şarkı tam olarak ifade ediyordu. Bitince cevaplarını bekledik, pikapları çalıştı ve o şarkı başladı. Bugün bile alışveriş merkezlerinde fonda o çaldığında olduğumuz yerde kalakalıp geçmiş günlerin hayallerine dalarız.

*Hey, hiç denedin mi?
Gerçekten geçmeyi öte yana
Belki sana göre sallanıyorum gökkuşağında
Ama emin ol yine de biliyorum*

*Rüyalar uyuyanlar içindir
Hayatsa bizim kendi ellerimizde
Ve eğer merak ediyorsan bu şarkı nereye gidiyor diye
Seninle olmak istediğimi söylüyor, anlasana işte*

Hat kesildi. (Hiçbir uyarıda bulunmadan kızlar kollarını boyunlarımıza dolamış, kulaklarımıza içlerinden geçenleri itiraf etmiş ve odadan çıkıp gitmişlerdi.) Birkaç dakika kımıldamadan durduk ve telefondaki parazitli sesi dinledik. Sonra ahizeden öfkeli bir bip bip yükseldi, arkasından makineye kaydedilmiş mekanik bir ses bize telefonu kapatmamızı söyledi.

Kızların da bizi sevebileceğini hiç düşünmemiştik. Bu düşünceden başımız döndü, Larson’ın evinin köpek

deodorantı ve alttan alta gerçekten köpek kokan halılarına uzandık. Uzunca bir süre kimse konuşmadı. Ama sonra yavaş yavaş birbirimizle aklımızdan geçenleri paylaştık; her şeye bambaşka bir ışığın aydınlığında bakıyorduk. Kızlar bizi geçen yıl verdikleri partiye davet etmemişler miydi? Adlarımızı ve adreslerimizi bilmiyorlar mıydı? Kirli camlarda gözetleme delikleri açıp bize bakan onlar değil miydi? Kendimizden geçip el ele tutuşarak gözlerimiz kapalı gülümsedik. Pikapta Garfunkel tiz notalara geçti ve o anda Cecilia'yı düşünmedik. Bizim düşündüğümüz Mary, Bonnie, Lux ve Therese'ti. Onlar yaşıyordu, ama hayatın içinde sıkışıp kalmışlardı, bizimle şu ana kadar konuşamamışlardı ve şimdi bile bunu ancak gizli saklı, dolaylı bir şekilde yapabiliyorlardı. Okuldaki son aylarını düşündük, yeni şeyler hatırladık. Bir gün Lux matematik kitabını evde unutmuş ve Tom Faheem'le aynı kitabı paylaşmıştı. Başları önlerinde sayfalara bakarken Lux kitabın kenarına, "Buradan kurtulmak istiyorum," yazmıştı. Bu isteğin ne kadarı gerçekleşebildi? Geri dönüp düşününce kızların aslında bizimle daima konuşmak istediklerini, yardımımızı beklediklerini ama bizim onları anlamadığımızı keşfettik. Onlara o kadar yakından, o kadar dikkatle bakmıştık ki işin aslını göremez olmuştuk. Başka kimden medet umacaklardı? Herhalde anne ve babalarından değil. Komşularından da. Onlar kendi evlerinde birer köleydi, dışarıdaysa birer cüzzamlı. Bu yüzden dünyaya sırtlarını dönmüş, ondan saklanmışlardı, onları kurtaracak birini bekliyorlardı.

Daha sonraki günlerde aramalarımız sonuçsuz kaldı. Telefon umutsuzca çaldı. Kızların, yastıkların

altında saklanmış cihazı deli gibi arayışlarını düşündük. Onlara ulaşamayacağımızı anlayınca *The Best of Bread* albümünü alıp “Make It With You” şarkısını defalarca çaldık. Tünel kazmaktan söz ettik, Larson’ların bodrum katından kazmaya başlayacak, sokağın karşı tarafına kadar ulaşan bir tünel yapacaktık. Çıkan toprağı *The Great Escape* filmindeki gibi ceplerimize doldurup dışarıda dolaşırken yere bırakabilirdik. Hayallerimize öylesine dalmıştık ki kazmak istediğimiz tünelin zaten var olduğunu unuttuk: sağanak kanalları. Ancak kanalları kontrol edince su dolu olduklarını gördük: O yıl çok yağmur yağmıştı, göl suları kabarmıştı. Ama fark etmezdi, Bay Buell’in uzatmalı merdivenini kullanarak kızların pencerelerine ulaşabilirdik. “Kız kaçırmak gibi,” dedi Eugie Kent ve birden hepimiz hayallere daldık. Sanki hep birlikte trende bir gece yolculuğu yapıyorduk, trenimiz ay ışığının altında, mavimsi buğday tarlalarının arasında hızla ilerliyordu. Bir sürü şey hayal ettik ama kızlardan işaret beklemekten başka ne yapabilirdik?

Bunların hiçbiri; karşılıklı çaldığımız plaklar, yanıp sönen ışıklar, Bakire Meryem resimleri, hiçbiri gazetelerde yazılmadı. Kızlarla aramızda geçenler kutsal bir sırdı, sadakatin anlamı kalmadığında bile böyle düşündük onlarla aramızdaki iletişimi. Bayan Perl (daha sonra bu konuda bir kitap yazıp, kızlara da bir bölüm ayırdı) içinse kızlar günden güne daha derin bir bunalıma düşüyordu. Hayata bağlanma çabaları –Bonnie’nin Cecilia için yapılan sunaktaki mumlarla ilgilenmesi, Mary’nin parlak renklerde süveterler giymeye başlaması– ona göre umutsuz ve acıklıydı; Bayan Perl,

kızların sığınaklarını inşa etmek için kullandığı her taşın altında çamur ve solucanlar görüyordu. Mumlar dünyalar arasındaki iki yönlü aynalardı: Cecilia'yı geri çağırırken kızları da onun gittiği yere davet ediyorlardı. Mary'nin göz alıcı süveterleri bir ergenin güzel olma çabasının umutsuzluğunu yansıtıyor, öte yandan Therese bol kıyafetleriyle "özgüven eksikliğini" ortaya koyuyordu.

Biz ondan daha iyi anlıyorduk durumu. Plak çalmaların bitmesinden üç gece sonra Bonnie yatağının üstüne kocaman siyah bir bavul koydu ve içini ayakkabılar, elbiselerle doldurmaya başladı. Sonra Mary göründü ve bavulun içine iklimsel aynasını attı. Bavul hakkında tartıştılar, Bonnie homurdanarak bazı şeyleri dışarı çıkardı ve kardeşinin eşyalarına yer açtı: Bir kasetçalar, saç kurutma makinesi ve uzunca bir süre ne olduğunu anlayamadığımız tuhaf bir nesne kondu bavula (sonradan bunun dökme demirden bir kapı tutacağı olduğu anlaşıldı). Kızların ne yaptığını anlayamıyorduk ama ortada bir değişim rüzgârı estiği kesindi. Yeni bir amaçları vardı. Gayesizlikten kurtulmuşlardı. Duruma net bir açıklama getiren Paul Baldino oldu:

"Kaçma hazırlıkları yaptıkları kesin," dedi dürbünü aşağı indirirken. Akrabalarının Sicilya'ya ya da Güney Amerika'ya kaçışlarına bizzat şahit olmuş birinin özgüveniyle söylemişti bunları, biz de ona hemen inandık. "Eğer bu kızlar hafta sonuna kadar oradan çıkmazsa beş dolarınıza on dolar veririm. Tabii ben haklı çıkarsam sizin beşlikleri toplarım."

Her ne kadar onun kastettiği anlamda olmasa da haklı çıktı. 14 Haziran'da Chase Buell'in posta

kutusundan çıkan plastik kaplı son Bakire Meryem resminin arkasında, “Yarın. Gece yarısı. İşaretimizi bekleyin,” yazıyordu.

Pencerelerimiz her yıl olduğu gibi yine mayıs sinekleriyle kaplandığı için dışarıyı görmek bayağı zorlaşmıştı. Ertesi akşam Joe Larson’ın evinin yanındaki boş arsada toplandık. Güneş ufuk çizgisinin altında kaybolmak üzereydi ama gökyüzünü doğanınkinden daha güzel, turuncu ve kimyasal bir ışıkla aydınlatıyordu. Yolun karşı tarafındaki Lisbon’ların evi, Cecilia’nın sunağında yanan mumların ışığı dışında kapkaranlıktı. Aşağıdan üst kat tamamen görünmüyordu, Larson’ların çatısına çıkmaya karar verdik ama yarı yolda Bay Larson bizi durdurup, “Yeni ziftledim orayı,” dedi. Bunun üzerine tekrar arsaya gittik, sonra da sokaktan aşağı doğru yürüdük. Asfalt hâlâ sıcaktı. Burnumuza Lisbon’ların evinin ıslak kokusu gelir gibi oldu, az sonra kayboldu ve belki de bunu hayal ettiğimizi düşündük. Joe Hill Conley her zamanki gibi ağaçlara tırmandı ama geri kalanlarımız artık bu âdetten vazgeçecek kadar büyümüştük. Genç bir çınarın tepesine tırmanmasını izledik. Taze dallar ağırlığını taşıyamayacağı için çok yukarı çıkamıyordu. Yine de Chase Buell, “Bir şey görüyor musun?” diye seslendi ona. Joe Hill Conley gözlerini kıstı, sonra göz kenarlarını parmaklarıyla geriye doğru çekti, çünkü bunun gözlerini kısmaktan daha çok işe yaradığını düşünüyordu ama sonunda başını iki yana salladı, hiçbir şey yoktu görünürde. Yine de bu tırmanış bize yeni bir fikir vermişti. Hemen eski ağaç evimizin yolunu tuttuk. Yaprakların arasından

durumunu kontrol ettik. Yıllar önceki bir fırtınada çatısının bir kısmı uçmuştu ve bizce evimize saray havası veren muhteşem kapı tokmağımız da artık yoktu ama genel olarak kullanılabilir durumdaydı yine de.

Her zamanki usulümüzle, eski budama çıkıntılarına, çivili tablaya, gövdeye çakılmış iki demir parçasına basarak ağaca tırmandık ve evden sarkan, artık iyice kirlenmiş ipe yapışarak kendimizi yukarı çektik. Büyüdüğümüz için zorlukla sığıştık içeri, hepimiz girince ayağımızın altındaki sunta zemin bel verdi. El testeresiyle yıllar önce kesip açtığımız yuvarlak pencere Lisbon'ların evine bakıyordu. Pencerenin yanında paslı çivilerle duvara tutturduğumuz beş resim vardı: Lisbon kızlarının fotoğrafları. Onları oraya ne zaman koyduğumuzu hatırlamıyorduk; rutubet ve tozdan bayağı bozulmuşlardı; tek belirgin olan, kendine has çekicilikteki vücutlarının dış hatlarıydı ve bu çizgiler bilinmeyen bir alfabenin farklı harfleri gibi merak uyandırarak bizi kendine çekiyordu. Dışarıda ve aşağıda uzun hortumlarla çimlerini, çiçek tarhlarını sulayanlar vardı, hortumlardan fışkıran sular gümüş renkli kementleri andırıyordu. Radyoda beyzbol maçını anlatan, görmediğimiz ağır bir dramı tasvir eden yerel spikerin çatlak sesi farklı evlerden yükseliyor ve arka planda ona eşlik eden bir tezahürat gürültüsü duyuluyordu. Sevinç çılgınlıkları dalga dalga ağacın tepesine kadar ulaşip sonra kayboluyordu. Hava daha da karardı. İnsanlar evlerine girdi. Eski gazlı lambayı yakmayı becerebildik ama birkaç dakika içinde içerisi mayıs sinekleriyle dolunca mecburen tekrar söndürdük. Tüy yumaklarını andıran sürüler halinde uçarken sokak lambalarına ve gelip

geçen arabaların farlarına çarpışlarını duyabiliyorduk. Sırtlarımızı duvara dayadığımızda oralara yapışmış olanlar ezilip gitti. Aslında kondukları yerde kalırlardı; parmaklarımızın arasında öfkeyle kanat çırpıyor, uçup kurtulunca karşılara ne çıkarsa üzerine yapışıp yenden hareketsiz kalıyorlardı. Her yer onların ölüleriyle kaplanıp kararmaya başlamıştı yine. Evlerin pencere-leri tiyatro spotları gibi duruyordu bu koyu renk örtünün altında. Aşağıdan çektiğimiz sıcak biraları içip arkamıza yaslanarak bekledik.

Hepimiz evdekilere o gece bir arkadaşımızda kalacağımızı söylemiştik, bu yüzden yetişkinler tarafından rahatsız edilmeden dilediğimiz gibi oturabilirdik ağaç evimizde. Öyle de yaptık. Ama saatler boyunca Lisbon'ların evinden hiçbir işaret gelmedi. Mumların titrek ışığından başka bir aydınlatma yoktu evde, o da giderek azalıyordu. Kızların elindeki mumların artık tükenmekte olduğunu düşündük. Cecilia'nın penceresi kirli bir balık akvaryumunun camı gibi donuk bir ışık veriyordu. Carl Tagel'in teleskopunu ağaç evimizin penceresinden dışarı uzatıp gökyüzünde sessizce yüzen çöpür ayı bulduk, sonra da mavi Venüs'ü. Teleskopu Lux'ın penceresine yönlendirince görüntü o kadar yakınlaşıverdi ki bir şey göremedik. Başlangıçta omurgasının ksilofonu sandığımız, yatakta kıvrılmış duran şey dekoratif bir kalıp çıktı. Yatağının başucundaki komodin üstüne bırakılmış, taze yiyeceklerle beslendiği günlerden kalma bir şeftali çekirdeği bir yığın dehşet verici varsayımda bulunmamıza neden oldu. Onu ya da hareket eden bir şeyi gördüğümüzde bile yapbozun genel resmi anlamamıza imkân vermeyecek kadar küçük bir

parçası oluyordu karşımızdaki. Sonunda vazgeçtik, teleskopu içeri alıp gözlerimizi kullanmaya karar verdik.

Gece yarısını aynı sessizlik ve sakinlikle geçirdik. Ay battı. Bone Çiftliği marka bir şişe çilek şarabı elden ele dolaştı ve sonunda boş şişeyi bir dala koyduk. Tom Bogus ağaç evin kapısını yana çekip gözden kayboldu. Bir dakika sonra aşağıdaki boş arsanın çalılıkları arasından kusma sesi geldi. Tucker Amca'nın dışarı çıktığını görecektik kadar geç saatlere kaldık; elinde bir parça muşamba vardı, boş saatlerini doldurmak için evinin yer döşemelerini sanırız on üçüncü defa değiştiriyordu. Garajdaki buzdolabından bir şişe bira aldıktan sonra ön bahçeye gidip gece görevine başladı. Bir ağacın arkasına sindi ve elinde tespahiyle Bonnie'nin dışarı çıkmasını beklemeye başladı. Bulunduğu noktadan yatak odasında bir fenerin yanıp söndüğünü göremezdi, kızların penceresi açılmadan az önce içeri girdi. Gözlerimiz fenerin ışığındaydı. Işık karanlıkta sağa sola sallandı, sonra söndü ve tekrar yandı. Bu sinyal üç defa tekrarlandı.

Bir meltem çıktı. Karanlıkta ağacımızın yaprakları titredi, ortalığa Lisbon'ların evinin çürük kokusu yayıldı. Hiçbir şey düşünemez, hiçbir şeye karar veremez haldeydik, beyinlerimiz çalışmıyordu, durmuştu ve hayatımızda hiç hissetmediğimiz kadar huzurluyduk. Sokağın tepesinde, dökülen yatak odalarındaki Lisbon kızlarıyla aynı yükseklikteydik ve bizi çağırıyorlardı. Tahta çıtırtıları duyduk, sonra bir an için onları gördük: Bonnie, Lux, Mary ve Therese, dördü birden aynı pencereye dizilmişti. Bizden yana baktılar, boşluğun içinden bize baktılar. Mary bir öpücük yolladı, belki

de sadece ağzını silmişti. Fener söndü. Pencere kapandı. Gitmişlerdi.

Durup olanları tartışmadık bile. Sıra olup askeri tim gibi birer birer ağaçtan aşağı atladık. Kolay bir atlayıştı, aslında çok da yüksekte olmadığımızı yere temas edince fark ettik, evimiz yerden en fazla üç metre yüksekteydi. Çimenlerin üstünden yukarı zıplayınca ağaç evin tabanına dokunacak gibi oluyorduk. Boylarımızın ne kadar uzadığını fark edince şaşırdık ve sonradan çoğumuz bu durumun kararlılığımızı artırdığını söyledi; ilk kez erkek olduğumuzu hissediyorduk.

Değişik yönlerden, geri kalan ağaçların gölgelerine sine sine eve yaklaştık. Bazılarımız komandolar gibi sürünüyor, bazılarımız yürüyordu ve evden gelen koku giderek artmıştı. Hava yoğunlaştı. Sonra görünmez bir engele ulaştık ve durduk; aylardan beri hiç kimse Lisbon'ların evine bu kadar yakın olmamıştı. Duraksadık, Paul Baldino elini havaya kaldırıp işareti verdi ve tekrar hareketlendik. Tuğla duvarlara ulaştık, pencerelerin altında çömeldik ve saçlarımıza örümcek ağları dolandı. Arka bahçenin nemli karmaşası içindeydik artık. Kevin Head hâlâ yerde duran kuş evine basınca ahşap kutu çatırdayarak ikiye ayrıldı, içindeki yemler toprağa dağıldı. Olduğumuz yerde donup kaldık, ama evde ışık yanmadı. Bir dakika sonra yine milim milim ilerlemeye başladık. Sivrisinekler vızıldayarak kulaklarımızın yanından geçti, aldırmadık. Gözlerimiz dikkatle karanlığı tarıyordu, yukardan sarkıtılacak birbirine düğümlenmiş çarşafları ve aşağı inecek gecelikleri bekliyorduk. Hiçbir şey göremiyorduk. Pencerelerine yaprakların karanlık gölgeleri vuran ev tepemizde yükseliyordu. Chase Buell fısıltıyla

ehliyetini aldığını hatırlattı ve annesinin Cougar'ının anahtarını havaya kaldırdı. "Benim arabayı kullanabiliriz," dedi. Tom Faheem azmış çiçeklerin arasında kızların camına atmak için çakıl taşı aradı. Yukarda her an mayıs sineklerinin mühürlediği bir pencere açılabilir ve bir yüz aşağıya doğru eğilip bize bakabilirdi. O an bizim hayatımızın dönüm noktası olacaktı.

Cesaretimizi toplayıp arka camdan içeri baktık. Pervazın kenarına konmuş saksılardaki ölü bitkilerin arasından evin içini görebiliyorduk. Gözlerimizi karanlığa alıştırmaya çalışırken bir yığın karmakarışık eşya gördük. Bay Lisbon'ın koltuğu arkaya doğru yatmıştı, ayaklarını koyduğu bölüm kar kızağı gibi havaya dikilmişti. Kahverengi suni deri kanepe duvara dayanmıştı. Eşyaların arasından görünen zemin, az sonra yükselecek hidrolik bir tiyatro sahnesini andırıyordu. Odadaki tek ışık kaynağı olan abajurlu küçük lambanın ışığında Lux'ı gördük. Armut şeklindeki minder koltukta sırtüstü yatıyordu, dizlerini kaldırmış ve aralamıştı. Gövdesinin üst kısmı mindere gömülmüştü. Üstünde kot pantolon ve ayaklarında süet saboları vardı. Uzun saçları omuzlarına dökülmüştü. Ağzındaki sigaranın uzun külü düştü düşecek gibiydi.

Ne yapacağımızı bilmiyorduk. Elimizde talimat yoktu. Yüzlerimizi camlara yapıştırdık, daha iyi görebilmek için ellerimizi gözlerimize siper ettik. Camlar içerdeki seslerin titreşimini taşıyordu bize. Diğer kızların da yukarda hareket ettiğini hissedebiliyorduk. Bir şey kaydı, durdu ve yeniden kaydı. Bir şey başka bir şeye çarptı. Geri çekildik ve her şey yine sessizleşti. Sonra yine titreşen camlara uzandık.

Lux, oturduğu yerde bir kül tablası arandı, bulamadı ve külü pantolonuna silktikten sonra eliyle ovuşturdu. Yerinden kalktı, enseden bağlı kolsuz sarı bluzu solgun omuzlarını, biçimli köprücükkemiklerini sergiliyordu. Yan dönüp gerinirken bluzun eteği kaydı, yumuşak, beyaz eti görüldü. Joe Hill Conley, “İki yıl önce Haziran ayında,” dedi. Lux’ın üzerinde aynı bluzu en son o tarihte görmüştük. Çok sıcak bir gündü, Lux üzerinde bu bluzla bahçeye çıkmıştı ve annesi onu içeri çağırıp üstünü değiştirmesini söyleyene dek beş dakika onu seyretmiştik. Şimdi bu sarı bluz bize gelip geçen zamanı, o zaman içinde yaşananları ve her şeyden önemlisi kızların gideceğini, bundan böyle ne isterlerse giyeceklerini anlatıyordu.

Kevin Head, “Belki de kapıyı çalmalıyız,” diye fırlıladı ama hiçbirimiz bunu yapmadık. Lux tekrar armut mindere oturdu, sigarasını yere atıp üstüne bastı. O sırada arkasındaki duvarda bir gölge kımıldadı. Lux hızla gölgeye doğru döndü, o ana kadar hiç görmediğimiz bir sokak kedisi kucağına atlayınca gülümsedi. Hayvanın tepkisiz gövdesini kucakladı, sonunda kedi debelenip elinden kurtuldu (burada şunu eklememiz gerek; Lux, son ana kadar kediyi sevdi. Sonra kedi kaçtı). Lux, bir sigara daha yakarken kibritin alevinde pencereye doğru baktı. Çenesini yukarı kaldırışından bizi gördüğünü sandık ama sonra parmaklarını saçlarının arasından geçirdi. Yalnızca kendi yansımasına bakıyordu. İçerideki ışık, dışarıda, karanlıkta duran bizleri görünmez kılıyordu, oysa camla aramızda sadece birkaç santim vardı ve Lux’ı sanki başka bir varlık düzleminden seyrediyorduk. Camdan gelen hafif ışığın

yansımaları yüzümüzde dolaşıyordu. Bacaklarımız, gövdemiz gecenin siyah yorganında kaybolmuştu. Gölde bir kargo gemisi düdüğünü öttürdü, sissiz bir geceydi. Bir başkası ona daha keskin bir düdük sesiyle cevap verdi. O sarı bluz tek bir hareketle çözülüp kolaylıkla yere düşebilirdi.

İlk harekete geçen utangaçlığıyla ünlü Tom Faheem oldu; sanki utangaç olmadığını kanıtlamak istercesine cesaretle arka verandaya çıkıp sessizce kapıyı açtı ve sonunda birer birer arka taraftan Lisbon'ların evine girdik.

“Buradayız.” Tom Faheem’in tek söylediği bu oldu.

Lux dönüp bize baktı ama yerinden kalkmadı. Uykulu gözlerinde bizi gördüğüne şaşırdığına dair bir işaret yoktu ama beyaz boynunun altında ıstakoz renkli bir kırmızılık belirdi, yayıldı. “Zamanı gelmişti,” diye cevap verdi. “Biz de sizi bekliyorduk çocuklar.” Sigarasından bir nefes daha aldı.

Tom Faheem devam etti: “Arabamız var. Depo dolu. Sizi nereye isterseniz götürebiliriz.”

Chase Buell lafa karıştı: “Sadece bir Cougar ama deposu bayağı büyük.”

Kibar bir davranışla, dumanını üstümüze gelmesin diye ağzının yan tarafından savuran Lux, “Öne oturabilir miyim?” dedi.

“Tabii ki.”

“Peki, hanginiz benim yanıma oturacak ya-kışıklılar?”

Başını kaldırıp peş peşe bir yığın duman halkası üfledi havaya. Havada yükselen halkaları seyrettik, bu defa Joe Hill Conley ileri atılıp parmağını onlara

daldırmadı. İlk defa etrafımıza bakıp evi inceledik. İçerde koku, dışarıdakinden daha baskın hissediliyordu. Koku, rutubet emmiş duvarlardan, kızların saç teliyle tıkanmış giderlerden, küflü dolaplardan, damlatan musluklardan, sızan borulardan geliyordu. Hemen her yerde içinde pis su birikmiş eski boya kutuları vardı. Oturma odası yağmalanmış gibi görünüyordu. Televizyon ekranı sökülüştü, Bay Lisbon'ın kapağı açık tamir çantası yanında duruyordu. Koltuk ve sandalyelerin bacakları eksikti, sanki Lisbon'lar odun yerine, yakmak için bunları kullanıyordu.

“Sizinkiler nerede?”

“Uyuyorlar.”

“Ya kardeşlerin?”

“Onlar da geliyor.”

Yukarda bir tıkırtı oldu. Arka kapıya doğru çekildik. “Haydi, gidelim,” dedi Chase Buell. “Sonra çok geç olacak.” Lux sigarasının dumanını üfledi, başını iki yana salladı. Üstündeki bluzun askılarından birini teninden uzaklaştırdı, askının beyaz teninde bıraktığı hafif kızarıklığı gördük. Hepimiz susmuştuk. “Bekleyin,” dedi. “Beş dakika daha. Toparlanmamız bitmedi. Annemizle babamız uyuyana kadar beklemek zorunda kaldık. Bu, inanın çok uzun sürüyor. Özellikle de annemin uyuması. Uykusuzluk hastası o. Şu anda bile uyanık olabilir.”

Yerinden kalktı. Gömüldüğü puftan kalkmak için öne doğru eğildi. Üzerindeki ince askılı bluz öne doğru sarktı, kumaşla teni arasındaki karanlık havayı ve un kadar beyaz memelerinin yumuşak etini gördük.

“Ayaklarım şişti,” dedi. “Çok sinir bir şey. Bu yüzden sabo giydim. Beğendiniz mi?” Birini parmak uçlarında salladı.

“Evet.”

Karşımızda ayakta duruyordu, boyu çok uzun değildi. Kendimize bunların gerçek olduğunu, karşımızdakinin gerçekten Lux Lisbon olduğunu, onunla aynı odada olduğumuzu hatırlatmak zorunda kalıyorduk. Başını eğip kendine baktı, bluzunu düzeltti, göğüslerini toparladı, sonra tek tek gözlerimizin içine bakarak bizi süzdü ve öne doğru yürüdü. Gölgelemin içinde ilerlerken saboları hafiften tıkırdıyordu, tozlu zeminde bıraktığı ayak izlerine baktık. Gölgelemin arasından, “Cougar’a hepimiz sığamayız,” dedi. Bir adım daha attı ve yüzü yine karşımızdaydı. Bir saniye için canlı değilmiş gibi göründü bize; yüzü çok beyazdı, yay gibi kaşları, çıkık elmacık-kemikleriyle mükemmel bir büstü andırıyordu; sanki dudakları balmumundan yapılmıştı. Sonra daha da yaklaştı ve gözlerinde o günden beri hep aradığımız ışığı gördük.

“Annemin arabasını alsak daha iyi olur. Ne dersiniz? O daha büyük. Kim kullanacak?”

Chase Buell elini kaldırdı.

“Steyşın vagon kullanabilir misin?”

“Tabii.” Ve hemen sordu: “Otomatik mi?”

“Hayır.”

“Tamam. Sorun değil.”

“Ben de sürebilir miyim?”

“Tabii. Ama şimdi buradan gitmeliyiz. Bir ses duydum. Annen olabilir.”

Chase Buell’a yaklaştı. O kadar sokulmuştu ki nefesi çocuğun saçlarını havalandırıyor. Sonra, gözlerimizin

önünde, Chase Buell'ın kemerini çözdü. Aşağı bakmaya bile gerek duymadan yapmıştı bunu. Parmakları işini iyi biliyordu, sadece bir yerde takıldı ve o anda nota kaçırان bir müzisyen edasıyla başını salladı. Bütün bunları yaparken gözlerini Chase'inkilerden ayırmadı, parmaklarının ucunda duruyordu. Karanlıkta pantolonun gevşeyişini duyduk. Fermuar aşağı inerken bizim de belkemiklerimizden aşağı buz gibi bir ter indi. Hiçbiri-miz kımıldamıyorduk. Chase Buell da kımıldamıyordu. Lux'ın kadifemsi gözleri alev alev parlıyordu. Boynun-da bir damar yavaşça atıyordu, kadınlar bu yüzden tam da o noktaya parfüm sürüyordu. Chase Buell'a dokunuyordu ama sanki elleri bizim üzerimizde dolaşıyor, bizi yakalıyor ve arzu ettiğimiz biçimde bizi ele geçiriyordu. Son anda yukardan boğuk bir gürültü daha geldi. Üst kattaki Bayan Lisbon uykusunda öksürdü. Lux durdu. Gözlerini karanlığa çevirdi, düşünüyordu. Sonra, "Bu iş şimdi olmayacak," dedi.

Chase Buell'ın kemerini bıraktı ve arka kapıya doğru gitti. "Biraz temiz havaya ihtiyacım var. Beni yordunuz." Gülümsedi. Pek de hoş olmayan, yarım yamalak, alaycı bir gülümsemeydi. "Ben arabaya gidiyorum," dedi. "Siz burada kardeşlerimi bekleyin. Taşınacak bir yığın eşyamız var." Kapının yanındaki çanağa elini daldırıp annesinin araba anahtarını aradı. Tam çıkacakken tekrar durdu.

"Nereye gideceğiz?"

Chase Buell, "Florida'ya," diye cevap verdi.

"Harika. Florida demek."

Bir dakika sonra garajda bir kapının kapandığını duyduk. Daha sonra konuşurken birkaçımız o sırada

günün popüler şarkılarından birini işittiğini söyledi, herhalde radyoyu açmış olmalıydı. Bekledik. Diğer kızların nerede olduğunu bilmiyorduk. Yukardan bazı toparlanma tıkırtıları geliyordu. Açılıp kapanan bir dolap kapağı, karyola yaylarını gıcırdatan ağır bir valiz, bir sağa bir sola gidip gelen ayak tıptırtıları. Bodrumda bir şey sürükleniyordu. Seslerin ne olduğu tam olarak belli değildi ama bütün bunların kaçış planının parçası olduğu kesindi, bizler bu planın maşalarıydık. Bir süre için yararlı, sonra kenara atılacak piyonlar olduğumuzu biliyorduk ama bunu bilmek heyecanımızı azaltmıyordu. Az sonra kızlarla arabada olacaktık, onları yeşil mahallemizden kaçırıp henüz bizim de bilmediğimiz ıssız arka yollardan özgürlüğe taşıyacaktık. Taş-kâğıt-makas oynayarak kimin gidip kimin kalacağını belirledik. Birazdan kızların yanımıza gelecek olması içimizi mutlulukla dolduruyordu. Bu seslere ne kadar alışacaktık kim bilir? Bavulların elastik satenden ceplerinin kapanma sesi, kutuda tıkırdayan mücevherler, öne eğilmiş kızların ıssız koridorda sürüklediği valizlerin sesleri... Zihnimizde bilmediğimiz yolların hayalleri belirdi. Kendimizi sazlıkların arasında, kıyıya çekilmiş teknelerin yanında, su kenarlarında düşünüyorduk. Kızlar utangaç olduğu için durduğumuz benzincide hanımlar tuvaletinin yerini biz soracaktık. Arabanın pencerelerini açıp birlikte radyo dinleyecektik.

Bu hayaller arasında bir noktada ev tamamen sessizleşti, biz de kızların toparlanmasının artık bitmiş olduğuna karar verdik. Peter Sissen kalem şeklindeki feneriyle oturma odasına geçip ortalığı inceledikten

sonra, “İçlerinden biri hâlâ bodrumda,” dedi. “Aşağıdan ışık sızıyor.”

Orada öylece durduk, kalem feneri salladık ve kızları bekledik ama kimse gelmedi. Tom Faheem ilk basamağa adımını atınca öyle bir çatırtı çıktı ki devam etmekten anında vazgeçti. Evin sessizliği kulaklarımızda yankılanıyordu. Bir araba geçti sokaktan, gölgesi yemek odasını baştan başa aşarken duvardaki hacıları gösteren tabloyu bir an için aydınlattı. Yemek masasının üstü tepeleme naylon kılıflara konulmuş paltolarla doluydu. Etrafta başka paketler ve bohçalar da vardı. Ev, tavan arasına tıkılmış bir yığın birbiriyle alakasız nesnenin bir araya gelip yepyeni ilişkiler kurarak yarattığı bir düzensizlik düzeni içindeydi: Kuş kafesinde bir tost makinesi, eski bir sepetin kenarından sarkan bale pabuçları. Yılan gibi sessizce bu kaosun içinde yolumuzu bulduk; tavlının, dama tahtasının, yumurta çırpıcısının ve lastik çizmelerin arasından geçtik ve mutfığa girdik. Ortalık çok karanlıktı ama hafif bir tıslama sesi duyduk, sanki biri iç geçiriyordu. Bodrumdan yukarı ikizkenar yamuk şeklinde bir ışık huzmesi yükseliyordu. Merdivene gidip etrafı dinledik ve aşağı indik.

Öncümüz Chase Buell’dı. Birbirimizin kemerine tutunarak basamakları inerken hep birlikte bir yıl önce aynı adımları atarak Lisbon kızlarının vermiş olduğu tek partiye gelişimizi hatırladık. Aşağıya vardığımızda sanki geçmişe seyahat etmiş gibiydik. Yerdeki bir karış yüksekliğindeki çamurlu suya rağmen her şey bıraktığımız gibiydi; galiba burası Cecilia’nın partisinden bu yana hiç temizlenmemişti. Masada aynı kâğıt örtü

vardı, üstüne birkaç fare pisliği eklenmişti yalnızca. Cam kâsedeki kahverengi pançın içinde sinek ölüleri yüzüyordu. Limonata kabının içindeki kepçe şeker kristalleriyle kaplanmıştı, toz ve örümcek ağıyla kaplı grileşmiş fincanlar masanın üzerine sıralanmış bekliyordu hâlâ. İnce kurdelelerle tavana asılı renkli balonlar sönmüş ve pörsümüştü. Domino oyunu bırakıldığı gibi duruyordu.

Kızların nereye gittiğini bilmiyorduk. Yerdeki su az önce içinden biri geçmiş ya da bir şey içinde yüzmüş gibi dalgalanıyordu hâlâ. Kanalizasyon borularından homurtuya benzer sesler geliyordu durmadan. Küçük dalgalar halinde duvarları okşayan sulara pembe yüzlerimizin ve başımızın üstündeki kırmızı beyaz süslerin yansımasını görüyorduk. Odadaki değişiklikler—duvarlarda dolaşan su böcekleri, yerdeki şişmiş fare leşi—odanın değişmemişliğinin altını çiziyordu adeta. Gözlerimizi kapatıp burunlarımızı tıkarsak geçen yılki partinin hâlâ devam ettiğini varsayabilirdik rahatlıkla. Buzz Romano oyun masasına doğru gitti ve bakışlarımızı aldırmadan dans etmeye başladı. Süslü oturma odalarında annesinin ona öğrettiği vals adımlarını tekarlıyordu. Kolları sadece havayı sarıyordu ama biz o kolların arasında kızları görüyorduk, hepsini, beşini birden. “Bu kızlar beni deli edecek, deli. Birini bile elim geçirecek olsam...” dedi. Ayakkabılarına dolan kirli sular o kımıldadıkça garip sesler çıkarıyordu. Dansı suları karıştırdıkça koku daha da arttı, o kokuyu bir daha unutmamız artık mümkün değildi. Çünkü tam o anda bir yıl sonra odada değişmiş olan en önemli şeyi gördük. Buzz Romano’nun başının üstünde, yarı

sönmüş balonların arasında Bonnie'nin kahverengi-be-yaz ayakkabıları sallanıyordu. Kendini astığı ipi süslemelerin asılı olduğu boruya bağlamıştı.

Hiçbirimiz yerimizden kımıldayamadık. Tepesinde ne olduğundan habersiz Buzz Romano hâlâ dans ediyordu. Yukarda, pembe elbisesinin içinde Bonnie bir *piñata* kadar temiz ve neşeli görünüyordu. Manzara-yı kabullenmemiz bir dakika kadar sürdü. Başımızı kaldırmış Bonnie'ye, kız çocuklarının dini törenlerde giydiklerine benzeyen beyaz çoraplarına ve sıska bacaklarına baktık, bir daha asla geçmeyen şiddetli utanç duygusu sardı hepimizi. Daha sonra danıştığımız doktorlar şoka girdiğimizi söylediler. Ama bizim hissettiğimiz daha çok suçluluk duygusuyla ifade edilebilirdi, olanları son anda fark etmiş ve geç kalmıştık. Bonnie o anda sanki sessizce bize ölümündeki sırrı ve hatta daha fazlasını, hayatındaki, hepsinin hayatındaki sırrı mırıldanıyordu. Hareketsizdi. Çok ağır görünüyordu. Islak ayakkabılarının altına küçük mika parçacıkları yapışmıştı, onların pırıltıları arasından yere durmadan su damlıyordu.

Onu hiç tanımamıştık. Bizi buraya bunun için yönlendirmişlerdi.

Orada onun dünyayı terk etmiş ruhuyla baş başa ne kadar kaldığımızı hatırlayamıyoruz. Nefeslerimiz havayı titreştirip de Bonnie yavaş yavaş ipin ucunda dönmeye başlayıncaya kadar belki. Yavaşça döndü, yosunlanmış balonların arasından görünen yüzü bizlere onun nasıl bir ölüm biçimi seçtiğini açıkça anlatıyordu. Göz çukurları kararıyor, kanı aşağıdaki uzuvlarında toplanıyor, eklemleri giderek katılaşıyordu.

Olayların sırasını tam olarak tespit edemediysek de –bu konuda hâlâ tartışırız– neler olup bittiğini biliyorduk. Bonnie, büyük bir olasılıkla biz salonda yolculuk hayalleri kurarken ölmüştü. Onun teneke kutuyu tekmelemesini duyar duymaz da Mary başını mutfaktaki fırının içine sokmuş olmalıydı. Gerektiğinde hemen birbirlerine yardım etme kararı almışlardı. Biz karanlıkta basamakları inerken Mary mutfakta hâlâ nefes alıyor olabilirdi. Daha sonra yaptığımız ölçümlere göre karanlıkta yarım metre uzağından geçmiştik. Therese bir şişe cin ve bir yığın uyku ilacı almıştı ölmek için, daha biz eve girmeden derin uykusuna dalmıştı herhalde. Sonuncu Lux'tı, o da, biz evden ayrıldıktan yirmi ya da otuz dakika sonra ayrılmıştı dünyadan. Dehşet içinde, sessiz çığlıklar atarak evden uzaklaşırken garaja bakmayı unutmuştuk. Oysa radyodaki müzik hâlâ çalıyordu. Onu ön koltukta oturur halde buldular. Ciddi ifadeli yüzü grileşmiş, elindeki çakmak avucunu dağlamıştı. Tahmin ettiğimiz üzere, arabayla kaçmıştı oradan. Kemerimizi çözerken gerçek niyeti sadece bizi oyalamaktı, böylece kardeşleri huzur içinde ölebilecekti.

BEŞ

Onları artık iyi tanıyorduk. Sıska adamın, aracı sar-sarak direksiyon sallayışını, dikkatli dönüşlerini, her defasında, Lisbon'ların evinin giriş yolunu tutturamayıp çimenleri ezişini ezberlemiştik. Siren sesinin önümüzden geçerken çıkardığı dalgalı sesi tanıyorduk. Therese ambulansın üçüncü gelişinde –Lux hastaneye giderken– bunun Doppler etkisi olduğunu söylerken haklıydı ama aracın dördüncü gelişinde kendisi de iki büklümdü ve spiraller çizerek yavaş yavaş her şeyden uzaklaşıyordu; kendi iç organlarınızın içine çekilmek gibi bir duygu olmalıydı. Şişman olanın hassas bir cildi olduğunu, tıraş bıçağının yüzünde kabartılar oluşturduğunu, tek bacağı diğerinden biraz kısa olduğu için ayakkabılarından birinin topuğuna metal bir ekleme yapıldığını ve eve giden şose patıkada ilerlerken demir ökçeli ayakkabısından tek taraflı tıkırtılar çıkacağını biliyorduk. Sıska olanın saçlarının yağlı olduğunu biliyorduk, çünkü Cecilia için geldiklerinde saçları Bob

Seğer'inki gibiydi, oysa şimdi, bir yıl sonra, kabarık saç kaybolmuş, ıslak sıçanlara dönmüştü. Hâlâ gerçek adlarını öğrenememiştik ama paramedik yaşamlarını kendi duyularımızla hissetmeye başlamıştık; oksijen maskelerini, gazlı bez kokularını, yeniden canlandırdıkları ağızlara giren son yiyeceklerin kokusunu, onlar hızla nefes alırken yanı başlarında yitip giden hayatların aromasını, hayatlarının kan, dağılan beyinler, moraran yanaklar, yerinden fırlamış gözler ve bizim mahallemizde birbiri ardına hayatını sonlandıran hareketsiz kollardaki uğur bileziklerinden sarkan altından küçük kalplerle dolu olduğunu hissedebiliyorduk.

Dördüncü gelişlerinde inançlarını yitirmiş gibiydiler. Araç aynı şekilde sarsılarak durdu, lastikler cayırdadı, kapılar açıldı ama aşağı inen adamlarda eski özgüvenin zerresi kalmamıştı, besbelli aşağılanmaktan korkuyorlardı. Beş yaşındaki Zachary Larson, "Yine aynı ikili," dedi. Şişman, sıskaya şöyle bir baktı ve eve doğru yürüdüler. Bu sefer ekipmanlarını taşıyorlardı. Kapıyı bembeyaz yüzüyle Bayan Lisbon açtı. Bir şey söylemeden içeriyi işaret etti. Adamlar içeri girerken o kapı önünde kaldı, sabahlığının kemerini sıkılaştırdı. Ayağıyla paspası iki defa düzeltti. Adamlar tekrar kapıda göründü, koşarak gidip sedyeyi aldılar. Bir dakika sonra yüzükoyun yatırdıkları Therese'i taşıyorlardı. Kızın elbisesi beline dolanmıştı, iç çamaşırları görünüyordu; bej rengi, eski bir külot giymişti. Sırtındaki düğmeler açıldığı için koyulaşmakta olan teni görünüyordu. Eli sık sık sedyeden aşağı sarktı ve Bayan Lisbon her defasında onu yeniden düzeltti. Ele sürekli olarak, "Öyle kal," diyordu, ama el yine düşüyordu. Vazgeçti,

omuzları düştü. Ama hemen ardından Therese'in kolunu tutup sedyeyi taşıyanlarla birlikte koşmaya başladı, bir yandan da bir şeyler mırıldanıyordu. Bazıları onun, "Sen de mi, hayır," dediğini duydu ama üniversitede tiyatro sahnesine çıkmış olan Bayan O'Connor, "Zalimlik bu," dediğini iddia etti.

O sırada biz içeride çoktan yataklarımıza girmiş, uyuyor taklidi yapıyorduk. Dışarıda, Şerif yüzüne oksijen maskesi takıp garajın otomatik kapısını açıyordu. Kapı yukarı kalktığında (bunu bize görenler anlattı) dışarı hiçbir şey çıkmadı, herkes yoğun bir duman bekliyordu oysa. Hatta her şeyin serap gibi titreşmesine neden olan gazdan bile iz yoktu. Steyşin vagon titreyerek çalışmaya devam ediyordu. Şerif yanlış bir düğmeye basınca silecekler deli gibi hareket etmeye başladı. Şişman olan, Bonnie'yi sallandığı yerden almak üzere aşağı indi, bir sirk gösterisi yapar gibi iki sandalyeyi üst üste koyarken bayağı zorlandı. Mary'yi mutfakta bulduklarında kız henüz ölmemişti, ama çok yakındı. Başı ve gövdesi fırının içindeydi, sanki temizlik yapar gibi. Kapıya ikinci bir acil ambulansı geldi (bu, ilk defa oluyordu). Araçtan şişko ve Şerif'ten daha becerikli görünen iki adam indi. Koşarak içeri gittiler ve Mary'nin hayatını kurtardılar. En azından bir süreliğine. Buna degecekmiş gibi.

Teknik olarak Mary bir aydan fazla yaşadı ama herkes bunun yaşamak olmadığında hemfikirdi. O geceden sonra insanlar Lisbon kızlarından söz ederken hep geçmiş zaman kipi kullandı. Mary'den bahsederken alttan alta sanki onun da bir an önce kardeşleriyle birlikte olmasını arzu eder gibiydiler. Son intiharlar pek

az kişiyi şaşırttı. Onları kurtarmak için çırpınmış olan bizler bile bir süreliğine aklımızı kaçırmış olduğumuzu düşünmeye başlamıştık. Olanlardan sonra Bonnie'nin eski bavulu yolculuk etmeyi, uçağa binmeyi çağırırtmaz oldu, neyse ona dönüştü; bir askı ağırlık, eski Western filmlerindeki kum torbaları misali. Herkes intiharların yaşanmak ya da mevsimlerin değişmesi gibi doğal bir süreç olduğunu söylese de intiharların nedeni konusunda söylenenler bizi ikna etmiyordu. Birbirini izleyen son intiharlar Doktor Hornicker'ın teorisini doğruluyor gibiydi. Ona göre kızlarda "travma sonrası stres bozukluğu" vardı ama daha sonra bu görüşünden uzaklaştı. Kızların birbirini taklit ettiği kabul edilse de bu Cecilia'nın intiharını açıklamıyordu. O neden kendini öldürmüştü? Aceleyle düzenlenen bir Lions Kulüp toplantısına misafir konuşmacı olarak çağrıldığında Doktor Hornicker olanların kimyasal bir aksamadan da kaynaklanabileceğini söyledi ve "intihara eğilimli çocuklarda platelet serotonin reseptörleri indeksi" konulu bir çalışmaya atıfta bulundu. Western Psikiyatri Enstitüsü'nden Doktor Kotbaum, intihara eğilimli kişilerin çoğunda serotonin yetersizliği olduğunu tespit etmişti ve serotonin insanların ruhsal durumlarını düzenleyen bir çeşit nörotransmitterdi. Serotoninle ilgili bu çalışma Cecilia'nın ölümünden sonra yayımlandığı için Doktor Hornicker onun serotonin seviyesini ölçmemişti. Ama daha sonra Mary'den bir tüp kan alarak serotonin düzeyinin normalden biraz daha az olduğunu tespit etmişti. Kıza çeşitli ilaçlar verilmiş ve iki hafta boyunca yapılan psikolojik testlerden ve yoğun terapiden sonra yeniden kan örneği alınmıştı.

Testler yenilendiğinde serotonin düzeyinin normalleştiği görülmüştü.

Diğer kızlara yasalar gereği intihar eden herkeşe olduğu gibi otopsi yapıldı. Aslında bu her zaman uygulanmıyordu, bazen yasanın bazı açıklarından yararlanabiliyordu polisler. Mesela Cecilia'ya otopsi yapılmamıştı. Şimdi kanunun hepsine birden uygulanmasını Bay ve Bayan Lisbon'dan kuşkulandığı şeklinde değerlendiriyordu herkes ya da en azından onların buradan taşınması için bir tür baskıydı bu uygulama. İki yorgun yardımcısıyla birlikte şehirden getirilen adli tıp uzmanı, kızların beyinlerini ve vücut boşluklarını açarak onların umutsuzluklarının gizemini araştırdı. Kızları taşıyan sedyeler sıralandı ve doktor neşterini, hortumunu, aspiratörlerini eline alıp işine başladı. Fotoğraflar da çekilmişti ama bunlar asla yayımlanmadı, zaten onları görmeyi midemiz kaldırmazdı. Ama raporunu okuduk. Renkli bir üslupla yazılan rapor, kızların ölümünü neredeyse ana haber bülteni kadar sürrealist bir hale getirmişti. Kızların bedenlerinin ne kadar temiz olduğunu anlatıyor, daha önce hiç bu kadar genç bedenler üzerinde çalışmadığını söylüyor, bedenlerinin hiç zarar görmediğini, yoğun alkol kullanımına dair en ufak bir iz bulamadığını açıklıyordu doktorun satırları. Pürüzsüz kalpleri su doldurulmuş mavi birer balon gibiydi, diğer organları da pırıl pırıldı. Daha yaşlı veya kronik hasta insanların organlarının renk ve şekilleri bozular, bazı organlar ilgileri olmayan başka organlarla bağlantılar geliştirir ve adli tıp uzmanının sözcükleriyle, bedenlerinin içi bir "çöplüğe" dönüşürdü. Öte yandan Lisbon kızlarının bedenlerinin içi ona göre

“vitrin camının arkasında teşhir edilen bir sergi” gibiydi. Sanki adam bu lekesiz bedenleri keserek bozmaktan ötürü üzgündü, birkaç yerde epey duygusallaşmıştı. Sayfalardan birinin kenarına şöyle bir not düşmüştü: “On yedi yıldır bu işteyim ve kendimi şu andaki kadar kötü hissetmedim.” Her şeye rağmen işini tamamlamış, Therese’in incebağırsaklarındaki yarısı sindirilmiş hapları, Bonnie’nin özofagusunun ipten zarar gören bölümünü, Lux’ın soğuk kanındaki yüksek karbonmonoksit miktarını tespit etmişti.

Gazetenin akşam baskısında çıkan yazısıyla intiharların tarihine ilk dikkat çeken Bayan Perl oldu. Kızlar Cecilia’nın bileklerin kestiği günde, 16 Haziran’da kendilerini öldürmüştü. Olayları, “uğursuz işaretler” ve “tuhaf rastlantılar” dan sıkça söz ederek anlatan Bayan Perl, tek başına bugüne kadar ulaşan spekülasyonların doğmasına yol açtı. İzleyen –iki hafta boyunca iki ya da üç günde bir yayımlanan– makalelerini başlangıçta intiharlara üzülen yaslı biri gibi kaleme almıştı ama sonra hayatında asla başaramadığı bir işe soyunarak araştırmacı gazeteci rolüne girdi. Mavi Pontiac’ına atlayıp sık sık mahallemize geldi, kendince çok derin araştırmalar yaptı ve bizim açımızdan bir yığın soru işaretiyle dolu, ama kendince yüzde yüz doğru olan sonuçlara ulaştı. Cecilia’nın eski arkadaşı Amy Schraff, Bayan Perl’ün sayısız bunaltıcı sorusuna cevap veremeye çalışırken intihar öncesi günlerden kalma eski bir anısını anlatmıştı: sıkıcı bir akşamüstü, Cecilia onu tavanda asılı olan burçlar kuşağının altındaki yatağına yatırıp, “Gözlerini kapat ve sakın açma,” demişti. Sonra kapı açılmış ve içeri giren diğer kızlar ellerini

Amy'nin yüzüne, vücudunun çeşitli yerlerine koymuştu. Cecilia, bundan sonra Amy'ye, "Kiminle bağlantı kurmak istiyorsun?" diye sormuştu. "Büyükannemle," demişti Amy. Yüzündeki eller serindi. Birisi bir tütsü yakmış, bir köpek havlamış ama bunların dışında bir şey olmamıştı.

Bunu öğrenen Bayan Perl, kutu oyunlarının arasından bir Ouija tahtası çıkması kadar sıradan olan bu olayı kanıt göstererek, kızların intiharının ezoterik bir kendini kurban etme ayini olduğunu iddia etmişti. "Bir intihar anlaşması mı yapılmıştı?" başlıklı üçüncü makalesinde komplo teorilerine devam etti ve bu defa kızların bilinmeyen bir astrolojik olay sonucu ölüm kararı aldıklarını yazdı. Cecilia öncülük ederken kardeşleri de sahne arasında sıralarını beklemişti. Sahnede mumlar yakılmıştı. Orkestra yerine Cruel Cruz şarkıları çalıyordu. Elimizdeki oyun programında Bakire Meryem'in resmi vardı. Bayan Perl koreografisi, kabul etmek lazım ki iyiydi. Ama yine de kızların neden Cecilia'nın gerçekten öldüğü 9 Temmuz gününü değil de, ondan üç hafta önce intihara *teşebbüs ettiği* günü seçmiş olduklarını açıklayamıyordu.

Hayrettir, bu çelişki insanları hiç kuşkuya düşürmedi. Zincir intiharlardan sonra sokağımıza medya adeta hücum etti. Üç yerel televizyon istasyonu haber ekiplerini yolladı, hatta karavanıyla bir de ulusal kanal muhabiri geldi. Muhabir, eyaletin güneybatısında benzin alırken olayları duymuş ve merak edip kendiliğinden gelmişti buraya. "Bir şeyler çekeceğimi pek sanmıyorum," dedi. "Benim görevim daha neşeli şeyler bulmak." Yine de arabasını köşe başına park etti;

onun bizim tarafa bakarak karavanındaki minyatür ocakta hamburger pişirdiğini gördük, uykusu gelince ekose kılıflı koltuğunu yatağa dönüştürüyordu. Yerel haber ekipleri acılı anne ve babanın ruh haline aldırmadan hemen yayına başladı. İşte, Lisbon'ların evinin aylar önceki çekimlerini o zaman televizyonlarda gördük. Islak bir çatı ve ıssız bir ön kapıyla başlayan görüntüler, Cecilia'nın yıllık fotoğrafı ve daha sonra diğer kızlarıinkiyle devam ediyordu. O sıralarda canlı yayınlar yeni başlamıştı ve ekipler teknik sorunlar yaşıyordu. Ya mikrofonları çalışmıyor ya spotları patlıyor, sunucular karanlıkta kalıyordu. Çekimler sırasında görüntüye girebilmek için kafasını kameranın önüne uzatan seyircilerin sayısı hiç az değildi. Hemen her gün muhabirler Bay ve Bayan Lisbon'la röportaj yapma girişiminde bulunuyor ve girişimleri daima başarısızlıkla sonuçlanıyordu. Ama yine de her nasılsa kızların odalarına girebilmiş gibiydiler, en küçük ayrıntılar bile artık televizyonlarda sergileniyordu. Biri Cecilia'nın giydiği gelinlikle aynı tarihte yapılmış bir gelinliği havaya kaldırıyor ve kesilmemiş eteği hariç Cecilia'nın gelinliğinin aynısı olduğunu görüyorduk. Bir diğeri, Therese'in Brown Üniversitesi'ne yazdığı başvuru mektubunu acıklı bir sesle, sanki intihar öncesi yazılmış bir veda mektubuymuş gibi okuyordu. "Ne kadar ironik," diyordu nemli gözlerle, "bundan sadece üç gün sonra üniversiteden vazgeçti... ya da her şeyden." Bir süre sonra muhabirler kızlardan samimi bir ifadeyle, sadece ön adlarını söyleyerek söz etmeye başladılar. Kızlarla ilgili anıları toplamayı tercih ediyorlardı, tıbbi uzmanlardan görüş almaktan da vazgeçmişlerdi. Onlar

da bizler gibi kızların hayatlarının muhafızlarına dönüşmüşlerdi. İşlerini doğru dürüst yapıp gerçeği bulmayı başarabilselerdi, biz de geçmişin, varsayımların ve anıların karanlığında umutsuzca dolaşmaktan kurtulurduk. Kızların intiharları geri plana itildi, muhabirler onların kendilerini neden öldürdüğünü sormaz oldu. Daha çok onların hobilerinden, okuldaki başarılarından söz ediyorlardı. Kanal 7'den Wanda Brown, Lux'ın belediye havuzunda çekilmiş bikinili bir fotoğrafını bulmuştu. Fotoğrafta, cankurtaran, sandalyesinden aşağı uzanmış, Lux'ın bir tavşaninkini andıran burnuna güneş kremi sürüyordu. Muhabirler her gece yeni bir fotoğraf ve yeni bir hikâyeyle geliyordu ekrana. Fakat onların keşifleri bizim doğru olduğunu bildiğimiz şeylerle uyumsuzdu ve bir zaman sonra onların aynı insanlardan bahsettiklerinden şüphe eder olduk. Kanal 4'ten Pete Patillo, Therese'in atlara olan sevgisini anlattı, oysa onu bir atın yanında hiçbirimiz görmemiştik. Kanal 2'den Tom Thomson sık sık kızların adlarını karıştırıyordu. Kendilerince bir şeyler uyduruyor, temelde doğru olan olayların detaylarını birbirine karıştırıyorlardı (balmumundan yapılmış mankenin üzerindeki siyah çamaşır Cecilia'nın diye anons edildi, oysa Mary'nindi.) Şehirde bizden başka herkesin bunları dini tabular gibi tartışılmaz bularak kabullenmesi bizi çok üzüyor, moralimizi bozuyordu. Yabancıların Cecilia'dan "çılgın olan" diye söz etmeye hakkı yoktu bize göre, çünkü bizim gibi ilk elden edindikleri bilgileri uzun süre damıtıp gerçeklere ulaşmış değillerdi. Artık Başkan'ın sıkıntılarını bile anlar olmuştuk; insanın kendi başına gelmedikçe başkalarının sorunlarını,

dertlerini tam olarak değerlendirebilmesi mümkün değildi. Anne ve babalarımız bile televizyonda seyrettiklerine inanır, orada söylenenlere katılır olmuştu. Sanki o sunucular, muhabirler bize, bizim hayatımızı, bizden daha iyi anlatıyordu.

İntiharlardan sonra Bay ve Bayan Lisbon'ın normal bir hayat sürdürebilmesi çok zordu, ki onlar da bundan vazgeçti. Bayan Lisbon kiliseye bile gitmiyordu artık. Peder Moody taziye ziyareti yaptığında, "Zili uzun uzun çaldım," dedi, "kimse kapıyı açmadı." Mary'nin hastanede kaldığı süre içinde Bayan Lisbon sadece tek bir kez görüldü. Herb Pitzenberger, onu elinde el yazısıyla kaplı koca bir kâğıt tomarıyla dışarı çıkarken görmüştü. Kadın bunları yakmıştı. Ne olduklarını asla öğrenemedik.

O sırada Bay Lisbon, emlakçı Bayan Carmina D'Angelo'yu arayıp ona tekrar evi satmak istediklerini söyledi (Cecilia'nın ölümünden sonra vazgeçmişti). Kadın, evin durumunun hoş olmadığını, bu nedenle satmanın kolay olmayacağını söylediğinde Bay Lisbon, "Biliyorum. Tamirat için yakında biri gelecek," diye cevap verdi.

Bu biri okuldaki İngilizce öğretmeni Bay Hedlie oldu. Yaz tatilinde yapacak başka bir işi yoktu, Vosvos'una atlayıp gelmişti. Arabanın arka tamponunda hâlâ son başkanlık seçiminde kaybeden Demokrat Parti adayının adının yazılı olduğu bir çıkartma vardı. Arabadan indiğinde üzerinde okulda giydiği blazer ve gri pantolonun yerine yeşilli sarılı yakasız bir Afrika gömleği ve sandaletler vardı. Saçları uzayıp kulaklarını örtmüştü; tatil dönemlerinde serkeş hayatlarına dönen

neredeyse bütün öğretmenlerde görülen bohem bir yaşlılıkla hareket ediyordu. Komün lideri gibi görünmesine rağmen derhal işe koyuldu ve üç gün boyunca evden dışarı çıkardığı döküntülerle adeta bir dağ oluşturdu ön bahçede. Bay ve Bayan Lisbon bir motelde kalırken Bay Hedlie evi derleyip toplamaya girişti. Kayaklar, suluboyalar, elbise dolu torbalar, bir hulahop ve daha neler neler attı. Eski kanepeyi sürükleyerek dışarı çıkarttı, kapıdan geçirmek için onu ikiye ayırmak zorunda kalmıştı. Tabaklıkları, eski kuponları, ambalaj bantlarını, anahtarları bir bir toplayıp çöp torbalarına doldurdu. Darmadağınık odalara asker gibi dalıyor, elindeki süpürgeyle tozları almaya çalışıyordu, ama üçüncü gün toza dayanamayıp maske takmaya başladı. Okulda yaptığı gibi bize ne anlama geldiği belirsiz Yunanca sözcüklerle seslenmiyor, başını kaldırıp beyzbol oynarken bizi izlemiyordu. Her sabah bir bataklıkta mutfak süngeriyiyle temizlemek zorunda kalan bir adamın umutsuz yüz ifadesiyle işbaşı yapıyordu. O, halıları kaldırdıkça, eski havluları dışarı attıkça evin kokusu dalga dalga sokağa yayılmaya başladı. İnsanlar onun maske takmasının nedeninin gerçekte toz değil, yatak çarşaflarında, perde kıvrımlarında, soyulan duvar kâğıtlarında, konsolların, dolapların altında duran yeni halılarda yaşamaya devam eden Lisbon kızlarının nefeslerinden kendini korumak olduğunu söylüyordu. İlk gün Bay Hedlie kendini giriş katına adamıştı, ikinci günse kızların haremine dalıp neredeyse diz boyu yükselen eşya karmaşasının içindeydi. Bu eşyalar sanki geçmişin şarkısını söylüyordu. Cecilia'nın karyola başında duran Nepal işi eşarbyı çekip alırken eşarbyın

çevresindeki paslı küçük çanlar neşeyle şingirdayarak onu selamladı. Karyola yayları iki notalı şarkılar söylüyordu. Yastıklardan ölü deri döküntüleri yağıyordu yerlere.

Üst kat dolaplarında altı rafı boşalttı. Banyo havlularını, sabunlukları, üzerinde limon, portakal lekesi olan çarşafları, bir zamanlar kızların piknik yaparken üstünde uyuduğu battaniyeleri fırlatıp attı. En üst rafta tıbbi malzemeler buldu; iltihaplı yara renginde bir sıcak su torbası; üstü parmak izleriyle kaplı, gece mavisini bir kavanozda Vicks VapoRub ve bir de mantar ilaçları, konjunktivit iltihabına karşı damlalar, daha alt bölgeler için uygulanan merhemler, sanki tatlı şekermiş gibi dişlenmiş, bükülmüş, burulmuş alüminyum tüplerle dolu bir ayakkabı kutusu. Ayrıca bir yığın da turuncu renkte bebek aspirini vardı. Kızlar bunları şeker gibi çiğnerdi. Siyah kılıflı, eski bir termometre duruyordu bir kenarda. Ayrıca Bayan Lisbon'ın onları daha sağlıklı tutabilmek için kızların oralarına buralarına sürdüğü patlamış, yırtılmış, kıvrılmış, katlanmış bir yığın başka tüp daha vardı.

Grand Rapids Gospelers, *Tyrone Little* ve *Believers* albümlerini ve diğerlerini o arada bulduk. Her akşam Bay Hedlie üzerinde kendisini otuz yaş daha büyük gösteren gri toz tabakasıyla evden ayrıldıktan sonra onun bıraktığı çöp deryasına define bulmuş gibi dalyorduk. Bay Lisbon'ın ona tanıdığı yetki şaşırtıcıydı. Adam sadece ayakkabı boyası tenekeleri (hepsi çoktan dibini görmüştü) gibi yerine konabilecek nesneleri değil, aile fotoğraflarını, çalışan bir dişeti duşu apareyini, Lisbon kızlarının boylarının ölçülüp yazılmış olduğu kâğıtları

bile atıyordu. Son attığı içi boşalmış televizyon oldu. Jim Croter onu alıp yatak odasına çıkardığında televizyonun içinden Therese'in içi doldurulmuş iguanası çıktı. Therese'in biyoloji çalışırken kullandığı iguananın kuyruğu kopuktu ve karnındaki kapak da kayıptı, bu yüzden içerdeki bir yığın plastik organı görebiliyordunuz. Tabii biz aile fotoğraflarını aldık, önemli bir kısmını ağaç evimize götürüp kalıcı bir albüm yaptık, diğerleriniyse çubuk çekerek aramızda paylaştık. Fotoğrafların çoğu yıllar önce, ailenin piknik yapmaktan, kırlarda ya da bahçede yemek yemekten çok hoşlandığı günlerde çekilmişti. Bunlardan birinde kızlar çimenlerin üzerinde duran bir tahterevallinin bir koluna oturmuş, diğer koldaysa dumanı tüten bir mangal görülüyor. Fotoğrafı çeken kamerayı titretmiş. (Ne yazık ki bu fotoğraf –Belge 47– artık bizde değil. Başına ne geldiğini bilmiyoruz, ama zarf artık boş.) Bir başka çok hoşumuza giden fotoğrafta turistik bir gezide yan yana sıralanmış Kızılderili totem direkleri var. Kızların her biri ayrı bir kutsal hayvanın maskesini takmış.

Bütün bu yeni delillere, edindiğimiz bilgilere (ailenin mutlu birlikteliği Therese on iki yaşına gelene kadar devam etmişe benziyordu ve sonra fotoğraflar kesiliyordu) rağmen sonunda onlar hakkında zaten bildiğimizden fazlasını öğrenemedik. Sanki ev sonsuza kadar çöp boşaltmaya devam edecekti. Birbirine uymayan terlikler, askılara rastgele ilıştırılmış elbiseler med cezir dalgası gibi yayılıyordu ve biz bu dalganın içinde bir şeyler öğrenebilmek için umutsuzca çırpınıyorduk. Lakin bunun da sonu geldi. Bay Hedlie, evde çalışmaya başlamasından üç gün sonra ön kapıdan çıkıp

bahçedeki SATILIK levhasının yanına bir de GARAJ SATIŞI levhası koydu. O gün ve daha sonraki iki gün boyunca Bay Hedlie'nin satışa sunduğu eşyalar garaj satışı standartlarının çok üstündeydi, evin içindeki her şeyi satılığa çıkarmıştı. Herkes garaj satışına gitti ama bunun nedeni bir şeyler satın almaktan çok Lisbon'ların evine girebilmektir. İçerisi neredeyse boştu, her yer çam kokulu deterjanla silinmişti. Bay Hedlie yatak örtülerini, kızlara ait eşyaların tümünü, kırık olan her şeyi attığı için geriye sadece sağlam mobilyalar kalmıştı. Sehpalar cilalanmıştı. Mutfak sandalyelerine, aynalara, yataklara birer etiket yapıştırılmıştı. Etiketlere kendi eliyle eşyaların fiyatını yazmıştı. Fiyatlar sondu, pazarlık kabul etmiyordu. Biz de eve daldık, aşağıyı, yukarıyı dolaştık, kızların bir daha asla yatamayacakları yataklarına, bir daha asla onların yüzlerini yansıtmayacak aynalara dokunduk. Ailelerimiz kullanılmış eşya almaya karşıydı, hele de böyle ölümle damgalanmış olanları evlerine sokmayı asla düşünmezlerdi. Ama yine de gazete ilanından satışı duyup gelenlerle birlikte müze gezer gibi evi dolaştılar. Sakallı bir Ortodoks papazı, yanında bir yığın şişman dulla gelmişti. Karga sesleriyle bağıra bağıra odaları dolaşan dullar, sonunda papaz efendilerinin yeni konutunu Mary'nin sayvanlı yatağı, Therese'in ceviz ağacından komodini, Lux'ın Çin feneri ve Cecilia'nın haçıyla dekore etmeye karar verdiler. Başkaları da geldi ve herkes parça parça evi alıp götürdü. Bay Krieger, oğlu Kyle'ın ortodontik apareyini garajın önünde dışarı konmuş bir masada gördü, Bay Hedlie'yi apareyin kendilerine ait olduğuna ikna edemeyince onu üç dolara satın almak zorunda kaldı. Son

gördüğümüz, boyacı fırçasına benzeyen bıyıkları olan bir adamın Eldorado'sunun bagajına yerleştirdiği gemi maketi oldu.

Evin dışı hâlâ dökülüyordu, ama en azından içi bir şekle şemale girmişti. Birkaç hafta içinde Bayan D'Angelo evi genç bir çiftte satmayı başardı, artık genç olmasalar da çift hâlâ orada oturuyor. O günlerde para harcama hevesinde olan çiftin teklif ettiği miktarı Bay Lisbon derhal kabul etmişti, aslında aldığı para evin değerinin epey altındaydı. O sırada ev neredeyse boştu. Geri kalan sadece Cecilia'nın sunağındaki erimiş mumlardı. Bay Hedlie batıl inanç nedeniyle pencere pervazını kaplayan erimiş mumlara dokunmamıştı. Bay ve Bayan Lisbon'ı bir daha görmeyeceğimizi düşünüyorduk ve imkânsız olduğunu bile bile onları unutmaya çalışıyorduk. Ailelerimiz bunu çoktan becermişti, yine tenis maçlarıyla ilgileniyor, kokteyller veriyorlardı. Son intiharlar onlarda şok etkisi yaratmamıştı, sanki bu onların beklediği bir şeydi, sanki benzer olayları daha önce yaşamışlardı. Bay Conley çim biçerken bile çıkarmadığı kravatını düzeltirken, "Kapitalist sistem maddi anlamda zenginleştirir, fakat manevi anlamda gerçek bir soygun sistemidir," dedi. Bize oturma odasında insani gereksinimler ve rekabetin acımasızlığı üstüne bir söylev çekti; tanıdığımız tek komünistti ama düşünceleri diğerlerinininkinden sadece biraz farklıydı. Ülkenin yüreğindeki bir hastalık kızlara da bulaşmıştı. Anne ve babalarımıza göre bunun dinlediğimiz müzikle, Tanrı'ya inanmamamızla, ahlak değerlerimizin gevşekliği ve cinsel özgürlüklerle ilgisi vardı; oysa biz daha gerçek bir cinsel ilişki yaşamamıştık. Bay Hedlie

yüzyıl sonunda Viyana'da da gençler arasında böyle bir intihar salgınının yaşandığını söyledi ve nedeninin çökmekte olan bir imparatorlukta yaşamaktan başka bir şey olmadığını ekledi. Zamanında yerine ulaşmayan postayla, bir türlü tamir edilmeyen yollarla, Belediye Sarayı'ndaki yasal soygunlarla, ırkçı isyanlarla, Şeytanın Gecesi'nde şehirde çıkan 801 yangınla da ilgiliydi bu intiharlar. Lisbon kızları ülkede ters giden her şeyin sembolü oluvermişti; yaşanan trajedi, en masum bireyde bile suçluluk yaratmıştı. İşleri yoluna koyabilme amacıyla bir araya gelen veliler okul bahçesine kızların anısına bir bank yaptırdı. Aslında başlangıçta (Matem Günü sonrasında) alınan karara göre bank Cecilia'nın anısına konacaktı, fakat sekiz aydır bitirilemeyen proje diğer kızların da ölümünden sonra tümüne adandı. Kuzey ormanlarından gelmiş kerestelerden yapılmış küçük bir banktı bu. "Hakiki ahşap," dedi Bay Krieger. Bu bankı yapmak için atölyesindeki aletleri değiştirmişti. Bankın üstüne LISBON KIZLARININ ANISINA, ONLAR BU TOPRAĞIN ÇOCUKLARIYDI yazan bir plaket yerleştirildi.

O sıralarda Mary hâlâ yaşıyordu ama insanlar bunu akıllarına bile getirmemişti. İki haftalık özel tedavinin bitişinden birkaç gün sonra hastaneden çıktı. Bay ve Bayan Lisbon'ın katılmayacağından emin olduğu için Doktor Hornicker onları terapiye davet etmemişti. Cecilia'ya yaptığı testlerin tamamını Mary'ye de yaptı ama şizofreni ya da manik depresyon cinsinden psikiyatrik bir hastalık teşhis edemedi. "Çıkan sonuçlar onun hasta olmadığını gösteriyordu ama kendisini parlak bir geleceğin beklemediği de kesindi. Travmayla

başına çıkabilmesi için terapinin devam etmesi gerektiğini söyledim. Ona serotonin yüklemesi yapmıştık. İyi görünüyordu.”

Mary eşyasız eve geri geldi. Bay ve Bayan Lisbon da bu arada motelden ayrılıp yatak odalarında bir çeşit kamp hayatı sürmeye başlamıştı. Mary’ye de bir uyku tulumu verildi. Daha sonra konuşurken Bay Lisbon, Mary’nin eve gelişiyile ilgili bir detay veremedi ama yaşanan üçlü intiharı düşününce olayları anımsamakta zorlanmasını anlayabildik. On bir yıl önce kızlar henüz çocukken bu eve ilk geldiklerinde eşya kamyonu geciktiği için bir hafta boyunca yine kamp hayatı yaşamış, yerlerde yatıp, gaz lambasıyla aydınlanan odalarda çocuklarına masallar okumuşlardı. Bay Lisbon bir anda tekrar o eski günlerin anılarına dönmüştü. “Bazen, gecenin bir yarısında olanları unutuveriyordum. Aşağı iniyordum ve bir an için eve yeni taşındığımızı sanıyordum. Sanki kızlar odalarındaki çadırlarda yatıyordu hâlâ.”

Tek başına kalan Mary uyku tulumunda, artık kardeşiyle paylaşmak zorunda olmadığı odasının sert zemininde yatıyordu. Uyku tulumu, üstünde kırmızı kepli avcıların öldürdüğü kazların, ağzında olta iğnesiyle zıplayan yayınların resmi olan eski tarz bir şeydi. Fermuarı çektiğinde sadece yüzü dışarıda kalıyordu, aslında yazdı, hava sıcaktı ama o yine de böyle yapıyordu. Geç saatlere kadar uyuyor, az konuşuyor ve günde altı defa duş alıyordu.

Bizim açımızdan aklın alamayacağı, asla anlaşılmayacak bir kederdi Lisbon’ların yaşadığı. Onları o son görüşlerimizde, her bir eylemleri bize inanılmaz

gelirdi. Nasıl oluyor da oturup yemek yiyebiliyorlardı? Akşamları esen meltemin tadını çıkarmak için arka verandaya nasıl çıkabiliyorlardı? Bayan Lisbon dışarı çıktığı bir gün bahçesindeki azgın çimleri aşıp yan komşusu Bayan Bates'in aslanağızlarından birini nasıl koparabilmişti? Çiçeği kokladıktan sonra kokusunu beğenmemiş gibi yüzünü hafifçe buruşturarak cebine atmıştı. Adeta burnunu sildiği kullanılmış kâğıt mendil muamelesi yapmıştı çiçeğe. Sonra yola çıkıp gözlüğü olmadığı için gözlerini kısarak çevresine bakmıştı. Bay Lisbon da her öğleden sonra steysin vagonu gölge bir yere park edip kaputu açtıktan sonra motoruyla uğraşırdı. Bay Eugene, "Meşgale iyidir," derdi durumu açıklamaya çalışırken. "Başka ne yapabilir insan?"

Mary de sokağa çıkıp Bay Jessup'tan o yılın ilk şan dersini aldı. Aslında önceden randevu almamıştı ama Bay Jessup onu geri çeviremezdi. Piyanosunun başına geçip ona eşlik etti. Sonra başını metal bir tasın içine sokup bağırarak metalin tiz sesiyle nasıl titreşim yaptığını gösterdi. Mary *Cabaret* filmindeki Nazi şarkısını söyledi. Bu, onun ve Lux'ın trajedinin başladığı gün çalıştıkları parçaydı. Bay Jessup, ona çalışmalarının sesine büyük bir olgunluk verdiğini, gürleştirdiğini söyledi. "Ücretimi ödemedен gitti," dedi, "onun için en azından bunu yapabildim."

Yaz yine gelmişti; Cecilia'nın bileklerini keserek havaya zehir salmasının üzerinden bir yıl geçmişti. Rouge Nehri'ndeki bir fabrika yüzünden gölde fosfat oranı yükselince yosunlanma arttı ve kıçtan takma motorlar bu kalın yosunlarla kaplandı. O canım gölümüz karanlık bir nilüfer havuzuna dönerek pis köpüklerle doldu.

Balıkçılar suya büyük kayalar atarak bu köpüğün arasında kendilerine oltalarını salacak alanlar yaratmaya çalıştılar. Yükselen koku iğrençti. Otomotivci ailelerin şık malikânelerini, yeşil tenis sahalarını, mezuniyet bálolarını hep bu koku sarıp sarmaladı. Onurlarına ilk partiler verilen genç kızlar böyle bir talihsizlikle karşılaşmanın üzüntüsü içindeydi. O'Connor'lar yine de en azından esprili bir yaklaşımla kızları Alice'in davetine "Asfiksasyon" adını vererek kendilerince bir çözüm ürettiler. Takım elbiseli, tuvaletli misafirler gaz maskeleri, astronot başlıkları takarak geldi. Bay O'Connor da dalgıç kılığına girmişti, burbonunu içmek için yüzünü örten cam kapağı sık sık kaldırmak zorunda kaldı. Partinin zirve noktasında Alice, o gece için Henry Ford Hastanesi'nden kiralanan (Bay O'Connor yönetim kurulundaydı) dev bir suni akciğerin içinden fırladığında havaya yayılan pis koku sanki eğlencenin yan unsurlarından biri gibiydi.

Biz de herkes gibi Lisbon faciasını unutmak için Alice O'Connor'ın onuruna verilen partiye katıldık. Kırmızı ceketli siyah garsonlar kimliğimizi sormadan hepimize alkollü içki verdiği için sabaha karşı üç civarında onları eski bir Cadillac'ın bagajına kalan viskileri yüklerken gördüğümüzü hiç kimseye söylemedik. Partide intihar etmeyi aklına bile getirmeyen kızlarla tanıştık. Onlara içki ikram ettik, ayakta duramayacak hale gelene kadar birlikte dans ettik ve sonra da manzaralı terasa, bahçeye çıktık. Yollarda yüksek topuklu ayakkabılarını kaybettiler, nemli karanlıkta bizi öptüler ve sonra mahcubiyet içinde yanımızdan ayrılıp kusmak için başlarını çalılara eğdiler. Bazılarımız, kusarken

onlara yardım etti, ağızlarını çalkalamaları için bira verdi ve sonra yine öpüştük. Kızlar o şık giysiler içinde birer canavardı, hepsi içlerine tel kasnaklı jüponlar giymişti. Saçları başlarının tepesinde ağır topuzlar halinde toplanmıştı. Sarhoş olsalar da, bizi öpseler de, sandalyelere yığılıp sızsalar da üniversiteler, kocalar, çocuklar bekliyordu onları; hayallerinde mutsuzluğa yer yoktu. Kısacası onlar hayata bağlıydı.

Parti sırasında yetişkinlerin yüzleri giderek kızardı. Bayan O'Connor oturduğu koltuktan düştüğünde kabarık etekleri kafasına dolandı. Bay O'Connor kızının arkadaşlarından biriyle banyoya kapandı. O gece oradaki herkes orkestranın çaldığı eski şarkılara eşlik etti, bazıları da arka koridorlara, bodrumdaki oyun salonuna, hatta kullanılmayan asansör kabinine gitti. Ellerindeki şampanya kadehlerini kaldıran misafirler ekonominin düzeldiğini söyleyip ülkenin güzelliğinden, hayat biçimimizin mükemmelliğinden dem vurdular. Venedik sokak lambalarının kopyaları altında göle yürüdüler. Ay ışığında yosunlar harika bir halı gibiydi, bütün göl oturma salonlarına dönmüştü. Bir delikanlı suya düştü, hemen çıkarılıp rıhtıma yatırıldı. “Yetti artık,” dedi gülerek. “Elveda acımasız hayat!” Kendini tekrar göle atmaya çalıştı ama arkadaşları ona engel oldu.

“Beni anlamıyorsunuz,” diye bağırdı. “Ben gencim, problemlerim var.”

“Sus,” diye azarladı bir kadın. “Sus, duyacaklar.”

Ağaçların arasından Lisbon’ların evinin arkası görünüyordu ama evde hiç ışık yoktu. Büyük bir olasılıkla elektrikleri de kesikti. Tekrar içeri girdik, herkes

neşeyle eğleniyor, garsonlar gümüş kaplarda yeşil renkli dondurma ikram ediyordu. Pistin ortasına dekor olarak bir gözyaşı gazı tankı konulmuştu, içinden gaz değil de zararsız bir buhar yükseliyordu. Bay O'Connor Alice'le dans etti ve herkes kadehini genç kız için kaldırdı.

Gün ışıyana kadar orada kaldık. Hayatlarımızın ilk alkole boğulmuş şafağını yaşıyorduk, dudaklarımız öpüşmekten şişmişti, zonklayan ağızlarımızda hâlâ kızların tadı vardı. Bir bakıma daha şimdiden evlenip boşanmıştık ve Tom Faheem kiralık takımının arka cebinde elbiseyi ondan önce kiralamış olan adamın yazdığı bir aşk mektubu buldu. O gece yumurtadan çıkan sinekbalıkları ağaçlarda, elektrik direklerinin altında bulutlar halinde dönüyordu ve biz ayaklarımızın altındaki cıvık tabakaya bastıkça kayıyorduk. O günün çok sıcak olacağı belliydi; ceketlerimizi çıkarıp omuzlarımıza attık ve O'Connor'ların sokağından aşağı inip kendi sokağımıza saptık. Uzakta, Lisbon'ların evinin önünde bir ambulans duruyordu. Bu defa sirenini bile çalmamıştı.

O sabah acil yardım ekibinin son görüldüğü sabah oldu, bizce aşırı yavaş hareket ediyorlardı ve şişman olan o berbat televizyon benzetmesini o sabah yaptı. Eve geldiklerinde kapıyı bile çalmadan doğrudan içeri girmişlerdi. Korkuluk zaten çoktandır yoktu. Mutfığa gidip havagazı fırınının açık olup olmadığını kontrol ettiler, bodruma inip boruların vukuatsız olduğunu gördüler. Aradıklarını üst katta, ikinci odada buldular. Lisbon'ların son kızı uyku tulumuna girip midesini uyku ilaçlarıyla doldurmuştu.

Yüzünde bol bol makyaj vardı, ekip onun kendisini alacak olanlara bir gösteri hazırladığını düşündü bir an için. Rujun ve gözkapaklarına sürdüğü farın dağılması, son anlarında yüzünü ovuşturduğunu gösteriyordu. Üstünde Jackie Kennedy'nin cenaze elbisesini hatırlatan siyah bir elbise vardı, ki bu doğru bir seçimdi. Son anda, kapı önünde sedyeyi taşıyan adamların tavrı tabut taşıyan askerlerinkine benziyordu; yan sokaktan gelen maytap sesleri de sanki çok önemli kişilerin cenazelerinde atılan top seslerini hatırlatıyordu. Adeta milli bir yas günündeydik. Ne Bay Lisbon ne de Bayan Lisbon göründü. Onu biz uğurlayacaktık, son defa olarak dimdik hazır olda durduk. Vince Fusilli bir rock konserindeymiş gibi çakmağını yakıp havaya kaldırdı. Sonsuz meşale yerine bundan daha iyisini bulamazdık.

Bir süreliğine, Lisbon kızlarının acılarını diğer gençlik intiharlarıyla aynı kefeye koyma kolaylığı içindeki genellemeleri kabullenmeye çalıştık. Sanki her intihar, yaygın bir modanın parçasıydı bu bakış açısına göre. Kızları huzur içinde bırakıp eski hayatlarımıza dönme-ye çabaladık ama Lisbon'ların evine her baktığımızda sanki bacadan bir kıvılcım yükseliyor, üst kat camlarının önünden gölgeler geçiyordu. Pek çoğumuz rüyalarımızda onları gördük, bu rüyalarda gerçek hayattakinden daha gerçektiler, uyandığımızda kokularını yastıklarımıza sinmiş buluyorduk. Hemen her gün defalarca elimizdeki belgelere bakıyor, Cecilia'nın günlüğünü okuyorduk (Lux'ın bir dizini flamingo gibi havaya kaldırarak parmak ucuyla denizin ısınıp ısınmadığını test ettiğini anlattığı sahne favorimizdi). Ama sonunda hep aynı

duyguyla doluyordu içimiz; hiçbir yere varmayan bir yolda ilerliyorduk ve kederli bir yorgunluk içindeydik.

Şans eseri, Mary'nin öldüğü gün, mezarlık işçilerinin 409 gün süren grevi sona erdi. Grevin uzunluğu nedeniyle şehirdeki morglar aylar önce ağzına kadar dolmuştu; gömülmeyi bekleyen cesetlerden eyalet dışına yollananlar ailelerin bütçelerine göre, uçaklarla ya da soğutma sistemi olan araçlarla geri getirildi. Chrysler otobanındaki kazada bunlardan biri devrildi. Gazetede ki fotoğrafta araçtan fırlayan metal tabutlar demir külçeler gibi yolda yatıyordu. Lisbon kızlarının cenaze törenine sadece Bay ve Bayan Lisbon, işine yeni dönmüş olan mezarlık işçisi Bay Calvin Honnicutt ve Peder Moody katıldı. Yer darlığı nedeniyle yan yana gömülemediler, bu yüzden o mezardan bu mezara gidip gelmeler töreni oldukça uzattı. Peder Moody limuzinden inip binmelerinin çokluğu nedeniyle hangi kızın mezarının hangisi olduğunu sonunda karıştırdığını itiraf etti. "O gün mezarlıkta büyük bir kargaşa vardı. Bir yıllık cenaze birikiminden söz ediyoruz. Her yer kazılmıştı ve ben de duaları kısa kesmek zorunda kaldım." Bay ve Bayan Lisbon yaşadıkları trajedi nedeniyle şuursuzca, konuşmadan, robotumsu hareketlerle onu izledi. Sakinleştiricilerle ayakta duran Bayan Lisbon sık sık durup gökyüzüne, kuşlara baktı. Bay Honnicutt bize, "Tam on yedi saat aralıksız çalıştım o gün," dedi. "Tek başıma elliden fazla cenaze gömdüm. Yine de o kadının hali içime dokunuyordu."

Bay ve Bayan Lisbon'ı mezarlık dönüşü gördük. Limuzinden başlarını dik tutmaya çalışarak inip çalılardan, taşın toprağın arasından yollarını bulup eve doğru

yürüdüler. İlk defa Bayan Lisbon'ın yüzünde kızlarıninkine benzeyen bir şeyler gördük, ama sonradan yüzüne inen siyah tül nedeniyle böyle sandığımızı söyleyenler oldu. Oysa biz kadının tül peçe taktığını hatırlamıyoruz ve bu iddiaların hikâyeye sonradan eklenen romantik ayrıntılardan biri olduğunu düşünüyoruz. Bayan Lisbon eve girmeden önce sokağa döndüğünde ve yemek odası pencerelerinin altından, tül perde aralarından, kan ter içinde Pitzenberger'lerin çatısından, arabaların yanından, aralıklardan, çıkıntılardan, barbekülerin arkasından, salıncakların tepesinden, hemen her yerden onu gözetleyen bizlere görmeyen gözlerle baktığında göreceğimizi gördük biz. Kadının gözleri kızlarıninkiyile aynı mavilikteydi; buz gibi soğuk gözlerinde aynı bilinmezlik, aynı gizem dolaşıyordu. Sonra arkasını döndü ve kocasının peşinden içeri girdi.

Evde eşya kalmadığı için Lisbon'ların orada fazlaca kalmayacağını düşünüyorduk. Üç saat geçti, hâlâ ortada yoklardı. Chase Buell bilerek topunu onların bahçesine attı ama topu alıp geri geldiğinde içeride tek bir kımıltı bile olmadığını söyledi. Bir süre sonra yeni bir atış daha yaptı ama bu defa top gidip dallara takıldı. O gün Bay ve Bayan Lisbon'ın dışarı çıktığını görmedik, o akşam da. Evden çıktıklarında gece yarısıydı. Gidişlerini Tucker Amca'dan başka gören olmadı. Yıllar sonra onunla görüştüğümüzde eski alışkanlıklarından, alkol-den tamamen kurtulmuştu ve hemen hepimizden daha sağlıklı duruyordu. Lisbon'ların evden ayrılışlarını hatırlayıp hatırlamadığını sorduğumuzda gayet iyi hatırladığını söyledi. "Dışarıda durmuş, sigara içiyordum.

Saat sabahın ikisiydi. Kapının açıldığını duydum, sonra dışarı çıktılar. Kadın perişandı, kocası ona yardım etmeye çalışıyordu. Arabaya bindiler ve hızla gittiler. Cehennemden kaçış gibi bir şeydi.”

Ertesi sabah uyandığımızda Lisbon’ların evi boştu. Şimdi eskisinden de daha berbat, daha bakımsız görünüyordu. Genç çift gelip de tamirata, boyaya girişene, bahçeyi yeniden düzenletip yeni bitkiler ekene kadar geçen zamanda hayallerimizi ve teorilerimizi tekrar gözden geçirmeye devam ettik, hayatımıza devam etmemizi sağlayacak bir öykü yarattık. Evin yeni sahipleri ön taraftaki tüm çerçeveleri söktürdü, oysa onların üstünde hâlâ burunlarımızın, parmaklarımızın izi vardı. Bunların yerine yana kayan, modern, geniş camlı çerçeveler takıldı. Beyaz tulumlu, şapkalı adamlar gelip evin eskimiş boyasını kazıdı, sonraki iki hafta boyunca duvarlara açık renk bir astar boya attı. Göğsünde “Mike” yazan bir kimlik kartı taşıyan usta başı bize bunun yeni bir metot olduğunu ve adına “Keniteksleme” dendiğini söyledi. “Çok uzun ömürlü bir uygulama ve çok yakında bütün binalar kenitekslenecek.” Adamlar ellerindeki spreyle tabancalarıyla evi baştan başa bu maddeyle kapladılar. İşlerini bitirdiklerinde Lisbon’ların evi dev bir düğün pastasına dönmüştü, pırıl pırıldı. Yalnız şunu da eklemeliyiz, modern boyanın parça parça, kuş pisliği tabakaları gibi yere düşmesi bir yılı bulmadı. Bunun, anıları bizim için hâlâ çok değerli olan kızların izlerini tamamen ortadan kaldırmaya adeta yemin etmiş genç çiftten alınan gizemli bir intikam olduğunu düşündük. Çift, Lux’ın üzerinde

aşk yaptığı ince kayraktaşından kiremitlerin yerine kırmızı kiremitler döşetmiş; Therese'in toprağındaki kurşun oranını titizlikle araştırdığı arkadaki çiçek tarhının yerine de (yine kırmızı) tuğla döşenmişti, böylece evin genç hanımı ayakları çamurlanmadan çiçeklerini toplayabilirdi. Kızların odaları da çiftin kendi özel ilgi alanlarında özgürce çalışabileceği alanlar haline getirilmişti: Lux ve Therese'in odasına bir masa ve bilgisayar; Mary ve Bonnie'ninkine de bir örgü makinesi konulmuştu. Bir zamanlar bizim su perilerinin içine doluğu, Lux'ın sigarasını içindeki suya silkelediği küvet artık yoktu, banyoya da modern bir jakuzi alınmıştı. Kaldırıma atılan küveti incelerken içine yatıp uzanmamak için kendimizi zor tuttuk. Mahallenin küçükleri bunun ne anlama geldiğinin farkında değildi, bol bol oynadılar küvetin içinde. Genç çift, evi sükûnetli bir meditasyon merkezine dönüştürmüştü, kızların gizli izleri Japon panolarıyla kapatılmıştı artık.

Değişen sadece Lisbon'ların evi değildi, sokak da farklılaşıyordu. Parklar Müdürlüğü ağaç kesimine titizlikle devam etti, kalan yirmi ağacı koruyabilmek adına bir başka hasta karaağaç daha kesildi. Sonra kalan on dokuz ağacı korumak adına bir başkası, sonra kalan on sekiz ağaç için bir başkası... Ve böylece sonunda ağaçlarımızdan geriye kalan sadece Lisbon'ların bahçesindeki yarım ağaç oldu. Adamlar onu da halletmek için geldiğinde hiç kimsenin içi onları seyretmeye el vermedi. (Tim Winer, ağaç için "Manx dilini son konuşan adam" benzetmesini yaptı.) Acımadan elektrikli testereleriyle onu da devirdiler, böylece işleri tamamlanmıştı; başka sokaklardaki ağaçları korumak

için hevesle kamyonetlerine bindiler. Lisbon'ların kara-ağacı kesilirken herkes evinde kaldı, yine de seslerden dışarıda olanları hissedebildik. Sokağımız artık eski fotoğraflarda kalmıştı. Ağaçların korunması bitince ortaya birbirinin aynı evlerle dolu, sıkıcı bir sokak çıktı. Yeşilliklerin arasında farklı duran her şey artık sıradandı. Krieger'ların Tudor, Buell'ların Fransız kolonyal stili; Buck'ların Frank Lloyd Wright kopyası evleri bile güneşin altında kavrulan birer çatıydı sadece.

Kısa bir süre sonra FBI, Köpekbalığı lakaplı Sammy Baldino'yu tutukladı. Adam, beklenen tünel kaçışını hiçbir zaman gerçekleştiremedi, yargılandı ve hapse konuldu. Artık pazar öğleden sonraları kurşun geçirmez zırhlı, siyah limuzinler saygılarını sunmak için bahçede sıralanmasa da Baldino ailesi evde yaşamaya devam etti, çünkü baba Baldino demir parmaklıkların arkasından da karanlık işini sürdürdü. Budanmayan defneler özel şekillerini kaybetti ve aileye duyulan korku her gün biraz daha azaldı, sonunda bir gün birisi kapının iki yanındaki aslan heykellerini kırdı. Paul Baldino, gözaltılarında morumsu halkalar olan herhangi bir tumbul çocuktan artık. Sonunda okulda, soyunma odasındaki duşların önünde ayağı kayıp yere düştü, belki de biri onu itmişti. Öylece uzanıp kaldı seramiklerde, incinen ayağını ovuşturuyordu. Başka aile üyeleri de hapse girdi ve sonunda Baldino'lar antika eşyalarını, üç bilardo masasını da alıp mahalleden taşındılar. Parasının kaynağı belirsiz bir milyoner satın aldı evi ve ilk iş olarak bahçeyi kuşatan duvarları daha da yükseltti.

Konuştüğümüz herkes, Lisbon kızlarının ölümünün sokağımızdaki değişimin başlangıcı olduğunda

hemfikirdi. Önceleri bu hoş olmayan değişimden onları sorumlu tutuyorlardı, ama sonra, yavaş yavaş görüşleri değişti. Kızlar günah keçiliğinden çıktı. Zaman içinde onların kendilerini öldürme nedenlerini (depresyonlar, bunalımlar, psikiyatrik hastalıklar) tartışmayı da bıraktılar, hatta bunları unuttular ve onların toplumsal çöküşümüzü vurgulayan, gelecek tehlikeleri işaret eden birer azize olduğuna inanmaya kadar var-dırdılar işi. Kesilen karaağaçlar, sokağın güneş altında cayır cayır yanışı, otomotiv endüstrisinin dibe vuruşu, bunların hepsini önceden görmüştü kızlar. Gerçi bu değişen görüşleri çoğumuz fark etmedik, çünkü bizler bile birbirimizle daha az karşılaşır olmuştuk. Ağaçlar olmayınca toplanıp yakılacak yapraklar da olmuyordu. Kışın kar yağışının seyrekleşmesi şaşırtıcıydı. Gözetlenecek Lisbon kızları yoktu mahallede. O günden sonra, hatta bugün bile içimizde hissettiğimiz o büyük boşluk böylece başladı. Boşluğun nedeni, Lisbon kızlarının yokluğuydu. Ellerimiz cebimizde, çoğunlukla tek başımıza durup artık onların evinden bir iz taşımayan beyaz yapıya baktık. Bu, sanki eski Lisbon evinin yerine dikilen bir mezar taşıydı.

Onlardan sonra intihar sıradan bir konu halini aldı. Başkaları da aynı yolu seçerek kendini öldürdü. Aralarında bir gün önce arkadaşından okumak için ödünç kitap alanlar bile vardı. Onları hep, ıssız bir sahildeki, içi mis gibi yemek kokan bir evin kapısında ayaklarındaki çamurlu botları çıkarıp hevesle içeri giren çocuklar olarak hayal ettik. Hepsi de İhtiyar Bayan Karafilis'in bulutlara yazdığı Yunanca üzüntü işaretlerini okumuşt-u. Hayatın farklı yollarında, farklı göz renkleri, farklı

baş sallamaları olan bu gençler, korkaklık ya da cesaret, adına her ne denirse densin, kararlı bir tavırla o gizli şifreyi çözmekte birbiriyle yarışmışlardı. Ama Lisbon kızları daima en öndeydi. Kuruyup giden ormanlarımız yüzünden kıydılar canlarına, pervanelere takılıp yara-lanan ve her gün sayıları daha da azalan denizinekleri yüzünden, piramit gibi yükselen, üst üste yığılı kullanılmış araba lastikleri için, bulamadıkları ve hiçbirimizin onlara veremeyeceği o özlenen aşklar yüzünden. Lisbon kızlarını paramparça etmiş tüm eziyetler, bu kusurlarla dolu dünyayı onlara sunulduğu şekilde kabullenmeyi basitçe reddetmelerinden alıyordu gücünü.

Ama bunlar daha sonra oldu. İntiharların hemen ardından, mahalle kısa süreli kötü şöhretinin keyfini yaşarken kızlardan söz etmek neredeyse tabu halini aldı. Bay Eugene, “Bir ölüyü ortadan kaldırmadan önce uzun süre bekletmek zorunda kalmak gibi bir şey-di,” dedi. “Liberal medya da olayları çarpıtarak daha karışık hale getirmişti. ‘Lisbon kızlarını kurtaralım.’ ‘Percina balıklarını kurtaralım.’ İşte, bu kadar saçmay-dı tavırları. Saçmalıktı!” O sıralarda aileler birer birer taşınmaya başladı, herkes daha sıcak yerlerde yaşama peşindeydi, bir süreliğine tek kurtuluş kaçış gibi görün-dü. Önce şehrin çürümüşlüğünden kaçmıştık, şimdi de göl kıyısındaki yemyeşil topraklarımızdan kaçıyorduk. Göç yine de fazla uzun sürmedi. İnsanlar birer birer geçici ikametlerinden geri döndü, bu soruşturmayı yürütmemizi sağlayan hatalı bellek bankamız yeniden inşa edildi. İki yıl önce, son büyük otomotiv devine ait malikâne de yıkılıp arazisi parsellendi. Girişteki İtalyan mermerleri –dünyada sadece tek bir yerden çıkan, çok

ender bulunan, glkurusu rengi, ince damarlı mermerler– bloklar halinde kesildi ve parça parça satıldı. Altın yaldızlı musluklar ve tavanlardaki freskler de. Ağaçlar zaten gitmişti, onların yerinde Parklar Müdürlüğü’nün diktiği o cüce fidanlar var şimdi. Ve bir de biz. Artık bahçelerde barbekü yasak (Hava Kirliliğiyle Mücadele Dairesi kararı) ama belki de bu karar olmasa –en azından birkaçımız– yeniden bir araya gelebilir ve Lisbon’ların evini anabilir, hâlâ sadakatle sakladığımız sa fırçalarının üstündeki, giderek bir doğa müzesi sergisindeki yapay hayvan kürklerini andırmaya başlayan saçların sahiplerini hatırlayabiliriz. Her şey kaybolup gidiyor... 1’den 97’ye kadar sıralayıp her birinin zerine Kıpti mezar taşlarındaki gibi ölen kızlardan birinin fotoğrafı olan beş ayrı çantaya yerleştirdiğimiz ve yeniden düzenlediğimiz, ağaç evimizde sakladığımız belgeler eskiyor, eskiyor, eskiyor... Bayan D’Angelo’nun çektiği, evi gösteren polaroid fotoğraf (Belge 1) sanki yosunlanmış gibi yeşerdi. Mary’nin makyaj malzemele-ri kuruyup, bej rengi bir toza dönüştü (Belge 18). Cecilia’nın yüksek konçlu kanvas spor ayakkabıları, diş fırçası ve sabunlu suyla temizlenemeyecek kadar sarardı (Belge 32). Bonnie’nin adak mumlarını geceleri fareler didikliyor (Belge 57). Therese’in biyolojik araştırmalar sırasında çektiği dıalar yeni bakterilerin istilasına uğradı (Belge 62). Lux’ın sutyeni (Peter Sissen onu haçın üstünden çalmıştı, bunu şimdi itiraf edebiliriz) neredeyse tanınmaz halde, şekli bozulup büyükannelerin takabileceği cinsten bir şeye döndü (Belge 81). Türbe-miz hava geçirmez değildi, onu koruyamadık ve kutsal eşyalarımız birer birer yok oluyor.

Elimizde bilmecenin parçaları vardı ama onları ne şekilde bir araya getirirsek getirelim, arada daima boşluklar oluşuyordu. Tuhaf şekillerde boşluklar, tıpkı haritalardaki adını bilmediğimiz ülkelerinki gibi garip şekiller. Son görüşmemizi yapıp da yanından ayrılırken Bay Buell, “Bilgeliğin sonu tutarsızlıktır,” dedi. Bize bu sözleriyle kızları unutmamızı, onları Tanrı’nın eline bırakmamızı tavsiye eder gibiydi. Cecilia’nın başkalarına benzemediği için kendini öldürdüğünü, başka dünyalardan bir sesin onu yanına çağırıldığını biliyorduk. Ve kız kardeşlerinin de, kendi düştükleri yalnızlıklar içinde, Cecilia’nın kendilerini yanına çağırışını duyduklarını. Bu sonuçlara varırken bile boğazımız düğümleniyor, çünkü bunlar hem gerçek hem de gerçek değiller. Gazetelerde kızlarla ilgili bir yığın yazı çıktı, arka bahçe çitlerinin üzerinden yapılan konuşmalarda onlar hakkında çok şey söylendi, psikiyatrlar tüm bilgilerini, deneyimlerini aktardı bizlere. Bütün bunlar sonunda bizi tek bir kelimeyle açıklayabileceğimiz bir sonuca götürdü: Yetersizlik. Bay Eugene bize yakında bilim adamlarının kanser, depresyon ve diğer kötü hastalıklara neden olan “kötü gen”leri bulacağını söylemişti ve belki de “insanları intihara sürükleyen de bir kötü gendi” ve bu da bulunabilirdi. Bay Hedlie’nin tersine, intiharların içinde bulunduğumuz dönemin yarattığı tepkisel hareketler olduğuna inanmıyordu. “Saçma, o yaşta çocuğun ne derdi olabilir?” dedi. “Dert görmek istiyor, bela arıyorlarsa Bangladeş’e gitsinler.”

Doktor Hornicker, “Burada pek çok faktör söz konusu,” diye yazdı son raporunda. Raporu tıbbi nedenlerle kaleme almamıştı, o da hâlâ kızları zihninden

söküp atamayanlardandı. “Pek çok kişi için, intihar bir Rus ruletidir. İçinde tek bir kurşun olan bir tabanca. Oysa kızların tabancası tamamen doluydu. Bir kurşun aile baskısı için. Bir kurşun genetik yatkınlık için. Bir kurşun olayların elde olmayan gidişi için. Bir kurşun toplumsal sıkıntılar için. Diğer iki kurşunun ne için olduğunu bilmiyorum, tek bildiğim şarjörün dolu olduğu.”

Bütün bunlar, rüzgârın peşinde koşmaktı. İntiharların özünde keder ya da gizem değil, müthiş bir bencillik vardı. Kızlar hayatlarıyla ilgili kararı Tanrı’nın ellerine bırakmamış, kendileri vermişti. Aramızda yaşayamayacak kadar güçlüydüler, kendilerine düşkünlerdi, her şeyi çok iyi görüyorlardı, aynı zamanda da kördüler. Onlar için hayat, doğal ölümü daima yenen hayat değil, sıradan bir günlük ayrıntılar listesiydi: Duvarda tıkrıdayan saat, öğle zamanı loş bir salon ve akıl almaz bir şekilde sadece ve sadece kendini düşünen bir insan. Beyni acı, bireysel incinme ve kaybolan hayaller dışında her şeye kapalı olan bir insan. Erimekte olan dev bir buz kitlesinin üzerinde kimse duymadan sadece küçük ellerini kollarını oynatarak kaybolan siyah noktacılar gibiydiler. Sonra kalorifer borusuna dolanan ip, avuca doldurulan uyku hapları, açılan pencere, gaz yayan fırın, her neyse artık. Kendi deliliklerini paylaşmamıza izin verdiler, çünkü onların ayak izlerinin peşinde gitmekten, onların ne düşündüğünü düşünmekten kendimizi alıkoyamıyorduk ve ne yazık her şeye rağmen onları anlamıyorduk. Bileklerini büyük bir kararlılık ve sakinlikle kesen bir varlığın içindeki boşluğu hayal bile edemiyorduk. Yine de, tutunacak dalı olmayan o

kızlardan geri kalan her şeye av köpekleri gibi burnumuzu gömerek çamurlu sulardaki meçhul izleri sürmek zorundaydık; mademki sonsuza kadar onların kendilerini öldürdükleri odaların havasını içimize çekecektik. Sonunda kaç yaşında olduklarının bir önemi kalmadı, kız olmalarının da, önemli olan onları sevmiş olmamızdı ve onlar, ağaç evimizden onlara seslendiğimizi duymadılar ve hâlâ duymuyorlar, seyrelmiş saçlarımız ve yağlanmış göbeklerimizle yine çağırıyoruz onları, hep yalnız kalmak için gittikleri, intiharın yalnızlığıyla baş başa kalmak için girdikleri odalarından çıksınlar diye. Ama bu yalnızlık ölümden bile derin ve biz onları yeniden bir araya getirebilecek parçaları asla bulamayacağız.

JEFFREY EUGENIDES

13 Nisan 1960 Detroit, Michigan doğumludur. Anne tarafından kökleri İrlandalı, baba tarafından ise Bursalı bir Rum aileden geliyor. Brown Üniversitesi'nin ardından Stanford Üniversitesi'nde yüksek lisans yaptı. İki yıl sonra da ilk kısa hikâyeleri yayımlandı. Büyük beğeni toplayan ilk romanı *Bakir İntiharlar* 1993'te yayımlandı ve 1999'da Sofia Coppola tarafından beyaz perdeye aktarıldı.

Academy of Motion Picture Arts and Sciences, Guggenheim Vakfı, Whiting Vakfı, National Endowment for the Arts, American Academy of Arts and Letters gibi kurumlar tarafından ödüllendirilen yazar, 2003 yılında *Middlesex* romanıyla Pulitzer Edebiyat Ödülü'nü aldı.

2011 yılında yayımlanan *Evlilik Meselesi* ise *New York Times*, NPR, *Seattle Times*, *Publisher's Weekly* ve *Times* tarafından yılın en iyi kitabı seçildi.

Eugenides, karısı ve kızıyla uzun süre Berlin ve Şikago'da yaşadı. 2007'den bu yana Princeton Üniversitesi'nde yaratıcı yazarlık dersleri veren yazarın son kitabı *Fresh Complaint* 2017 yılında yayımlandı.

